1. Ainevaldkond “Keel ja kirjandus”

1.1. Ainevaldkonna pädevuste määratlemine ja põhikooli lõpetajate oodatavad pädevused

Narva Vanalinna Riigikooli põhikooli keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete õpetamise eesmärgiks on kujundada keelekümblusõpilastes eakohane õpitava sihtkeele-, emakeele- ja kirjanduspädevus. Suutlikkus mõista eakohaseid tekste ja nende osatähtsust Eesti ja maailma kultuuriloos. Tajuda keelt ja kirjandust kui rahvusliku ja iseenda identiteedi alust. Õpilane oskab väljendada ennast nii suuliselt kui ka kirjalikult vastavalt suhtlussituatsioonile ja keelekasutuseesmärkidele.

Keele ja kirjanduse õpetamisega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

1) väärtustab mitmekeelsust kui avaliku suhtluse vahendit;
2) valdab keeli eakohasel tasemel;
3) väärtustab nii siht- kui ka oma kultuurilist omapära ja iseenda identiteeti;
4) omandab põhiteadmised siht- ja emakeelest ja saavutab õigekirjaoskuse;
5) väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud keelekasutustavasid;
6) kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel;
7) tuleb toime eesti kirjakeelega isiklikus ja avalikus elus ning edasiõppimisel;
8) loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma;
9) mõistab, et lugemine teeb vaimselt rikkamaks ja toetab keeleõpet;
10) tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi;
11) õpib asjakohaselt kasutama erinevaid suhtluskanaleid ning arendab oskust kriitiliselt hinnata ning sihipäraselt kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
12) väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust;
13) suudab kujundada ja väljendada isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust;
14) harjub oma kirjakeele oskuse täiendamiseks kasutama sõna- ja käsiraamatuid ning veebiallikaid.

1.2. Ainevaldkonna õppeained ja maht

Ainevaldkonna kohustuslikud õppeained on eesti / vene keel ja kirjandus. Esimeses klassis toimub kõikides ainetest õpetamine sihtkeeles, mis soodustab ainete lõimumist ja keeleõpet. Eesti keelt õpitakse 1.-9. klassini, vene keelt- 2.klassi teisest poolaastast 9. klassini. Eesti/vene kirjandust õpitakse 5.-9. klassini.

Eesti/vene keele ja kirjanduse nädalatundide jaotumine kooliastmeti.

I kooliaste

eesti keel - 19 nädalatundi
vene keel - 6 nädalatundi
valikaine 1.kl eesti keel- 1 nädalatund
valikaine 3.kl vene keel- 1 nädalatund

II kooliaste

eesti keel - 11 nädalatundi
vene keel - 9 nädalatundi
eesti/ vene kirjandus - 4 nädalatundi

III kooliaste

eesti/vene keel - 6 nädalatundi
eesti kirjandus - 6 nädalatundi
vene kirjandus - 4 nädalatundi
valikaine eesti keel- 3 nädalatundi

Õppeainete nädalatundide jagunemine kooliastmete sees määratakse kindlaks kooli õppekavas arvestusega, et taotletavad õpitulemused ja õppe-kasvatuseesmärgid on saavutatavad.

1.3 Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Narva Vanalinna Riigikooli toimub põhikoolis eestikeelne õppetöö 60% ulatuses, mis vastab täielikult varase keelekümblusmetoodika põhimõtetele.
Ainekava arvestab asjaoluga, et eesti keel on keelekümblusõpilaste jaoks teine keel (sihtkeel) ja vene keel on nende emakeel.
Seetõttu vahendame teadmisi I ja II kooliastmes õpitavas õppekeeles.. Kolmas kooliaste valmistab õpilasi ette põhikooli lõpueksamiteks ja õppimiseks gümnaasiumis, mistõttu on eesti keeles teadmiste *vahendamine* ligilähedane õppimisele emakeeles.
Eesti keele kui teise keele õpetamine toimub õppesisust lähtuvalt, kus keel ei ole omaette eesmärk, vaid vahend teadmiste omandamisel. Teadmiste omandamine on muudetud eluliseks ja mõttekaks tegevuseks, sidudes selle õpilase huvide ja kogemustega väljaspool kooli. Ainekavast lähtudes on õppeained omavahel lõimitud. Õppetöös kasutavad õpetajad rohkelt aktiivõppe elemente.

Kooli keelekümblusprogrammi ülesanne on luua õpilastele tingimused, et nad tuleksid toime Eesti ühiskonnas ja muutuvas maailmas: omandaksid eesti keele hea funktsionaalse oskuse (kuuldust arusaamisel, rääkimisel, lugemisel ja kirjutamisel), valdaksid vene keelt eakohasel tasemel (kuuldust arusaamisel, rääkimisel, lugemisel ja kirjutamisel), jõuaksid ea- ja võimetekohaselt edasi muudes õppeainetes; mõistaksid ning väärtustaksid eesti ja vene kultuuri.

Õppekavas kehtestab kool üldised nõuded kõigile õpilastele, kusjuures õpetuses arvestatakse, et õpilased alustavad õppimist teises keeles, s.o eesti keeles, mis ei ole nende emakeel. Seetõttu kohandab kool ja õpetajad õppematerjali õpilase keeleoskuse tasemele vastavalt, varieerib seda õpilaste erinevatest võimetest ja haridusvajadustest lähtuvalt.

Keelekümblusklassides loob kool tingimused kõigi õpilaste keelearengu toetamiseks, lähtudes erinevate keelekeskkondade vajadustest.
Eesti keele kui teise keele õpetamine toimub õppesisust lähtuvalt, kus keel ei ole omaette eesmärk, vaid vahend teadmiste omandamisel. Teadmiste omandamine on muudetud eluliseks ja mõttekaks tegevuseks, sidudes selle õpilase huvide ja kogemustega väljaspool kooli. Ainekavast lähtudes on õppeained omavahel lõimitud. Õppetöös kasutavad õpetajad rohkelt aktiivõppe elemente.
Funktsionaalne keelejaotus klassis on järgmine: üks õpetaja kasutab ainult ühte keelt ning motiveerib õpilasi õpitavat keel aktiivselt kasutama.
Õpetaja keelekasutus algklassides on alati mitteverbaalse kontekstiga seotud, holofraaside kasutamisele toetuv ning vajaduse korral grammatiliselt lihtsustatud.
Eesti keeles aineid õpetavad õpetajad on eesti keele kui emakeele kõnelejad või valdavad eesti keelt emakeele tasemel, sest õpetaja loob oma keelekasutusega õpilastele esimese keelelise eeskuju ja keelekeskkonna eesti keele omandamiseks.
Õpetaja valdab ka keelekümblusõpilase emakeelt, võimaldades õpilasel end igal vajadusel emakeeles väljendada ja emakeelset abi saada.
Lähtuvalt piirkonna keelelistest iseärasustest, kus eesti keelt kuuleb harva, seepärast vajab õpilane edukaks keele omandamiseks keelekeskkonna tuge. Kool loob klassiväliste õpitegevuste ja emakeelekõnelejate elava kõne kuulamise näol õpilastele võimalused viibida rikkalikus ja mitmekesises keelte keskkonnas (külaliste kutsumine kooli ja tundidesse, meediavõimaluste kasutamine, kohustusliku kirjanduse lugemine eesti/vene keeles, klassikeskond nn rääkivad seinad, sõnaraamatute rohkus ja õpetajate poolt koostatud ja paljundatud näitmaterjal).

1.4 Üldpädevuse kujundamise võimalused

Keele ja kirjanduse valdkonna õppeainete kaudu kujundatakse õpilastes kõiki riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevusi. Seda tehakse erinevate tekstide lugemise, nende üle arutlemise reflekteerimise ja kirjutamise kaudu ning kasutades mitmesuguseid koostöövorme (ühisarutelud, projektid jne). Saavutatud üldpädevused kajastuvad tekstiloomes, esitlustes, arutlustes. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega loob sobiva õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kirjandusõpetuses kujundatakse kõlbelisi ja esteetilis-emotsionaalseid väärtusi ning kultuuriväärtuste mõistmist ilukirjandus- ja aimetekstide kaudu. Keeleõpetus rõhutab vaimseid ja kultuuriväärtusi: keele kui rahvuskultuuri kandja tähtsust, keeleoskust kui inimese identiteedi olulist osa. Keeleõpetuses väärtustatakse funktsionaalset kirjaoskust ning teadlikku kriitilist suhtumist teabeallikatesse, sh meediasse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Keele- ja kirjandustundides kasutatava paaris- ja rühmatöö käigus kujundatakse koostööoskust, julgustatakse oma arvamust välja ütlema, kaaslaste ideid tunnustama ja teistega arvestama, ühiseid seisukohti otsima. Eri laadi ülesannete kaudu kujundatakse oskust suhelda eetiliselt ja olusid arvestades nii suuliselt kui ka kirjalikult, nii vahetult kui ka veebikeskkonnas.

Enesemääratluspädevus. Tekstide üle arutledes kujundatakse õpilastes positiivset minapilti. Õpiolukordades luuakse võimalused suhestuda käsitletavate teemadega, loovülesannete kaudu tuuakse esile õpilaste eripärad ja anded, vormitakse maailmavaade.

Õpipädevus. Keele- ja kirjandustundides arendatakse kuulamis- ja lugemisoskust, eri liiki tekstide mõistmist, fakti ja arvamuse eristamist, erinevatest allikatest teabe hankimist ja selle kriitilist kasutamist, eri liiki tekstide koostamist ning oma arvamuse kujundamist ja sõnastamist.

Suhtluspädevus. Keele- ja kirjandustundides kujundatakse suulise ja kirjaliku suhtluse oskust, suhtluspartneri ja tema suulise ja kirjaliku kõne mõistmist, suhtluspartneriga arvestamist ning sobiva käitumisviisi valikut, oma seisukohtade esitamise ja põhjendamise oskust. Õppetegevuse ja õppetekstide kaudu pannakse alus õpilaste diskuteerimis- ja väitlemis- ning tänapäevasele kirjaliku suhtlemise oskusele.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus. Teabetekstide abil arendatakse oskust lugeda teabegraafikat või muul viisil visuaalselt esitatud infot, leida arvandmeid, lugeda ja mõista tabelite, skeemide, graafikute ning diagrammidena esitatud infot ning seda analüüsida, sõnalise teabega seostada ja tõlgendada. Vanemates tekstides kasutatud mõõtühikute teisendamise kaudu edendatakse arvutusoskust. Õpitakse eristama teaduslikku teavet ilukirjanduslikust ja populaarteaduslikust teabest ning kasutama tehnoloogilisi abivahendeid tekstide loomisel, korrigeerimisel ja esitamisel.

Ettevõtlikkuspädevus. Ettevõtlikkuse ning vastutustunde kujunemist toetatakse nii meedia- ja kirjandustekstidest kui ka igapäevaelust lähtuvate eakohaste probleemide arutamisega, nende suhtes seisukoha võtmise ja neile lahenduste otsimisega nii keele- ja kirjandustundides kui ka loovtöödes. Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist soodustab õpilaste osalemine projektides, mis eeldavad õpilaste omaalgatust ja aktiivsust ning keele- ja kirjandusteadmiste rakendamist ning täiendamist eri allikatest.

1.5 **Ainevaldkonna õppeainete lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega ja läbivate teemade rakendamine.**

Ainevaldkonna õppeained toetavad teiste valdkonnapädevuste saavutamist, sest keele- ja kirjandustundides arendavad õpilased oma suulist ja kirjalikku väljendusoskust ning suhtlusoskust, õpivad lugema ja mõistma eri liiki tekste, sh teabe- ja tarbetekste, arendavad kirjandustekste lugedes oma sõnavara ning avardavad maailmapilti; õpivad kirjutama eri tüüpi tekste (sh arvamust, referaati, juhendit), kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; õpivad koostama ning vormistama uurimistööd, kasutama allikaid ja viitama neile; harjuvad kasutama eri liiki sõnaraamatuid, käsiraamatuid, IT-vahendeid ning muid õppematerjale.
Arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi arendatakse nii keele ja kirjanduse valdkonna kui ka teiste ainete õppes, töötades sisult erinevate tekstidega, samuti diskussioonide ja väitluste kaudu. Lõimingut toetab elementaarsete õigekirjanõuete järgimine teiste ainevaldkondade tundides.

Võõrkeeled
Eesti/vene keele õpetuse kaudu arendatakse õpilaste kirjalikku ja suulist eneseväljendus- ning arutlusoskust, oskust luua tekste ning neist aru saada. Võõrkeelte õppimisel on abiks eesti/vene keele tundides omandatud keelemõisted. Maailmakirjanduse autorite ja teostega tutvumine tekitab huvi keelte õppimise vastu. Õpitavas keeles kirjutavate autorite teoste lugemine ja arutamine süvendab huvi selle keele maa ja kultuuri ning ka kirjanduse originaalkeeles lugemise vastu.

Matemaatika
Matemaatika õppetekstide ja tekstülesannete mõistmist soodustab keele ja kirjanduse tundides arendatav lugemisoskus. Arvsõnade õigekirja õppimine toetab korrektse matemaatilise kirjaoskuse omandamist. Samas eeldab heade õpitulemuste ja korrektse keelekasutuse saavutamine, et ka matemaatikatundides töötataks tekstiga õppesisu või -ülesande mõistmise nimel ning nõutaks elementaarsete õigekirjanõuete järgimist kirjalikes töödes.

Loodusained Loodusainete õppe- ja teabetekstide mõistmine eeldab samuti head lugemisoskust ja tekstitööd. Õpilane peab õppima õigesti kirjutama kohanimesid ning loodusnähtuste ja loodusobjektide nimetusi. Loodusalased tekstid eesti keele õppekirjanduses ning loetavas ilukirjanduses aitavad loodust tundma õppida ja väärtustada. Loodusainetes omandatud sõnavara ning teadmised soodustavad omakorda kirjandusteoste looduskirjelduste mõistmist, kujutluspiltide teket ja emotsionaalset mõju lugejale.

Tehnoloogia. Õppe- ja teabetekstide kaudu kujundatakse oskust hinnata tehnoloogia rakendamisega kaasnevaid võimalusi ja ohte, kasutada eetiliselt nüüdisaegseid tehnoloogiaid oma õpi-, töö- ja suhtluskeskkonna kujundamisel ning järgida tehnilisi vahendeid kasutades ohutus- ning intellektuaalomandi kaitse nõudeid

Sotsiaalained
Sotsiaalainete õpet toetab ainevaldkond mitmel moel. Ilukirjandusteoste lugemine ja analüüs toetavad maailmapildi kujunemist, ajaloosündmuste ja arengu mõistmist ning ühiskonnaelus ja inimsuhetes orienteerumist. Kirjandustekste valides ja käsitledes peetakse silmas ühiskonnaelus olulisi valdkondi: väärtused

ja kõlblus; suhted kodus ja koolis; omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus; kodanikuühiskond ja rahvussuhted. Samaaegu toetavad sotsiaalaineid õppides omandatud teadmised ajaloost, ühiskonna arengust ja toimimisest ning inimesest kirjandusteostes kajastatud ühiskonnaelu probleemide ja inimsuhete mõistmist. Keeletundides õpitakse riikide, ühenduste, organisatsioonide, ajalooliste isikute, ajaloosündmuste nimetuste õigekirja norme; ajaloo- ja ühiskonnatundides tuleks neid teadmisi konkreetsete näidete toel kinnistada. Arutlusoskust ning info hankimise, tõlgendamise ja kasutamise oskusi on tarvis ning arendatakse nii ainevaldkonna kui ka sotsiaalainete õppes sisult erinevate tekstidega töötades.

Kunstiained
Kunstiainete õpet toetab eeskätt kirjanduse kui kunstiaine õppimine. Kirjandusteose analüüs seostatuna illustratsioonide vaatlusega soodustab kunsti väljendusvahendite eripära mõistmist. Reklaami terviklik käsitlemine keeleõppes eeldab ka visuaalsete komponentide eritlemist ja analüüsi, mida võiks teha koostöös kunstiõpetajaga. Kirjandusteose käsitluse illustreerimine vastava ajastu muusikaga soodustab arusaamist muusika emotsionaalsest mõjust ning kunstilistest väljendusvahenditest. Kirjanduse ja muusikaõpetuse ühisosa on (rahva)laul, selle tekst ja esitamine, mis eeldab aineõpetajate koostööd. III kooliastmes käsitleme nii kirjanduse kui ka eesti keele tundides tarbekunsti kui ka realistlikku kirjandust.

Kehaline kasvatus
Kehaline kasvatus. Meedia- ja kirjandustekstide valiku kaudu saadakse elukogemusi. Plakateid ja esitlusi koostades kujundatakse tervist väärtustavat eluhoiakut. Väitlustes propageeritakse tervislikku eluviisi ning dramatiseeringutes ja rollimängudes saab läbi mängida mitmesuguseid elulisi olukordi. I kooliastmes kinnitatakse kehalise kasvatuse tundides eesti keeletundides õpitud sõnavara läbi mängulise tegevuse. 1. ja 2. klassides viiakse läbi rütmika tunnid, kus läbi ringmängude arendadakse liikumise kõrval ka sõnavara.II ja III kooliastmes toimuvad kehalise kasvatuse tunnid eesti keeles.

Läbivate teemade rakendamine

Läbivad teemad								Ainevaldkonnad							Õppesisu
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Keskkond ja jätkusuutlik areng.	Tervis ja ohutus	**Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus**	Kultuuriline identiteet	Teabekeskkond	Tehnoloogija ja innovatsioon	Väärtused ja kõlblus	Kehaline kasvatus	Loodusained	Võõrkeeled	Matemaatika	Sotsiaalained	Kunstiained	Tehnoloogia	
Eesti keel															

I kooliaste															
X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	**1. Suuline keelekasutus.**
X	X	X	X		X			X	X	X	X	X	X	X	**2. Lugemine.**
X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Töö tekstiga.
X	X			X	X	X	X		X		X	X	X		Tekstiliikide eristamine.
				X	X			X			X	X	X		**Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).**
							X		X			X		X	**Väärtused ja kõlblus.**
	X	X	X				X			X		X	X		**Kodus ja koolis.**
			X	X				X	X	X		X			Omakultuur ja kultuuriline mitme-kesisus.
X	X	X						X				X	X		**Mängiv inimene.**
	X	X					X		X						**Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng.**
			X	X			X								**Kodanikuühiskond ja rahvussuhted.**
		X			X	X						X		X	**Teabekesk kond, tehnoloogia ja innovatsioon.**
X						X				X			X		**3. Kirjutamine**
II kooli aste															

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Keskkond ja jätkusuutlik areng.	Tervis ja ohutus	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Kultuuriline identiteet	Teabekeskkond	Tehnoloogija ja innovatsioon	Väärtused ja kõlblus	Kehaline kasvatus	Loodusained	Võõrkeeled	Matemaatika	Sotsiaalained	Kunstiained	Tehnoloogia	
X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	X		1. Suuline ja kirjalik suhtlus
X	X	X	X	X	X		X	X		X	X	X		X	2. Teksti vastuvõtt
X	X	X	X	X	X		X	X		X				X	3. Tekstiloome
X	X		X	X	X		X	X		X		X		X	4. Õigekeelsus ja keelehoole
X						X				X					4.1Häälikuõpetus ja õigekiri.
X	X	X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X	4.2Sõnavaraõpetus.
X						X				X					4.3Vormiõpetus ja õigekiri.
X						X				X					4.3Lauseõpetus ja õigekiri.
X	X					X		X		X					Muud õigekirjateemad.
III kooliaste															
Elukestev õpe ja karjääri planeerimine	Keskkond ja jätkusuutlik areng.	Tervis ja ohutus	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Kultuuriline identiteet	Teabekeskkond	Tehnoloogija ja innovatsioon	Väärtused ja kõlblus	Kehaline kasvatus	Loodusained	Võõrkeeled	Matemaatika	Sotsiaalained	Kunstiained	Tehnoloogia	
X	X		X	X		X			X	X		X	X		1. Suuline ja kirjalik suhtlus

X	X			X	X	X		X		X	X		X		2. Teksti vastuvõtt
X	X		X	X	X	X		X	X	X		X			3. Tekstiloome
X					X	X					X	X			4. Õigekeelsus ja keelehoole
X					X	X				X	X				4.1Häälikuõpetus ja õigekiri.
X					X	X				X	X				4.2Sõnavaraõpetus.
X					X	X				X	X				4.3Vormiõpetus ja õigekiri.
X					X	X				X					4.3Lauseõpetus ja õigekiri.
			X		X	X				X	X				Muud õigekirjateemad.
															Kirjandus
															II kooliaste (5. ja 6. klass)
Elukestev õpe ja karjääri	Keskkond ja jätkusuutlik areng	Tervis ja ohutus	Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus	Kultuuriline identiteet	Teabekeskkond	Tehnoloogija ja innovatsioon	Väärtused ja kõlblus	Kehaline kasvatus	Loodusained	Võõrkeeled	Matemaatika	Sotsiaalained	Kunstiained	Tehnoloogia	
X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	1. Lugemine
X	X	X	X	X	X		X		X	X		X			2.Jutustamine
X	X	X		X	X	X	X			X	X	X			3.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine
X	X	X	X	X	X		X		X	X	X	X			3.1Teksti kui terviku mõistmine
X	X		X	X											3.2Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine mõistmine
X	X		X	X	X			X						X	4.Teksti esitus ja omalooming
X				X	X			X							4.1 esitamine
X			X	X									X		4.2 omalooming
X	X			X			X	X							4.3 kirjandustekstide valik
X			X	X											4.4 soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks
X				X			X					X			4.5Rahvaluuletekstid
X				X											4.6 Põhjalikumalt käsitletavad autorid
															III kooliaste

			X	X											1. Lugemine
			X				X	X			X		X		2.jutustamine
	X	X	X					X			X	X			3.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine
X	X		X					X			X	X			3.1Teksti kui terviku mõistmine
		X	X					X		X	X				3.2Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine mõistmine
	X														4.Teksti esitus ja omalooming
				X		X		X							4.1 omalooming
X		X	X								X				4.2 kirjandustekstide valik
			X	X		X		X	X		X	X			4.3 soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks
		X	X	X				X	X		X	X			4.4Rahvaluuletekstid
				X											4.5 Põhjalikumalt käsitletavad autorid

Elukestev õpe ja karjääri planerimine	Keskkond ja jätkusuutlik areng	Kadanikualgatus ja ettevõtlikkus	Kultuuriline identiteet	Teabekeskkond	Tehnoloogia ja innovatsioon	Tervis ja ohutus	Väärtused ja kõlblus	loodusained	Võõrkeeled	Matemaatika	Sotsiaalained	kunstiained	tehnoloogia	Kehaline kasvatus	Valikaine (informaatika)	
Vene keel																
I kooliaste																
			X	X							X					1. Üldteadmised vene keelest
				x												2. Graafika. Foneetika. Ortoeepia
				x	x											3. Leksikoloogia ja fraseoloogia
				x												4. Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus
				x					x							5. Morfoloogia
				x												6. Süntaks Sõnaühend
X	x	x		x		x	x	x	x			x				7. Tekst

				x											8. Ortograafia ja interpunktsioon
II kooliaste															
			x						x						1. Üldteadmised vene keele kohta
															2. Foneetika. Graafika. Ortoeepia
															3. Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus
									x						4. Leksikoloogia ja fraseoloogia
									x		x					5. Morfoloogia
																6. Süntaks
				x	x			x			x	x				7. Tekst
																8. Ortograafia ja interpunktsioon
III kooliaste															
									X						1. Üldteadmised vene keelest
										X					2. Foneetika. Ortoeepia
								X							3. Morfoloogia

																4. Süntaks
							X									5. Tekst
												X				6. Ortograafia ja interpunktsioon
Kirjandus (vene õppekeelega koolile)																
II kooliaste (5. ja 6. klass)																
																1. Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted
																2. Peamised teemad ja probleemid arutamiseks: Raamatu roll inimese elus
																Hea ja kurja probleem
																Kõlbeline jõud kokkupuutes inimlike pahedega
							x	x			x	x				Ajalooepohhide eripära peegeldamine
																Kirjandusteoste teemade mitmekesisus
																Kodumaa poeetiline kujund
																Perekond, suhted pereliikmete vahel
																Sõprus ja osavõtlikkus

																Koolielu läbi huumoriprisma
			x									x				3. Rahvaluule
III kooliaste																
																1. Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted
																2. Peamised teemad ja probleemid arutlemiseks:
											X					Inimese kõlbelised kohustused.
																Täiskasvanuks saamine
																Isiksus ja ajastu
							X									„Oma" ja „võõras" kultuuris
												X				Looming kui maailma ümberkujundamise viis
			x													Kodanikuühiskond ja rahvusvahelised suhted.

															Keskkond ja jätkusuutlik areng
															Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon

1.6 Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Iga õppeaasta II poolaastal arutab õppekogu (ainenõukogute juhatajate ja kooli juhtkonna ühiskoosolek) uute avatavate klassikomplektide ja uude kooliastmesse jõudvate klasside tunnijaotusplaane kogu järgneva kooliastme lõikes. Tehtud ettepanekud kinnitab koolidirektor. Eesti ja vene keele õpetamine ja õppimine toimub tervikklassile ning sihtkeeles.

Õppetegevuse kavandamine

1. Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine. Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldule hinnangu andmine. Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teema piires. Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus. Väite põhjendamine.
2. Arvamuse avaldamine, põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg. Kaaslase täiendamine ja parandamine. Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine. Klassivestlus, diskussioon.
3. Eesmärgistatud lugemine. Tööjuhendi lugemine. Kava, mõttekaart, joonis jm visualiseerivad vahendid.
4. Tarbe- ja õppetekstide mõtestatud lugemine (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart). Trükised (raamat, ajaleht, ajakiri), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine. Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine.
5. Kirjandustekstid kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, ilu- ja aimekirjandus loomadest, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud. Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht ja aeg ning tegelased. Tegelaste käitumise motiivide analüüs. Luuletuse mõtestatud lugemine (meeleolu, laad).
6. Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt. Lühiettekande esitamine.
7. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal. Fakt ja arvamus.
8. Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal. Privaatses ja avalikus keskkonnas suhtlemise eetika.
9. Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang. Eseme, olendi ja inimese kirjeldamine. Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
10. Oma elamustest ja juhtumustest jutustamine ning kirjutamine.
11. Jutustuse ülesehitus. Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis. Sidus lausestus. Otsekõne jutustuses. Minavormis jutustamine. Arutlemine. Probleemide nägemine vaadeldavas nähtuses. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
12. Raamatust kokkuvõtte ning lugemissoovituse kirjutamine; luuletuse kirjutamine .
13. Sõnavara avardamine ja täpsustamine. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka veebivariandist).

14. Lause moodustamine. Alus ja öeldis leidmine. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi.
15. Vajalike võõrsõnade tähenduse, hääldus ja õigekirja kasutamine.

Õppetegevuse korraldamine

1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaines seatud eesmärkidest, taotletavatest õpitulemustest ja õppesisust ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja põhiteemadega;
2) taotletakse, et õpilaste õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas ja jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt, nii et jääb piisavalt aega ka puhkuseks ja huvitegevuseks;
3) võimaldatakse õpilastel õppida üksi ja koos teistega (paaris- ja rühmatööd), et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
4) arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad sobiva pingutusega õppida;
5) kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
6) kasutatakse mitmekesist õppemetoodikat, sealhulgas aktiivõpet (rollimäng, loovtöö, arutelu, väitlus, õpimapi ja uurimistöö koostamine, omaloomingu esitamine jne);
7) laiendatakse traditsioonilist õpikeskkonda (arvuti/multimeediaklass, muuseum, näitus, raamatukogu, ettevõtted, loodus jne);
8) rakendatakse õppetegevust toetavaid ja mitmekesistavaid õppevorme (ekskursioonid kirjanikega seotud paikadesse ning keele ja kirjandusega seotud asutustesse, kohtumised kirjanike ja tõlkijatega, loomekonkursid, konkurssideks valmistumine, projektõpe jne), pidades oluliseks sotsiaalse kompetentsuse saavutamist;
9) arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid.

1.7 Hindamise alused

Ainekavas on kirjeldatud õpitulemused õppeaines kooliastmete kaupa kahel tasandil: üldised õpitulemused õpetamise eesmärkidena ja õpitulemused osaoskuste raames. Hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi suuliste vastuste, sealhulgas esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele; õpilaste individuaalseid iseärasusi ja mõtlemistasandite arengut. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest.
Hoiakutele (nt huvitatus, tähtsuse mõistmine, väärtustamine, vajaduste arvestamine, kokkulepitud reeglite järgimine) antakse hinnanguid.
Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus täpsustakse kooli õppekavas.
Hindamise kriteeriumid ja viiepallisüsteemist erinev hindamise korraldus täpsustakse kooli õppekavas.

1.klassis kasutatakse õpilase hindamisel kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent. Suulisi hinnanguid saavad õpilased pidevalt.
Iga veerandi lõpus saavad 1. klassi õpilased keelekümlustunnistused, kus nad annavad hinnangu oma õppeedukusele kõikides ainetes ja oskustes. Õpetaja annab ka omapoolse hinnangu.

Eesti/vene keele õppimise tulemusi kokku võtva hindamise vormiks võib olla kompleksne töö.
I kooliastmes hinnatakse õpilase:

1) suulist keelekasutust, s.o kõnelemist ja kuulamist,
2) lugemist, s.o lugemistehnikat, teksti mõistmist ja vabalugemist,
3) kirjutamist, s.o kirjatehnikat, õigekirja ja kirjalikku tekstiloomet.

II ja III kooliastmes hinnatakse õpilase:

1) suulist ja kirjalikku suhtlust,
2) tekstide vastuvõttu,
3) tekstiloomet,
4) tekstide õigekeelsust.

Kirjanduse õppimise tulemusi hinnatakse eesti/vene keele õppest eraldi alates 5. klassist.
II kooliastmes hinnatakse:

1) teoste lugemist ning tutvustamist,
2) jutustamist,
3) tekstide tõlgendamist ja analüüsi, kirjandusliku kujundi mõistmist,
4) teksti esitust ja omaloomingut.

III kooliastmes hinnatakse õpilase:

1) iseseisvat lugemist ja eri viisidel jutustamist,
2) teksti tõlgendamist, analüüsi ja mõistmist,
3) teksti esitust ja omaloomingulisi töid.

Kirjalikes kirjandusülesannetes parandab õpetaja ka keelevead, kuid hinnates arvestab valdavalt töö sisu. Omaloominguliste tööde puhul võib lisahindega tunnustada esteetilist aspekti.

Kujundav hindamine

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside

kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatuseesmärkide ja läbivate teemade) kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist.

Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsioon

Veerandi ja tundide eesmärkide sõnastamine õpetaja ning ümbersõnastamine õpilaste poolt. Varasemate teadmiste väljaselgitamine ning uute teadmistega seostamine. Hindamiskriteeruimite kujundamine. Tööde analüüsimine- individuaalne, paaris, rühmas, terves klassis või ainult õpetaja poolt.Tagasiside andmine (kirjalikult, suuliselt).

Kokkuvõttev hindamine

Õpilase aastahinne kujuneb veerandi hinnetest. Veerandi hindeid on kokku neli. Veerandi hinne kujuneb kahest arvestuslikust tööst ning jooksvatest hinnetest. Arvestuslikud tööd on kirjas kontrolltööde graafikus ning tööde ajad on õpilasele edastatud I ja III veerandite algusnädalatel.

Jooksvate hinnete kujundamist reguleerib aineõpetaja.

Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine poolaastahinneteks ning poolaastahinnete koondamine aastahinneteks.

Õpilase tööle antakse suulise hinnangu ning hinnatakse numbrilise ekvivalendis. Teadmisi ja oskusi hinatakse viie palli süsteemis:

Hindega „5" ehk „väga hea" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

Hindega „4" ehk „hea" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

Hindega „3" ehk „rahuldav" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;

Hindega „2" ehk „puudulik" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;

Hindega „1" ehk „nõrk" hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5" hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4" 75–89%, hindega „3" 50–74%, hindega „2" 20–49% ning hindega „1" 0–19%.
Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindega „nõrk",
Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik" või „nõrk" või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord sätestatakse kooli õppekavas.

Lapse tööd parandades pööratakse tähelepanu valedele tähekujudele ja seostele, õigekirjavigadele ning teksti kujunduslikele vigadele. Analüüsitakse ka õpilase istumisasendit, pliiatsi/sulepea hoidu, vihiku asetust, millest sõltub käekirja loetavus ja sujuvus.

1.8 Füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab keele ja kirjanduse valdkonna ainete õpet:

1) klassis, kus saab mööblit ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud) ning rühmatööks;
2) klassis, kus on "rääkivad seinad" (nt piltsõnastikud, reeglid, tähestik jne)
3) kooli raamatukogus
4) väljaspool kooli vastavalt kooli õppekavas sätestatule.

Kool võimaldab:

1) klassiruumis kasutada õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni;

kasutada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid, sealhulgas veebisõnaraamatuid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid, sealhulgas veebisõnaraamatuid.

2.1 Eesti keel

2.1.1.Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli eesti keele õpetusega taotletakse, et õpilane:
1) väärtustab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit, suhtub lugupidamisega teiste rahvaste keeltesse ja kultuuridesse;
2) tajub keeleoskust õpioskuste alusena ja oma identiteedi olulise osana, kujuneb teadlikuks keelekasutajaks;
3) omandab põhiteadmised keelest ja õigekirjaoskuse, tuleb eesti kirjakeelega toime isiklikus ja avalikus elus ning edasiõppimisel;
4) arendab keeleoskust kui eneseväljendus- ja suhtlusvahendit, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid;
5) õpib asjakohaselt kasutama eri suhtluskanaleid; arendab oskust leida, kriitiliselt hinnata ning sihipäraselt kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet;
6) õpib tundma eri tekstiliike, nende seoseid ja kasutamisvõimalusi, arendab oma tekstitööoskusi nii tekstide vastuvõtja kui ka loojana;
7) arendab kriitilist mõtlemist ning analüüsi-, järeldus- ja põhjendusoskust;
8) harjub oma kirjakeeleoskuse täiendamiseks kasutama sõna- ja käsiraamatuid ning veebiallikaid;
9) suhtub tolerantselt eesti keele kui võõrkeele kasutamisse ja toetab muu emakeelega kaaslaste eesti keele omandamist.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri ja väärtuspädevus	Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Enesemääratlus-pädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Ettevõtlikkuspädevus	I kooliastme õppesisu **1. klass**
							Suuline keelekasutus:
			X		X		Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel.
	X		X		X		Õpetaja ja kaaslase kuulamine ning suulise

							juhendi järgi toimimine.
	X		X				Õpetaja ja kaaslase ettelugemise kuulamine.
	X		X	X			Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.
			X				Fakti ja fantaasia eristamine.
			X	X			Jälgib dialoogi
X	X			X			Õige hääldus teksti esitades
X	X			X			Teietamine ja sinatamine
			X	X			Viisakusväljendid
	X			X			Aktiivse sõnavara laiendamine
			X	X			Lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine
	X		X	X		X	Arutamine paarides ja väikeses rühmas
	X	X		X			Küsimustele vastamine terviklausetega
X			X				Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.
		X	X			X	Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus.
							Lugemine:
			X				Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.
			X				Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine.
	X		X				Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine.
	X		X		X		Silpidest sõnade moodustamine.
			X	X			Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt

							raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.
X			X	X			Kaaslase lugemisehindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid, intonatsioon mõtte toetajana)
X			X	X			Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.
X	X	X	X				Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine.
X	X	X	X	X		X	Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel.
		X	X				Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas.
			X				Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine.
	X		X				Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.
			X				Tekstiliikide eristamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus.
X	X		X				Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).
	X		X				Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.
							Kirjutamine:
	X		X	X			Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine.
			X		X		Lühijuttude kirjutamine (nt loomast, sõbrast, emast jne)

			X				Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures).
	X		X	X			Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis).
			X				Tähtede seostamine.
	X		X				Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
			X				Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus.
			X	X			Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.
			X	X			Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi).
			X	X			Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus.
			X	X			Häälikute märkimine kirjas.
	X	X	X	X	X		Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine.
			X	X			Täis- ja kaashäälikud. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine(lühike ja pikk häälik).
			X				Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes.
			X				Liitsõna vaatlus (moodustamine).
				X			Sõnade lõpu õigekiri – *d* ja *-vad* (mitmus) ning *-b* (tegusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine.
			X				Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega.
			X				Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine).
			X	X			Nimisõnade ainsus ja mitmus.

X			X				Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga.

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri ja väärtuspädevus	Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Enesemääratlus-pädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Ettevõtlikkuspädevus	I kooliastme õppesisu 2. klass
			X				Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel.
	X		X	X			Õpetaja ja kaaslase kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine.
			X	X			Õpetaja ja kaaslase ettelugemise kuulamine.
	X		X	X			Kuuldu ja nähtu kommenteerimine
	X		X				Eristab faktid ja fantaasia
	X		X	X			Etteloetud tekstist leiab olulist
	X		X	X			Hindab kaaslase ettelugemise ühe aspekti kaupa(õigsus, pausid ja intonatsioon)
							Kuuldu muinasjutu või lühijutu ümber jutustamine
X	X		X	X			Annab hinnangu tegelastele ja nende ütlustele
			X				Dialoogi jälgimine
			X	X			Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.
	X		X				Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel.
X	X		X	X			Kohandab hääle tugevust vastavalt olukorrale
	X		X	X			Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
	X		X				Lähedase ja vastandtähendusega sõnu leidmine
	X		X	X			Mõtete väljendamine terviklausetega
			X	X			Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
	X	X	X	X			Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade

							otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.
	X		X	X			Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine).
	X		X	X			Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.
	X		X	X			Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
			X	X			Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.
X	X	X	X	X			Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.
			X	X			Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.
X	X	X	X	X			Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel.
	X	X	X	X			Küsib ja väljendab oma arvamust
X			X				Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.
			X				Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).
X	X		X				Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).
			X				Ladus ja automatiseerunud lugemine.
	X		X	X			Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel.
			X				Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust.
	X		X	X		X	Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, teate, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti) lugemine.
	X		X	X			Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine.
			X				Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine.
	X		X				Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine.
	X		X	X			Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.
			X	X			Loole lõpu ja alguse mõtlemine. Tegelaste iseloomustamine. Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine.
	X		X	X			Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.
	X		X	X			Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend.

	X	X	X				Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine.
X	X	X	X				Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine).Töö puhtus kuupäeva kirjutamine.
	X		X				Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust.
	X		X				Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi.
	X	X	X				Oma kirjavea parandamine.
	X		X	X			Etteütlemise järgi kirjutamine.
	X		X				Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
	X		X	X			Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbrik.
	X		X	X			Lause moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks.
	X		X	X			Ümberjutustuse kirjutamine
	X		X	X			Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms).
	X		X	X			Jutule lõpu ja alguse kirjutamine.
X	X		X	X			Loovtöö kirjutamine (pildi, pildiseeria, küsimuste järgi)..
			X	X			Lünkümberjutustuse kirjutamine
			X				Häälik, silp, sõna, lause, tekst
			X				Täis- ja kaashäälikud
			X				Tähed ja tähestik, tähestiku järjekord
			X				Täis- ja kaashäälikuühendid
	X		X				Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes.
			X				Liitsõna.
			X	X			Ainsus ja mitmus
			X				Lause lõpumärgid
	X		X	X			Samatähenduse ja vastantaändusega sõnad
			X				*i* ja *j* ning *h* sõna alguses seoses tähtede õppimisega.

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri ja väärtuspädevus	Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Enesemääratlus-pädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus	Ettevõtlikkuspädevus	I kooliastme õppesisu 3. klass
							Suuline keelekasutus
	X		X	X			Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel.
	X		X				Pikema suulise juhendi meeldejätmine ja selle järgi toimimine.
X	X		X	X			Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.
	X		X	X			Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).
	X		X			X	Kuuldu ning nähtu kommenteerimine.
	X		X	X			Fakti ja fantaasia eristamine.
			X	X	X		Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi või tabeli koostamine.
	X		X	X			Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine.
	X		X				Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.
	X		X	X			Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus
	X		X	X			Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine
	X		X	X			Häälduse- ja intonatsiooniharjutused.

X	X	X	X	X			Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel.
	X	X	X	X			Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine.
X	X	X	X	X		X	Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.
X	X		X	X	X		Lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine.
X	X	X	X	X	X	X	Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
	X		X	X		X	Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.
	X		X	X			Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine).
X	X	X	X	X			Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.
	X		X	X			Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
			X	X	X		Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.
			X	X		X	Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.
	X		X	X			Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.
	X	X	X	X			Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel
							Lugemine:
		X					Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).
X	X		X	X			Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).
			X				Ladus ja automatiseerunud lugemine.
X	X		X				Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel.
X	X		X				Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust.
X	X	X	X	X			Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.
	X		X				Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.
	X		X		X		Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine.
			X	X			Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine.

			X	X		X	Loole alguse ja lõpu mõtlemine.
			X	X			Teksti teema ja peamõtte sõnastamine,
			X	X			Tegelaste iseloomustamine.
			X	X			Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine.
	X		X	X			Riimuvate sõnade leidmine.
X	X	X	X	X			Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.
X		X	X				Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine.
X	X		X			X	Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.
X	X		X				Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri
		X	X	X			Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.
	X		X				Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine.
							Kirjutamine:
	X		X	X			Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine).
	X	X	X				Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust.
	X		X	X	X		Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi.
			X	X			Oma kirjavea parandamine.
X	X		X	X			Etteütlemise järgi kirjutamine.
			X				Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
			X				Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbriku vormistamine.
			X				Tähestikuline järjekord.
			X				Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri.
			X				Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri.
			X				*k, p, t s*-i ja *h* kõrval. *i* ja *j* õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes).
	X		X				*h* sõna alguses.

	X		X				Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.
			X				Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes.
			X				Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes..
			X				Poolitamise harjutamine
			X				Liitsõna.
	X		X	X			Nimi-, omadus- ja tegusõna.
			X	X			Ainsus ja mitmus.
			X				Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel.
			X				Mitmuse nimetava ning *sse*-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus.
			X				Olevik ja minevik.
			X	X			Pöördelõppude õigekirjutus.
	X		X				Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus).
			X				Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause.
	X		X	X			Lause lõpumärgid.
	X		X				Koma kasutamine loetelus; *et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui* puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.
	X		X	X			Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.

			X	X	X		Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.
	X		X	X	X		Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks. Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek.
			X		X		Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.
	X		X	X			Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu).
			X				Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.
	X	X	X	X	X		Sündmusest ja loomast kirjutamine.
	X	X	X	X		X	Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.
X	X		X	X			Kirja kirjutamine.
X	X			X			Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri- ja väärtuspädevus	**Sotsiaalne ja kodanikupädevus**	**Enesemääratluspädevus**	**Õpipädevus**	**Suhtluspädevus**	**Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus**	**Ettevõtlikkuspädevus**	II kooliastme õppesisu 4. klass
							Suuline ja kirjalik suhtlus.
X	X	X	X	X			Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.
	X		X				Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine.
			X			X	Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.
			X			X	Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.
	X			X			Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus.
	X			X			Väite põhjendamine
X	X	X	X	X			Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg.
	X			X			Kaaslase täiendamine ja parandamine.
	X			X			Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.
	X			X			Klassivestlus, diskussioon
	X	X	X	X			Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.
			X	X			**Teksti vastuvõtt.** Eesmärgistatud lugemine.
X			X				Trükised (raamatud), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.
X			X				Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal

							lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine
X	X						Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine
X	X						Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid.
	X					X	Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.
	X				X		Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
							Kirjandustekstid
			X		X		kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, loomateemaline ilukirjanduslik ja aimejutt, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.
			X				Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht ja aeg ning tegelased.
X					X		Tegelaste käitumise motiivide analüüs.
			X	X		X	Luuletuse mõtestatud lugemine (meeleolu, laad).
							Väärtused ja kõlblus.
			X	X		X	Enesehinnang.
			X	X			Ausus enese ja teiste vastu.
	X					X	Iseenda ning teiste vajadused ja huvid..
	X					X	Arusaamine heast ja halvast
X	X						Õiglus ja ebaõiglus.
X					X		Kiiduväärne ja taunitav.
	X					X	Erinevus teistest.
	X					X	Minu hobid ja huvid.
	X					X	Minu tervis ja tulevik.
			X		X	X	Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid.
X					X		Kohustused ja vastutus.

	X					X	Üksiolek ja hirmud
							Kodus ja koolis
	X		X			X	Perekond. Kodu turvalisus.
	X						Vägivald kodus.
	X			X			Armastus oma kodu ja koduste vastu.
			X	X		X	Suhted vanemate, kasuvanemate ning vanavanematega.
			X	X			Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega.
	X					X	Poiste ja tüdrukute suhted.
	X					X	Sallivus teistsuguste inimeste suhtes.
X	X						Abivajaja ja aitaja.
X					X		Nohiklikkus ja tõrjutus.
	X					X	Piir oma ja võõra vahel.
	X					X	Piir lubatu ja lubamatu vahel.
							Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus.
			X		X	X	Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale.
X					X		Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades.
	X					X	Kultuuride mitmekesisus.
							Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.
	X						Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.
	X			X			Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.
							Mängiv inimene.
	X					X	Sõnamängud.
	X					X	Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine.
X					X		Loominguline koostöö.
	X					X	Mängult ja päriselt.
	X					X	Põhjendatud ja põhjendamata riskid
							Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng.

			X		X	X	Minu osa looduse hoidmisel.
X					X		Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse.
	X					X	Hädasolija aitamine.
							Lemmikloomad ning vastutus nende eest.
	X		X			X	Aastaaegade omanäolisus
							Kodanikuühiskond ja rahvussuhted.
	X			X			Minu juured.
			X	X			Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse.
	X					X	Suhtumine keelde.
	X					X	Kodupaiga keel.
							Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon.
	X					X	Avastamisrõõm ja õpikogemused.
	X					X	Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused.
	X					X	Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas.
			X		X	X	Internet kui ohuallikas.
X					X		Käitumine suhtlusportaalides.
	X					X	Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.
	X		X			X	**Tekstiloome.** Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.
							Lühiettekande esitamine.
	X		X			X	Suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, avaldamine, tagasiside saamine.
			X	X	X	X	Lisateabe otsimine.
			X	X		X	Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine

							konkreetsest tööülesandest lähtuvalt.
			X	X		X	Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.
			X	X			Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
			X		X	X	Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
X					X		Eseme, olendi ja inimese kirjeldamine.
	X					X	Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
	X		X			X	Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.
							Jutustuse ülesehitus.
			X		X	X	Sidus lausestus.
X					X		Otsekõne jutustuses.
	X					X	Minavormis jutustamine.
	X					X	**Häälikuõpetus ja õigekiri** Tähestik. Täis- ja kaashäälikud.
							Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Suluga ja suluta häälikud.
	X		X			X	Kaashäälikuühendi õigekiri. *g, b, d* s-i kõrval. *h* õigekiri. *i* ja *j*-i õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad).
			X	X			Liidete g*i* ja *ki* õigekiri.
			X		X	X	Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri..
	X					X	Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist)
	X		X			X	Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).
	X			X			Võõrtähed ja -häälikud. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.

			X		X	X	*gi*- ja *ki*-liite õigekiri.
X					X		**Sõnavaraõpetus.** Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara.
	X					X	Sünonüümid, antonüümid nende kasutamine.
	X		X			X	**Vormiõpetus ja õigekiri.** Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.
			X				Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.
			X				Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna.
			X				Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
			X				Ainsus ja mitmus
			X				Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.
			X		X		Põhi- ning järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
			X				Lauseõpetus ja õigekiri. Lause.
			X				Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi.

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri- ja väärtuspädevus	**Sotsiaalne ja kodanikupädevus**	**Enesemääratluspädevus**	**Õpipädevus**	**Suhtluspädevus**	**Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus**	**Ettevõtlikkuspädevus**	II kooliastme õppesisu 5. klass
			X				**Suuline ja kirjalik suhtlus.**
X	X	X	X	X			Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.
	X		X				Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine.
X		X	X				Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.
		X	X	X			Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.
			X	X			Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus.
X			X				Väite põhjendamine
X		X	X				Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg.
		X	X				Kaaslase täiendamine ja parandamine.
		X	X				Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.
		X	X				Klassivestlus, diskussioon
		X	XX				Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.
			X				E-kiri.
X							**Teksti vastuvõtt.** Eesmärgistatud lugemine.

		X	X				Trükised (raamatud), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.
		X	X				Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine
		X	X				Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine
		X	X	X			Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid.
		X	X				Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.
		X	X				Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
	X		X				Põhjendatud ja põhjendamata riskid
X	X		X	X			**Tekstiloome.** Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.
X	X		X	X	X	X	Lühiettekande esitamine.
	X		X	X		X	Suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, avaldamine, tagasiside saamine.
			X	X		X	Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand.Puhtand.
			X	X	X	X	Lisateabe otsimine. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal.
			X	X		X	Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt.
			X	X		X	Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.

			X	X			Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
			X	X			Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
			X				Eseme, olendi ja inimese kirjeldamine.
X			X				Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
X			X	X			Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.
			X				Jutustuse ülesehitus.
			X				Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
			X				Sidus lausestus.
			X				Otsekõne jutustuses.
	X		X				Minavormis jutustamine.
X	X		X				Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
X			X				Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.
X		X					Luuletuse kirjutamine.
		X	X	X			**Õigekeelsus ja keelehoole.** Kirjakeel, argikeel .
			X	X			**Häälikuõpetus ja õigekiri** Tähestik. Täis- ja kaashäälikud.
	X		X				Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Suluga ja suluta häälikud.
	X		X				Kaashäälikuühendi õigekiri. *g, b, d* s-i kõrval. *h* õigekiri. *i* ja *j*-i õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad).
			X				Liidete g*i* ja *ki* õigekiri.
			X				Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri..
			X				Tähtede *f* ja *š* õigekiri.
			X				Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist)

			X				Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).
			X				Võõrtähed ja -häälikud. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.
			X				*gi*- ja *ki*-liite õigekiri.
			X			X	**Sõnavaraõpetus.** Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, släng.
			X				Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine.
			X	X			Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides.
			X				Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi.
			X				Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund.
			X	X			Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist).
			X				**Vormiõpetus ja õigekiri.** Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.
			X				Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.
			X				Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna.
			X				Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
			X				Ainsus ja mitmus
			X				Omadussõna käänamine koos nimisõnaga, *lik*- ja *ne*-liiteliste omadussõnade

							käänamine ning õigekiri.
			X				Omadussõnade võrdlusastmed.
							Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited.
			X				Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (*ne*- ja *line*-liitelised omadussõnad).
							Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.
			X		X		Põhi- ning järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
							Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine.
			X				Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ning numbritega, nende lugemine.
			X				Arvsõnade kasutamine tekstis.
							Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.
			X				**Lauseõpetus ja õigekiri.** Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi.
							Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses.
			X				Koondlause kasutamine tekstis.
			X				Lihtlause kirjavahemärgid.
			X				Lihtlausete sidumine liitlauseks.
			X				Liitlause kirjavahemärgid.
			X				Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.
			X				Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause.
			X				Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.
			X				Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ning järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi.
			X				Üte ja selle kirjavahemärgid.
			X				**Muud õigekirjateemad.** Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri.

							Isiku- ja kohanimed, teoste pealkirjad.. Ajaloosündmused. Ametinimetused ja üldnimetused. Perioodikaväljaanded.
			X				Üldkasutatavad lühendid. Lühendite lugemine.

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri- ja väärtuspädevus	**Sotsiaalne ja kodanikupädevus**	**Enesemääratlus pädevus**	**Õpipädevus**	**Suhtluspädevus**	**Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus**	**Ettevõtlikkuspädevus**	II kooliastme õppesisu 6. klass
							Suuline ja kirjalik suhtlus.
X			X				Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.
X		X	X				Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine.
		X		X			Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.
				X			Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.
X			X				Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus.
X		X	X				Väite põhjendamine
		X					Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg.
		X					Kaaslase täiendamine ja parandamine.
		X					Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.
		X					Klassivestlus, diskussioon
		X	X				Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.
		X	X				E-kiri.
		X					**Teksti vastuvõtt.** Eesmärgistatud lugemine.

		X					Trükised (raamatud), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.
		X					Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine
		X		X			Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine
		X		X			Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid.
		X		X			Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.
	X			X			Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
	X						Põhjendatud ja põhjendamata riskid
	X			X			**Tekstiloome.** Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.
X	X		X	X	X	X	Lühiettekande esitamine.
	X		X	X		X	Suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, avaldamine, tagasiside saamine.
			X	X		X	Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand.Puhtand.
			X	X	X	X	Lisateabe otsimine. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal.
			X	X		X	Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt.
			X	X		X	Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.

			X	X			Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
X							Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
X		X					Eseme, olendi ja inimese kirjeldamine.
		X	X				Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
				X			Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
X							Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.
X		X					Jutustuse ülesehitus.
		X					Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
			X				Sidus lausestus.
			X				Otsekõne jutustuses.
		X					Minavormis jutustamine.
		X	X				Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
		X					Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.
		X					Luuletuse kirjutamine.
			X				**Õigekeelsus ja keelehoole.** Kirjakeel, argikeel ja murdekeel.
			X				**Häälikuõpetus ja õigekiri** Tähestik. Täis- ja kaashäälikud.
			X	X			Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Suluga ja suluta häälikud.
			X				Kaashäälikuühendi õigekiri. *g, b, d* s-i kõrval. *h* õigekiri. *i* ja *j*-i õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad).
X			X				Liidete g*i* ja *ki* õigekiri.
X			X				Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri..
			X	X			Tähtede *f* ja *š* õigekiri.

			X	X			Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist)
X			XX				Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).
X			X				Võõrtähed ja -häälikud. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.
			X				*gi*- ja *ki*-liite õigekiri.
			X			X	**Sõnavaraõpetus.** Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng.
			X				Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine.
			X				Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides.
			X				Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi.
			X				Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund.
			X				Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist).
			X				**Vormiõpetus ja õigekiri.** Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.
			X				Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.
			X	X			Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna.
			X				Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
			X				Ainsus ja mitmus

			X				Omadussõna käänamine koos nimisõnaga, *lik*- ja *ne*-liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri.
			X				Omadussõnade võrdlusastmed.
			X				Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited.
			X				Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (*ne*- ja *line*-liitelised omadussõnad).
			X		X		Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.
			X		X		Põhi- ning järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X			X				Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine.
X		X					Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ning numbritega, nende lugemine.
		X		X			Arvsõnade kasutamine tekstis.
				X			Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.
X			X				**Lauseõpetus ja õigekiri.** Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi.
X		X					Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses.
		X	X				Koondlause kasutamine tekstis.
		X	X				Lihtlause kirjavahemärgid.
		X	X				Lihtlausete sidumine liitlauseks.
		X	X				Liitlause kirjavahemärgid.
		X					Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.
		X					Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause.
		X					Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.
		X					Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ning järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi.
		X					Üte ja selle kirjavahemärgid.
		X		X			**Muud õigekirjateemad.**

							Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed, teoste pealkirjad.. Ajaloosündmused. Ametinimetused ja üldnimetused. Perioodikaväljaanded.
		X	X				Üldkasutatavad lühendid. Lühendite lugemine.

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri- ja väärtuspädevus	**Sotsiaalne ja kodanikupädevus**	**Enesemääratluspädevus**	**Õpipädevus**	**Suhtluspädevus**	**Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus**	**Ettevõtlikkuspädevus**	**III aste 7.klass**
							1. Suuline ja kirjalik suhtlus
	X		X				Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid.
X	X			X			Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.
X	X			X			Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus.
X			X	X			Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine.
X		X		X		X	Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.
	X		X			X	Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.
X				X			Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslase öeldu/tehtu täiendamine ja parandamine.

X		X		X			Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine.
		X		X			Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.
				X			Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
X							Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.
X		X					Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus.
		X					Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
		X					Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis.
		X		X			Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.

							2. Teksti vastuvõtt
			x		x		Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.
X	X			X			Kõne kuulamine ning märkmete tegemine.
	X		X		X		Konspekteerimine.
	X		X			X	Kõne põhjal küsimuste esitamine.
X	X	X		X		X	Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval.
X	X	X		X			Põhilised meediakanalid.
X	X	X	X	X	X	X	Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.
X	X		X		X	X	Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamuslugu.
X	X	X	X		X	X	Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri
X	X	X	X	X	X	X	Televisioon ning raadio.
X		X	X	X	X	X	Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega-fotoga
							3. Tekstiloome

X	X	X	X	X		X	Teabe edastamine ning seostamine konkreetse teema piires.
X	X		X		X	X	Uudise kirjutamine: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu eest.
X	X	X	X	X		X	Uudise pealkirjastamine.
X	X		X		X	X	Uudise ülesehitus ja pealkiri.
X	X	X	X	X		X	Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik.
X		X		X		X	Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel suhtluseesmärkide järgi.
X	X		X	X	X	X	Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine.
X		X	X		X		Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine.
X		X	X		X		Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega.
X			X				Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted.
							4. Õigekeelsus ja keelehoole
X			X				Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele

							erikujud (vastavalt kooli asukohale ja/või õpilase päritolule)
			X				Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad.
							Häälikuõpetus ja õigekiri
			X				Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad.
			X		X	X	Häälikute liigitamine.
							Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades.
			X		X	X	Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine, kaashäälikuühendi õigekirja erandid.
			X		X	X	Silbitamine, pikk ja lühike silp.
			X		X	X	Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine.
X		X		X	X	X	Õigehäldus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed.
X		X				X	Omasõnad ja võõrsõnad.
			X				Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
X							Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse

							kontrollimine.
							Sõnavaraõpetus
X		X	X				Sõna ja tähendus.
X		X	X				Sõnastuse rikastamine, sünonüümide tähendusvarjundid.
X	X	X	X				Fraseologismid, nende stiilivärving.
							Vormiõpetus ja õigekiri
X			X		X	X	Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad)
							Sõnaliikide funktsioon lauses.
X			X		X	X	Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood.
			X			X	Tegusõna astmevaheldus ja sõnavormid.
			X				Õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust.
			X				Liit-, ühend- ja väljendtegusõna.
			X			X	Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
			X		X	X	Käändsõnad. Käänetevahelised seosed.
			X		X	X	Veaohtlikud käändevormid.

			X		X	X	Käändsõna astmevaheldus: veaohtlikud käändsõnad ja sõnavormid.
			X		X	X	Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine
	X		X		X	X	Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad.
			X				Määr- ja kaassõnade eristamine.
			X				Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid.
							Lauseõpetus ja õigekiri
			X				Lause. Lause suhtluseesmärgid.
							Muud õigekirjateemad
X			X				Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri.
X	X		X		X	X	Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.
X	X		X		X		Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.
X	X		X		X		Arvuti keelekorrektori kasutamine.

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri- ja väärtuspädevus	**Sotsiaalne ja kodanikupädevus**	**Enesemääratluspädevus**	**Õpipädevus**	**Suhtluspädevus**	**Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus**	**Ettevõtlikkuspädevus**	**III aste 8.klass**
							1. Suuline ja kirjalik suhtlus
X	X	X		X			Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid.
X			X	X			Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.
X	X		X	X	X		Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine.
	X	X	X		X		Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.
X	X	X	X			X	Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine.
X	X		X		X		Kõne näitlikustamine.
X	X	X	X	X		X	Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslase öeldu/tehtu täiendamine

							ja parandamine.
	X			X			Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine.
							Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.
X	X	X	X	X	X	X	Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
X	X			X			Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.
	X		X		X		Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus.
X	X	X	X			X	Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
X	X	X		X		X	Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis.
X	X	X		X			Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.
							2. Teksti vastuvõtt
X	X	X	X	X	X	X	Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.
			X				Peamised tekstiliigid (tarbe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine
X	X	X	X	X	X	X	Tarbetekstide tunnused ja ülesehitus.
X		X	X	X	X		Tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstematiseerimine.

X	X	X	X	X		X	Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus.
X	X	X	X		X	X	Kõne põhjal küsimuste esitamine.
X	X		X	X	X	X	Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval.
X	X	X	X	X	X	X	Põhilised meediakanalid.
X	X		X	X	X		Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.
X	X		X	X	X	X	Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamuslugu.
X	X			X	X	X	Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri
X	X	X		X	X	X	Televisioon ning raadio.
							3. Tekstiloome
X		X	X	X	X	X	Teabe edastamine ning seostamine konkreetse teema piires.
X	X	X	X			X	Alustekstide (meedia- ja teabetekstide) põhjal kirjutamine.
X	X	X	X		X	X	Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused.
X	X	X	X	X			Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi

							kirjutamine.
X	X	X	X		X	X	Teksti pealkirjastamine ja selle ülesehitus.
X		X	X		X	X	Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära.
X	X	X	X	X		X	Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel suhtluseesmärkide järgi.
X	X	X	X			X	Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine.
X	X	X	X		X	X	Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine.
X	X	X	X			X	Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega.
X	X		X		X		Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted.
X	X	X	X	X	X	X	**4. Õigekeelsus ja keelehoole**
							Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud (vastavalt kooli asukohale ja/või õpilase päritolule)
X	X	X	X	X			Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased

							internetiallikad.
							Oskussõnavara.
X	X	X	X		X	X	**Häälikuõpetus ja õigekiri**
X	X	X	X	X		X	Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad.
X	X	X	X	X		X	Häälikute liigitamine.
X		X		X		X	Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades.
X		X	X		X	X	Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine, kaashäälikuühendi õigekirja erandid.
X	X	X	X		X		Silbitamine, pikk ja lühike silp.
X	X	X		X	X		Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine.
X	X	X		X			Õigehäädus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed.
X		X	X		X	X	Omasõnad ja võõrsõnad.
X		X		X			Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
X		X	X		X	X	Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.
			X		X	X	**Sõnavaraõpetus**

			X		X	X	Sõna ja tähendus.
			X		X	X	Homonüümid ja veaohtlikud paronüümid.
X							Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid.
			X		X	X	Fraseologismid, nende stiilivärving.
X		X		X	X	X	**Vormiõpetus ja õigekiri**
X		X		X	X	X	Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad)
X		X		X	X	X	Sõnaliikide funktsioon lauses.
X		X	X				Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood.
X		X	X				Tegusõna astmevaheldus ja sõnavormid.
			X				Tegusõna käändelised vormid.
X		X	X				Õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust.
X	X	X	X				Liit-, ühend- ja väljendtegusõna.
X	X	X	X		X	X	Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
							Käändsõnad. Käänetevahelised seosed.
X	X	X	X		X	X	Veaohtlikud käändevormid.

			X				Käändsõna astmevaheldus: veaohtlikud käändsõnad ja sõnavormid.
X			X		X	X	Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine
X			X		X	X	Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad.
							Määr- ja kaassõnade eristamine.
			X		X	X	Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid.
							Lauseõpetus ja õigekiri
			X		X	X	Lause. Lause suhtluseesmärgid.
X		X	X				Lauseliikmed: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide.
			X		X	X	**Muud õigekirjateemad**
			X		X	X	Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri.
			X				Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.
	X		X		X	X	Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.

X		X	X				Arvuti keelekorrektori kasutamine.

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri- ja väärtuspädevus	**Sotsiaalne ja kodanikupädevus**	**Enesemääratluspädevus**	**Õpipädevus**	**Suhtluspädevus**	**Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus**	**Ettevõtlikkuspädevus**	**III aste 9.klass**
							1. Suuline ja kirjalik suhtlus
X	X	X		X			Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid.
X			X	X			Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.
X	X		X	X	X		Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine.
		X		X			Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.
	X			X	X	X	Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.
X		X		X		X	Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslase öeldu/tehtu täiendamine ja parandamine.

	X			X			Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine.
				X			Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.
X	X			X		X	Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
X	X			X			Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.
	X		X		X		Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus.
	X	X		X			Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
X		X		X		X	Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis.
X	X	X		X			Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.
							2. Teksti vastuvõtt
X	X	X			X	X	Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). X Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.
			X				Peamised tekstiliigid (tarbe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine
	X				X		Tarbetekstide tunnused ja ülesehitus.
	X	X			X		Tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstematiseerimine.

		X		X		X	Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus.
				X	X	X	Kõne põhjal küsimuste esitamine.
X					X	X	Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval.
X			X		X	X	Põhilised meediakanalid.
			X		X		Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.
			X		X	X	Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamuslugu.
			X		X	X	Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri
			X		X	X	Televisioon ning raadio.
							3. Tekstiloome
			X		X	X	Teabe edastamine ning seostamine konkreetse teema piires.
			X			X	Alustekstide (meedia- ja teabetekstide) põhjal kirjutamine.
			X		X	X	Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused.
			X			X	Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine.

			X	X	X		Kõne näitlikustamine.
			X		X	X	Teksti pealkirjastamine ja selle ülesehitus.
			X		X	X	Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära.
X	X		X	X		X	Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel suhtluseesmärkide järgi.
X	X		X			X	Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine.
X	X		X		X	X	Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine.
X	X		X			X	Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega.
X	X				X		Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted.
X	X		X	X	X	X	**4. Õigekeelsus ja keelehoole**
							Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud (vastavalt kooli asukohale ja/või õpilase päritolule)
X	X		X	X			Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased

							internetiallikad.
							Oskussõnavara.
X			X				Keeleuuendus ja keele areng: võimalused ja ohud .
X		X	X				Keelesugulus, soome-ugri ja indoeuroopa keeled.
X							Eesti keele eripära ning võrdlus teiste keeltega.
							Häälikuõpetus ja õigekiri
X	X	X	X	X		X	Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad.
X	X	X	X	X		X	Häälikute liigitamine.
X		X		X		X	Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades.
X		X	X		X	X	Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine, kaashäälikuühendi õigekirja erandid.
X	X	X	X		X		Silbitamine, pikk ja lühike silp.
X	X	X		X	X		Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine.
X	X	X		X			Õigehäældus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed.
X		X	X		X	X	Omasõnad ja võõrsõnad.
X		X		X			Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
X							Eesti keele olulisemad sõna- ja

							käsiraamatud, keelealased internetiallikad.
X		X					Sõnaraamatute kasutamine sõnade õigekirja, õigehäälduse, õige muutmisviisi, tähenduse ning stiilivärvingu leidmiseks
		X		X			Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
				X	X	X	Homonüümid ja veaohtlikud paronüümid.
X							Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid.
X		X			X	X	Fraseologismid, nende stiilivärving.
		X			X	X	Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.
							Sõnavaraõpetus
			X	X	X		Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine ja liitmine ning tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited.
							Vormiõpetus ja õigekiri
		X			X	X	Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad)

		X			X	X	Sõnaliikide funktsioon lauses.
		X					Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood.
		X					Tegusõna astmevaheldus ja sõnavormid.
		X					Tegusõna käändelised vormid.
		X		X			Õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust.
		X					Liit-, ühend- ja väljendtegusõna.
		X			X	X	Tegusõna astmevaheldus: veaohtlikud tegusõnad ja sõnavormid.
			X		X	X	Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X			X				Käändsõnad. Käänetevahelised seosed.
X	X	X	X		X	X	Veaohtlikud käändevormid.
			X				Käändsõna astmevaheldus: veaohtlikud käändsõnad ja sõnavormid.
X			X		X	X	Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine
X			X		X	X	Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad,

							kellaajad.
			X				Määr- ja kaassõnade eristamine.
			X		X	X	Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid.
							Lauseõpetus ja õigekiri
			X		X	X	Lause. Lause suhtluseesmärgid.
			X		X	X	**Muud õigekirjateemad**
			X		X	X	Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri.
			X				Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus.
			X				Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.
	X		X		X	X	Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.
X		X	X				Arvuti keelekorrektori kasutamine.
X			X				Tsitaatsõnade märkimine kirjas

1. **klassi keele- ja kirjanduspädevused**

Valdkonnapädevused												Õppesisu
Väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	Teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana	Omandab põhiteadmisi keelest ja saavutab õigekirjaoskuse	Väljedab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult	Kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet	Loeb eakohast väärtkirjandust, rikastanud mõtte- ja tundemaailma	Tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi	Suudab väljendada oma arvamust ning arvestab teiste inimeste arvamust	Oskab õppida, hangib teavet eri allikatest	Kasutab käsi- ja sõnaraamatuid	Väärtustab nii rahvustkirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, oma rahva pärimuskultuuri kui ka kultuurilist mitmekesisust	1.klass
												Suuline keelekasutus :
	X	X										Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel.

X	X	X		X								Õpetaja ja kaaslase kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine.
X	X	X		X								Õpetaja ja kaaslase ettelugemise kuulamine.
X	X	X	X	X								Kuuldu ja nähtu kommenteerimine.
X	X	X		X							X	Fakti ja fantaasia eristamine.
	X		X	X								Jälgib dialoogi
X		X	X									Õige hääldus teksti esitades
X	X	X	X								X	Teietamine ja sinatamine
X	X	X	X	X	X	X		X	X			Viisakusväljendid
X	X	X	X	X	X			X				Aktiivse sõnavara laiendamine
X	X	X	X	X				X				Lähedase ja vastandtähendu sega sõna leidmine
X	X	X	X	X		X	X	X				Arutamine paarides ja väikeses rühmas
X	X	X		X		X	X					Küsimustele vastamine terviklausetega
X	X	X		X		X	X					Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste

												esitamine ja neile vastamine.
X	X	X		X		X	X				X	Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus.
												Lugemine:
X	X	X		X		X	X					Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus.
X	X			X								Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine.
X	X			X								Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine.
X	X			X	X		X		X			Silpidest sõnade moodustamine.
X	X	X	X	X		X	X		X			Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja

												sõnaühendite lugema õppimine.
X	X	X	X	X	X		X		X			Kaaslase lugemisehindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid, intonatsioon mõtte toetajana)
X	X		X	X		X	X		X			Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.
X				X		X	X	X			X	Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine.
X			X	X		X	X	X				Sõna, lause, teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel.
X	X			X		X	X		X			Küsimustele vastamine, millele

												vastus on tekstis otsesõnu kirjas.
X	X	X									X	Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine.
	X								X			Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.
	X	X									X	Tekstiliikide eristamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus.
	X	X									X	Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori), tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).
	X	X									X	Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.
												Kirjutamine:
	X	X										Kirja eelharjutused.

												Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine.
	X	X		X								Lühijuttude kirjutamine (nt loomast, sõbrast, emast jne)
	X	X										Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasend istudes ja seistes (tahvli juures).
	X	X										Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis).
	X	X	X									Tähtede seostamine.
	X	X										Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
	X	X							X			Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus.
		X										Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.
	X	X							X			Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse,

												õnnitlus (kujundamine näidise järgi).
	X	X		X								Häälik, sõna, lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus.
	X	X		X					X			Häälikute märkimine kirjas.
	X	X		X					X			Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine.
X		X		X								Täis- ja kaashäälikud. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine(lühike ja pikk häälik).
X		X		X					X			Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes.
X	X	X										Liitsõna vaatlus (moodustamine).
	X	X							X			Sõnade lõpu õigekiri – *d* ja *-vad* (mitmus) ning *-b* (tegusõna 3. pööre)

												õigekirjaga tutvumine.
	X	X							X			Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega.
	X	X							X			Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine).
	X	X							X			Nimisõnade ainsus ja mitmus.
	X	X										Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga.

2. **klassi keele- ja kirjanduspädevused**

Valdkonnapädevused												Õppesisu
Väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	Teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana	Omandab põhiteadmisi keelest ja saavutab õigekirjaoskuse	Väljedab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirialikult	Kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet	Loeb eakohast väärtkirjandust, rikastanud mõtte- ja tundemaailma	Tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi	Suudab väljendada oma arvamust ning arvestab teiste inimeste arvamust	Oskab õppida, hangib teavet eri allikatest	Kasutab käsi- ja sõnaraamatuid	Väärtustab nii rahvustkirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, oma rahva pärimuskultuuri kui ka kultuurilist mitmekesisust	**2.klass**
												Suuline keelekasutus
X	X			X							X	Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas);hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk suluta kaashäälikul.
X	X	X		X								Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.
X	X	X		X								Õpetaja ja kaaslase kuulamine ning suulise juhendi järgi toimi-mine.
X	X	X	X	X	X							Õpetaja ja kaaslase ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).
	X	X		X								Etteloetud tekstist olulse leidmine
X	X	X		X		X			X			Dialoogi jälgimine

X	X							X				Selge häälduse jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.
X	X		X	X		X	X				X	Kuuldud jutu ümberjutustamine; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule.
X	X	X	X	X		X	X	X	X			Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel.
X	X	X		X								Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks.
X	X			X								Kohandab hääle tugevust vastavalt olukorrale
X	X	X	X	X								Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
X	X		X	X								Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine.
X	X	X	X		X			X	X			Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
X	X	X			X				X		X	Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.
X	X		X					X				Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine).
X	X	X	X					X				Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.
X	X	X	X		X			X				Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
X	X	X	X					X				Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.
X	X	X	X					X				Häädlus- ja intonatsiooniharjutused. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Kõnelemine eri olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud.
X	X		X	X			X		X			Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.
X	X	X	X	X					X			Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteer-imine

X	X	X	X				X		X			Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.
X	X		X	X		X			X		X	Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine.
												Lugemine:
X	X	X		X				X				Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes.
X	X	X		X		X		X				Lugemistehniliselt raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.
X	X	X		X		X			X			Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).
X	X	X		X		X			X			Ladus ja automatiseerunud lugemine.
X	X			X		X						Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades.
X	X		X					X				Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel.
X	X		X	X								Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.
X	X		X	X								Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, teate, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti) lugemine.
X	X			X	X				X		X	Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine.
X	X	X	X	X		X			X			Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine.

X	X								X			Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine.
X	X				X	X	X				X	Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.
X	X				X	X	X		X		X	Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine.
X	X					X	X					Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.
X	X					X	X				X	Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus
												Kirjutamine
	X		X	x								Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine.
	X		X	X								Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine).Töö puhtus kuupäeva kirjutamine.
	X		X	X								Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel.
		X	X							X		Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi.
		X	X							X		Oma kirjavea parandamine.
	X											Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (20–25 sõna lihtlausetena).
	X	X	X									Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
	X	X	X									Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga.
X	X	X	X	X					X			Lause moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks.
X	X	X	X	X					X			Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel.
X	X	X	X	X				X			X	Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms).
X	X	X	X	X				X			X	Jutule lõpu ja alguse kirjutamine.
X	X	X	X	X				X			X	Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.
X	X	X	X						X			Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri

X	X	X							X			Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes.

3.klassi keele- ja kirjanduspädevused

Valdkonnapädevused												Õppesisu
Väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	Teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana	Omandab põhiteadmisi keelest ja saavutab õigekirjaoskuse	Väljedab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult	Kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet	Loeb eakohast väärtkirjandust, rikastamud mõtte- ja tundemaailma	Tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi	Suudab väljendada oma arvamust ning arvestab teiste inimeste arvamust	Oskab õppida, hangib teavet eri allikatest	Kasutab käsi- ja sõnaraamatuid	Väärtustab nii rahvustkirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, oma rahva pärimuskultuuri kui ka kultuurilist mitmekesisust	3.klass
												Suuline keelekasutus
X	X	X							X			Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel.
X	X	X		X					X			Pikema suulise juhendi meeldejätmine ja selle järgi toimimine.
X	X	X							X			Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.
X	X	X	X	X				X				Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).
X	X	X	X	X				X	X			Kuuldu ning nähtu kommentee-rimine.

X	X	X									X	Fakti ja fantaasia eristamine.
X	X	X		X			X		X			Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi või tabeli koostamine.
X	X	X	X	X	X	X	X		X		X	Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine.
X	X	X	X	X				X				Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.
X	X	X										Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus
X	X	X		X	X	X	X		X	X		Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine
X	X	X	X				X					Häälduse- ja intonatsiooniharjutused.
	X	X	X						X		X	Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel.
X	X	X							X		X	Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine.
X	X	X		X			X				X	Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.
X	X	X	X					X		X		Lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine.
X	X	X	X		X			X				Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
X	X	X	X		X			X			X	Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.
X	X	X							X	X		Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine).
X	X	X	X		X			X	X			Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.
X	X	X	X		X			X	X			Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
X	X	X	X					X		X		Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.

X	X	X	X								X	Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.
X	X	X	X	X		X	X		X			Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.
X	X	X	X	X					X			Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel
												Lugemine:
X	X	X		X		X	X					Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).
X	X	X	X					X				Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).
X	X	X		X		X	X		X			Ladus ja automatiseerunud lugemine.
X				X		X	X		X			Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel.
X	X			X		X	X					Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust.
X	X			X		X	X	X				Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.
X	X			X		X	X					Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteaja-kirjanduses.
X	X			X		X	X		X			Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine.
X	X			X	X				X			Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine.
X	X						X					Loole alguse ja lõpu mõtlemine.
X	X	X	X	X					X			Teksti teema ja peamõtte sõnastamine.
X	X	X	X	X		X	X	X	X			Tegelaste iseloomustamine.
X	X	X	X	X		X	X	X	X			Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine.

X	X		X									Riimuvate sõnade leidmine.
X	X	X		X		X			X			Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.
X	X	X	X	X		X	X	X	X		X	Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine.
X						X	X		X			Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.
X				X	X	X	X		X		X	Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri
X				X	X	X	X		X		X	Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.
												Kirjutamine:
		X							X			Kirjutamistehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine.
		X							X			Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine).
	X	X		X								Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust.
		X		X						X		Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi.
	X	X										Oma kirjavea parandamine.
	X	X		X								Etteütlemise järgi kirjutamine.
	X	X		X								Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
X	X	X	X	X	X							Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbriku vormistamine.
	X	X										Tähestikuline järjekord.
	X	X										Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri.
	X	X										Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine, sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri.
	X	X										*k, p, t s*-i ja *h* kõrval. *i* ja *j* õigekiri (v.a võõrsõnades ja

												tegijanimedes).
	X	X										*h* sõna alguses.
	X	X										Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.
X	X	X	X	X								Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes.
X	X	X	X	X								Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes..
	X	X										Poolitamise harjutamine
	X	X										Liitsõna.
	X	X										Nimi-, omadus- ja tegusõna.
	X	X										Ainsus ja mitmus.
X	X	X	X	X					X			Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel.
	X	X										Mitmuse nimetava ning *sse*-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus.
	X	X	X									Olevik ja minevik.
	X	X	X									Pöördelõppude õigekirjutus.
	X	X	X									Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta, me, te, nad, kes, kas, kus).
X	X	X		X	X	X			X			Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause.
X	X	X		X	X	X			X			Lause lõpumärgid.
	X	X										Koma kasutamine loetelus; *et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui* puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.
	X	X		X								Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.
X	X	X			X				X	X		Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.
X	X	X		X	X				X			Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks. Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek.
X	X	X	X	X		X	X	X	X			Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.
X	X	X	X	X						X		Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu).

X	X	X		X		X	X					Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.
X	X	X	X	X	X			X	X	X		Sündmusest ja loomast kirjutamine.
X	X	X	X	X		X	X					Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.
X	X	X	X	X	X							Kirja kirjutamine.
X	X	X	X	X				X	X			Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

Valdkonnapädevused	4.klassi keele- ja kirjanduspädevused									Õppesisu
Väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	Teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana	Omandab põhiteadmisi keelest ja saavutab õigekirjaoskuse	Väljedab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult	Kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet	Loeb eakohast väärtkirjandust, rikastanud mõtte- ja tundemaailma	Tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi	Suudab väljendada oma arvamust ning arvestab teiste inimeste arvamust	Oskab õppida, hangib teavet eri allikatest	Kasutab käsi- ja sõnaraamatuid	4.klass

X	X	X	X			X		X	X	X	**Suuline ja kirjalik suhtlus.**
X	X	X	X					X	X	X	Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.
X	X	X	X			X		X	X	X	Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine.
X	X	X	X			X		X	X	X	Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.
X	X	X	X			X		X	X	X	Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.
X	X	X	X			X		X	X	X	Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus.
X	X	X	X					X	X	X	Väite põhjendamine
X	X	X	X					X	X	X	Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg.
X	X	X	X		X		X			X	Kaaslase täiendamine ja parandamine.
X	X	X	X				X			X	Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.
X	X	X	X				X			X	Klassivestlus, diskussioon
X	X	X	X				X			X	Virtuaalkeskkonnas suhtlemise

											eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.
X	X	X	X	X	X	X	X			X	**Teksti vastuvõtt.** Eesmärgistatud lugemine.
X	X	X	X	X						X	Trükised (raamatud), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.
X	X	X	X	X						X	Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine
X	X	X	X	X						X	Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine
X	X	X	X			X				X	Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid.
X	X	X	X			X				X	Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.
X	X	X	X			X				X	Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
X	X	X	X			X	X			X	**Kirjandustekstid**
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, loomateemaline ilukirjanduslik ja aimejutt, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.

X	X	X	X				X	X	X	X	Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht ja aeg ning tegelased.
X	X	X	X				X	X	X	X	Tegelaste käitumise motiivide analüüs.
X	X	X	X				X	X		X	Luuletuse mõtestatud lugemine (meeleolu, laad).
X	X	X	X							X	***Väärtused ja kõlblus.***
X	X	X	X	X	X		X			X	Enesehinnang.
X	X	X	X	X						X	Ausus enese ja teiste vastu.
X	X	X	X							X	Iseenda ning teiste vajadused ja huvid..
X	X	X	X	X						X	Arusaamine heast ja halvast
X	X	X	X							X	Õiglus ja ebaõiglus.
X	X	X	X				X	X	X	X	Kiiduväärne ja taunitav.
X	X	X	X					X	X	X	Erinevus teistest.
X	X	X	X					X	X	X	Minu hobid ja huvid.
X	X	X	X					X	X	X	Minu tervis ja tulevik.
X	X	X	X							X	Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid.
X	X	X	X							X	Kohustused ja vastutus.
X	X	X	X							X	Üksiolek ja hirmud
											Kodus ja koolis
X	X	X	X		X	X	X		X	X	Perekond. Kodu turvalisus.
X	X	X	X	X						X	Vägivald kodus.
X	X	X	X							X	Armastus oma kodu ja koduste vastu.
X	X	X	X	X						X	Suhted vanemate, kasuvanemate ning vanavanematega.

X	X	X	X							X	Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega.
X	X	X	X				X	X	X	X	Poiste ja tüdrukute suhted.
X	X	X	X					X	X	X	Sallivus teistsuguste inimeste suhtes.
X	X	X	X					X	X	X	Abivajaja ja aitaja.
X	X	X	X					X	X	X	Nohiklikkus ja tõrjutus.
X	X	X	X							X	Piir oma ja võõra vahel.
X	X	X	X							X	Piir lubatu ja lubamatu vahel.
											Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus.
X	X	X	X							X	Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale.
X	X	X	X		X	X	X		X	X	Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades.
			X		X	X	X		X	X	Kultuuride mitmekesisus.
			X	X						X	Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.
			X	X						X	Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.
			X							X	Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.
											Mängiv inimene.
X				X			X				Sõnamängud.
X				X			X				Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine.
X							X				Loominguline koostöö.
	X										Mängult ja päriselt.
	X										Põhjendatud ja põhjendamata riskid

											Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng.
X				X	X		X				Minu osa looduse hoidmisel.
X				X	X		X				Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse.
X				X	X		X				Hädasolija aitamine.
X							X				Lemmikloomad ning vastutus nende eest.
X							X				Aastaaegade omanäolisus
											Kodanikuühiskond ja rahvussuhted.
		X				X	X		X		Minu juured.
		X				X	X		X		Seos mineviku, oleviku ja tuleviku vahel.
		X				X			X		Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse.
		X							X		Suhtumine keelde.
		X							X		Kodupaiga keel.
X											Suhted teiste rahvustega
											Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon.
X				X	X		X				Avastamisrõõm ja õpikogemused.
X				X	X		X				Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused.
X				X	X		X				Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas.
X							X				Internet kui ohuallikas.
X							X				Käitumine suhtlusportaalides.
			X				X	X		X	Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.

			X				X	X		X	**Tekstiloome.** Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.
			X				X	X		X	Lühiettekande esitamine.
			X							X	Suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, avaldamine, tagasiside saamine.
			X							X	Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand.Puhtand.
X				X	X		X				Lisateabe otsimine. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal.
X				X	X		X				Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt.
X				X	X		X				Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.
X							X				Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
X							X				Kirjelduse ülesehitus: üldmulje,

											detailid, hinnang.
			X				X	X		X	Eseme, olendi ja inimese kirjeldamine.
			X				X	X		X	Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
			X							X	Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.
			X							X	Jutustuse ülesehitus.
		X				X	X		X		Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
		X				X	X		X		Sidus lausestus.
		X				X	X		X		Otsekõne jutustuses.
		X							X		Minavormis jutustamine.
		X							X		Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
			X				X	X		X	Luuletuse kirjutamine.
			X				X	X		X	**Õigekeelsus ja keelehoole.** Kirjakeel, argikeel .
			X							X	**Häälikuõpetus ja õigekiri** Tähestik. Täis- ja kaashäälikud.
			X							X	Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Suluga ja suluta häälikud.
			X				X	X		X	Kaashäälikuühendi õigekiri. *g, b, d* s-i kõrval. *h* õigekiri. *i* ja *j*-i õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad).

			X				X	X		X	Liidete g*i* ja *ki* õigekiri.
			X				X	X		X	Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri..
			X							X	Tähtede *f* ja *š* õigekiri.
			X							X	Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist)
			X				X	X		X	Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).
			X				X	X		X	Võõrtähed ja -häälikud. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.
			X							X	**Sõnavaraõpetus.** Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara,släng.
			X							X	Sünonüümid, antonüümid, nende kasutamine.
			X				X	X		X	Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides.
			X				X	X		X	Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi.
			X							X	**Vormiõpetus ja õigekiri.** Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.
			X				X	X		X	Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava

											kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.
			X				X	X		X	Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna.
			X				X	X		X	Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
			X							X	Ainsus ja mitmus
			X							X	Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.
			X							X	Põhi- ning järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
			X				X	X		X	Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ning numbritega, nende lugemine.
			X				X	X		X	Arvsõnade kasutamine tekstis.
			X							X	**Lauseõpetus ja õigekiri.** Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi.
			X				X	X		X	Lihtlause kirjavahemärgid.
			X							X	Lihtlausete sidumine liitlauseks.
			X							X	Liitlause kirjavahemärgid.
X				X	X		X				Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende

											kasutamine.
X				X			X				Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause.
X				X			X				Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.
X							X				Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees ning järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi.
X											**Muud õigekirjateemad.** Algustäheõigekiri: nimi, nimetus. Isiku- ja kohanimed, teoste pealkirjad..Ametinimetused ja üldnimetused.
					X						Üldkasutatavad lühendid. Lühendite lugemine.

5.klassi keelepädevused

Valdkonnapädevused										Õppesisu
Väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	Teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana	Omandab põhiteadmisi keelest ja saavutab õigekirjaoskuse	Väljedab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult	Kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat	Loeb eakohast väärtkirjandust, rikastanud mõtte- ja tundemaailma	Suudab väljendada oma arvamust ning arvestab teiste inimeste arvamust	Oskab õppida, hangib teavet eri allikatest	Kasutab käsi- ja sõnaraamatuid	5.klass
X	X	X	X				X	X	X	**Suuline ja kirjalik suhtlus.**
										Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja

										täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.
										Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine.
X	X	X	X				X	X	X	Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.
X	X	X	X				X	X	X	Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.
X	X	X	X				X		X	Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus.
X	X	X	X				X	X	X	Väite põhjendamine
X	X	X	X				X	X	X	Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg.
X	X	X	X	X			X	X	X	Kaaslase täiendamine ja parandamine.
X	X	X	X				X	X	X	Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.
X	X	X	X						X	Klassivestlus, diskussioon
X	X	X	X						X	Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.

X	X	X	X						X	E-kiri.
X	X	X	X						X	**Teksti vastuvõtt.** Eesmärgistatud lugemine.
X	X	X	X						X	Trükised (raamatud), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.
X	X	X	X						X	Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine
X	X	X	X		X				X	Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine
X	X	X	X	X	X				X	Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid.
X	X	X	X	X					X	Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.
X	X	X	X						X	Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
X	X	X	X						X	Põhjendatud ja põhjendamata riskid
X	X	X	X	X					X	**Tekstiloome.** Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult

										kui ka suuliselt.
X	X	X	X	X					X	Lühiettekande esitamine.
X	X	X	X		X				X	Suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, avaldamine, tagasiside saamine.
X	X	X	X						X	Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand.Puhtand.
X	X	X	X		X				X	Lisateabe otsimine. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal.
X	X	X	X						X	Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt.
X	X	X	X						X	Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
X	X	X	X				X	X	X	Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.

X	X	X	X				X		X	Eseme, olendi ja inimese kirjeldamine.
X	X	X	X				X		X	Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
X	X	X	X						X	Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
X	X	X	X	X					X	Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.
X	X	X	X						X	Jutustuse ülesehitus.
X	X	X	X						X	Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
X	X	X	X						X	Sidus lausestus.
X	X	X	X	X					X	Otsekõne jutustuses.
X	X	X	X						X	Minavormis jutustamine.
X	X	X	X	X			X		X	Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
X	X	X	X						X	Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.
X	X	X	X				X		X	Luuletuse kirjutamine.
X	X	X	X				X	X	X	**Õigekeelsus ja keelehoole.** Kirjakeel, argikeel ja murdekeel.

X	X	X	X						X	**Häälikuõpetus ja õigekiri** Tähestik. Täis- ja kaashäälikud.
X	X	X	X						X	Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Suluga ja suluta häälikud.
X	X	X	X					X	X	Kaashäälikuühendi õigekiri. *g, b, d* s-i kõrval. *h* õigekiri. *i* ja *j*-i õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad).
X	X	X	X						X	Liidete g*i* ja *ki* õigekiri.
X	X	X	X						X	Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri..
X	X	X	X						X	Tähtede *f* ja *š* õigekiri.
X	X	X	X				X		X	Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist)
X	X	X	X			X	X		X	Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).
X	X	X	X						X	Võõrtähed ja -häälikud. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.
X	X	X	X						X	*gi*- ja *ki*-liite õigekiri.
X	X	X	X						X	**Sõnavaraõpetus.** Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng.

X	X	X	X						X	Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine.
X	X	X	X						X	Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides.
X	X	X	X						X	Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi.
X	X	X	X						X	Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund.
X	X	X	X						X	Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist).
X	X	X	X						X	**Vormiõpetus ja õigekiri.** Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.
X	X	X	X						X	Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.
X	X	X	X						X	Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna,

										arvsõna, asesõna.
X	X	X	X						X	Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X	X	X	X						X	Ainsus ja mitmus
X	X	X	X						X	Omadussõna käänamine koos nimisõnaga, *lik-* ja *ne*-liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri.
X	X	X	X						X	Omadussõnade võrdlusastmed.
X	X	X	X						X	Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited.
X	X	X	X						X	Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (*ne-* ja *line*-liitelised omadussõnad).
X	X	X	X						X	Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.
X	X	X	X						X	Põhi- ning järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X	X	X	X						X	Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine.
X	X	X	X						X	Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ning numbritega, nende lugemine.
X	X	X	X						X	Arvsõnade kasutamine tekstis.
X	X	X	X						X	Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.

X	X	X	X						X	**Lauseõpetus ja õigekiri.** Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi.
X	X	X	X						X	Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses.
X	X	X	X						X	Koondlause kasutamine tekstis.
X	X	X	X						X	Lihtlause kirjavahemärgid.
X	X	X	X						X	Lihtlausete sidumine liitlauseks.
X	X	X	X						X	Liitlause kirjavahemärgid.
X	X	X	X						X	Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.
X	X	X	X						X	Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause.
			X	X	X	X				Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.
			X	X	X	X				Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ning järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi.

			X	X	X	X				Üte ja selle kirjavahemärgid.
			X	X	X	X				**Muud õigekirjateemad.** Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed, teoste pealkirjad.. Ajaloosündmused. Ametinimetused ja üldnimetused. Perioodikaväljaanded.
			X	X	X	X				Üldkasutatavad lühendid. Lühendite lugemine.

Valdkonnapädevused	Õppesisu

Väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit
Teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana
Omandab põhiteadmisi keelest ja saavutab õigekirjaoskuse
Väljedab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult
Kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel
Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet
Loeb eakohast väärtkirjandust, rikastanud mõtte- ja tundemaailma
Tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi
Suudab väljendada oma arvamust ning arvestab teiste inimeste arvamust
Oskab õppida, hangib teavet eri allikatest
Kasutab käsi- ja sõnaraamatuid
Õppesisu 6.klass

											Suuline ja kirjalik suhtlus.
											Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.
X	X	X	X						X	X	Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine.
X	X	X	X	X							Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.
X	X	X		X							Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.
											Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus.
X	X	X	X	X							Väite põhjendamine
X	X		X								Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg.
X	X	X		X			X				Kaaslase täiendamine ja parandamine.

X	X			X			X				Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.
X	X	X	X	X					X		Klassivestlus, diskussioon
											Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.
X	X	X									E-kiri.
		X				X					**Teksti vastuvõtt.** Eesmärgistatud lugemine.
											Trükised (raamatud), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.
	X			X							Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine
X	X	X									Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine
				X							Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning

											liigid.
X	X		X		X	X	X				Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.
											Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
X	X		X	X							Põhjendatud ja põhjendamata riskid
X	X	X		X							**Tekstiloome.** Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.
X	X			X							Lühiettekande esitamine.
X	X	X		X							Suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, avaldamine, tagasiside saamine.
X	X		X	X	X		X				Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand.Puhtand.
											Lisateabe otsimine. Teksti loomine pildi- ja

											näitmaterjali põhjal.
X	X			X							Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt.
X	X	X									Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.
X	X		X	X					X		Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
											Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
X	X	X	X	X			X				Eseme, olendi ja inimese kirjeldamine.
	X	X	X	X							Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
X	X			X					X		Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
											Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.
X	X	X		X							Jutustuse ülesehitus.
											Ajalis-põhjuslik

											järgnevus tekstis.
X	X	X	X	X		X					Sidus lausestus.
X	X	X	X	X							Otsekõne jutustuses.
											Minavormis jutustamine.
X	X		X	X							Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
X	X		X	X							Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.
		X	X			X		X	X		Luuletuse kirjutamine.
X	X		X	X		X					**Õigekeelsus ja keelehoole.** Kirjakeel, argikeel ja murdekeel.
X	X		X	X		X					**Häälikuõpetus ja õigekiri** Tähestik. Täis- ja kaashäälikud.
X	X		X			X					Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Suluga ja suluta häälikud.
X	X	X		X		X					Kaashäälikuühendi õigekiri. *g, b, d* s-i kõrval. *h* õigekiri. *i* ja *j*-i õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad).
X	X	X	X			X					Liidete g*i* ja *ki* õigekiri.

X	X	X				X					Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri..
X	X					X					Tähtede *f* ja *š* õigekiri.
X	X			X			X				Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist)
X	X		X				X		X		Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).
X	X		X								Võõrtähed ja -häälikud. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.
											gi- ja *ki*-liite õigekiri.
X	X	X	X								**Sõnavaraõpetus.** Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng.
X					X				X		Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine.
X	X						X				Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides.
X	X	X									Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi.
X	X	X									Liitsõnamoodustus:

											täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund.
X			X		X			X			Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist).
X	X										**Vormiõpetus ja õigekiri.** Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.
X	X					X					Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.
			X								Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna.
X		X		X							Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
			X	X	X	X					Ainsus ja mitmus
			X	X	X	X					Omadussõna käänamine koos nimisõnaga, *lik*- ja *ne*-liiteliste

											omadussõnade käänamine ning õigekiri.
			X	X	X	X					Omadussõnade võrdlusastmed.
			X	X	X	X					Võrdlusastmete X kasutamine. Omadussõnade tuletusliited.
			X		X	X					Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (*ne*- ja *line*-liitelised omadussõnad).
X					X				X		Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.
X	X						X				Põhi- ning järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X	X	X									Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine.
X	X	X									Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ning numbritega, nende lugemine.
X			X		X			X			Arvsõnade kasutamine tekstis.
X	X										Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.
X	X					X					**Lauseõpetus ja õigekiri.** Lause.

											Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi.
X					X				X		Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses.
X	X						X				Koondlause kasutamine tekstis.
X	X	X									Lihtlause kirjavahemärgid.
X	X	X									Lihtlausete sidumine liitlauseks.
X			X		X			X			Liitlause kirjavahemärgid.
X	X										Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.
X	X					X					Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause.
X					X				X		Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.
X	X						X				Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ning järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi.
X	X	X									Üte ja selle kirjavahemärgid.

X	X	X									**Muud õigekirjateemad.** Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed, teoste pealkirjad.. Ajaloosündmused. Ametinimetused ja üldnimetused. Perioodikaväljaanded.
X			X		X			X			Üldkasutatavad lühendid. Lühendite lugemine.

7. klassi keelepädevused

Valdkonnapädevused											Õppesisu
väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana	omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õigekirjaoskuse	väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud keelekasutustavasid	kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet	Väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist	tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi	loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma	suudab kujundada ja väljendada isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid	**III aste** **7. klass**
											1. Suuline ja kirjalik suhtlus
X	X		X					X		X	Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid.
X	X	X	X					X			Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.

X	X	X	X		X			X		X	Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus.
X	X	X	X		X	X		X	X		Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine.
	X	X	X		X			X		X	Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.
		X	X		X			X		X	Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.
											Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslase öeldu/tehtu täiendamine ja parandamine.
											Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine.
											Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.
					X		X			X	Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
											Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.
											Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus.
					X		X			X	Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
X					X				X		Aktuaalse meediateksti

											kommenteerimine vestlusringis.
X	X						X				Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.
											2. Teksti vastuvõtt
X	X	X									Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.
X			X		X			X			Kõne kuulamine ning märkmete tegemine.
X	X										Konspekteerimine.
X	X					X					Kõne põhjal küsimuste esitamine.
	X					X				X	Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval.
	X		X					X			Põhilised meediakanalid.
X		X									Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.
X	X				X						Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamuslugu.
					X	X				X	Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri
					X	X				X	Televisioon ning raadio.
					X	X				X	Sõnalise teksti seostamine pildilise

											teabega-fotoga
											3. Tekstiloome
X	X				X	X				X	Teabe edastamine ning seostamine konkreetse teema piires.
X	X				X	X				X	Uudise kirjutamine: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu eest.
	X				X	X				X	Uudise pealkirjastamine.
					X	X				X	Uudise ülesehitus ja pealkiri.
	X					X				X	Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik.
					X	X				X	Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel suhtluseesmärkide järgi.
		X			X	X				X	Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine.
X		X			X	X				X	Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine.
X		X			X	X				X	Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega.

X	X	X	X		X						Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted.
											4. Õigekeelsus ja keelehoole
X	X	X	X		X					X	Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud (vastavalt kooli asukohale ja/või õpilase päritolule)
				X							Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad.
											Häälikuõpetus ja õigekiri
		X	X		X						Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad.
X		X	X		X					X	Häälikute liigitamine.
		X	X		X					X	Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades.
X		X	X		X					X	Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine, kaashäälikuühendi õigekirja erandid.
		X	X		X	X					Silbitamine, pikk ja lühike silp.
		X	X		X	X					Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine.
X		X	X		X					X	Õigehäældus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed.
X		X	X		X					X	Omasõnad ja võõrsõnad.

X		X	X		X			X		X	Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
X		X	X		X			X		X	Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.
											Sõnavaraõpetus
X	X	X	X		X	X		X		X	Sõna ja tähendus.
X		X					X				Sõnastuse rikastamine, sünonüümide tähendusvarjundid.
X		X	X		X		X			X	Fraseologismid, nende stiilivärving.
		X	X		X						**Vormiõpetus ja õigekiri**
											Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad)
	X						X				Sõnaliikide funktsioon lauses.
											Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood.
	X									X	Tegusõna astmevaheldus ja sõnavormid.
	X									X	Õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust.
	X									X	Liit-, ühend- ja väljendtegusõna.
	X									X	Tegusõnade kokku- ja

											lahkukirjutamine.
X	X	X	X								Käändsõnad. Käänetevahelised seosed.
	X									X	Veaohtlikud käändevormid.
	X									X	Käändsõna astmevaheldus: veaohtlikud käändsõnad ja sõnavormid.
X	X		X								Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine
X	X		X							X	Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad.
X	X		X				X			X	Määr- ja kaassõnade eristamine.
X	X		X				X			X	Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid.
X	X		X				X			X	**Lauseõpetus ja õigekiri**
X	X		X				X			X	Lause. Lause suhtluseesmärgid.
X	X									X	**Muud õigekirjateemad**
											Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri.
X	X	X								X	Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad;

											ajaloosündmused; üritused; kaubad.
X	X	X								X	Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.
X	X	X								X	Arvuti keelekorrektori kasutamine.

8. klassi keelepädevused

Valdkonnapädevused											Õppesisu
väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana	omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õinjekiiaoehus sergeit ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud	kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis	väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust	tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi	loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma	suudab kujundada ja väljendada isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid	**III aste** 8. klass
											1. Suuline ja kirjalik suhtlus
X	X		X					X		X	Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid.
X	X	X	X					X			Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.
X	X	X	X		X			X		X	Suhtlemine rühmas, sõna saamine,

											kõnejärje hoidmine.
X	X	X	X		X	X		X	X		Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.
	X	X	X		X			X		X	Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine.
		X	X		X			X		X	Kõne näitlikustamine.
					X		X			X	Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslase öeldu/tehtu täiendamine ja parandamine.
					X		X			X	Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine.
											Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.
	X					X				X	Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
	X		X					X			Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.
X		X									Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus.
X	X				X						Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
					X	X				X	Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis.
					X	X				X	Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.

										2. Teksti vastuvõtt
				X	X				X	Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.
X	X			X	X				X	Peamised tekstiliigid (tarbe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine
X	X			X	X				X	Tarbetekstide tunnused ja ülesehitus.
	X			X	X				X	Tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstematiseerimine.
				X	X				X	Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus.
	X				X				X	Kõne põhjal küsimuste esitamine.
				X	X				X	Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval.
		X		X	X				X	Põhilised meediakanalid.
X		X		X	X				X	Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.
X		X		X	X				X	Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamuslugu.
X	X	X	X	X						Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri

X	X	X	X	X						Televisioon ning raadio.
									X	**3. Tekstiloome**
X	X	X	X	X					X	Teabe edastamine ning seostamine konkreetse teema piires.
X		X	X	X						Alustekstide (meedia- ja teabetekstide) põhjal kirjutamine.
		X	X	X						Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused.
X		X	X	X					X	Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi kirjutamine.
		X	X	X					X	Teksti pealkirjastamine ja selle ülesehitus.
X		X	X	X					X	Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära.
		X	X	X	X					Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel suhtluseesmärkide järgi.
										Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine.
X		X	X	X					X	Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade

										parandamine.
X		X	X	X					X	Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega.
X		X	X	X			X		X	Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted.
										4. Õigekeelsus ja keelehoole
X		X			X		X	X		Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud (vastavalt kooli asukohale ja/või õpilase päritolule)
X	X	X	X	X	X		X		X	Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad.
X		X				X				Oskussõnavara.
										Häälikuõpetus ja õigekiri
		X	X	X						Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad.
X	X							X		Häälikute liigitamine.
	X					X				Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades.
X	X							X		Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine, kaashäälikuühendi õigekirja erandid.
	X								X	Silbitamine, pikk ja lühike silp.
	X								X	Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine.

	X								X	Õigehäälduse: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed.
	X								X	Omasõnad ja võõrsõnad.
X	X	X	X							Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
	X								X	Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.
										Sõnavaraõpetus
X	X		X							Sõna ja tähendus.
X	X		X						X	Homonüümid ja veaohtlikud paronüümid.
X	X		X			X			X	Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid.
X	X		X			X			X	Fraseologismid, nende stiilivärving.
										Vormiõpetus ja õigekiri
										Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad)
X	X								X	Sõnaliikide funktsioon lauses.

										Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood.
X	X	X							X	Tegusõna astmevaheldus ja sõnavormid.
X	X	X							X	Tegusõna käändelised vormid.
X	X	X								Õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust.
									X	Liit-, ühend- ja väljendtegusõna.
X	X	X							X	Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X	X								X	Käändsõnad. Käänetevahelised seosed.
X	X								X	Veaohtlikud käändevormid.
X	X	X							X	Käändsõna astmevaheldus: veaohtlikud käändsõnad ja sõnavormid.
X	X	X							X	Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine

										Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad.
X	X	X							X	Määr- ja kaassõnade eristamine.
X	X	X							X	Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid.
										Lauseõpetus ja õigekiri
X	X	X							X	Lause. Lause suhtluseesmärgid.
X	X	X							X	Lauseliikmed: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide.
										Muud õigekirjateemad
X	X	X							X	Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri.
X	X	X							X	Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.
X	X	X							X	Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.
X	X	X			X				X	Arvuti keelekorrektori kasutamine.

9. klassi keelepädevused

X		väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit
X		teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana
X		omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õigekirjaoskuse
		väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud keelekasutustavasid
X		kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel
		kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet
		väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust .
		tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi
		loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma
		suudab kujundada ja väljendada isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust
		oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid
Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid. X	**1. Suuline ja kirjalik suhtlus**	**III aste 9.klass**

X			X	X					X		Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.
X				X		X					Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine.
X	X		X	X	X						Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.
	X	X	X		X		X				Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.
	X	X	X	X	X	X					Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslase öeldu/tehtu täiendamine ja parandamine.
X	X	X	X	X		X	X				Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine.
											Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.
	X			X							Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
X	X	X	X	X	X	X					Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.
X	X			X					X		Veebis kommenteerimine.

											Keeleviisakus ja -väärikus.
	X		X		X						Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
X	X	X	X			X	X				Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis.
X	X	X		X		X					Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.
											2. Teksti vastuvõtt
X	X	X	X	X	X	X					Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.
X	X		X		X	X				X	Peamised tekstiliigid (tarbe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine
X	X		X		X	X			X		Tarbetekstide tunnused ja ülesehitus.
X	X	X	X		X	X			X		Tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstematiseerimine.
X	X		X	X	X	X					Tarbetekstide koostamine ja vormistamine:

											elulookirjeldus.
X	X	X	X	X	X	X					Kõne põhjal küsimuste esitamine.
X	X		X	X	X						Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval.
X	X		X	X	X	X					Põhilised meediakanalid.
X	X			X	X	X					Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.
X	X	X		X	X	X					Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamuslugu.
X		X	X	X	X	X					Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri
X	X		X	X	X	X					Televisioon ning raadio.
											3. Tekstiloome
X		X	X	X	X						Teabe edastamine ning seostamine konkreetse teema piires.
											Alustekstide (meedia- ja teabetekstide) põhjal kirjutamine.
X	X	X	X	X		X					Teaballikatele ja alustekstidele viitamise

											võimalused.
X	X	X	X			X				X	Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine.
X	X	X	X		X	X					Kõne näitlikustamine.
X	X	X	X			X					Teksti pealkirjastamine ja selle ülesehitus.
X	X		X		X						Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära.
											Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel suhtluseesmärkide järgi.
			X	X			X			X	Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine.
X	X	X	X	X							Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine.
X	X	X	X		X	X					Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega.
X	X	X	X	X		X					Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted.

											4. Õigekeelsus ja keelehoole
X		X		X		X					Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud (vastavalt kooli asukohale ja/või õpilase päritolule)
X		X	X		X	X					Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad.
X	X	X	X		X						Oskussõnavara.
X	X	X		X	X						Keeleuuendus ja keele areng: võimalused ja ohud .
X	X	X		X							Keelesugulus, soome-ugri ja indoeuroopa keeled.
X		X	X		X	X				X	Eesti keele eripära ning võrdlus teiste keeltega.
											Häälikuõpetus ja õigekiri
X		X	X		X	X					Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad.
			X		X	X					Häälikute liigitamine.
			X		X	X					Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades.
			X		X	X					Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine, kaashäälikuühendi õigekirja erandid.
			X		X	X					Silbitamine, pikk ja lühike

											silp.
X		X		X	X	X					Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine.
X		X		X	X	X					Õigehäälduse: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed.
X		X		X	X	X					Omasõnad ja võõrsõnad.
X		X	X								Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
X		X	X								Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad.
X		X	X								Sõnaraamatute kasutamine sõnade õigekirja, õigehäälduse, õige muutmisviisi, tähenduse ning stiilivärvingu leidmiseks
X	X	X	X								Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
X	X	X	X		X	X					Homonüümid ja veaohtlikud paronüümid.
											Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid.

X	X	X	X		X	X					Fraseologismid, nende stiilivärving.
											Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.
											Sõnavaraõpetus
X			X		X	X					Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine ja liitmine ning tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited.
											Vormiõpetus ja õigekiri
			X		X	X					Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad)
			X		X	X					Sõnaliikide funktsioon lauses.
			X		X	X					Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood.
			X								Tegusõna astmevaheldus ja sõnavormid.
	X		X			X					Tegusõna käändelised

											vormid.
			X								Õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust.
X		X	X								Liit-, ühend- ja väljendtegusõna.
X		X	X								Tegusõna astmevaheldus: veaohtlikud tegusõnad ja sõnavormid.
			X								Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X			X								Käändsõnad. Käänetevahelised seosed.
X			X		X						Veaohtlikud käändevormid.
			X								Käändsõna astmevaheldus: veaohtlikud käändsõnad ja sõnavormid.
	X		X								Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine
	X		X	X	X	X					Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad.
X	X		X		X						Määr- ja kaassõnade eristamine.
X	X		X		X						Muutumatute sõnade kokku-

											ja lahkukirjutamise põhireeglid.
											Lauseõpetus ja õigekiri
			X								Lause. Lause suhtluseesmärgid.
X			X	X		X					**Muud õigekirjateemad**
X	X		X	X	X					X	Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri.
	X	X	X		X						Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus.
	X	X	X	X	X	X					Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.
X	X	X	X	X		X				X	Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.
	X			X							Arvuti keelekorrektori kasutamine.
x											Tsitaatsõnade märkimine kirjas

2.1.2.Õppeaine kirjeldus

Keel kui kultuuri kandja ja mõtlemise põhivahend on oluline inimese tunnetuslikus arengus ning tema maailmapildi kujunemises. Keel kui ühiskonna toimimise põhivahendeid on tähtis inimese sotsialiseerumisel, tema kujunemisel ühiskonna tegusaks liikmeks. Sotsiaalne kirjaoskus tähendab kriitilist ja teadlikku toimimist keele toel nii isiklikus ja avalikus sfääris kui ka õppimises ja töös. Keel toimib tekstide kujul igas valdkonnas ning selle olukorratüüpides erinevalt; igaühele neist on omased kindlat liiki tekstid oma eri- ja üldsõnavara ning kirjakeele või argigrammatikaga. Seepärast on inimesele ühtviisi vajalikud teadmised ja oskused, mis hõlmavad keelt, selle variante ja tekste ning lubavad toime tulla suulise ja kirjaliku suhtlusega, tekstide vastuvõtu ning loomisega. Eesti keelel kui emakeelel ja hariduskeelel on õppekavas eriline koht: eesti keele oskus on nii õppekava omandamise alus kui ka eesmärk.

1.-4. klassis on eesti keel integreeritud õppeaine, mis taotleb nii keele- kui ka kirjandusõpetuse eesmärke. Alates 5. klassist on eesti keel ja kirjandus eri õppeained, kuid jäävad tugevasti lõimituks, arendades eri liiki tekstide kaudu üht- ja sedasama - sihipärase lugemise ja kirjutamise oskust.

Õppeaine avar eesmärgiseade tingib õppe-eesmärkide taotlemise mitme õppevaldkonna kaudu: oluline on nii oskus üha moderniseeruvate kanalite kaudu suuliselt ja kirjalikult suhelda kui ka vahetu individuaalne tekstitöö, mis avaldub tekstide vastuvõtu ja loomisena. Eri valdkondi seob keel, mille korrektseks ja eesmärgipäraseks kasutuseks on nendega lõimitud õigekeelsuse ja keelehoolde valdkond. Kirjalik keel ja tänapäeva eesti kirjakeel tema peamiste tekstiliikidega tuleb põhikoolis teadlikult omandada.

I kooliastmes on kolm õppevaldkonda: suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine), lugemine ja kirjutamine. Suuline keelekasutus hõlmab eneseväljendust argiolukorras ning eakohase suulise teksti mõistmist ja edasiandmist. Lugemise õpetamisel kujundatakse oskust töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel. Kirjutamise õpetusega kujundatakse õigekirjaoskus õpitud keelendite piires ja suutlikkus end eesmärgipäraselt kirjalikult väljendada.

II ja III kooliastmes on neli õppevaldkonda: suuline ja kirjalik suhtlus, teksti vastuvõtt, tekstiloome ning õigekeelsus ja keelehoole.

Suulise ja kirjaliku suhtluse õpetusega kujundatakse oskust silmast silma, telefoni, kirja ja meili teel ning interneti keskkonnas kahe- või mitmepoolselt toimida, tekste kokku võtta ja vahendada ning saavutada häid tulemusi rühma- ja paaristöös.

Teksti vastuvõtu õpetuse kaudu kujuneb teadlik suhe pikemate suuliste ja kirjalike tekstidega: kujundatakse oskust tekste valida ning leida, eesmärgipäraselt lugeda ja kuulata, teadvustades kuulamise ja lugemise strateegiaid, võimet teksti järjest sügavamini mõista ning tekstile reageerida.

Tekstiloome õpetusega kujundatakse mitmekülgset ja eesmärgistatud eneseväljenduse oskust, mille puhul inimene tajub olukorda ja adressaati ning suudab oma mõtteid vajaliku täpsusega ja tekstiliigile omases vormis väljendada ning edastada.

Õigekeelsuse ja keelehoolde õpetusega kujundatakse keeleteadlikkust ning teadmisi keelest; eesti nüüdiskirjakeele teadlikku kasutamist, aga ka arusaamist keele arengust ja muutumisest. Valdkond annab aluse edenemisele teistes, eespool nimetatud õppevaldkondades, annab teadmisi eesti kirjakeele ja murrete stiilirikkusest ning kirjavara mitmekülgsusest.

2.1.3 Eesti keele õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja teadmised, oskused ja väärtushinnangud:

1) räägib, kasutades baassõnavara eakohase sotsiaallingvistilise kompetentsuse tasemel;
2) mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele, kasutades kõnes ja kirjas sobivaid lühivastuseid ning terviklauseid;
3) kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
4) oskab sihipäraselt vaadelda ja nähtut kirjeldada ning märkab erinevusi ja sarnasusi;
5) kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda õpitud sõnavara ulatuses ;
6) jutustab endast ja lähiümbruses toimunust;
7) kuulab mõtestatult eakohast teksti;
8) loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt ja õigesti ning saab sellest aru, mõistab lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
9) loeb eakohast ilu- ja aimekirjandust ja saab sisust ja enamikest detailidest aru;

10) kirjutab baassõnavara ja keele struktuure kasutades, tehes rohkem õigekirjavigu, kui emakeelekõneleja ;
11) jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade või kava abil;
12) töötab eakohase tekstiga õpetaja juhiste alusel.
13) tajub keeleoskust õpioskuste alusena ja identiteedi olulise osana ning kujuneb teadlikuks keelekasutajaks;
14) väärtustab eesti keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit, suhtub lugupidamisega teiste rahvaste keelde ja kultuuri; suhtub tolerantselt eesti keele võõrkeelena kasutamisse ja toetab teise emakeelega kaaslaste eesti keele omandamist.

2.1.4. Õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

2.1.4.1. 1 klassi õppesisu, teadmised ja oskused

Kooliastme õpitulemused														Õppesisu
Kuulab mõtestatult eakohast teksti	Töötab tekstiga õpetaja juhiste alusel	Mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele	Kasutab kõnes ja kirjas sobivalt lühivastuseid ning terviklauseid	Kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda	Jutustab endast ning oma lähiümbruses toimumust	Loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ning mõistmisega	Mõistab muu hulgast lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti	Loeb eakohast ilu- ja ainekirjandust	Jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade vai kava toel	Kirjutab õpitud keelendite piires õigesti, Kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja –seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga	Oskab sihipäraselt vaadelda ja nähtud kirjeldada, ning märkab erinevusi ja sarnasusi	Hangib otstarbekohast teavet eri allikatest	Kasutab eakohaseid sõnaraamatuid	1.klass
														Suuline keelekasutus :
										X				Helide, häälte ja häälikute eristamine

														(asukoht ja järjekord sõnas), hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk täishääliku pikkusel.
X											X			Õpetaja ja kaaslase kuulamine ning suulise juhendi järgi toimimine.
X											X			Õpetaja ja kaaslase ettelugemise kuulamine.
X			X											Kuuldu ja nähtu kommenteeri-mine.
X	X	X	X					X		X	X			Fakti ja fantaasia eristamine.
X	X										X			Jälgib dialoogi
	X		X			X								Õige hääldus teksti esitades
			X											Teietamine ja sinatamine
			X											Viisakusväljen did
X	X	X	X	X	X		X	X	X			X		Aktiivse

														sõnavara laiendamine
X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	X		Lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine
X			X		X				X		X			Arutamine paarides ja väikeses rühmas
		X	X						X		X			Küsimustele vastamine terviklausetega
		X	X						X					Lihtlauseliste küsimuste moodustamine, küsimuste esitamine ja neile vastamine.
		X	X	X							X			Eneseväljendus dramatiseerimus ja rollimängus.
														Lugemine:
	X										X	X		Raamatu/teksti üldine vaatlus: teksti paigutus, sisukord,

														õppeülesannete esitus.
										X	X			Trükitähtede (nii suurte kui väikeste) tundma õppimine.
						X								Tähtedest sõnade ja sõnadest lausete lugemine.
						X								Silpidest sõnade moodustamine.
	X					X								Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo, oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse). Lugemistehniliselt raskete sõnade ja

														sõnaühendite lugema õppimine.
X						X		X			X			Kaaslase lugemisehinda mine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid, intonatsioon mõtte toetajana)
X						X		X						Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.
						X	X	X				X		Jutustava ja kirjeldava teksti ning teabeteksti (õpilaspäevik, kutse, õnnitlus, saatekava, tööjuhend, raamatu sisukord) lugemine.
	X		X			X		X				X		Sõna, lause,

														teksti sisu mõistmine. Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide, üksiksõnade jm alusel.
X	X	X	X									X		Küsimustele vastamine, millele vastus on tekstis otsesõnu kirjas.
X	X					X		X				X		Luuletuste ilmekas (mõtestatud) lugemine.
	X					X								Riimuvate sõnade leidmine õpetaja abiga.
								X			X			Tekstiliikide eristamine: jutt, muinasjutt, luuletus, mõistatus.
	X							X						Loetud raamatu autori, kunstniku (illustraatori),

														tegelaste nimetamine, loetust jutustamine. Loetule emotsionaalse hinnangu andmine (lõbus, tõsine, igav jne).
								X						Huvipakkuva raamatu leidmine kooli või kodukoha raamatukogust täiskasvanu abiga.
														Kirjutamine:
										X				Kirja eelharjutused. Kirjutamine pliiatsi ja kriidiga, joonistähtede kirjutamine.
			X	X						X				Lühijuttude kirjutamine (nt loomast, sõbrast, emast jne)
										X				Õige pliiatsihoid ja kirjutamisasen

														d istudes ja seistes (tahvli juures).
										X	X			Väikeste kirjatähtede õppimine. Suurte kirjatähtede õppimine (vajadusel 2.klassis).
										X				Tähtede seostamine.
										X		X		Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
										X				Töö vormistamine näidise järgi, töö puhtus, käekirja loetavus.
										X				Teksti ärakiri tahvlilt, õpikust.
										X				Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, õnnitlus (kujundamine näidise järgi).
										X				Häälik, sõna,

														lause, tekst. Tähed ja tähestik, võõrtähtede vaatlus.
										X				Häälikute märkimine kirjas.
										X				Sõna ja lause ladumine ja kirjutamine.
										X				Täis- ja kaashäälikud. Täishääliku pikkuse eristamine ja õigekiri, kaashääliku pikkusega tutvumine(lühike ja pikk häälik).
										X				Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes
										X				Liitsõna vaatlus (moodustamine).
										X				Sõnade lõpu õigekiri – *d* ja -*vad* (mitmus)

														ning -*b* (tegusõna 3. pööre) õigekirjaga tutvumine.
										X				Tutvumine jutustava (väit-), küsi- ja hüüdlausega.
										X				Lause lõpumärgid: punkt, (küsi- ja hüüumärgi vaatlemine).
	X									X				Nimisõnade ainsus ja mitmus.
										X	X			Oma kirjutusvea parandamine õpetaja abiga.

Õpitulemused

1.klassi lõpetamisel õpilane:

1) suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)

1. kasutab tavakõnes holofraase;
2. eristab häälikuid (asukoht ja järjekord sõnas);
3. eristab täishääliku pikkust (pikk ja lühike häälik);
4. toimib õpetaja suulise juhendi järgi;
5. kuulab õpetaja ja kaaslase esituses lühikest eakohast teksti, mõistab osaliselt kuuldud lause, jutu sisu;
6. teab, et sõnadel on lähedase või vastandtähendusega sõna ja nimetab neist mõningaid;

7. väljendab end suhtlusolukordades arusaadavalt tehes üksikuid keelevigu: palub, küsib, tänab, vabandab;
8. jutustab lihtlausetega suunavate küsimuste toel kuuldust, nähtust, loetust;
9. koostab õpetaja abiga pildiseeria või küsimuste toel suulise jutu;
10. esitab luuletust peast;
11. loeb läbi vähemalt 4 ilukirjandusteost.

2) lugemine

- tunneb häälik-tähelist vastavust, loeb õpitud teksti enam-vähem ladusalt, lausehaaval üksiku peatusega raskema sõna ees oma kõnetempos või sellest aeglasemalt;
- osaliselt mõistab häälega või endamisi (vaikse häälega või huuli liigutades) lugedes loetu sisu;
- vastab teksti kohta käivatele küsimustele, mille vastused on palas otsesõnu öeldud;
- mõtleb jutule alguse või lõpu;
- on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab selle pealkirja ja autorit, annab loetule emotsionaalse hinnangu (lõbus, tõsine, igav …);
- täidab loetu raamatu põhjal lugesispäevikut, kuhu kirjutab sellest, mis raamatus meeldis/ei meeldinud ja joonistab illustratsiooni.

3)kirjutamine

- oskab kirjutada suuri trükitähti
- kasutab õigeid kirjutamisvõtteid, teab, kuidas väikesi ja suuri kirjatähti kirjutatakse ning sõnas õigesti seostatakse;
- kirjutab tahvlilt ära;
- täidab tahvlinäidise järgi õpetaja abiga õpilaspäevikut;
- paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, varustab töö kuupäevaga;
- koostab näidise järgi kutse;
- eristab häälikut ja tähte;
- eristab täis- ja kaashäälikut;
- eristab sõna, lauset;
- kirjutab õigesti lühemaid (kuni 2-silbilisi) sõnu ja lauseid;
- teab, et lause lõpeb lõpumärgiga;
- teab, et lause alguses, inimeste, loomade, oma kodukoha nimes kasutatakse suurt algustähte;
- kirjutab õigesti oma nime.

2.1.4.2 2.klassi õppesisu, teadmised ja oskused

Kooliastme õpitulemused													Õppesisu
Kuulab mõtestatult eakohast teksti	Töötab tekstiga õpetaja juhiste alusel	Mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele	Kasutab kõnes ja kirjas sobivalt lühivastuseid ning terviklauseid	Kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda	Jutustab endast ning oma lähiümbruses toimunust	Loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ning mõistmisega	Mõistab muu hulgast lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti	Loeb eakohast ilu- ja ainekirjandust	Jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade vai kava toel	Kirjutab õpitud keelendite piires õigesti,:kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja –seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga	Oskab sihipäraselt vaadelda ja nähtud kirjeldada, ning märkab erinevusi ja sarnasusi	Hangib otstarbekohast teavet eri allikatest	Kasutab eakohaseid sõnaraamatuid	2.klass
														Suuline keelekasutus :

X	X									X				Helide, häälte ja häälikute eristamine (asukoht ja järjekord sõnas);hääliku pikkuse eristamine, põhirõhk suluta kaashäälikul.
X	X	X												Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ja lihtsa skeemi koostamine õpetaja juhendamisel.
X	X	X												Õpetaja ja kaaslase kuulamine ning suulise juhendi järgi toimi-mine.
X	X		X					X						Õpetaja ja kaaslase ettelugemise kuulamine ja hinnangu andmine ühe aspekti kaupa

														(õigsus, pausid ja intonatsioon mõtte toetajana).
X	X		X											Etteloetud tekstist olulse leidmine
X					X									Dialoogi jälgimine
	X		X			X		X		X				Selge hääldus jälgimine teksti esitades. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevuse, intonatsiooni) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses.
X			X											Kuuldud jutu ümberjutustamine ; pikema dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja sisule.

							X		X					Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust palumise, tänamise) valik suhtlemisel.
											X	X	X	Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine aktiivse sõnavara laiendamiseks.
	X		X			X		X		X				Kohandab hääle tugevust vastavalt olukorrale
X		X	X	X	X				X			X		Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.

		X	X											Arutlemine paaris ja rühmas: oma suhtumise väljendamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine.
X			X						X		X			Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria, etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
			X											Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.
		X	X											Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine).

		X	X											Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.
X		X	X											Jutustamine kuuldu, nähtu, läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
			X	X	X		X				X			Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.
	X			X	X	X		X				X		Häältdus- ja intonatsiooniharjutused. Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus. Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus jm esituses. Kõnelemine eri

														olukordades (telefonitsi, rühma esindajana), rollimängud.
			X			X								Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.
			X		X						X			Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteer-imine
												X		Eri meeleoluga luuletuste (aastaajad, laste elu) mõtestatud peast esitamine.
		X	X											Oma arvamuse avaldamine (raamatu, filmi jm) kohta ja selle põhjendamine.
														Lugemine:
	X							X						Raamatu/teksti üldine vaatlus:

														teksti paigutus, sisukord, õppeülesannete esitus. Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses ning lasteraamatutes.
														Lugemistehnilisel t raskete sõnade ja sõnaühendite lugema õppimine.
	X	X				X		X						Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige häälдus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).

	X					X		X					Ladus ja automatiseerunud lugemine.
	X					X		X					Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ja partnereid arvestades.
	X		X					X			X		Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel.
	X							X					Eri liiki lühitekstide (teade, kiri, ajakirja rubriik, sõnastik) mõistev lugemine. Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemine klassitahvlilt ja vihikust.
	X					X		X			X		Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku,

														kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, teate, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti) lugemine.
	X					X	X							Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid), skeemide, kaartide lugemine õppekirjanduses, nende tähenduse tabamine.
	X					X				X				Sõna, lause ning teksti sisu mõistmine.
	X					X		X		X				Tekstis küsimuse, palve, käsu ja keelu äratundmine.
	X		X			X		X				X		Teksti sisu ennustamine pealkirja, piltide ja üksiksõnade järgi.
	X	X	X			X		X						Loetu põhjal teemakohastele küsimustele

														vastamine.
	X		X	X		X		X	X			X		Teksti teema ja peamõtte sõnastamine, tegelaste iseloomustamine.
	X					X		X				X		Kirjandustekstid: liisusalm, muinasjutt, mõistatus, luuletus, piltjutt, vanasõna, jutustus, näidend.
														Kirjutamine:
			X							X				Kirjutamise tehnika süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine.
			X							X				Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane

														välimus, töö vormistamine).Töö puhtus kuupäeva kirjutamine.
			X							X				Suurte ja väikeste kirjatähtede kordamine. Kirjutamise tehnika arendamine: ühtlane kirjarida, õiged tähekujud ja seosed nii väikestel kui suurtel kirjatähtedel.
	X									X	X	X	X	Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi.
	X									X	X			Oma kirjavea parandamine.
X										X	X			Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (20–25 sõna lihtlausetena).
										X		X		Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.

			X							X		X		Kutse, õnnitluse ja teate koostamine õpetaja abiga.
	X		X							X				Lause moodustamine, laiendamine ja sidumine tekstiks.
X	X		X	X			X		X	X				Tekstilähedase ümberjutustuse kirjutamine küsimuste ja tugisõnade toel.
	X								X	X				Jutu kirjutamine pilditäiendusena (pildi allkiri, kahekõne jms).
	X					X		X		X				Jutule lõpu ja alguse kirjutamine.
			X	X			X		X	X		X	X	Loovtöö skeemi, kaardi toel; fantaasialugu. Jutu ülesehitus: alustus, sisu ja lõpetus; jutule alguse ja lõpu kirjutamine. Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutlemine.

										X		X		Varasemale lisanduvalt keeleteadmised: täishäälikuühendi õigekiri, suluta kaashääliku pikkus ja õigekiri
			X							X		X	X	Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes.
			X							X		X		Lause lõpumärgid
			X							X		X	X	*k, p, t* *s*-i ja *h* kõrval; *i* ja *j* silbi alguses, *h* sõna alguses.
			X							X		X	X	Silbitamine, poolitamise üldpõhimõtted.
			X							X		X	X	Koma kasutamine liitlauses kirjutamisel *et, sest, aga, kuid* puhul.

			X							X		X	X	Sõnade lõpu õigekiri *–d (*mida teed?), *-te* (mida teete?), *-sse* (kellesse? millesse?), *-ga* (kellega? millega?), *-ta* (kelleta? milleta?). *ma, sa, ta, me, te, nad* õigekiri.

2. klassi lõpetaja õpitulemused

Suuline keelekasutus (kuulamine, kõnelemine)

- eristab täis- ja suluta hääliku pikkusi;
- kuulab õpetaja ja kaaslase eakohast teksti ning toimib saadud sõnumi kohaselt õpetaja abil;
- koostab kuuldu põhjal lihtsama skeemi ja kaardi õpetaja abil;
- kasutab kõnes terviklauseid;
- teab ja leiab vastandtähendusega sõnu ning õpetaja abil ka lähedase tähendusega sõnu;
- väljendab arusaadavalt oma soove ja kogemusi väikeses ja suures rühmas; vestleb oma kogemustest ja loetust;
- annab õpetaja abil edasi lugemispala, õppeteksti, filmi ja teatrietenduse sisu;
- koostab õpetaja abil jutu pildiseeria, pildi või küsimuste toel; mõtleb jutule alguse või lõpu;
- vaatleb ja kirjeldab nähtut, märkab erinevusi ja sarnasusi õpetaja suunavate küsimuste toel;
- esitab luuletust peast;

Lugemine

- loeb õpitud teksti suhteliselt õigesti, ladusalt (lugemistempo võib olla kõnetempost aeglasem), parandab ise oma lugemisvigu, enamasti väljendab intonatsioon loetava sisu;
- mõistab häälega või endamisi lugedes loetu sisu;
- vastab teemakohastele (ka lihtsamatele tekstis mitte otsese infoga seotud) küsimustele;
- leiab tekstis iseseisvalt vastused konkreetsetele küsimustele ja töötab õpetaja abiga eakohaste juhiste alusel;
- tunneb ära jutu, luuletuse, mõistatuse, näidendi ja vanasõna;
- kasutab õpiku sõnastikku õpetaja abiga sõnade leidmiseks algustähe järgi;
- on lugenud mõnda lasteraamatut, nimetab tegelasi ja annab edasi loetu sisu mõne huvitava, enam meeldinud episoodi järgi;

Kirjutamine

- kasutab kirjutades õigeid väikeste ja suurte kirjatähtede tähekujusid ja seoseid;

- kirjutab tahvlilt või õpikust ära;
- täidab iseseisvalt õpilaspäevikut ja kujundab vihikut, paigutab näidise järgi tööd vihikulehele, kirja joonelisele lehele, varustab töö kuupäevaga;
- koostab õpetaja abiga kutse, õnnitluse ja teate;
- kirjutab loovtöö ning ümberjutustuse pildiseeria, tugisõnade ja küsimuste abil;
- eristab häälikut, tähte, täis- ja kaashäälikut, silpi, sõna, lauset, täishäälikuühendit;
- kirjutab õigesti sulghääliku omasõnade algusesse ja omandatud võõrsõnade algusesse;
- märgib kirjas õigesti täishäälikuid;
- teab peast võõrtähtedega tähestikku;
- alustab lauset suure algustähega ja lõpetab punkti või küsimärgiga;
- kasutab suurt algustähte inimeste ja loomade nimedes, tuttavates kohanimedes;
- kirjutab õigesti sõnade lõppu
    - -d (mida teed?), -te (mida teete?),
    - -sse (kellesse? millesse?),
    - -ga (kellega? millega?), -ta (kelleta? milleta?);
- kirjutab etteütlemise järgi õpitud keelendite ulatuses sisult tuttavat teksti ja kontrollib kirjutatut näidise järgi (20–25 sõna lihtlausetena).

2.1.4.3. 3. klassi õppesisu, teadmised ja oskused

Kooliastme õpitulemused	Õppesisu

Kuulab mõtestatult eakohast teksti	Töötab tekstiga õpetaja juhiste alusel	Mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele	Kasutab kõnes ja kirjas sobivalt lühivastuseid ning terviklauseid	Kirjeldab eesmärgipäraselt eset, olendit ja olukorda	Jutustab endast ning oma lähiümbruses toimunust	Loeb õpitud teksti selgelt, ladusalt, õigesti ning mõistmisega	Mõistab muu hulgast lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti	Loeb eakohast ilu- ja ainekirjandust	Jutustab ja kirjutab küsimuste, pildi, pildiseeria, märksõnade vai kava toel	Kirjutab õpitud keelendite piires õigesti	Kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja –seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga	Hangib otstarbekohast teavet eri allikatest	Kasutab eakohaseid sõnaraamatuid	3.klass
														Suuline keelekasutus
										X		X		Hääliku pikkuste eristamine, põhirõhk sulghääliku pikkusel.
X		X	X									X		Pikema suulise juhendi meeldejätmine ja selle järgi toimimine.
X	X		X						X			X		Kaaslase ja õpetaja juhtnööride kuulamine, nende järgi toimimine.
X	X		X	X										Ettelugemise kuulamine. Kaaslase ettelugemise hindamine ühe aspekti kaupa (õigsus, pausid ja

														intonatsioon mõtte toetajana).
X	X		X	X										Kuuldu ning nähtu kommenteerimine.
												X		Fakti ja fantaasia eristamine.
X							X							Õpetaja etteloetud ainetekstist oluliste mõistete leidmine ning lihtsa skeemi või tabeli koostamine.
X	X		X	X				X	X			X		Kuuldu (muinasjutt, lühijutt lapse elust, proosa-, luule ja ainetekst), nähtu (lavastus, film) sisu ümberjutustamine.
X	X		X											Dialoogi jälgimine, hinnangud tegelastele ja nende ütlustele.
	X		X			X						X		Kõne eri nüansside (tempo, hääletugevus, intonatsioon) esiletoomine dramatiseeringus
	X		X									X	X	Sõnatähenduste selgitamine ja täpsustamine
			X							X				Häädlus- ja intonatsiooniharjutused.
			X									X		Sobivate kõnetuste (palumine, küsimine, keeldumine, vabandust

														palumise, tänamise) valik suhtlemisel.
			X									X		Suuline selgitus, kõnetus- ja viisakusväljendid, teietamine ja sinatamine.
			X									X		Kõnelemine eri olukordades: vestlus tundmatuga, sh telefonitsi, klassi/kooli esindamine, võistkonda kutsumine, koostegevusest loobumine jms.
	X		X		X					X		X	X	Lähedase ja vastandtähendusega sõna leidmine.
		X	X	X	X				X			X	X	Eri teemadel vestlemine sõnavara rikastamiseks, arutamine paaris ja väikeses rühmas.
X			X											Oma arvamuse avaldamine, nõustumine ja mittenõustumine, ühiste seisukohtade otsimine, kaaslase arvamuse küsimine.
			X											Mõtete väljendamine terviklausetena ja sobiva sõnastusega (sõnavalik, mõtte lõpuleviimine).
		X	X									X		Küsimuste moodustamine ja esitamine ning neile vastamine.
			X		X				X			X		Jutustamine kuuldu, nähtu,

														läbielatu, loetu, pildi, pildiseeria ja etteantud teema põhjal; aheljutustamine.
	X		X	X			X		X					Sündmuste, isiku, looma, eseme jm kirjeldamine tugisõnade, skeemi ning tabeli abil.
	X		X									X		Eneseväljendus dramatiseeringus ja rollimängus erisuguste meeleolude väljendamiseks.
						X		X						Tuttava luuletuse ja dialoogi ilmekas (mõtestatud) esitamine.
X	X		X	X										Nii enese kui ka teiste tööde tunnustav kommenteerimine õpetaja juhiste alusel
														Lugemine:
														Teksti ülesehitus: pealkiri, teksti osad (lõigud, loo alustus, sisu, lõpetus).
	X					X		X						Lugemistehnika arendamine õpetaja juhendite järgi (õige hääldus, ladusus, pausid, intonatsioon, tempo; oma lugemisvea parandamine, kui sellele tähelepanu juhitakse).
	X					X		X						Ladus ja automatiseerunud

														lugemine.
X	X		X											Oma ja kaaslase lugemistehnika hindamine õpetaja juhiste alusel.
	X					X		X						Oma ja õpetaja käekirjalise teksti lugemise klassitahvlilt ja vihikust.
	X					X		X				X		Jutustava ja kirjeldava teksti ning tarbe- ja teabeteksti (õpilaspäeviku, kutse, õnnitluse, saatekava, tööjuhendi, raamatu sisukorra, sõnastiku, teate, eeskirja, retsepti, õpikuteksti, teatmeteose teksti, ajalehe- ja ajakirja ning muu meediateksti) lugemine.
	X					X		X				X		Üksikute tingmärkide (õppekirjanduse tingmärgid, liiklusmärgid jms), skeemide, kaartide ja tabelite lugemine õppekirjanduses, lasteraamatutes ning lasteajakirjanduses.
	X					X	X			X	X	X		Loetava kohta kava, skeemi, kaardi koostamine.
	X	X				X		X		X	X			Loetu põhjal teemakohastele küsimustele vastamine.
	X		X			X		X		X	X	X		Loole alguse ja lõpu mõtlemine.

	X		X	X		X		X				X		Teksti teema ja peamõtte sõnastamine,
X	X	X	X	X		X		X				X		Tegelaste iseloomustamine.
	X					X		X						Jutustavate luuletuste ja proosateksti mõtestatud esitamine.
	X					X		X				X		Riimuvate sõnade leidmine.
X	X					X		X						Kahekõne lugemine, intonatsiooni ja tempo valik saatelause alusel ning partnereid arvestades.
	X		X			X		X		X	X			Loetud raamatust jutustamine, loetule emotsionaalse hinnangu andmine ja raamatust lühikokkuvõtte tegemine.
								X						Vajaliku raamatu leidmine iseseisvalt.
	X					X		X				X		Tekstiliikide eristamine: muinasjutt, mõistatus, vanasõna, luuletus, jutustus, näidend, kiri
	X					X		X				X		Kirjandus: folkloorne lastelaul, liisusalm, jutustus, muinasjutt, muistend, luuletus, kahekõne, näidend, sõnamänguline tekst, piltjutt, mõistatus, vanasõna.
										X	X			Kirjutamise tehnika

														süvendamine, oma loetava käekirja kujundamine, kirjutamise kiiruse arendamine.
														Kirjutamine:
										X	X			Kirjutamisvilumuse saavutamine (õiged tähekujud ja proportsioonid, loetav käekiri, ühtlane kirjarida, kirjatöö nõuetekohane välimus, töö vormistamine).
	X									X	X			Teksti ärakiri tahvlilt ja õpikust.
	X									X	X		X	Kirjutatu kontrollimine õpiku ja sõnastiku järgi.
	X									X	X	X	X	Oma kirjavea parandamine.
X										X	X			Etteütlemise järgi kirjutamine.
										X	X			Tahvlile, vihikusse ja õpilaspäevikusse kirjutamine.
	X		X							X	X			Tarbeteksti kirjutamine näidise järgi: kutse, ümbriku vormistamine.
										X		X	X	Tähestikuline järjekord.
										X		X		Täis- ja kaashäälikuühendi õigekiri.
										X	X	X	X	Täis- ja suluta kaashääliku pikkuse kordamine,

														sulghääliku pikkuse eristamine ja õigekiri.
										X	X	X	X	*k, p, t s*-i ja *h* kõrval. *i* ja *j* õigekiri (v.a võõrsõnades ja tegijanimedes).
										X	X	X	X	*h* sõna alguses.
										X	X	X	X	Sulghäälik oma- ja võõrsõnade alguses.
										X	X			Suur algustäht lause alguses, inimese- ja loomanimedes, tuntumates kohanimedes.
										X	X			Väike algustäht õppeainete, kuude, nädalapäevade, ilmakaarte nimetustes..
										X	X			Poolitamise harjutamine
										X	X			Liitsõna.
										X	X			Nimi-, omadus- ja tegusõna.
										X	X			Ainsus ja mitmus.
										X	X			Sõnavormide moodustamine küsimuste alusel.
										X	X			Mitmuse nimetava ning *sse*-lõpulise sisseütleva, kaasaütleva ja ilmaütleva käände lõpu õigekirjutus.
										X	X			Olevik ja minevik.
										X	X			Pöördelõppude õigekirjutus.
										X	X			Erandliku õigekirjaga ase- ja küsisõnad (ma, sa, ta,

														me, te, nad, kes, kas, kus).
		X	X							X	X			Väit- (jutustav), küsi- ja hüüdlause.
	X									X	X			Lause lõpumärgid.
										X				Koma kasutamine loetelus; *et, sest, vaid, kuid, aga, siis, kui* puhul; sidesõnad, mis koma ei nõua.
X										X	X			Etteütlemise järgi kirjutamine õpitud keelendite ulatuses (30–40 sõna). Oma kirjavea iseseisev leidmine.
	X									X			X	Sõnavara: lähedase ja vastandtähendusega sõna. Sõna ja tema vormide õigekirja ning tähenduse omandamine ja täpsustamine.
	X		X	X	X		X	X	X	X	X	X	X	Lausete laiendamine ja sidumine tekstiks. Tarbeteksti (ajaleheartikli, teate, nimekirja jne) kirjapanek.
	X		X				X		X	X	X		X	Ümberjutustuse kirjutamine tugisõnade, skeemi, kaardi või kava toel.
	X		X	X	X		X		X	X	X	X	X	Loovtöö kirjutamine (vabajutt, jutt pildi, pildiseeria, küsimuste, skeemi, kaardi või kava toel, fantaasialugu).

	X		X											Jutu ülesehitus: alustus, sisu, lõpetus.
			X	X	X				X	X	X	X	X	Sündmusest ja loomast kirjutamine.
	X		X			X				X	X	X	X	Jutule alguse ja lõpu kirjutamine.
			X	X	X				X	X	X	X	X	Kirja kirjutamine.
X	X		X			X				X				Omakirjutatud teksti üle kaaslasega arutamine.

Õpitulemused

Suuline keelekasutus

Õpilane:

1) kasutab baassõnavara ja teeb mõningaid hääldus- , sõnavara ja keelestruktuurilisivigu;
2) vastab küsimustele, kasutades sobivalt täislauseid ja lühivastuseid;
3) annab küsimustele toetudes arusaadavalt edasi õppeteksti, lugemispala, pildiraamatu, filmi ja teatrietenduse põhisisu;
4) avaldab arvamust kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta, märkab erinevusi ja sarnasusi ning kirjeldab neid;
5) leiab väljendumiseks lähedase ja vastandtähendusega sõnu, oskab parafraseerida lauseid;
6) oskab suhtlusolukordades küsida, paluda, selgitada, keelduda, vabandust paluda, tänada tehes mõningaid keelevigu;
7) mõtleb loole alguse ja lõpu;
8) esitab peast luuletuse või lühiteksti.

Lugemine

Õpitulemused

Õpilane:

1) loeb nii häälega kui ka endamisi ladusalt ja teksti osaliselt mõistes;
2) loeb õpitud teksti ette õigesti, selgelt ja sobiva intonatsiooniga;
3) töötab tekstiga eakohaste juhiste alusel;
4) vastab suulistele ja lühikestele kirjalikele küsimustele loetu kohta;
5) oskab koostada skeemi, pildiseeria või tabeli loetu kohta;
6) eristab kirjalikus tekstis väidet, küsimust, palvet, käsku ja keeldu;
7) tunneb ära jutustuse, luuletuse, näidendi, muinasjutu, mõistatuse, vanasõna ja kirja;
8) mõistab tabeleid, diagramme, skeeme ja tingmärke;

9) on lugenud läbi vähemalt 10 eesti ja väliskirjaniku teost, kõneleb loetud raamatutest, täidab lugemispäevikut;
10) teab nimetada mõnd eesti ja välismaist lastekirjanikku.

Kirjutamine
Õpitulemused
Õpilane:

1) kasutab kirjutades õigeid tähekujusid ja -seoseid ning kirjutab loetava käekirjaga;
2) kirjutab tahvlilt ja õpikust õigesti maha, paigutab teksti korrektselt paberile ning vormistab vihiku/õpilaspäeviku nõuetekohaselt;
3) eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, lauset;
4) eristab lühikesi, pikki ja ülipikki täis- ja suluta kaashäälikuid;
5) märgib kirjas õigesti häälikuid ja kaashäälikuühendit, käänd- ja pöördsõnade õpitud lõppe ning tunnuseid;
6) kirjutab õigesti asesõnu;
7) kirjutab õige sulghääliku omandatud oma- ja võõrsõnade algusse;
8) kirjutab suure algustähega lause alguse, inimese- ja loomanimed ning õpitud kohanimed;
9) piiritleb lause ja paneb sellele sobiva lõpumärgi;
10) kirjutab etteütlemise järgi sisult tuttavat teksti ning kontrollib kirjutatut näidise põhjal (30–40 sõna);
11) koostab kutse, õnnitluse, teate
12) kirjutab eakohase pikkusega ümberjutustusi
13) kirjutab loovtöid küsimuste, tugisõnade, joonistuse, pildi, pildiseeria, märksõnaskeemi või kava abil;
14) teab peast võõrtähtedega tähestikku, kasutab lihtsamat sõnastikku ja koostab lihtsaid loendeid tähestikjärjestuses;

2.1.5. Õppe- kasvatuseesmärgid II kooliastmes

II kooliastmes
6. klassi lõpetaja:

1) tunneb õpitud tekstiliike ning nende kasutamise võimalusi;
2) oskab teha kuuldust ja loetust kokkuvõtet nii suuliselt kui ka kirjalikult;
3) oskab koostada õppetööks ja eluks vajalikke tekste ning neid korrektselt vormistada;
4) tunneb esinemise ettevalmistuse põhietappe ja esineb suuliselt;
5) suhtleb eesmärgipäraselt ja valib kontekstile vastava suhtluskanali, kuulab eesmärgistatult;
6) tunneb eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
7) oskab kasutada ÕSi ja interaktiivseid õigekeelsusallikaid.

2.1.6. Õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

II kooliastmes
Suuline ja kirjalik suhtlus
Õpitulemused
Õpilane:

1) oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida;
1) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust;
2) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
3) oskab oma seisukohta põhjendada ja vajaduse korral sellest taganeda;
4) oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet.

Teksti vastuvõtt
Õpitulemused
Õpilane:

1) tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
2) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
3) võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
4) kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.

Tekstiloome

Õpitulemused
Õpilane:
1) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
2) koostab ning peab lühikese ettekande;
3) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;
4) jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult;
5) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
6) avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
7) kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;
8) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
9) kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.

Õigekeelsus ja keelehoole
Õpitulemused
Õpilane:
1) tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
2) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid, ja lihtsamaid liitlauseid;
3) oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks;
4) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.

Lauseõpetus ja õigekiri.

1. Tunneb lihtsamaid lause laiendamise võimalusi.
2. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamist koondlauses.
3. Oskab kasutada koondlauseid tekstis.
4. Lihtlause. Oskab kirjavahemärgistada lihtlauset.
5. Teab küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.
6. Liitlause. Oskab siduda lihtlauset liitlauseks.
7. Tunneb ära sidesõnu ja sidesõnata liitlauseid.
8. Oskab kirjavahemärgistada kahe järjestikuse osalausega liitlauset.
9. Teab, mis on otsekõne ja saatelause ja oskab otsekõne kirjavahemärgistada.

10. Teab otsekõne kasutamise võimalusi.
11. Teab, mis on üte ja seda kirjavahemärgistada.

Muud õigekirjateemad.

1. Teab suure- ja väikese algustähe reegleid.
2. Tunneb tekstis ära üldkasutatavaid lühendeid ning nende õigekiri.
3. Lühendite lugemine

2.1.6.1. 4. klassi eesti keele ja kirjanduse õppesisu, teadmised ja oskused

Ainepädevused	Õppesisu

Hankida teavet erinevatest allikatest, kasutada sõnaraamatuid ja käsiraamatuid; leida raamatukogust soovitud raamatut
Rakendada häälikuõigekirja, suure ja väikese algustähe ning kokku- ja lahkukirjutamise olulisemaid põhimõtteid
Tunda tekstis ära nimi-, omadus- ning tegusõnad; ainsust ja mitmust, olevikku ja minevikku;
Moodustada ja kirjavahemärgistada lihtlauseid, lihtsamaid liitlauseid; kasutada õigesti siduvaid sõnu; moodustada otsekõnet ja ütet.
Leida sünonüüme, antonüüme ja kasutada neid tekstis.
Jutustada ja kirjutada sündmusest; kirjeldada; väljendada oma arvamust; edastada teavet selgelt ja ühemõtteliselt; eristada tõepärast fantaasiast.
Alustada vestlust, kaasvestlejat kuulata ja sobivalt jatkata.
Loetust ja kuuldust olulist leida, seda oma sõnadega edasi anda ning saadud teavet kasutada; tekstiga iseseisvalt töötada: esitada teksti kohta küsimusi, küsimustele teksti põhjal vastata.
Teksti ette lugeda, jutustada tekstilähedaselt ja kokkuvõtlikult; pildi põhjal jutustada ja pilti kirjeldada; lihtsa tabeli sisu sõnadega kokku võtta.
Eristada kirjandusliike: proosa, luule; sõnastada luuletuse teemat, kirjeldada meeleolu.
Nimetada muinasjutu iseloomulikke jooni.
4.klass

											Suuline ja kirjalik suhtlus.
						X	**X**				Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.
						X	**X**			**X**	Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine.
					X	**X**	**X**			**X**	Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.
						X	**X**			**X**	Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.
						X	**X**			**X**	Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus.
						X	**X**			**X**	Väite põhjendamine
						X	**X**				Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg.
								X			Kaaslase täiendamine ja parandamine.
								X			Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.

								X		**X**	Klassivestlus, diskussioon
								X		**X**	Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.
								X	**X**		E-kiri.
											Teksti vastuvõtt. Eesmärgistatud lugemine.
								X			Trükised (raamatud), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.
								X			Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine
X								**X**			Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine
								X		**X**	Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid.
								X	**X**		Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.

								X		**X**	Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
											Kirjandustekstid
X	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	**X**	kunstmuinasjutt, tõsielujutt eakaaslastest, loomateemaline ilukirjanduslik ja aimejutt, seiklusjutt, näidend, rahvaluule, värsslugu, vanasõnad ning kõnekäänud.
					X		**X**				Kirjandusteksti süžee, sündmuste toimumise koht ja aeg ning tegelased.
					X		**X**				Tegelaste käitumise motiivide analüüs.
					X		**X**				Luuletuse mõtestatud lugemine (meeleolu, laad).
											Väärtused ja kõlblus.
X					**X**		**X**				Enesehinnang.
					X		**X**				Ausus enese ja teiste vastu.
					X		**X**				Iseenda ning teiste vajadused ja huvid..
X					**X**		**X**				Arusaamine heast ja halvast

					X		**X**			**X**	Õiglus ja ebaõiglus.
					X		**X**				Kiiduväärne ja taunitav.
					X		**X**				Erinevus teistest.
					X	**X**	**X**			**X**	Minu hobid ja huvid.
					X		**X**	**X**			Minu tervis ja tulevik.
					X						Rikkuse ja vaesusega seotud probleemid.
			X		**X**						Kohustused ja vastutus.
					X				**X**		Üksiolek ja hirmud
											Kodus ja koolis
					X		**X**		**X**		Perekond. Kodu turvalisus.
	X		**X**		**X**						Vägivald kodus.
	X				**X**						Armastus oma kodu ja koduste vastu.
	X				**X**						Suhted vanemate, kasuvanemate ning vanavanematega.
	X				**X**						Suhted õdede, vendade, teiste lähisugulastega.
					X						Poiste ja tüdrukute suhted.
X	**X**				**X**						Sallivus teistsuguste inimeste suhtes.

	X				**X**						Abivajaja ja aitaja.
X				**X**	**X**						Nohiklikkus ja tõrjutus.
X				**X**	**X**						Piir oma ja võõra vahel.
X				**X**	**X**						Piir lubatu ja lubamatu vahel.
											Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus.
		X			**X**						Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale.
		X			**X**						Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades.
	X	**X**			**X**						Kultuuride mitmekesisus.
		X			**X**						Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.
		X			**X**						Käitumine eri kultuuriruumides. Külalislahkus.
			X		**X**						Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.
			X		**X**						Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.
											Mängiv inimene.
					X						Ringmängud ja mängulust.

X			**X**		**X**						Sõnamängud.
						X					Teatri võlumaailm. Leidlik probleemide lahendamine.
						X					Iluelamused.
						X					Loominguline koostöö.
						X					Mängult ja päriselt.
						X					Põhjendatud ja põhjendamata riskid
						X					***Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng.***
						X					Minu osa looduse hoidmisel.
						X					Austav suhtumine elus- ja eluta loodusesse.
						X			**X**		Hädasolija aitamine.
						X					Lemmikloomad ning vastutus nende eest.
						X					Aastaaegade omanäolisus
					X	**X**					***Kodanikuühiskond ja rahvussuhted.***
						X	**X**				Minu juured.

X											Seos mineviku, oleviku ja tuleviku vahel.
		X	**X**								Traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse.
			X					**X**			Suhtumine keelde.
			X			**X**	**X**				Kodupaiga keel.
			X			**X**		**X**			Suhted teiste rahvustega
											Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon.
X			**X**								Avastamisrõõm ja õpikogemused.
X			**X**								Tänapäevased teabe otsimise ja edastamise võimalused.
X			**X**								Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas.
			X								Internet kui ohuallikas.
X			**X**	**X**							Käitumine suhtlusportaalides.

			X								Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.
			X								**Tekstiloome.** Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.
			X								Lühiettekande esitamine.
			X								Suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, avaldamine, tagasiside saamine.
			X								Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand.Puhtand.
			X								Lisateabe otsimine. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal.
			X								Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt.
			X								Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud

											info põhjal.
			X								Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
			X								Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
			X								Eseme, olendi ja inimese kirjeldamine.
			X								Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
			X								Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
				X		**X**					Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.
				X		**X**					Jutustuse ülesehitus.
				X		**X**					Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
				X		**X**					Sidus lausestus.

				X		**X**					Otsekõne jutustuses.
				X		**X**					Minavormis jutustamine.
				X		**X**					Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
				X		**X**					Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.
X		**X**	**X**								Luuletuse kirjutamine.
			X		**X**						**Õigekeelsus ja keelehoole.** Kirjakeel, argikeel ja murdekeel.
			X								**Häälikuõpetus ja õigekiri** Tähestik. Täis- ja kaashäälikud.
			X		**X**						Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Suluga ja suluta häälikud.
		X	**X**								Kaashäälikuühendi õigekiri. *g, b, d* s-i kõrval. *h* õigekiri. *i* ja *j*-i õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad).
				X							Liidete g*i* ja *ki* õigekiri.

		X		**X**							Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri..
				X				**X**			Tähtede *f* ja *š* õigekiri.
				X		**X**	**X**				Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist)
				X		**X**		**X**			Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).
X		**X**		**X**							Võõrtähed ja -häälikud. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.
X				**X**							*gi*- ja *ki*-liite õigekiri.
X				**X**							**Sõnavaraõpetus.** Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng.
X				**X**							Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine.
				X							Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides.
X				**X**							Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi.

			X		**X**			**X**			Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund.
			X		**X**						Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist).
			X		**X**						**Vormiõpetus ja õigekiri.** Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.
			X	**X**	**X**			**X**			Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.
			X		**X**	**X**					Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna.
			X		**X**			**X**			Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
			X		**X**						Ainsus ja mitmus

			X		**X**						Omadussõna käänamine koos nimisõnaga, *lik-* ja *ne-* liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri.
			X	**X**	**X**			**X**			Omadussõnade võrdlusastmed.
			X		**X**	**X**					Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited.
			X		**X**	**X**					Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (*ne-* ja *line*-liitelised omadussõnad).
											Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.
			X		**X**			**X**			Põhi- ning järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
			X		**X**						Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine.
			X		**X**						Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ning numbritega, nende lugemine.
			X	**X**	**X**			**X**			Arvsõnade kasutamine tekstis.
			X		**X**	**X**					Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.

			X		**X**			**X**			**Lauseõpetus ja õigekiri.** Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi.
			X		**X**						Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses.
			X		**X**						Koondlause kasutamine tekstis.
			X	**X**	**X**			**X**			Lihtlause kirjavahemärgid.
			X		**X**	**X**					Lihtlausete sidumine liitlauseks.
			X		**X**			**X**			Liitlause kirjavahemärgid.
			X		**X**						Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.
			X		**X**						Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause.
			X	**X**	**X**			**X**			Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.
			X		**X**	**X**					Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ning järel. Otsekõne kirjavahemärgid.

4.klassi õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpitulemused

Õpilane:

1) esitab ja loetu küsimusi ning avaldab arvamust;
2) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;

											Otsekõne kasutamise võimalusi.
			X		**X**			**X**			Üte ja selle kirjavahemärgid.
			X		**X**						**Muud õigekirjateemad.** Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed, teoste pealkirjad.. Ajaloosündmused. Ametinimetused ja üldnimetused. Perioodikaväljaanded.
			X		**X**						Üldkasutatavad lühendid. Lühendite lugemine.

kuuldu kohta

Teksti vastuvõtt

Õpitulemused

Õpilane:

1) tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
2) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
3) võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
4) kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.

Tekstiloome

Õpitulemused

Õpilane:

5) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
6) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;

7) jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult;
8) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
9) avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
10) kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;
11) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
12) kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.

Õigekeelsus ja keelehoole
Õpitulemused
Õpilane:

1. tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
2. moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid, ja lihtsamaid liitlauseid;
3. rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.

Lauseõpetus ja õigekiri.

1. Tunneb lihtsamaid lause laiendamise võimalusi.
2. Lihtlause. Oskab kirjavahemärgistada lihtlauset.
3. Teab küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.
4. Tunneb ära sidesõnu ja sidesõnata liitlauseid.
5. Teab, mis on otsekõne ja saatelause ja oskab otsekõne kirjavahemärgistada.
6. Teab otsekõne kasutamise võimalusi.

Muud õigekirjateemad.

1. Teab suure- ja väikese algustähe reegleid.
2. Tunneb tekstis ära üldkasutatavaid lühendeid ning nende õigekiri.
4. Lühendite lugemine

5. klass

2.1.6.2. 5. klassi õppesisu, teadmised ja oskused

	hankida teavet erinevatest allikatest, kasutadasõnaraamatuidja käsiraamatuid; leida raamatukogust
	rakendada häälikuõigekirja, suure ja väikese algustähe ning kokku- ja lahkukirjutamise olulisemaid põhimõtteid;
	tunda tekstis ära nimi-, omadus-, arv-, ase- ning tegusõnad; õigesti kasutada käände- ja pöördevorme, ainsust ja mitmust.
	moodustada ja kirjavahemärgistada lihtlauseid, sh koondlauseid, ning lihtsamaid
	leida sünonüüme ja kasutada neid tekstis korduvuste vältimiseks; kasutada tavalühendeid; vormistada kirjalikku
	jutustada ja kirjutada sündmusest; kirjeldada; väljendada
	koostada kirja; vormistada ümbrikku;
	alustada vestlust, kaasvestlejat kuulata ja vestlust sobivalt
X	loetust ja kuuldust olulist leida, seda oma sõnadega edasi anda ning saadud teavet
	lugemispala kavastada; teksti ette lugeda, jutustada tekstilähedaselt ja kokkuvõtlikult; pildi põhjal jutustada ja pilti kirjeldada; lihtsa tabeli sisu sõnadega kokku võtta;
	eristada kirjandusliike: proosa, luule, draama; sõnastada lugemise teemat, kirjeldada meeleolu;
	nimetada muinasjutu, muistendi, kõnekäänu, seiklusjutu iseloomulikke jooni.
	Suuline ja kirjalik suhtlus.

5.klass muuta

												Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.
								X				Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine.
								X				Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.
												Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.
								X				Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus.
												Väite põhjendamine

												Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg.
												Kaaslase täiendamine ja parandamine.
								X				Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.
								X	X			Klassivestlus, diskussioon
									X			Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.
									X			E-kiri.
								X	X			**Teksti vastuvõtt.** Eesmärgistatud lugemine.
								X	X	X		Trükised (raamatud), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.

X									X	X		Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine
		X										Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine
		X	X									Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid.
X			X							X		Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.
X			X									Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
X		X	X							X		Põhjendatud ja põhjendamata riskid

		X	X	X						X	X	**Tekstiloome.** Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.
			X	X						X	X	Lühiettekande esitamine.
										X	X	Suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, avaldamine, tagasiside saamine.
								X		X	X	Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand.Puhtand.
								X	X			Lisateabe otsimine. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt.
								X	X			Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.

								X	X			Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
								X	X			Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
		X						X				Eseme, olendi ja inimese kirjeldamine.
		X	X									Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
			X									Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
			X						X			Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.
		X	X						X			Jutustuse ülesehitus.
		X	X	X					X			Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
			X	X								Sidus lausestus.
								X	X			Otsekõne jutustuses.
												Minavormis jutustamine.

												Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
								X	X			Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.
									X			Luuletuse kirjutamine.
									X			**Õigekeelsus ja keelehoole.** Kirjakeel, argikeel ja murdekeel.
								X	X			**Häälikuõpetus ja õigekiri** Tähestik. Täis- ja kaashäälikud.
												Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Suluga ja suluta häälikud.
									X			Kaashäälikuühendi õigekiri. *g, b, d* s-i kõrval. *h* õigekiri. *i* ja *j*-i õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad).
												Liidete g*i* ja *ki* õigekiri.

								X	X			Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, hääldus ja õigekiri..
									X			Tähtede *f* ja *š* õigekiri.
X												Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist)
X	X											Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).
X	X											Võõrtähed ja -häälikud. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.
	X											*gi*- ja *ki*-liite õigekiri.
	X											**Sõnavaraõpetus.** Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng.
X	X											Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine.

X	X											Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides.
X	X											Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi.
X				X								Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund.
X				X								Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist).
X				X								**Vormiõpetus ja õigekiri.** Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.
X		X										Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine.
												Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. kasutamine tekstis.

												Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi moodustamine
X		X										Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna.
X		X										Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X		X										Ainsus ja mitmus
X	X											Omadussõna käänamine koos nimisõnaga, *lik-* ja *ne-* liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri.
X	X											Omadussõnade võrdlusastmed.
X												Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited.
X												Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (*ne-* ja *line*-liitelised omadussõnad).
												Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.

X												Põhi- ning järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X												Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine.
X			X									Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ning numbritega, nende lugemine.
X			X									Arvsõnade kasutamine tekstis.
			X									Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.
			X									**Lauseõpetus ja õigekiri.** Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi.
			X									Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses.
X			X									Koondlause kasutamine tekstis.

X			X									Lihtlause kirjavahemärgid.
X												Lihtlausete sidumine liitlauseks.
X												Liitlause kirjavahemärgid.
				X								Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.
				X	X							Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause.
					X							Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.
					X							Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ning järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi.
				X	X							Üte ja selle kirjavahemärgid.

				X	X	X						**Muud õigekirjateemad.** Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed, teoste pealkirjad.. Ajaloosündmused. Ametinimetused ja üldnimetused. Perioodikaväljaanded.
					X	X						Üldkasutatavad lühendid. Lühendite lugemine.

5. klassi õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpitulemused

Õpilane:

1) oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida;
2) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust;
3) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
4) oskab oma seisukohta põhjendada ja vajaduse korral sellest taganeda;
5) oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet.

Teksti vastuvõtt

Õpitulemused

Õpilane:

1) tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
2) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
3) kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.

Tekstiloome

Õpitulemused

Õpilane:

1) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
2) koostab ning peab lühikese ettekande;
3) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;
4) jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult;
5) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
6) avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
7) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
8) kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.

Õigekeelsus ja keelehoole
Õpitulemused
Õpilane:

1) tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
2) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid, ja lihtsamaid liitlauseid;
3) oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks;
4) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.

Lauseõpetus ja õigekiri

1. Tunneb lihtsamaid lause laiendamise võimalusi.
2. Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamist koondlauses.
3. Oskab kasutada koondlauseid tekstis.
4. Lihtlause. Oskab kirjavahemärgistada lihtlauset.
5. Teab küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.
6. Liitlause. Oskab siduda lihtlauset liitlauseks.
7. Tunneb ära sidesõnu ja sidesõnata liitlauseid.
8. Oskab kirjavahemärgistada kahe järjestikuse osalausega liitlauset.
9. Teab, mis on otsekõne ja saatelause ja oskab otsekõne kirjavahemärgistada.
10. Teab otsekõne kasutamise võimalusi.
11. Teab, mis on üte ja seda kirjavahemärgistada.

Muud õigekirjateemad

1.Teab suure- ja väikese algustähe reegleid.

2.Tunneb tekstis ära üldkasutatavaid lühendeid ning nende õigekiri.

3.Lühendite lugemine

2.1.6.3. 6. klassi õppesisu, teadmised ja oskused

Ainepädevused												Õppesisu
hankida teavet erinevatest allikatest, kasutada sõnaraamatuid ja käsiraamatuid; leida raamatukogust soovitud raamatut;	rakendada häälikuõigekirja, suure ja väikese algustähe ning kokku- ja lahkukirjutamise olulisemaid põhimõtteid;	tunda tekstis ära nimi-, omadus-, arv-, ase- ning tegusõnad; õigesti kasutada käände- ja pöördevorme, ainsust ja mitmust,	moodustada ja kirjavahemärgistada lihtlauseid, sh koondlauseid, ning lihtsamaid	leida sünonüüme ja kasutada neid tekstis korduvuste vältimiseks; kasutada tavalisemaid vormistada kirjalikku	jutustada ja kirjutada sündmusest; kirjeldada; väljendada oma arvamust; edastada	koostada kirja; vormistada ümbrikku;	alustada vestlust, kaasvestlejat kuulata ja vestlust sobivalt jätkata;	loetust ja kuuldust olulist leida, seda oma sõnadega edasi anda ning saadud teavet	lugemispala kavastada; teksti ette lugeda, jutustada tekstilähedaselt ja kokkuvõtlikult; pildi põhjal jutustada ja	eristada kirjandusliike: proosa, luule, draama; sõnastada luuletuse teemat, kirjeldada meeleolu;	nimetada muinasjutu, muistendi, kõnekäänu, seiklusjutu	6.klass
								X				**Suuline ja kirjalik suhtlus.**

		X										Keelekasutus erinevates suhtlusolukordades: koolis, avalikus kohas, eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, suulises kõnes ning kirjalikus tekstis.
		X	X					X				Kaasõpilase ja õpetaja eesmärgistatud kuulamine.
			X					X				Kuuldu põhjal tegutsemine, kuuldu kohta arvamuse esitamine.
			X					X				Suuline arvamusavaldus ja vestlus etteantud teemal, vastulausele reageerimine ning seisukohast loobumine.
		X	X					X	X			Küsimustele vastamine, esitlus ja tutvustus.
		X	X	X					X		X	Väite põhjendamine
			X	X					X			Seisukoha põhjendamine paaris- või rühmatöö ajal ning kõnejärg.
								X	X			Kaaslase täiendamine ja parandamine.

								X	X	X		Kaasõpilaste töödele hinnangu andmine ja tunnustuse avaldamine.
									X	X		Klassivestlus, diskussioon
									X			Virtuaalkeskkonnas suhtlemise eesmärgid, võimalused, ohud, privaatsus ja avalikkus.
									X			E-kiri.
								X	X			**Teksti vastuvõtt.** Eesmärgistatud lugemine.
								X	X	X		Trükised (raamatud), nendes orienteerumine ning vajaliku teabe leidmine.
X									X	X		Visuaalselt esitatud info (foto, joonise, graafiku) põhjal lihtsamate järelduste tegemine, seoste leidmine
X	X											Eesmärgistatud lugemine, kuulamine, vaatamine, kokkuvõtte tegemine, kuuldu konspekteerimine

X	X											Raadio- ja telesaadete eripära, vormid ning liigid.
X	X									X		Reklaam: sõnum, pildi ja sõna mõju reklaamis, adressaat, lastele mõeldud reklaam.
X												Tarbe- ja õppetekstide (reegel, juhend, tabel, skeem, kaart, saatekava jne) mõtestatud lugemine.
X										X		Põhjendatud ja põhjendamata riskid
										X	X	**Tekstiloome.** Loetule, nähtule või kuuldule hinnangu andmine nii kirjalikult kui ka suuliselt.
										X	X	Lühiettekande esitamine.
										X	X	Suuline eeltöö, kava ja mõttekaardi koostamine, teksti kirjutamine, viimistlemine, avaldamine, tagasiside saamine.
								X		X	X	Kirjandi ülesehitus. Sissejuhatus, teemaarendus, lõpetus. Mustand.Puhtand.

								X	X			Lisateabe otsimine. Teksti loomine pildi- ja näitmaterjali põhjal.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	Uue info seostamine oma teadmiste ja kogemustega, selle rakendamine konkreetsest tööülesandest lähtuvalt.
								X	X			Lühiettekanne, esitlus internetist või teatmeteostest leitud info põhjal.
								X	X			Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
								X	X			Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
								X				Eseme, olendi ja inimese kirjeldamine.
			X	X								Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.
			X	X								Autori suhtumine kirjeldatavasse ning selle väljendamine.

			X	X					X			Jutustamine. Oma elamustest ja juhtumistest jutustamine ning kirjutamine.
			X						X			Jutustuse ülesehitus.
									X			Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
		X	X									Sidus lausestus.
		X	X					X	X			Otsekõne jutustuses.
		X	X									Minavormis jutustamine.
		X										Arutlemine. Põhjuse ja tagajärje eristamine.
								X	X			Raamatust kokkuvõtte ning raamatu kohta lugemissoovituse kirjutamine.
									X			Luuletuse kirjutamine.
									X			**Õigekeelsus ja keelehoole.** Kirjakeel, argikeel ja murdekeel.
								X	X			**Häälikuõpetus ja õigekiri** Tähestik. Täis- ja kaashäälikud.

		X	X									Helilised ja helitud häälikud. Täis- ja kaashäälikuühend. Suluga ja suluta häälikud.
		X	X						X			Kaashäälikuühendi õigekiri. *g, b, d* s-i kõrval. *h* õigekiri. *i* ja *j*-i õigekiri (tegijanimed ja liitsõnad).
		X	X									Liidete g*i* ja *ki* õigekiri.
		X						X	X			Sagedamini esinevate võõrsõnade tähendus, häädus ja õigekiri..
									X			Tähtede *f* ja *š* õigekiri.
X												Õigekirja kontrollimine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist)
X	X											Silbitamine ja poolitamine (ka liitsõnades).
X	X											Võõrtähed ja -häälikud. Sulghäälik võõrsõna algul ja sõna lõpus, sulghäälik sõna keskel.
	X											*gi*- ja *ki*-liite õigekiri.

	X											**Sõnavaraõpetus.** Kirjakeelne ja argikeelne sõnavara, uudissõnad, murdesõnad, släng.
X	X											Sünonüümid, antonüümid, homonüümid, nende kasutamine.
X	X											Sõnavaliku täpsus erinevates tekstides.
X	X											Igapäevaste võõrsõnade asendamine omasõnadega ja vastupidi.
X				X								Liitsõnamoodustus: täiend- ja põhiosa, liitsõna tähendusvarjund.
X				X								Liitsõna ja liitega sõna erinevused. Sõna tähenduse leidmine sõnaraamatutest (nii raamatu- kui ka internetivariandist).
X				X								**Vormiõpetus ja õigekiri.** Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad ja muutumatud sõnad.

X		X										Tegusõna. Tegusõna ajad: olevik, lihtminevik. Jaatava ja eitava kõne kasutamine. Tegusõna pööramine ainsuses ning mitmuses. Tegusõna oleviku- ja minevikuvormi kasutamine tekstis.
X		X										Käändsõna. Käändsõnade liigid: nimisõna, omadussõna, arvsõna, asesõna.
X		X										Nimisõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X		X										Ainsus ja mitmus
X	X											Omadussõna käänamine koos nimisõnaga, *lik*- ja *ne*-liiteliste omadussõnade käänamine ning õigekiri.
X	X											Omadussõnade võrdlusastmed.
X												Võrdlusastmete kasutamine. Omadussõnade tuletusliited.
X												Omadussõnade kokku- ja lahkukirjutamine (*ne*- ja *line*-liitelised omadussõnad).

												Arvsõnade õigekiri. Rooma numbrite kirjutamine.
X												Põhi- ning järgarvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X												Kuupäeva kirjutamise võimalusi. Arvsõnade käänamine.
X			X									Põhi- ja järgarvsõnade kirjutamine sõnade ning numbritega, nende lugemine.
X			X									Arvsõnade kasutamine tekstis.
			X									Sõnaraamatute kasutamine käändsõna põhivormide kontrollimiseks.
			X									**Lauseõpetus ja õigekiri.** Lause. Alus ja öeldis. Lause laiendamise lihtsamaid võimalusi.
			X									Korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamine koondlauses.
X			X									Koondlause kasutamine tekstis.
X			X									Lihtlause kirjavahemärgid.

X												Lihtlausete sidumine liitlauseks.
X												Liitlause kirjavahemärgid.
								X				Küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.
			X	X								Sidesõnaga ja sidesõnata liitlause.
			X	X				X				Kahe järjestikuse osalausega liitlause kirjavahemärgistamine.
			X	X				X				Otsekõne ja saatelause. Saatelause otsekõne ees, keskel ning järel. Otsekõne kirjavahemärgid. Otsekõne kasutamise võimalusi.
			X									Üte ja selle kirjavahemärgid.
								X				**Muud õigekirjateemad.** Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri. Isiku- ja kohanimed, teoste pealkirjad.. Ajaloosündmused. Ametinimetused ja üldnimetused. Perioodikaväljaanded.

X	X		X	X								Üldkasutatavad lühendid. Lühendite lugemine.

6.klassi õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus
Õpitulemused
Õpilane:

1) Oskab juhendamise abil olukorrale vastava suhtluskanali valida;
5) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning avaldab arvamust;
6) lahendab lihtsamaid probleemülesandeid paaris- ja rühmatöös;
7) oskab oma seisukohta põhjendada ja vajaduse korral sellest taganeda;
8) oskab teha kuuldu ja loetu kohta nii suulist kui ka kirjalikku kokkuvõtet.

Teksti vastuvõtt
Õpitulemused
Õpilane:

1) Tunneb õpitud tekstiliike ja nende kasutamise võimalusi;
2) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
3) võrdleb tekste, esitab küsimusi ja avaldab arvamust, teeb tekstist lühikokkuvõtte;
4) kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid.

Tekstiloome
Õpitulemused
Õpilane:

1) leiab juhendamise abil tekstiloomeks vajalikku teavet;
2) koostab ning peab lühikese ettekande;
3) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise põhietappe;
4) jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult;
5) esineb suuliselt, võtab sõna, koostab ja peab lühikese ettekande;
9) avaldab viisakalt ja olukorrast lähtudes arvamust sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
10) kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju;
11) vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
12) kasutab tekste luues ja seostades omandatud keele- ja tekstimõisteid.

Õigekeelsus ja keelehoole
Õpitulemused
Õpilane:

1) Tunneb eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliikide tüüpjuhte ja lihtvormide kasutust ning järgib eesti õigekirja aluseid ja õpitud põhireegleid;
2) moodustab ja kirjavahemärgistab lihtlauseid, sealhulgas koondlauseid, ja lihtsamaid liitlauseid;
3) oskab kasutada veebi- ja pabersõnaraamatut sõna tähenduse ja õigekirja kontrollimiseks;
4) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsides ja hinnates.

Lauseõpetus ja õigekiri.

1) tunneb lihtsamaid lause laiendamise võimalusi;
2) korduvate lauseliikmete kirjavahemärgistamist koondlauses;
3) oskab kasutada koondlauseid tekstis.
4) Lihtlause. Oskab kirjavahemärgistada lihtlauset.
5) Teab küsi-, väit- ja hüüdlause lõpumärgid ning nende kasutamine.
6) Liitlause. Oskab siduda lihtlauset liitlauseks.

7) Tunneb ära sidesõnu ja sidesõnata liitlauseid.
8) Oskab kirjavahemärgistada kahe järjestikuse osalausega liitlauset.
9) Teab, mis on otsekõne ja saatelause ja oskab otsekõne kirjavahemärgistada.
10) Teab otsekõne kasutamise võimalusi.
11) Teab, mis on üte ja seda kirjavahemärgistada.

Muud õigekirjateemad.

1) Teab suure- ja väikese algustähe reegleid.
2) Tunneb tekstis ära üldkasutatavaid lühendeid ning nende õigekiri.
3) Lühendite lugemine

III kooliaste

2.1.7. **Eesti keele õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes**

III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

1) tuleb toime eesti kirjakeelega tavasuhtluses ja avalikult esinedes ning edasi õppides;
2) suhtleb eesmärgipäraselt ja valib sobiva suhtluskanali, väljendub kõnes ja kirjas asjakohaselt ning selgelt;
3) järgib kirjutades eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid;
4) kuulab ja loeb arusaamisega eri liiki tekste, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning avaldab arvamust, vahendab loetut ja kuuldut suuliselt ning kirjalikult;
5) tunneb tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi ning oskab eesmärgipäraselt eri liiki tekstide koostamiseks ja esitamiseks valmistuda;
6) koostab eri liiki tekste ja vormistab need korrektselt;
7) avaldab arvamust põhjendatult ja keeleliselt korrektselt;
8) mõistab eesti keele tähtsust rahvuskultuuris ning hea keeleoskuse vajalikkust;
9) hindab meediast ja internetist leitud asjakohast teavet kriitiliselt ning kasutab seda sihipäraselt;
10) kasutab sõna- ja käsiraamatuid ning leiab õigekeelsusabi internetiallikatest.

2.1.8 Õppitulemused ja õppesisu III kooliastmes

III kooliastmes
Suuline ja kirjalik suhtlus
Õpitulemused
Õpilane:

1) oskab oma seisukohti väljendada ning sõnastab vajaduse korral eriarvamuse;
2) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
3) oskab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku võtta;
4) oskab nii suhtlust kui ka teemasid algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada;
5) oskab eakohastel teemadel arutleda ja probleemülesandeid lahendada ning osaleb diskussioonides;
6) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt
Õpitulemused
Õpilane:

1) tunneb peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
2) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
3) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist;
4) suudab kasutatud keelevahendite kohta järeldusi teha ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina;
5) seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli;
6) oskab tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida, tõlgendada ning oma kogemuse ja mõtetega seostada;
7) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, seoste loomisel ning tekstile reageerides.

Tekstiloome
Õpitulemused
Õpilane:
1) leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist, valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis;
2) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise etappe;
3) oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
4) oskab eesmärgipäraselt kirjutada, eri liiki tekste (referaat, kirjand, kommentaar, arvamusavaldus, elulugu, avaldus, seletuskiri) korrektselt vormistada ning suuliselt esitada;
5) seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toimingu eesmärgiga, vahendab kuuldud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale;
6) põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
7) oskab kasutada omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades.

Õigekeelsus ja keelehoole
Õpitulemused
Õpilane:
1) väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest ning tajub eesti keele eripära, suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi;
2) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
3) tuleb eesti kirjakeelega toime tavasuhtluses ja avalikult esinedes ning edasi õppides;
4) teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni, tunneb keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis keelendeid;
5) teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni, kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust;
6) teab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest;
7) teab eesti kirjakeele arengu etappe ja eesti keele murdeid.

Lauseõpetus ja õigekiri.

1. Tunneb lause suhtluseesmärke
2. Oskab määrata lauseliikmeid: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide. Täiend.
3. Suudab kirjavahemärgistada korduvate, eri- ja samaliigiliste lauseliikmeid ning täiendeid,
4. Tunneb koondlausereegleid.
5.Suudab kirjavahemärgistada lisandit ja ütet ning oskab kasutada lauses.
6. Eristab liht- ja liitlauset. Teab lihtlause õigekirja.
7. Rindlause. Teab rindlause osalausete ühendamise võimalusi, oskab rindlauset kirjavahemärgistada.

8. Teab, mis on põimlause, pea- ja kõrvallause, põimlause õigekirja.
9. Teab, mis on segaliitlause, lauselühend, lauselühendi õigekirja.
10. Oskab lauselühendit asendada kõrvallausega.
11. Tunneb liht- ja liitlause sõnajärge.
12. Oskab eristada otsekõnet, kaudkõnest ning tsitaadist. Suudab muuta otsekõnega lauset kaudkõneks.

Muud õigekirjateemad.

1) Tunneb algustähe õigekirja.
2) Suudab tsitaatsõnu kirjas märkida.
3) Teab võõrnimede õigekirja ja vormimoodustuse võimalusi.
4) Teab lühendamise põhimõtteid ja õigekirjareegleid.
5) Oskab lühendeid käänata.
6) Arvuti keelekorrektori kasutamine.

2.1.8.1. 7. klassi lõpetaja teadmised ja oskused

7.klassi õpitulemused										Õppesisu
mõistab eesti keele tähtsust rahvuskultuuris ning hea keeleoskuse vajalikkust	tuleb toime eesti kirjakeelega isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides; järgib kirjutades eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid	suhtleb eesmärgipäraselt, valib konteksti sobiva suhtluskanali; väliendub kõnes ja kirjas asiakohaselt ja selgel	osaleb diskussioonides ja rühmatöös, avaldab oma arvamust põhiendatult ja keeleliselt korrektselt	kuulab ja loeb arusaamisega eri liiki tekste, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; vahendab loetut ja kuuldut suuliselt ning kirjalikult;	leiab asjakohast teavet meediast ja internetist, hindab seda kriitiliselt ning kasutab sihipäraselt	tunneb tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi ning oskab eesmärgipäraselt valmistuda eri liiki tekstide koostamiseks ja esitamiseks	kirjutab eri liiki tekste ja vormistab need korrektselt	kasutab sõna- ja käsiraamatuid ning leiab õigekeelsusabi veebiallikatest	Tunneb õigekeelsus reegleid, oskab neid leida tekstistr ja kasutada nii suulises kui ka kirjalikus tekstis	**III aste** 7. klass
										1. Suuline ja kirjalik suhtlus
X	X	X								Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid.
	X	X	X							Erinevates

										suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.
X	X	X	X							Suulise suhtlemise tavad eesti keeles: pöördumine, tervitamine, telefonivestlus.
X	X	X	X	X						Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine.
X	X				X		X	X		Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.
X	X				X			X		Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.
X	X	X		X	X			X		Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslase öeldu/tehtu täiendamine ja parandamine.
X	X	X		X						Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine.
										Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.
	X			X		X	X			Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
X				X						Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.
X	X							X		Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus.
	X				X					Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
X	X				X					Aktuaalse meediateksti

										kommenteerimine vestlusringis.
X	X				X					Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.
										2. Teksti vastuvõtt
					X	X				Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.
				X		X	X			Kõne kuulamine ning märkmete tegemine.
				X		X	X			Konspekteerimine.
				X		X	X			Kõne põhjal küsimuste esitamine.
						X				Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval.
X	X			X		X				Põhilised meediakanalid.
X	X					X		X		Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.
X	X			X		X		X		Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamuslugu.
X	X			X		X		X		Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri
X						X				Televisioon ning raadio.
X	X			X		X		X		Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega-fotoga
										3. Tekstiloome
X				X				X		Teabe edastamine ning seostamine konkreetse teema piires.

					X					Uudise kirjutamine: materjali kogumine, infoallikad, vastutus avaldatu eest.
	X	X				X				Uudise pealkirjastamine.
	X				X	X	X			Uudise ülesehitus ja pealkiri.
					X			X		Kirja kirjutamine ja vormistamine, keelevahendite valik.
X	X	X			X					Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel suhtluseesmärkide järgi.
X	X	X			X					Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine.
X	X	X			X					Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine.
X	X	X			X					Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega.
X	X	X			X		X	X		Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted.
X	X	X			X		X	X		**4. Õigekeelsus ja keelehoole**
X	X	X			X		X	X		Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud (vastavalt kooli asukohale ja/või õpilase päritolule)
X	X	X			X		X	X		Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad.

X	X	X			X		X	X		**Häälikuõpetus ja õigekiri**
X	X						X	X		Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad.
	X						X			Häälikute liigitamine.
X	X							X		Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades.
X	X	X			X		X	X		Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine, kaashäälikuühendi õigekirja erandid.
X								X		Silbitamine, pikk ja lühike silp.
X					X					Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine.
X								X		Õigehäälduse: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed.
X								X		Omasõnad ja võõrsõnad.
X								X		Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
X								X		Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.
										Sõnavaraõpetus
X								X		Sõna ja tähendus.
X								X		Sõnastuse rikastamine, sünonüümide tähendusvarjundid.

X				X				X		Fraseologismid, nende stiilivärving.
										Vormiõpetus ja õigekiri
X								X		Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad)
X								X		Sõnaliikide funktsioon.
X								X		Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood.
X								X		Tegusõna astmevaheldus ja sõnavormid.
X								X		Õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust.
								X		Liit-, ühend- ja väljendtegusõna.
									X	Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X								X		Käändsõnad. Käänetevahelised seosed.
X								X		Veaohtlikud käändevormid.
X								X	X	Käändsõna astmevaheldus: veaohtlikud käändsõnad ja sõnavormid.
X								X	X	Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine
X									X	Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad,

										kellaajad.
								X	X	Määr- ja kaassõnade eristamine.
								X	X	Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid.
										Lauseõpetus ja õigekiri
								X	X	Lause. Lause suhtluseesmärgid.
										Muud õigekirjateemad
X								X	X	Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri.
X								X		Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.
								X		Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.
X								X		Arvuti keelekorrektori kasutamine.

7.klassi õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus
Õpitulemused
Õpilane:

1) oskab oma seisukohti väljendada ning sõnastab vajaduse korral eriarvamuse;
2) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
3) oskab nii suhtlust kui ka teemasid algatada, arendada
4) oskab eakohastel teemadel arutleda ja probleemülesandeid lahendada
5) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt
Õpitulemused

Õpilane:

1) loeb ja kuulab sihipäraselt, oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
2) seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli;
3) oskab tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida, tõlgendada ning oma kogemuse ja mõtetega seostada;
4) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, tekstile reageerides.

Tekstiloome
Õpitulemused
Õpilane:

1) leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist ning osundab neid sobivas vormis;
2) tunneb kirjutamiseks valmistumise etappe;
3) oskab suuliselt esineda (tervitab, koostab ning peab lühikese kõne);
4) oskab eesmärgipäraselt kirjutada, eri liiki tekste korrektselt vormistada ning suuliselt esitada;
5) seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toimingu eesmärgiga, vahendab kuuldud ja loetud
6) põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
7) oskab kasutada omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades.

Õigekeelsus ja keelehoole
Õpitulemused
Õpilane:

7) väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest
8) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
9) tuleb eesti kirjakeelega toime tavasuhtluses ja avalikult esinedes ning edasi õppides;
10) teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni
11) teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni,
12) teab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest.

Lauseõpetus ja õigekiri.

1. Tunneb lause suhtluseesmärke.
2. Oskab määrata lauseliikmeid: öeldis, alus, sihitis, määrus.
3. Suudab kirjavahemärgistada korduvate, eri- ja samaliigiliste lauseliikmeid ning täiendeid.
4. Tunneb koondlausereegleid.
5. Eristab liht- ja liitlauset. Teab lihtlause õigekirja.
6. Rindlause. Teab rindlause osalausete ühendamise võimalusi.
7. Tunneb liht- ja liitlause sõnajärge.
8. Oskab kirjavahemärgistada otsekõnet.

Muud õigekirjateemad.

1) Tunneb algustähe õigekirja.
2) Teab lühendamise põhimõtteid ja õigekirjareegleid.
3) Oskab lühendeid käänata.
4) Arvuti keelekorrektori kasutamine.

2.1.8.2. 8. klassi lõpetaja õppesisu, teadmised ja oskused

8.klassi õpitulemused

Ainepädevused									Õppesisu
mõistab eesti keele tähtsust rahvuskultuuris ning hea keeleoskuse vajalikkust	tuleb toime eesti kirjakeelega isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides; järgib kirjutades eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid	suhtleb eesmärgipäraselt, valib konteksti sobiva suhtluskanali; väljendub kõnes ja kirjas asjakohaselt ja selgel	osaleb diskussioonides ja rühmatöös, avaldab oma arvamust põhjendatult ja keeleliselt korrektselt	kuulab ja loeb arusaamisega eri liiki tekste, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; vahendab loetut ja kuuldut suuliselt ning kirjalikult;	leiab asjakohast teavet meediast ja internetist, hindab seda kriitiliselt ning kasutab sihipäraselt	tunneb tekstiliike ja nende kasutusvõimalusi ning oskab eesmärgipäraselt valmistuda eri liiki tekstide koostamiseks ja esitamiseks	kirjutab eri liiki tekste ja vormistab need korrektselt	kasutab sõna- ja käsiraamatuid ning leiab õigekeelsusabi veebiallikatest	**III aste** 8. klass
									1. Suuline ja kirjalik suhtlus
X	X	X							Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid.
	X	X	X						Erinevates

									suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.
X	X	X	X						Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine.
X	X	X	X	X					Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.
X	X				X		X	X	Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine.
X	X				X			X	Kõne näitlikustamine.
X	X	X		X	X			X	Diskussioon. Kompromissi leidmine ning kaaslase öeldu/tehtu täiendamine ja parandamine.
X	X	X		X					Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine.
									Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.
	X			X		X	X		Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
X				X					Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.
X	X							X	Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus.
	X				X				Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
X	X				X				Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis.
X	X				X				Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.
X	X				X				**2. Teksti vastuvõtt**
					X	X			Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.
				X		X	X		Peamised tekstiliigid (tarbe- ja meediažanrid), nende

									eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine
				X		X	X		Tarbetekstide tunnused ja ülesehitus.
				X		X	X		Tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstematiseerimine.
						X			Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus.
X	X			X		X			Kõne põhjal küsimuste esitamine.
X	X					X		X	Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval.
X	X			X		X		X	Põhilised meediakanalid.
X	X			X		X		X	Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.
X						X			Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamuslugu.
X	X			X		X		X	Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri
X				X		X		X	Televisioon ning raadio.
X				X		X		X	**3. Tekstiloome**
X				X		X		X	Teabe edastamine ning seostamine konkreetse teema piires.
	X	X				X			Alustekstide (meedia- ja teabetekstide) põhjal kirjutamine.
	X				X	X	X		Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused.
					X			X	Kirjandi kirjutamise eeltöö: mõtete kogumine, kava koostamine, mustandi

									kirjutamine.
X	X	X			X				Teksti pealkirjastamine ja selle ülesehitus.
X	X	X			X				Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära.
X	X	X			X				Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel suhtluseesmärkide järgi.
									Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine.
X	X	X			X		X	X	Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine.
X	X	X			X		X	X	Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega.
X	X	X			X		X	X	Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted.
X	X	X			X		X	X	**4. Õigekeelsus ja keelehoole**
X	X	X			X		X	X	Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud (vastavalt kooli asukohale ja/või õpilase päritolule)
X	X						X	X	Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad.
	X						X		Oskussõnavara.
X	X							X	**Häälikuõpetus ja õigekiri**
X	X	X			X		X	X	Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad.
X								X	Häälikute liigitamine.
X								X	Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades.
X								X	Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine,

									kaashäälikuühendi õigekirja erandid.
X								X	Silbitamine, pikk ja lühike silp.
X								X	Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine.
X								X	Õigehäälduse: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed.
									Omasõnad ja võõrsõnad.
X								X	Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
X								X	Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.
X								X	**Sõnavaraõpetus**
X								X	Sõna ja tähendus.
									Homonüümid ja veaohtlikud paronüümid.
X								X	Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid.
								X	Fraseologismid, nende stiilivärving.
									Vormiõpetus ja õigekiri
X								X	Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad)
X								X	Sõnaliikide funktsioon lauses.
X								X	Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood.
X								X	Tegusõna astmevaheldus ja sõnavormid.
X								X	Tegusõna käändelised

									vormid.
								X	Õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust.
								X	Liit-, ühend- ja väljendtegusõna.
								X	Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
								X	Käändsõnad. Käänetevahelised seosed.
									Veaohtlikud käändevormid.
X								X	Käändsõna astmevaheldus: veaohtlikud käändsõnad ja sõnavormid.
X							X	X	Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine
								X	Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad.
X		**X**	**X**	**X**				X	Määr- ja kaassõnade eristamine.
		X		**X**	**X**	**X**	X	X	Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid.
		X		**X**	**X**	**X**			**Lauseõpetus ja õigekiri**
		X		**X**	**X**	**X**			Lause. Lause suhtluseesmärgid.
		X		**X**	**X**	**X**	X	X	Lauseliikmed: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide.
X		**X**	**X**	**X**					**Muud õigekirjateemad**
								X	Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri.
							X	X	Isikud ja olendid; kohad ja ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.

					X			X	Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.
									Arvuti keelekorrektori kasutamine.

8.klassi õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpitulemused

Õpilane:

1) oskab oma seisukohti väljendada ning sõnastab vajaduse korral eriarvamuse;
2) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
3) oskab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku võtta;
4) oskab nii suhtlust kui ka teemasid algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada;
5) oskab eakohastel teemadel arutleda ja probleemülesandeid lahendada ning osaleb diskussioonides;
6) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt

Õpitulemused

Õpilane:

1) tunneb peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
2) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
3) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist;
4) suudab kasutatud keelevahendite kohta järeldusi teha ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina;
5) seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli;
6) oskab tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida, tõlgendada ning oma kogemuse ja mõtetega seostada;
7) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, seoste loomisel ning tekstile reageerides.

Tekstiloome

Õpitulemused

Õpilane:

1) leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist, valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis;
2) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise etappe;
3) oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
4) oskab eesmärgipäraselt kirjutada, eri liiki tekste (referaat, kirjand, kommentaar, arvamusavaldus, elulugu, avaldus, seletuskiri) korrektselt vormistada ning suuliselt esitada;
5) seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toimingu eesmärgiga, vahendab kuuldud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale;
6) põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
7) oskab kasutada omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades.

Õigekeelsus ja keelehoole

Õpitulemused

Õpilane:

1) väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest ning tajub eesti keele eripära, suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi;
2) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
3) tuleb eesti kirjakeelega toime tavasuhtluses ja avalikult esinedes ning edasi õppides;
4) teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni, tunneb keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis keelendeid;
5) teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni, kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust;
6) teab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest;
7) teab eesti kirjakeele arengu etappe ja eesti keele murdeid.

Lauseõpetus ja õigekiri.

1) tunneb lause suhtluseesmärke
2) oskab määrata lauseliikmeid: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide, täiendit;
3) suudab kirjavahemärgistada korduvate, eri- ja samaliigiliste lauseliikmeid ning täiendeid;
4) tunneb koondlausereegleid;
5) suudab kirjavahemärgistada lisandit ja ütet ning oskab kasutada lauses;
6) eristab liht- ja liitlauset, teab lihtlause õigekirjareegleid;
7) rindlause; teab rindlause osalausete ühendamise võimalusi, oskab rindlauset kirjavahemärgistada;
8) teab, mis on põimlause, pea- ja kõrvallause, põimlause õigekirja;
9) teab, mis on segaliitlause, lauselühend, lauselühendi õigekirja;
10) oskab lauselühendit asendada kõrvallausega;
11) tunneb liht- ja liitlause sõnajärge;
12) oskab eristada otsekõnet, kaudkõnest ning tsitaadist. Suudab muuta otsekõnega lauset kaudkõneks

Muud õigekirjateemad.

1) Tunneb algustähe õigekirja.
2) Suudab tsitaatsõnu kirjas märkida.
3) Teab võõrnimede õigekirja ja vormimoodustuse võimalusi.
4) Teab lühendamise põhimõtteid ja õigekirjareegleid.
5) Oskab lühendeid käänata.
6) Arvuti keelekorrektori kasutamine.

2.1.8.3. 9. klassi lõpetaja teadmised ja oskused

9.klassi õpitulemused

Ainepädevused									Õppesisu
mõistab eesti keele tähtsust rahvuskultuuris ning hea keeleoskuse vajalikkust	tuleb toime eesti kirjakeelega isiklikus ja avalikus elus ning edasi õppides; järgib kirjutades eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid	suhtleb eesmärgipäraselt, valib konteksti sobiva suhtluskanali; väljendub kõnes ja kirjas asjakohaselt ja selgel	osaleb diskussioonides ja rühmatöös, avaldab oma arvamust põhjendatult ja keeleliselt korrektselt	kuulab ja loeb arusaamisega eri liiki tekste, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid; vahendab loetut ja kuuldut suuliselt ning kirjalikult;	leiab asjakohast teavet meediast ja internetist, hindab seda kriitiliselt ning kasutab sihipäraselt	tunneb tekstilike ja nende kasutusvõimalusi ning oskab eesmärgipäraselt valmistuda eri liiki tekstide koostamiseks ja esitamiseks	kirjutab eri liiki tekste ja vormistab need korrektselt	kasutab sõna- ja käsiraamatuid ning leiab õigekeelsusabi veebiallikatest	**III aste** 9. klass
									1. Suuline ja kirjalik suhtlus
X	X	X							Suhtlusolukord, selle komponendid, suhtluspartnerid.
	X	X	X						Erinevates suhtlusolukordades osalemine. Suhtlusolukorra ja -partneri arvestamine.
X	X	X		X					Suhtlemine rühmas, sõna saamine, kõnejärje hoidmine.
X			X	X					Rühmatöö ajal arvamuse avaldamine ja põhjendamine.
X				X		X			Meilivahetus, meili kirjutamine ja keelevahendite valik.
X	X		X	X	X				Diskussioon. Kompromissi

									leidmine ning kaaslase öeldu/tehtu täiendamine ja parandamine.
	X	X	X		X				Kaaslase tööle põhjendatud hinnangu andmine.
									Suulise arutelu tulemuste kirjalik talletamine.
X	X	X	X	X		X			Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
	X			X					Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.
				X					Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väärikus.
X	X	X	X		X	X			Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
X	X			X					Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis.
	X		X		X				Loetu kirjalik ja suuline vahendamine.
X	X	X	X			X			**2. Teksti vastuvõtt**
X	X	X		X		X			Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ning tõlgendamine.
X	X	X		X					Peamised tekstiliigid (tarbe- ja meediažanrid), nende eesmärgid ning keelekasutus. Eri liiki tekstide lugemine ja võrdlemine
X	X	X	X	X	X	X			Tarbetekstide tunnused ja ülesehitus.
X	X		X		X	X			Tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstematiseerimine.
X	X		X		X	X			Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus.
X	X	X	X		X	X			Kõne põhjal küsimuste esitamine.

X	X		X	X	X	X			Meedia olemus ja eesmärgid tänapäeval.
X	X	X	X	X	X	X			Põhilised meediakanalid.
X	X		X	X	X				Kvaliteetajakirjandus ja meelelahutuslik meedia.
X	X		X	X	X	X			Meediatekstide põhiliigid: uudislugu, arvamuslugu.
X	X			X	X	X			Arvamusloo ülesehitus ja pealkiri
X	X	X		X	X	X			Televisioon ning raadio.
									3. Tekstiloome
X	X		X	X	X	X			Teabe edastamine ning seostamine konkreetse teema piires.
X	X	X	X	X	X	X			Alustekstide (meedia- ja teabetekstide) põhjal kirjutamine.
X		X	X	X	X				Teabeallikatele ja alustekstidele viitamise võimalused.
						X			Kõneks valmistumine, kõne koostamine ja esitamine.
X	X	X	X			X			Kõne näitlikustamine.
X	X	X	X			X			Teksti pealkirjastamine ja selle ülesehitus.
X	X	X	X		X	X			Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära.
						X			Sobivate keelendite valimine kõnelemisel ja kirjutamisel suhtluseesmärkide järgi.
X			X		X				Veebist teabe otsimine ning teabeallikate ja info kriitiline hindamine.
X	X	X	X	X	X	X			Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja

									lausestusvigade parandamine.
						X			Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega.
X	X	X		X					Kirjalike tööde vormistamise põhimõtted.
					X				**4. Õigekeelsus ja keelehoole**
X	X	X		X		X			Kirjakeel ja kõnekeel. Eesti keele erikujud (vastavalt kooli asukohale ja/või õpilase päritolule)
X	X	X	X	X		X			Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad.
X		X		X		X			Oskussõnavara.
X		X	X		X	X			Keeleuuendus ja keele areng: võimalused ja ohud .
X	X	X	X		X				Keelesugulus, soome-ugri ja indoeuroopa keeled.
X	X	X		X	X				Eesti keele eripära ning võrdlus teiste keeltega.
									Häälikuõpetus ja õigekiri
X		X	X		X	X			Veaohtliku häälikuõigekirjaga sõnad.
X		X		X					Häälikute liigitamine.
X		X	X		X	X			Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine liitega sõnades.
			X		X	X			Kaashäälikuühendi põhireegli rakendamine, kaashäälikuühendi õigekirja erandid.
			X		X	X			Silbitamine, pikk ja lühike silp.
			X		X	X			Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine.
			X		X	X			Õigehäældus: rõhk ja välde. Välte ja õigekirja seosed.
X		X		X	X	X			Omasõnad ja võõrsõnad.

X		X		X	X	X			Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
X		X		X	X	X			Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased internetiallikad.
X		X	X						Sõnaraamatute kasutamine sõnade õigekirja, õigehäälduse, õige muutmisviisi, tähenduse ning stiilivärvingu leidmiseks
X		X	X						Veaohtlike võõrsõnade õigekiri.
X		X	X						Homonüümid ja veaohtlikud paronüümid.
X									Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid.
X			X		X	X			Fraseologismid, nende stiilivärving.
								X	Õigekeelsussõnaraamatust (nii interneti- kui ka raamatuvariandist) õigekirja ning õigehäälduse kontrollimine.
									Sõnavaraõpetus
					X				Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine ja liitmine ning tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited.
									Vormiõpetus ja õigekiri
X			X		X	X			Sõnaliigid: tegusõnad, käändsõnad (nimi-, omadus, arv- ja asesõnad)
	X		X	X					Sõnaliikide funktsioon lauses.
	X		X	X					Tegusõna pöördelised vormid: pööre, arv, aeg, kõneviis, tegumood.

	X		X	X					Tegusõna astmevaheldus ja sõnavormid.
			X		X	X			Tegusõna käändelised vormid.
			X		X	X			Õige pöördevormi leidmine õigekeelsussõnaraamatust.
	X		X	X					Liit-, ühend- ja väljendtegusõna.
	X		X		X	X			Tegusõna astmevaheldus: veaohtlikud tegusõnad ja sõnavormid.
				X				X	Tegusõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
X		X	X						Käändsõnad. Käänetevahelised seosed.
X		X	X						Veaohtlikud käändevormid.
X		X	X						Käändsõna astmevaheldus: veaohtlikud käändsõnad ja sõnavormid.
X			X		X				Käändsõnade kokku- ja lahkukirjutamine
X			X		X				Numbrite kirjutamine: põhi- ja järgarvud, kuupäevad, aastad, kellaajad.
								X	Määr- ja kaassõnade eristamine.
X	X		X	X				X	Muutumatute sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhireeglid.
									Lauseõpetus ja õigekiri
X	X		X		X				Lause. Lause suhtluseesmärgid.
X	X		X		X				**Muud õigekirjateemad**
X	X	X		X					Algustäheõigekiri: nimi, nimetus ja pealkiri.
X			X	X			X		Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus.
X				X		X			Isikud ja olendid; kohad ja

									ehitised; asutused, ettevõtted ja organisatsioonid; riigid ja osariigid; perioodikaväljaanded; teosed, dokumendid ja sarjad; ajaloosündmused; üritused; kaubad.
X	X		X	X	X				Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.
	X	X	X		X				Arvuti keelekorrektori kasutamine.
	X	X	X	X	X	X		X	Tsitaatsõnade märkimine kirjas

9. klassi õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus

Õpitulemused

Õpilane:

1) oskab oma seisukohti väljendada ning sõnastab vajaduse korral eriarvamuse;
2) esitab kuuldu ja loetu põhjal küsimusi, teeb järeldusi ning annab hinnanguid;
3) oskab kuuldu ja loetu nii suulises kui ka kirjalikus vormis kokku võtta;
4) oskab nii suhtlust kui ka teemasid algatada, arendada, tõrjuda ja katkestada;
5) oskab eakohastel teemadel arutleda ja probleemülesandeid lahendada ning osaleb diskussioonides;
6) kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt

Õpitulemused

Õpilane:

1) tunneb peamisi tekstiliike, nende põhijooni ning kasutamise võimalusi;
2) loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ning arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste;
3) teab, et teksti väljenduslaad oleneb teksti kasutusvaldkonnast, liigist ja autorist;
4) suudab kasutatud keelevahendite kohta järeldusi teha ning märkab kujundlikkust mõjutusvahendina;
5) seostab omavahel teksti, seda toetavat tabelit, pilti ja heli;
6) oskab tekste võrrelda; osutab, mis tekstis on arusaamatuks jäänud; suudab teksti kohta küsimusi ja vastuväiteid esitada, arvamust avaldada, teksti vahendada ja kokku võtta, kommenteerida, tõlgendada ning oma kogemuse ja mõtetega seostada;

7) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid teksti tõlgendamisel, seoste loomisel ning tekstile reageerides.

Tekstiloome
Õpitulemused
Õpilane:

1) leiab tekstiloomeks vajalikku teavet raamatukogust ja internetist, valib kriitiliselt teabeallikaid ning osundab neid sobivas vormis;
2) tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise etappe;
3) oskab suuliselt esineda (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
4) oskab eesmärgipäraselt kirjutada, eri liiki tekste (referaat, kirjand, kommentaar, arvamusavaldus, elulugu, avaldus, seletuskiri) korrektselt vormistada ning suuliselt esitada;
5) seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toimingu eesmärgiga, vahendab kuuldud ja loetud tekste sobiva pikkuse ja täpsusega, viidates allikale;
6) põhjendab ning avaldab viisakalt ja asjakohaselt arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suuliselt kui ka kirjalikult;
7) oskab kasutada omandatud keele- ja tekstimõisteid nii tekste luues kui ka seostades.

Õigekeelsus ja keelehoole
Õpitulemused
Õpilane:

7) väärtustab eesti keelt ühena Euroopa ja maailma keeltest ning tajub eesti keele eripära, suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi;
8) järgib eesti õigekirja aluseid ja põhireegleid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab arvuti õigekirjakorrektorit;
9) tuleb eesti kirjakeelega toime tavasuhtluses ja avalikult esinedes ning edasi õppides;
10) teab eesti keele häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni, tunneb keelendite stiiliväärtust, kasutab ja mõistab tekstis keelendeid;
11) teab õpitud tekstiliikide keelelisi erijooni, kasutab tekste koostades tavakohast ülesehitust ning vormistust;
12) teab suulise ja kirjaliku kõne erijooni ning eristab kirjakeelt kõnekeelest;
13) teab eesti kirjakeele arengu etappe ja eesti keele murdeid.

Lauseõpetus ja õigekiri.

1. Tunneb lause suhtluseesmärke
2. Oskab määrata lauseliikmeid: öeldis, alus, sihitis, määrus ja öeldistäide. Täiend.
3. Suudab kirjavahemärgistada korduvate, eri- ja samaliigiliste lauseliikmeid ning täiendeid,
4. Tunneb koondlausereegleid.
5.Suudab kirjavahemärgistada lisandit ja ütet ning oskab kasutada lauses.
6. Eristab liht- ja liitlauset. Teab lihtlause õigekirja.
7. Rindlause. Teab rindlause osalausete ühendamise võimalusi, oskab rindlauset kirjavahemärgistada.
8. Teab, mis on põimlause, pea- ja kõrvallause, põimlause õigekirja.

9. Teab, mis on segaliitlause, lauselühend, lauselühendi õigekirja.
10. Oskab lauselühendit asendada kõrvallausega.
11. Tunneb liht- ja liitlause sõnajärge.
12. Oskab eristada otsekõnet, kaudkõnest ning tsitaadist. Suudab muuta otsekõnega lauset kaudkõneks.

Muud õigekirjateemad.

1. Tunneb algustähe õigekirja.
2. Suudab tsitaatsõnu kirjas märkida.
3. Teab võõrnimede õigekirja ja vormimoodustuse võimalusi.
4. Teab lühendamise põhimõtteid ja õigekirjareegleid.
5. Oskab lühendeid käänata.
6. Arvuti keelekorrektori kasutamine.

2.1.9 Praktilised tööd ja IKT rakendamine

7. klassi õpilane kirjutab lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid nii paberkandjal kui ka arvuti abiga. Loeb kohustuslikku kirjandust kasutades Narva Vanalinna Riigikooli raamatukogufondi. Koostab arvuti abil esitlusi. Külastab võimaluse korral teatrietendusi ja kinoteatrit, mis on seotud eesti keele ja kirjanduse õppetegevusega.

2.1.10 Füüsiline õpikeskkond

1. Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks dramatiseeringud, õppemängud, rühmatööks ning ümarlauavestlusteks, väitluseks.
2. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni, sünonüümide sõnaraamatuid.
3. Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi (multimeediaprojektorit, arvutit ja digikaamerat) ning õppematerjale ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid.
4. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis ja kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

2.2. Kirjandus

2.2.1. Kirjanduse õppe- ja kasvatuseesmärgid

Kirjandusõpetusega taotletakse, et õpilane:

1) loeb eakohast ilukirjandust, arendab oma lugemisoskust ning omandab püsiva lugemisharjumuse;
2) väärtustab kirjandust rahvuskultuuri olulise osana ning tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
3) mõistab ilukirjanduse kujundlikku keelt, rikastab oma sõnavara ning arendab suulist ja kirjalikku väljendusoskust;
4) arendab oma loomevõimeid ja suhtub loometöösse lugupidamisega;
5) laiendab silmaringi ning rikastab mõtte- ja tundemaailma;
6) kujundab kirjanduse abil oma esteetilisi ja eetilisi hoiakuid ning valmidust võtta vastutus enda elu mõjutavate valikute ja otsuste eest;
7) avaldab arvamust ja sõnastab oma mõtteid;
8) hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt erinevaid infoallikaid;
9) loob seoseid ühiskonnas toimuva ning enda väärtuste, ootuste ja tulevikuplaanide vahel.

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri- ja väärtuspädevus	**Sotsiaalne ja kodanikupädevus**	**Enesemääratluspädevus**	**Õpipädevus**	**Suhtluspädevus**	**Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane**	**Ettevõtlikkuspädevus**	II kooliastme õppesisu 5. klass
							1. Lugemine
	X	X	X		X	X	Lugemise eesmärgistamine.
X	X	X		X	X	X	Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine.
X	X	X		X	X	X	Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine.
X	X	X			X	X	Eesmärgistatud ülelugemine.
		X	X	X	X	X	Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.
X	X	X		X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
	X	X		X	X	X	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
X X	X	X		X	X	X	Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele
X	X	X		X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.

X	X	X		X	X	X	Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
							2.Jutustamine
X	X	X		X	X	X	Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi.
X	X	X			X		Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
X	X	X			X		Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.
X	X	X			X		Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine.
							Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal.
	X	X	X		X	X	Fantaasialoo jutustamine.
							3.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine
							3.1Teksti kui terviku mõistmine.
X	X	X			X	X	Mälu- ehk faktiküsimuste ja loovküsimuste koostamine.
		X	X	X	X	X	Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti järgi oma sõnadega ning peast.
X	X	X		X	X	X	Teksti kavandamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.
	X	X		X	X	X	Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine.
X X	X	X		X	X	X	Teksti teema ja peamõtte sõnastamine.
X	X	X		X	X	X	Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle.
X	X	X		X	X	X	Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.
X	X	X		X	X	X	Illustratiivsete näidete (nt tsitaadid, iseloomulikud detailid) otsimine tekstist.
X	X	X		X	X	X	Detailide kirjeldamine.

X	X	X			X		Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal
X	X	X			X		Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste ning lugemismuljete sõnastamine.
X	X	X			X		Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
x							Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine
	X	X	X		X	X	Teose sündmustiku ning tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga.
X	X	X		X	X	X	Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine.
X	X	X		X	X	X	Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendusteed.
X	X	X			X	X	Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
		X	X	X	X	X	Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjuse-tagajärje seosed.
X	X	X		X	X	X	Minajutustaja kui loo edastaja.
							3.2Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.
X	X	X		X	X	X	**Mõisted:**epiteet, võrdlus, vanasõna, kõnekäänd, muinasjutt, muistend, algriim.
X	X	X		X	X	X	Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine.
X	X	X		X	X	X	Valmi mõistukõnest arusaamine.
X	X	X		X	X	X	Lihtsamate sümbolite seletamine..
X	X	X		X	X	X	Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine.

X	X	X			X		Kõnekäändude ja vanasõnade olemus, nende tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega.
X	X	X			X		Koomilise leidmine tekstist
X	X	X			X		Riimide leidmine ja loomine.
x							Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine.
	X	X	X		X	X	Algriimi leidmine rahvalauludest.
X	X	X		X	X	X	Algriimi kasutamine oma tekstis.
X	X	X		X	X	X	Luuleteksti tõlgendamine.
X	X	X			X	X	Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
		X	X	X	X	X	Loomamuinasjutu ja imemuinasjutu tüüptegelased ning tunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jm).
X	X	X		X	X	X	Tekke- ja seletusmuistendi tunnused.
	X	X		X	X	X	Vägilasmuistendi tunnused. (Kalevipoeg)
X X	X	X		X	X	X	Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused, teema ja idee, probleem, pea- ja kõrvaltegelane, tüüptegelane.
X	X	X		X	X	X	Luuletuse vorm. Rahvalaulu olemus. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus.
X	X	X		X	X	X	**5. Teksti esitus ja omalooming**
							5.1 Esitamine. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
X	X	X		X	X	X	Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine.
X	X	X			X		Õige hingamine ning kehahoid.
X	X	X			X		Luuleteksti esitamine peast.

X	X	X			X		Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
							Rollimäng, rolliteksti esitamine.
	X	X	X		X	X	**5.2 Omalooming**. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid
X	X	X		X	X	X	1. loomamuinasjutt, imemuinasjutt, tekke- või seletusmuistend, hiiu- või vägilasmuistend, seiklus- või fantaasiajutt, mälestuslugu;
X	X	X		X	X	X	2. jutuke vanasõnade või kõnekäändude põhjal,
X	X	X			X	X	algustähekordustega naljalugu, luuletus etteantud riimide põhjal või iseseisvalt samasisuline jutt luuletuse põhjal
		X	X	X	X	X	looduskirjeldus, loom- või kirjandusliku tegelase kirjeldus, teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülg,
X	X	X		X	X	X	sündmustiku või tegelasega seotud kuulutus,
	X	X		X	X	X	loo sündmustiku edasiarendus
X X	X	X		X	X	X	uus või jätkuv lõpp loole
X	X	X		X	X	X	tegelastevaheline dialoog,
X	X	X		X	X	X	kiri mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale
X	X	X		X	X	X	Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
X	X	X		X	X	X	Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
X	X	X			X		Eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse ja tunnete kirjeldamine.
X	X	X			X		Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.
X	X	X			X		Jutustamine. Jutustuse ülesehitus.
		x					Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
	X	X	X		X	X	Otsekõne jutustuses.
X	X	X		X	X	X	Sidus lausestus.
X	X	X		X	X	X	Minavormis jutustamine

X	X	X			X	X	Loetakse eri liiki tekste, milles kajastuvad järgnevad teemavaldkonnad: **Väärtused ja kõlblus:** Enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu,
		X	X	X	X	X	Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
X	X	X		X	X	X	Minu tervis ja tulevik.
	X	X		X	X	X	Rikkuse ja vaesuse probleemid.
X X	X	X		X	X	X	Kohustused ja vastutus.
X	X	X		X	X	X	Üksiolek ja hirmud.
X	X	X		X	X	X	**Kodus ja koolis:** perekond, kodu turvalisus, vägivald kodus, armastus oma kodu ja koduste vastu, suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega, suhted õdede ja vendade jt lähisugulastega, poiste ja tüdrukute suhted, sallivus teistsuguste inimeste suhtes, abivajaja ning aitaja, nohiklikkus ja tõrjutus, piir oma ja võõra vahel, piir lubatu ja lubamatu vahel jms.
X	X	X		X	X	X	**Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus:** rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale, matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades, kultuuride mitmekesisus, erinevate rahvaste uskumused ja tavad, käitumine erinevas kultuuriruumis, külalislahkus, lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse, kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad jms.
X	X	X		X	X	X	**Mängiv inimene:** sõnamängud, teatri võlumaailm, leidlik probleemide lahendamine, iluelamused, loominguline koostöö, mängult ja päriselt, põhjendatud ja põhjendamata riskid jms.
X	X	X			X		**Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng:** minu osa looduse hoidmisel, austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse, hädasolija aitamine,

							lemmikloomad ning vastutus nende eest, aastaaegade omanäolisus jms.
X	X	X			X		**Kodanikuühiskond ja rahvussuhted:** minu juured, seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel, traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse, suhe keelesse, kodupaiga keel, suhted teiste rahvustega jms.
X	X	X			X		**Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon:** avastamisrõõm ja õppimiskogemused, tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused, internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas, internet kui ohuallikas, käitumine suhtlusportaalides, film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad jms.
	X						**Terviklikult käsitletavad teosed**
	X						**Terviklikult käsitletavad teosed** Andrus Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused"
	X						Eno Raud „Kalevipoeg"
	X						Astrid Lindgren „Röövlitütar Ronja",
	X						Eno Raud „Kalevipoeg"
	X						**Rahvaluuletekstid**
		X				X	Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised laulud, loitsud.
		X		X		X	Kalevala lood.
							Looma- ja imemuinasjutud.
	X	X	X		X	X	Tekke- ja seletusmuistendid.
X	X	X		X	X	X	Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll).
X	X	X		X	X	X	Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid.

X	X	X			X	X	Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud.
		X	X	X	X	X	**Põhjalikumalt käsitletavad autorid**
	X	X		X	X	X	Andrus Kivirähk
X	X	X		X	X	X	Friedrich Reinhold Kreutzwaldi
X	X	X		X	X	X	Astrid Lindgreni
X	X	X		X	X	X	Frideberg Tuglas

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri- ja väärtuspädevus	**Sotsiaalne ja kodanikupädevus**	**Enesemääratluspädevus**	**Õpipädevus**	**Suhtluspädevus**	**Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane**	**Ettevõtlikkuspädevus**	II kooliastme õppesisu 6. klass
							1. Lugemine
	X	X	X		X	X	Lugemise eesmärgistamine.
X	X	X		X	X	X	Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine.
X	X	X		X	X	X	Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine.
X	X	X			X	X	Eesmärgistatud ülelugemine.
		X	X	X	X	X	Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.
X	X	X		X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
	X	X		X	X	X	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
X X	X	X		X	X	X	Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele
X	X	X		X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.

X	X	X		X	X	X	Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
X	X	X		X	X	X	**2.Jutustamine**
X	X	X		X	X	X	Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi.
X	X	X			X		Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
X	X	X			X		Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.
X	X	X			X		Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine.
X	X	X		X	X	X	Jutustamine pilditeksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal.
X	X	X			X	X	Fantaasialoo jutustamine.
							3.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine
							3.1Teksti kui terviku mõistmine.
	X	X		X	X	X	Mälu- ehk faktiküsimuste ja loovküsimuste koostamine.
X	X	X		X	X	X	Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti järgi oma sõnadega ning peast.
X	X	X		X	X	X	Teksti kavandamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.
X	X	X		X	X	X	Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine.
X	X	X		X	X	X	Teksti teema ja peamõtte sõnastamine.
X	X	X		X	X	X	Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle.
X	X	X			X		Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.
X	X	X			X		Illustratiivsete näidete (nt tsitaadid, iseloomulikud detailid) otsimine tekstist.
X	X	X			X		Detailide kirjeldamine.

		x					Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal
	X	X	X		X	X	Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste ning lugemismuljete sõnastamine.
X	X	X		X	X	X	Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
X	X	X		X	X	X	Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine
X	X	X			X	X	Teose sündmustiku ning tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga.
		X	X	X	X	X	Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine.
X	X	X		X	X	X	Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendusteed.
	X	X		X	X	X	Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
X X	X	X		X	X	X	Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjuse-tagajärje seosed.
X	X	X		X	X	X	Minajutustaja kui loo edastaja.
							3.2Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.
X	X	X		X	X	X	**Mõisted:**epiteet, võrdlus, vanasõna, kõnekäänd, muinasjutt, muistend, algriim.
X	X	X			X	X	Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine.
		X	X	X	X	X	Valmi mõistukõnest arusaamine.
X	X	X		X	X	X	Lihtsamate sümbolite seletamine..
	X	X		X	X	X	Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine.

X X	X	X		X	X	X	Kõnekäändude ja vanasõnade olemus, nende tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega.
X	X	X		X	X	X	Koomilise leidmine tekstist
X	X	X		X	X	X	Riimide leidmine ja loomine.
X	X	X		X	X	X	Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine.
X	X	X		X	X	X	Algriimi leidmine rahvalauludest.
X	X	X			X		Algriimi kasutamine oma tekstis.
X	X	X			X		Luuleteksti tõlgendamine.
X	X	X			X		Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
		x					Loomamuinasjutu ja imemuinasjutu tüüptegelased ning tunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jm).
	X	X	X		X	X	Tekke- ja seletusmuistendi tunnused.
X	X	X		X	X	X	Vägilasmuistendi tunnused. (Kalevipoeg)
X	X	X		X	X	X	Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused, teema ja idee, probleem, pea- ja kõrvaltegelane, tüüptegelane.
X	X	X			X	X	Luuletuse vorm. Rahvalaulu olemus. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus.
							5. Teksti esitus ja omalooming
X	X	X		X	X	X	**5.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
	X	X		X	X	X	Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine.
X X	X	X		X	X	X	Õige hingamine ning kehahoid.
X	X	X		X	X	X	Luuleteksti esitamine peast.

X	X	X		X	X	X	Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
X	X	X		X	X	X	Rollimäng, rolliteksti esitamine.
X	X	X			X	X	**5.2 Omalooming**. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid
		X	X	X	X	X	1. loomamuinasjutt, imemuinasjutt, tekke- või seletusmuistend, hiiu- või vägilasmuistend, seiklus- või fantaasiajutt, mälestuslugu;
X	X	X		X	X	X	2. jutuke vanasõnade või kõnekäändude põhjal,
	X	X		X	X	X	algustähekordustega naljalugu, luuletus etteantud riimide põhjal või iseseisvalt samasisuline jutt luuletuse põhjal
X X	X	X		X	X	X	looduskirjeldus, loom- või kirjandusliku tegelase kirjeldus, teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülg,
X	X	X		X	X	X	sündmustiku või tegelasega seotud kuulutus,
X	X	X		X	X	X	loo sündmustiku edasiarendus
X	X	X		X	X	X	uus või jätkuv lõpp loole
X	X	X		X	X	X	tegelastevaheline dialoog,
X	X	X			X		kiri mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale
X	X	X			X		Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
X	X	X			X		Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
		x					Eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse ja tunnete kirjeldamine.
	X	X	X		X	X	Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.
X	X	X		X	X	X	Jutustamine. Jutustuse ülesehitus.
X	X	X		X	X	X	Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
X	X	X			X	X	Otsekõne jutustuses.
		X	X	X	X	X	Sidus lausestus.
X	X	X		X	X	X	Minavormis jutustamine

	X	X		X	X	X	Loetakse eri liiki tekste, milles kajastuvad järgnevad teemavaldkonnad: **Väärtused ja kõlblus:** Enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu,
X X	X	X		X	X	X	Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
X	X	X		X	X	X	Minu tervis ja tulevik.
X	X	X		X	X	X	Rikkuse ja vaesuse probleemid.
X	X	X		X	X	X	Kohustused ja vastutus.
X	X	X			X	X	Üksiolek ja hirmud.
		X	X	X	X	X	**Kodus ja koolis:** perekond, kodu turvalisus, vägivald kodus, armastus oma kodu ja koduste vastu, suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega, suhted õdede ja vendade jt lähisugulastega, poiste ja tüdrukute suhted, sallivus teistsuguste inimeste suhtes, abivajaja ning aitaja, nohiklikkus ja tõrjutus, piir oma ja võõra vahel, piir lubatu ja lubamatu vahel jms.
X	X	X		X	X	X	**Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus:** rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale, matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades, kultuuride mitmekesisus, erinevate rahvaste uskumused ja tavad, käitumine erinevas kultuuriruumis, külalislahkus, lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse, kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad jms.
	X	X		X	X	X	**Mängiv inimene:** sõnamängud, teatri võlumaailm, leidlik probleemide lahendamine, iluelamused, loominguline koostöö, mängult ja päriselt, põhjendatud ja põhjendamata riskid jms.
X X	X	X		X	X	X	**Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng:** minu osa looduse hoidmisel, austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse, hädasolija aitamine,

							lemmikloomad ning vastutus nende eest, aastaaegade omanäolisus jms.
X	X	X		X	X	X	**Kodanikuühiskond ja rahvussuhted:** minu juured, seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel, traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse, suhe keelesse, kodupaiga keel, suhted teiste rahvustega jms.
X	X	X		X	X	X	**Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon:** avastamisrõõm ja õppimiskogemused, tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused, internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas, internet kui ohuallikas, käitumine suhtlusportaalides, film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad jms.
X	X	X		X	X	X	**Terviklikult käsitletavad teosed**
X	X	X		X	X	X	Mark Twaini „Tom Sawyeri seiklused”
X	X	X			X		Astrid Lindgren „Vennad Lõvisüdamed"
X	X	X		X	X		S. Rannamaa “Kadri”
X	X	X			X		Andrus Kiviräha “Sibulad ja šokolaad”
							Eno Raud „Kalevipoeg“
		X	X	X	X	X	**Põhjalikumalt käsitletavad autorid**
	X	X		X	X	X	Friedrich Reinhold Kreutzwaldi
X	X	X		X	X	X	Eno Raud
X	X	X		X	X	X	Silvia Rannamaa
X	X	X		X	X	X	Mark Twain

Üldpädevused							Õppesisu
Kultuuri- ja väärtuspädevus	**Sotsiaalne ja kodanikupädevus**	**Enesemääratluspädevus**	**Õpipädevus**	**Suhtluspädevus**	**Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane**	**Ettevõtlikkuspädevus**	III kooliastme õppesisu 7. klass
							1. Lugemine ja jutustamine
	X	X	X		X	X	Lugemise iseseisev eesmärgistamine.
X	X	X		X	X	X	Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.
X	X	X		X	X	X	Eesmärgistatud ülelugemine.
X	X	X			X	X	Erinevate lugemistehnikate valdamine.
		X	X	X	X	X	Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.
X	X	X		X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
	X	X		X	X	X	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
X	X	X		X	X	X	Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega.
X	X	X		X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
X	X	X		X	X	X	Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
X	X	X		X	X	X	Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
X	X	X		X	X	X	Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või eri liiki lõppude lisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula

							ja/või süžee järgi.
X	X	X			X		Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.
X	X	X			X		Tutvumine erinevate media (raadio, televisioon, internet) jutustamisviisidega.
							2.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine
							2.1Teksti kui terviku mõistmine.
X	X	X		X	X	X	Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, fantaasia-, analüüsi- ja hindamisküsimused.
X	X	X			X	X	Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnade või arvamusega, tekstile toetumata.
		X	X	X	X	X	Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena.
X	X	X		X	X	X	Teksti kesksete mõtete leidmine..
	X	X		X	X	X	Teose teema ja peamõtte sõnastamine.
X	X	X		X	X	X	Kokkuvõtte kirjutamine.
X	X	X		X	X	X	Konspekti koostamine
X	X	X		X	X	X	Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ning sõnastamine.
X	X	X		X	X	X	Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine ja kaitsmine.
X	X	X		X	X	X	Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ning tekstinäidete varal.
X	X	X			X		Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ning valiku põhjendamine.
X	X	X			X		Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahenduse seoste üle arutlemine.
X	X	X			X		Loetu põhjal järelduste tegemine.

		x					Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
	X	X	X		X	X	**2.2 Teksti kui terviku mõistmine.** Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt.
X	X	X		X	X	X	Muutuv ja muutumatu tegelane. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine.
X	X	X		X	X	X	Lihtne ja keeruline tegelane.
X	X	X			X	X	Tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ning ümbritseva maailmaga.
		X	X	X	X	X	Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine ning suhete analüüs.
X	X	X		X	X	X	Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi.
	X	X		X	X	X	Tegelasrühmade vaheline konflikt ja konflikti gradatsioon.
X	X	X		X	X	X	Mitme teose peategelaste võrdlemine.
X	X	X		X	X	X	Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
X	X	X		X	X	X	Miljöö kirjeldamine.
X	X	X		X	X	X	Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus.
X	X	X			X	X	Pöördeliste sündmuste leidmine.
		X	X	X	X	X	Sündmuste põhjuse-tagajärje seoste leidmine.
X	X	X		X	X	X	Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine.
	X	X		X	X	X	Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest.
X	X	X		X	X	X	Eesti aja- ja kultuuriloo

							seostamine.
X	X	X		X	X	X	Teksti aja- või kultuuriloolise tähenduse uurimine
X	X	X		X	X	X	Tekstist filmilike episoodide leidmine.
X	X	X		X	X	X	Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.
X	X	X		X	X	X	**2.3Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.**
X	X	X			X		**Mõisted:** Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.
X	X	X			X		Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse ning inversiooni tundmine ja kasutamine.
X	X	X			X		Sümbolite seletamine. Allegooria ning allteksti mõistmine. Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
		x					Allegooria ning allteksti mõistmine.
	X	X	X		X	X	Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine.
X	X	X		X	X	X	Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
X	X	X		X	X	X	Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.
X	X	X			X	X	Mõistatuse kui sõnalise peitepildi äraarvamine ja loomine.
		X	X	X	X	X	Mõttekorduste leidmine regilaulust.
X	X	X		X	X	X	Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest.
	X	X		X	X	X	Luuleteksti tõlgendamine.
X	X	X		X	X	X	Autori keelekasutuse omapära leidmine.

X	X	X		X	X	X	Teose stiililise eripära kirjeldamine.
X	X	X		X	X	X	Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
X	X	X		X	X	X	Luule vorm: värss, stroof, erinevad riimiskeemid.
X	X	X			X	X	Oodi, ballaadi, soneti, haiku ja vabavärsilise luule tunnused.
		X	X	X	X	X	Piltluule
X	X	X		X	X	X	Rahvaluule liigid ja alaliigid.
	X	X		X	X	X	Regilaul ja riimiline rahvalaul.
X	X	X		X	X	X	Muinasjutu tunnused, kompositsioon ja rändmotiivid.
X	X	X		X	X	X	Muistendi tunnused.
X	X	X		X	X	X	Müüdi tunnused.
X	X	X		X	X	X	Kõnekäänu, vanasõna ja mõistatuse olemus.
X	X	X		X	X	X	Naljandi ja anekdoodi tunnused.
X	X	X			X		Puändi olemus. Tänapäeva folkloor ehk poploor
X	X	X			X		Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus.
X	X	X			X		Muutuv ja muutumatu tegelane.
		x					Prototüüp
	X	X	X		X	X	Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika ning dramaatika tunnused.
X	X	X		X	X	X	Eepose, romaani (erinevad liigid), jutustuse, novelli tunnused.
X	X	X		X	X	X	Seiklus-, ulme- ja detektiivromaani tunnused.
X	X	X			X	X	Reisikirja olemus.
		X	X	X	X	X	Komöödia, tragöödia ning draama tunnused.
X	X	X		X	X	X	Lavastus.

	X	X		X	X	X	Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik.
X	X	X		X	X	X	Kirjandusteose dramatiseering.
X	X	X		X	X	X	Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis.
X	X	X		X	X	X	Kirjandusteose ekraniseering.
							Arvustuse olemus.
							4. Teksti esitus ja omalooming
X	X	X		X	X	X	**4.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
X	X	X			X	X	Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus.
		X	X	X	X	X	Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ning hääletugevuse valimine.
X	X	X		X	X	X	Korrektne kehahoid. Hingamine ja diktsioon.
	X	X		X	X	X	Silmside hoidmine kuulaja ning vaatajaga. Miimika ja žestide jälgimine
X	X	X		X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele, kasutades illustreerivaid katkendeid.
X	X	X		X	X	X	Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
X	X	X		X	X	X	Luuleteksti esitamine peast.
X	X	X		X	X	X	Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
X	X	X		X	X	X	Lühikese proosateksti esitamine (dialoog või monoloog).
X	X	X			X		Draamateksti esitamine osiiti. Instseneeringu esitamine.
X	X	X			X		**4.2 Omalooming**.
X	X	X			X		Õpilased kirjutavad õpetaja valikul lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: 1.muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatusi, naljaloo kõnekäändude põhjal, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo

							muudetud vaatepunktiga, puänteeritud loo, mitme teose peategelaste võrdluse, vaadatud filmi põhjal ühelauselise või pikema kokkuvõtte või soovituse
		x					2.ulme- või detektiivjutu, haiku, vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, minavormis loo, detailidega laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, ühest ja samast sündmusest traagilise ning koomilise loo, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, tegelase seletuskirja
	X	X	X		X	X	3.muinasjutu, muistendi ja regilaulu, kujundirikka luuletuse, tegelase iseloomustuse või eluloo, tegelaste juhtlaused, teise ajastusse paigutatud tegevustikuga loo, miljöökirjelduse, kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse, alustekstile sisulise vastandteksti, teatrietenduse, filmi- või kirjandusteose arvustuse jm;
X	X	X		X	X	X	teemamapi või lühiuurimuse tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta.
X	X	X		X	X	X	**Väärtused ja kõlblus**
X	X	X			X	X	Enesehinnang
		X	X	X	X	X	Eneseväärikus
X	X	X		X	X	X	**Ausus enese ja teiste vastu.**
	X	X		X	X	X	Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
X	X	X		X	X	X	Arusaamine heast ja halvast.
X	X	X		X	X	X	Õiglus ja ebaõiglus.
X	X	X		X	X	X	Kiiduväärne ja taunitav

X	X	X		X	X	X	Erinevus teistest
X	X	X			X	X	Minu hobid ja huvid
		X	X	X	X	X	Minu tervis ja tulevik
X	X	X		X	X	X	Õnnelik olemine
							Kodus ja koolis
X	X	X		X	X	X	Perekond.
X	X	X		X	X	X	Kodu turvalisus.
X	X	X		X	X	X	Vägivald kodus.
X	X	X		X	X	X	Kodu toetav jõud.
X	X	X		X	X	X	Armastus oma kodu ja koduste vastu.
X	X	X			X		Suhted vanemate ja kasuvanemate vahel.
X	X	X			X		Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised.
X	X	X			X		Suhted õdede ja vendade jt lähisugulastega.
		x					Suhted eakaaslastega
	X	X	X		X	X	suhted õpetajatega
X	X	X		X	X	X	Poiste ja tüdrukute suhted.
X	X	X		X	X	X	Esimene armastus.
X	X	X			X	X	üksiolek ja hirmud
		X	X	X	X	X	erinevad kooliprobleemid
X	X	X		X	X	X	vägivald koolis
	X	X		X	X	X	abivajaja ning aitaja
X	X	X		X	X	X	sallivus teistsuguste inimeste suhtes
X	X	X		X	X	X	mina grupi liikmena

X	X	X		X	X	X	Nohiklikkus ja tõrjutus.
X	X	X		X	X	X	Piir lubatu ja lubamatu vahel.
X	X	X			X	X	**Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus**
		X	X	X	X	X	Kultuuride mitmekesisus.
X	X	X		X	X	X	Kultuuride mitmekesisus.
	X	X		X	X	X	Regionaalne, professionaalne, klassi-, noortekultuur
X	X	X		X	X	X	Matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades.
X	X	X		X	X	X	Külalislahkus.
X	X	X		X	X	X	Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.
X	X	X		X	X	X	**Mängiv inimene**
X	X	X		X	X	X	Ringmängud ja mängulust.
X	X	X			X		Sõnamängud.
X	X	X			X		Teatri võlumaailm.
X	X	X			X		Leidlik probleemide lahendamine.
		x					Loova mõtteviisi rakendamine
	X	X	X		X	X	Loominguline koostöö.
X	X	X		X	X	X	Mängu ja elu piirid.
X	X	X		X	X	X	Mängult ja päriselt.
X	X	X			X	X	Põhjendatud ja põhjendamata riskid.
		X	X	X	X	X	Riskeerimisjulgus
X	X	X		X	X	X	**Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng**
	X	X		X	X	X	Minu osa looduse hoidmisel.
X	X	X		X	X	X	Roheline mõtteviis.

X	X	X		X	X	X	Hädasolija aitamine.
X	X	X		X	X	X	Lemmikloomad ning vastutus nende eest.
X	X	X		X	X	X	Tasakaal looduses.
X	X	X			X	X	Aastaaegade omanäolisus.
		X	X	X	X	X	Loodus kui ilu allikas.
X	X	X		X	X	X	Linna- ja maakeskkonna erinevus.
	X	X		X	X	X	**Kodanikuühiskond ja rahvussuhted**
X	X	X		X	X	X	Minu juured.
X	X	X		X	X	X	Mina Eesti ühiskonna liikmena.
X	X	X		X	X	X	Seos mineviku ning oleviku vahel.
X	X	X		X	X	X	Mis tagavad järjepidevuse?
X	X	X		X	X	X	Suhe keelesse.
X	X	X			X		Kangelaslikkus.
X	X	X			X		Suhted teiste rahvuste esindajatega.
X	X	X			X		Teistsuguste kultuuride austamine.
		x					**Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon**
	X	X	X		X	X	Avastamisrõõm ja õppimiskogemused.
X	X	X		X	X	X	Tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused.
X	X	X		X	X	X	Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas
X	X	X			X	X	Internet kui ohuallikas.
		X	X	X	X	X	Keeleline mõjutamine
X	X	X		X	X	X	Käitumine suhtlusportaalides.
	X	X		X	X	X	Infoteadlik inimene.

X	X	X		X	X	X	Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.
X	X	X		X	X	X	**Terviklikult käsitletavad teosed**
X	X	X		X	X	X	Eduard Bornhöhe „Tasuja"
	X	X	X		X	X	Oskar Luts „Kevade",
X	X	X		X	X	X	Aidi Vallik „Kuidas elad, Ann?"
X	X	X		X	X	X	A. de Saint-Exupery „Väike prints",
X	X	X			X	X	**Rahvaluule tekstivalik**
		X	X	X	X	X	Eri liiki muistendid ja muinasjutud.
X	X	X		X	X	X	Usundilised muistendid.
	X	X		X	X	X	Kaval-Antsu ja Vanapagana lood
X	X	X		X	X	X	Rahvalaulud (sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma-ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud).
X	X	X		X	X	X	Rahvanaljandid
X	X	X		X	X	X	anekdoodid
	X	X	X		X	X	erinevate rahvaste müüdid
X	X	X		X	X	X	Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud.
X	X	X		X	X	X	Eesti rahva mõistatusi.
X	X	X			X	X	**Põhjalikumalt käsitletavad autorid**
		X	X	X	X	X	Sissevaateid Fred Jüssi
X	X	X		X	X	X	Viivi Luige
	X	X		X	X	X	Oskar Luts
X	X	X		X	X	X	Hando Runneli
X	X	X		X	X	X	Jüri Parijõe

Üldpädevused	Õppesisu

Kultuuri- ja väärtuspädevus	**Sotsiaalne ja kodanikupädevus**	**Enesemääratluspädevus**	**Õpipädevus**	**Suhtluspädevus**	**Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus**	**Ettevõtlikkuspädevus**	**Kultuuri- ja väärtuspädevus**	**Sotsiaalne ja kodanikupädevus**	III kooliastme õppesisu 8. klass
X		X		X			X		**Lugemine** Erinevate lugemistehnikate valdamine
X		X			X	X	X		Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine
		X				X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine
X	X	X		X				X	Huvipakkuva kirjanduse leidmine ja iseseisev lugemine
X		X	X	X		X	X	X	Loetud raamatu autori, sisu, tegelaste, probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega
X	X	X				X	X		Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele
X	X	X		X	X				Soovitatud tervikteoste kodulugemine, ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine
X		X		X		X	X		**Jutustamine** Loo jutustamine: jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või erinevat liiki lõppude lisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi
X		X	X	X		X		X	Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine

		X	X			X	X	X	**Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine** *Teose mõistmist toetavad tegevused* Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, analüüsi- ja hindamisküsimused
		X	X	X		X	X		Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnadega või oma arvamusega, toetumata tekstile
X	X	X				X	X	X	Teksti kesksete mõtete leidmine
X				X		X	X		Teose teema ja peamõtte sõnastamine
		X	X	X			X	X	Kokkuvõtte kirjutamine
X		X		X		X	X		Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ja valiku põhjendamine
X		X			X	X	X	X	Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahenduse seoste üle arutlemine
X		X		X		X	X		Loetu põhjal järelduste tegemine
	X	X		X			X		Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest, oma sõnavara rikastamine
X		X	X		X	X	X	X	*Teose/loo kui terviku mõistmine* Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt
X		X			X		X	X	Muutuv ja muutumatu tegelane
X		X					X	X	Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine
X		X			X		X		Tegelase suhe iseendaga, teiste tegelastega, ümbritseva maailmaga
X		X		X	X		X		Tegelase sisekonflikti äratundmine
X		X			X	X	X		Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine, suhete analüüs
X		X			X	X	X	X	Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine
X		X			X	X	X	X	Tegelasrühmadevaheline konflikt ja konflikti gradatsioon
X	X	X		X			X		Erinevate teoste peategelaste võrdlemine
X	X	X		X			X		Kirjanduse tüüptegelasi

X	X	X				X	X		Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine
X	X		X	X		X	X		Miljöö kirjeldamine
X		X					X		Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus
X		X					X	X	Pöördeliste sündmuste leidmine
X		X		X	X		X	X	Sündmuste põhjus-tagajärg-seoste leidmine
X	X			X			X		Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine
X	X			X			X	X	Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest
X		X		X			X		Tekstist filmilike episoodide leidmine
X		X		X		X	X	X	Filmi ja kirjandusteose võrdlemine
	X	X		X	X		X	X	*Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine* Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine
	X	X	X	X	X	X			Võrdlus ja metafoor kõnekäändudes
	X			X			X		Mõttekorduste leidmine regilaulust
			X	X			X		Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest
X		X	X	X	X		X		Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse tundmine ja kasutamine
	X	X	X	X	X		X		Sümbolite seletamine
X	X	X	X	X		X	X		Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
	X	X			X	X	X	X	Luuleteksti tõlgendamine
	X	X				X	X	X	Teose stiililise eripära kirjeldamine
			X	X	X		X	X	Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine

X	X	X		X			X		*Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine* Müüdi tunnused
	X		X		X	X	X	X	Tänapäeva folkloor ehk poploor
		X	X	X			X		Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teema arendus, kulminatsioon, lõpplahendus
X		X	X	X			X		Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika, dramaatika tunnused
X	X	X		X			X		Romaani (erinevad liigid) ja novelli tunnused
X	X	X		X			X		Ulme- ja detektiivromaani tunnused
	X			X	X		X	X	Reisikirja olemus
X		X	X	X			X		Luule vorm: värss, stroof
X	X	X		X			X		Oodi, haiku ja vabavärsilise luule tunnused
	X			X	X		X	X	Motiivi olemus
X	X	X		X			X		Tragöödia tunnused
		X	X	X			X		Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik
	X			X	X		X	X	Intriigi olemus
X	X		X		X		X	X	Kirjandusteose dramatiseering
X	X		X		X		X	X	Lavastus ja selle valmimine
X	X		X		X		X	X	Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis
X	X		X		X		X	X	Kirjandusteose ekraniseering
			X		X	X	X	X	**Esitamine** Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida?)
			X		X	X	X	X	Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus; esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse valimine; korrektne kehahoid, hingamine ja diktsioon

			X		X	X	X	X	Silmside hoidmine kuulaja-vaatajaga
			X		X	X	X	X	Miimika ja žestikulatsiooni jälgimine
X		X	X		X	X	X	X	Luuleteksti esitamine peast
X			X		X	X	X	X	Draamateksti esitamine ositi
			X		X	X	X	X	Instseneeringu esitamine
X			X		X	X	X	X	Kirjandusteost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine
X	X	X	X		X	X	X	X	**Omalooming** Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: ulme- või detektiivjutu, haiku või vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, tegelase seletuskirja, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, mina-vormis loo, detailide abil laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, loo ühest ja samast sündmusest traagilises ja koomilises võtmes, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, või muud sellist
	X	X	X	X	X	X	X	X	Omaloomingulised tööd (nt teemamapid) tänapäeva kultuurinähtuste ja kultuurilooliste isikute kohta
									Väärtused ja kõlblus
									Enesehinnang.
	X					X	X		Ausus enese ja teiste vastu.
	X					X	X		Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
	X								Kirjutatud ja kirjutamata seadused
						X	X		Arusaamine heast ja halvast.
						X		X	Õiglus ja ebaõiglus.

	X					X	X		Kiiduväärne ja taunitav
	X						X		Eesmärgid
	X					X	X		Eneseotsingud
	X					X	X	X	Minu tervis ja tulevik
	X					X	X	X	Õnnelik olemine
	X	X					X	X	Minu tugevad ja nõrgad küljed
		X				X	X		Rikkuse ja vaesuse probleemid
									Kodus ja koolis
		X				X	X		Perekond.
						X			Kodu turvalisus.
						X			Vägivald kodus.
						X	X		Kodu toetav jõud.
						X	X		Armastus oma kodu ja koduste vastu.
						X	X		Suhted vanemate ja kasuvanemate vahel.
						X	X		Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised.
		X				X	X		Suhted õdede ja vendade jt lähisugulastega.
		X				X	X		Suhted eakaaslastega
		X				X	X		Poiste ja tüdrukute suhted.
		X				X	X		Esimene armastus.
		X				X	X		Ühised väärtused
		X				X	X		koostegutsemine ja üksiolek
		X				X	X		üksiolek ja hirmud

		X				X	X		erinevad kooliprobleemid
		X				X	X		abivajaja ning aitaja
		X				X	X		sallivus teistsuguste inimeste suhtes
		X				X	X		liidriks olek
		X				X	X		Nohiklikkus ja tõrjutus.
									Piir oma ja võõra vahel.
			X	X	X			X	Piir lubatu ja lubamatu vahel.
									Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus
			X	X	X			X	Kultuuride mitmekesisus.
			X	X	X			X	Regionaalne, professionaalne, klassi-, noortekultuur
			X	X	X			X	Käitumine erinevas kultuuriruumis.
			X	X	X			X	Külalislahkus.
									Rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad.
									Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.
									Mängiv inimene
			X		X				Teatri võlumaailm.
									Mängulisus elus ja loomingus.
									Leidlik probleemide lahendamine.
								X	Loova mõtteviisi rakendamine
								X	Iluelamused.

								X	Loominguline koostöö.
							X	X	Mängu ja elu piirid.
							X	X	Mängult ja päriselt.
									Põhjendatud ja põhjendamata riskid.
		X		X				X	Riskeerimisjulgus
		X		X				X	Mõtlemisvabadus ja mõtlemiskohustus.
									Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng
		X		X				X	Minu osa looduse hoidmisel.
		X		X				X	Roheline mõtteviis.
		X		X				X	Üleilmsed loodushoiuprobleemid
		X		X				X	Austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse.
		X		X				X	Hädasolija aitamine.
						X	X	X	Lemmikloomad ning vastutus nende eest.
						X	X	X	Tasakaal looduses.
					X	X	X		Aastaaegade omanäolisus.
							X		Loodus kui ilu allikas.
							X		Linna- ja maakeskkonna erinevus.
									Kodanikuühiskond ja rahvussuhted
							X		Minu juured.
									Mina Eesti ühiskonna liikmena.

				X	X				Seos mineviku ning tuleviku vahel.
		X						X	Traditsioonid ja sündmused.
		X						X	Ajaloomälu
		X						X	Traditsioonid ja sündmused
		X						X	Murdekeele omapära.
		X					X	X	Kodupaiga väärtustamine.
		X					X	X	Kangelaslikkus.
		X						X	Rahvusidentiteet.
		X						X	Suhted teiste rahvustega
		X	X		X		X		Eestlaste ja venelaste suhted
			X	X	X		X		Teistsuguste kultuuride austamine.
									Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon
			X	X	X		X		Avastamisrõõm ja õppimiskogemused.
			X	X	X		X		Tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused.
					X		X	X	Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas.
					X			X	Internet kui ohuallikas.
					X			X	Keeleline mõjutamine
					X			X	Käitumine suhtlusportaalides.
					X			X	Infoteadlik inimene.

					X			X	Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.
									Terviklikult käsitletavad teosed
					X			X	Eduard Bornhöhe „Tasuja"
					X			X	Oskar Luts „Kevade"
					X			X	A. de Saint-Exupery „Väike prints"
					X			X	Aidi Vallik „Kuidas elad, Ann?"
									Põhjalikumalt käsitletavad autorid
					X			X	Lydia Koidula
				X					Eduard Bornhöhe
				X					Aidi Vallik,
				X					Oskar Luts
									Mõisted
					X			X	Kõnekäänd
				X					Muinasjutt
				X					Muistend
				X					Vanasõna
				X			X		Epiteet
		X							Võrdlus

Üldpädevused	Õppesisu

Kultuuri- ja väärtuspädevus	Sotsiaalne ja kodanikupädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane	Ettevõtlikkuspädevus	III kooliastme õppesisu 9. klass
							1. Lugemine ja jutustamine
	X	X	X		X	X	Lugemise iseseisev eesmärgistamine.
X	X	X		X	X	X	Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.
X	X	X		X	X	X	Eesmärgistatud ülelugemine.
X	X	X			X	X	Erinevate lugemistehnikate valdamine.
		X	X	X	X	X	Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.
X	X	X		X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
	X	X		X	X	X	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
X X	X	X		X	X	X	Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega.
X	X	X		X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
X	X	X		X	X	X	Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
X	X	X		X	X	X	Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
X	X	X		X	X	X	Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või eri liiki lõppude lisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi.

X	X	X			X		Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.
X	X	X			X		Tutvumine erinevate media (raadio, televisioon, internet) jutustamisviisidega.
	X		**X**	**X**	**X**		**2.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine**
	X		**X**	**X**	**X**		**2.1Teksti kui terviku mõistmine.**
	X		**X**	**X**	**X**		Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, fantaasia-, analüüsi- ja hindamisküsimused.
X		**X**	**X**	**X**			Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnade või arvamusega, tekstile toetumata.
X		**X**	**X**	**X**			Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena.
X		**X**	**X**	**X**			Teksti kesksete mõtete leidmine..
	X		**X**	**X**	**X**		Teose teema ja peamõtte sõnastamine.
	X		**X**	**X**	**X**		Kokkuvõtte kirjutamine.
	X		**X**	**X**	**X**		Konspekti koostamine
X		**X**	**X**	**X**			Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ning sõnastamine.
X		**X**	**X**	**X**			Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine ja kaitsmine.
X		**X**	**X**	**X**			Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ning tekstinäidete varal.
	X		**X**	**X**	**X**		Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ning valiku põhjendamine.
	X		**X**	**X**	**X**		Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahenduse seoste üle arutlemine.
	X		**X**	**X**	**X**		Loetu põhjal järelduste tegemine.
							Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või

							teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
	X		**X**	**X**	**X**		**2.2 Teksti kui terviku mõistmine.** Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt.
	X		**X**	**X**	**X**		Muutuv ja muutumatu tegelane. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine.
	X		**X**	**X**	**X**		Lihtne ja keeruline tegelane.
X		**X**	**X**	**X**			Tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ning ümbritseva maailmaga.
X		**X**	**X**	**X**			Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine ning suhete analüüs.
X		**X**	**X**	**X**			Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi.
		X		**X**	**X**	**X**	Tegelasrühmade vaheline konflikt ja konflikti gradatsioon.
		X		**X**	**X**	**X**	Mitme teose peategelaste võrdlemine.
		X		**X**	**X**	**X**	Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
		X		**X**	**X**	**X**	Miljöö kirjeldamine.
X		**X**	**X**	**X**			Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus.
X		**X**	**X**	**X**			Pöördeliste sündmuste leidmine.
		X		**X**	**X**	**X**	Sündmuste põhjuse-tagajärje seoste leidmine.
		X		**X**	**X**	**X**	Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine.
		X		**X**	**X**	**X**	Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest.
		X		**X**	**X**	**X**	Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine.

X		**X**	**X**	**X**			Teksti aja- või kultuuriloolise tähenduse uurimine
X		**X**	**X**	**X**			Tekstist filmilike episoodide leidmine.
		X		**X**	**X**	**X**	Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.
		X		**X**	**X**	**X**	**2.3Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.**
		X		**X**	**X**	**X**	**Mõisted:** Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.
		X		**X**	**X**	**X**	Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse ning inversiooni tundmine ja kasutamine.
X		**X**	**X**	**X**			Sümbolite seletamine. Allegooria ning allteksti mõistmine. Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
X		**X**	**X**	**X**			Allegooria ning allteksti mõistmine.
		X		**X**	**X**	**X**	Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine.
		X		**X**	**X**	**X**	Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
		X		**X**	**X**	**X**	Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.
		X		**X**	**X**	**X**	Mõistatuse kui sõnalise peitepildi äraarvamine ja loomine.
X		**X**	**X**	**X**			Mõttekorduste leidmine regilaulust.
X		**X**	**X**	**X**			Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest.
		X		**X**	**X**	**X**	Luuleteksti tõlgendamine.
		X		**X**	**X**	**X**	Autori keelekasutuse omapära leidmine.

		X		**X**	**X**	**X**	Teose stiililise eripära kirjeldamine.
		X		**X**	**X**	**X**	Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
X		**X**	**X**	**X**			Luule vorm: värss, stroof, erinevad riimiskeemid.
X		**X**	**X**	**X**			Oodi, ballaadi, soneti, haiku ja vabavärsilise luule tunnused.
		X		**X**	**X**	**X**	Piltluule
		X		**X**	**X**	**X**	Rahvaluule liigid ja alaliigid.
		X		**X**	**X**	**X**	Regilaul ja riimiline rahvalaul.
		X		**X**	**X**	**X**	Muinasjutu tunnused, kompositsioon ja rändmotiivid.
X		**X**	**X**	**X**			Muistendi tunnused.
X		**X**	**X**	**X**			Müüdi tunnused.
		X		**X**	**X**	**X**	Kõnekäänu, vanasõna ja mõistatuse olemus.
		X		**X**	**X**	**X**	Naljandi ja anekdoodi tunnused.
		X		**X**	**X**	**X**	Puändi olemus. Tänapäeva folkloor ehk poploor
		X		**X**	**X**	**X**	Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus.
X		**X**	**X**	**X**			Muutuv ja muutumatu tegelane.
X		**X**	**X**	**X**			Prototüüp
		X		**X**	**X**	**X**	Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika ning dramaatika tunnused.
		X		**X**	**X**	**X**	Eepose, romaani (erinevad liigid), jutustuse, novelli tunnused.
		X		**X**	**X**	**X**	Seiklus-, ulme- ja detektiivromaani tunnused.
		X		**X**	**X**	**X**	Reisikirja olemus.
X		**X**	**X**	**X**			Komöödia, tragöödia ning draama tunnused.
							Lavastus.

X		**X**	**X**	**X**			Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik.
		X		**X**	**X**	**X**	Kirjandusteose dramatiseering.
		X		**X**	**X**	**X**	Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis.
		X		**X**	**X**	**X**	Kirjandusteose ekraniseering.
		X		**X**	**X**	**X**	Arvustuse olemus.
X		**X**	**X**	**X**			**4. Teksti esitus ja omalooming**
X		**X**	**X**	**X**			**4.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
		X		**X**	**X**	**X**	Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus.
		X		**X**	**X**	**X**	Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ning hääletugevuse valimine.
		X		**X**	**X**	**X**	Korrektne kehahoid. Hingamine ja diktsioon.
		X		**X**	**X**	**X**	Silmside hoidmine kuulaja ning vaatajaga. Miimika ja žestide jälgimine
X		**X**	**X**	**X**			Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele, kasutades illustreerivaid katkendeid.
X		**X**	**X**	**X**			Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
		X		**X**	**X**	**X**	Luuleteksti esitamine peast.
		X		**X**	**X**	**X**	Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
		X		**X**	**X**	**X**	Lühikese proosateksti esitamine (dialoog või monoloog).
		X		**X**	**X**	**X**	Draamateksti esitamine osiiti. Instseneeringu esitamine.
X		**X**	**X**	**X**			**4.2 Omalooming**.
X		**X**	**X**	**X**			Õpilased kirjutavad õpetaja valikul lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: 1.muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatusi, naljaloo kõnekäändude põhjal, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo

							muudetud vaatepunktiga, puänteeritud loo, mitme teose peategelaste võrdluse, vaadatud filmi põhjal ühelauselise või pikema kokkuvõtte või soovituse
X		**X**	**X**	**X**			2.ulme- või detektiivjutu, haiku, vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, minavormis loo, detailidega laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, ühest ja samast sündmusest traagilise ning koomilise loo, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, tegelase seletuskirja
X		**X**	**X**	**X**			3.muinasjutu, muistendi ja regilaulu, kujundirikka luuletuse, tegelase iseloomustuse või eluloo, tegelaste juhtlaused, teise ajastusse paigutatud tegevustikuga loo, miljöökirjelduse, kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse, alustekstile sisulise vastandteksti, teatrietenduse, filmi- või kirjandusteose arvustuse jm;
	X		**X**	**X**	**X**		teemamapi või lühiuurimuse tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta.
	X		**X**	**X**	**X**		**Väärtused ja kõlblus**
	X		**X**	**X**	**X**		**Enesehinnang.**
					X	**X**	Ausus enese ja teiste vastu.
					X	**X**	Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
							Kirjutatud ja kirjutamata seadused
					X	**X**	Arusaamine heast ja halvast.

					X		Õiglus ja ebaõiglus.
					X	**X**	Kiiduväärne ja taunitav
						X	Eesmärgid
					X	**X**	Eneseotsingud
X					**X**	**X**	Minu tervis ja tulevik
X					**X**	**X**	Õnnelik olemine
	X					**X**	Minu tugevad ja nõrgad küljed
	X				**X**	**X**	Rikkuse ja vaesuse probleemid
							Kodus ja koolis
	X				**X**	**X**	Perekond.
					X		Kodu toetav jõud.
					X		Armastus oma kodu ja koduste vastu.
					X	**X**	Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised.
					X	**X**	Suhted eakaaslastega
					X	**X**	suhted õpetajatega
					X	**X**	Poiste ja tüdrukute suhted.
	X				**X**	**X**	Esimene armastus.
	X				**X**	**X**	Ühised väärtused
	X				**X**	**X**	koostegutsemine ja üksiolek
	X				**X**	**X**	erinevad kooliprobleemid
	X				**X**	**X**	abivajaja ning aitaja
	X				**X**	**X**	sallivus teistsuguste inimeste suhtes

	X				**X**	**X**	liidriks olek
	X				**X**	**X**	Piir oma ja võõra vahel
	X				**X**	**X**	Piir lubatu ja lubamatu vahel.
							Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus
	X				**X**	**X**	Kultuuride mitmekesisus.
							Elu erinevates kultuurides
X		**X**	**X**	**X**			Kultuuride mitmekesisus.
							rahvuskultuur
X		**X**	**X**	**X**			sallivus erinevate kultuurinähtuste suhtes
X		**X**	**X**	**X**			Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.
X		**X**	**X**	**X**			Külalislahkus.
X		**X**	**X**	**X**			Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.
							Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale
	X				**X**	**X**	Rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad.
		X					Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.
							Mängiv inimene
X		**X**	**X**	**X**			Mängulisus elus ja loomingus.
X		**X**	**X**	**X**			Leidlik probleemide lahendamine.
X		**X**	**X**	**X**			Loova mõtteviisi rakendamine.
X		**X**	**X**	**X**			Iluelamused.

X		**X**	**X**	**X**			Loominguline koostöö.
X		**X**	**X**	**X**		**X**	Mängult ja päriselt.
						X	Mõtlemisvabadus ja mõtlemiskohustus.
							Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng
	X		**X**				Minu osa looduse hoidmisel.
	X		**X**				Roheline mõtteviis.
							Üleilmsed loodushoiuprobleemid
	X		**X**				Austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse.
	X		**X**				Tasakaal looduses.
	X		**X**				Aastaaegade omanäolisus.
	X		**X**				Linna- ja maakeskkonna erinevus.
							Kodanikuühiskond ja rahvussuhted
					X	**X**	Minu juured.
					X	**X**	Mina Eesti ühiskonna liikmena.
				X	**X**	**X**	Seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel.
						X	Ajaloomälu
						X	Traditsioonid ja sündmused
							Suhe keelesse.
						X	Murdekeele omapära.
							Kodupaiga väärtustamine.

			X	**X**			Rahvusidentiteet.
	X						Eestlaste ja venelaste suhted
	X						Rassismiprobleemid.
	X						Teistsuguste kultuuride austamine.
							Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon
	X					**X**	Avastamisrõõm ja õppimiskogemused.
	X					**X**	Tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused.
	X						Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas.
	X						Keeleline mõjutamine
	X	**X**		**X**		**X**	Infoteadlik inimene.
		X	**X**	**X**		**X**	Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.
							August Kitzberg „Libahunt",
		X	**X**	**X**		**X**	Andrus Kivirähk „Rehepapp",
		X	**X**	**X**		**X**	Anton Hansen Tammsaare „Kõrboja peremees",
							Rahvaluule tekstivalik
				X			Koha- ja ajaloolised muistendid
				X			Usundilised muistendid.
				X			Kaval-Antsu ja Vanapagana lood
				X			Rahvalaulud (sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma-ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud).

				X			Rahvanaljandid
							Piiblilood
				X			Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud.
				X			Eesti rahva mõistatusi.
							Põhjalikumalt käsitletavad autorid
				X			Kristjan Jaak Petersoni
			X	**X**			Anton Hansen Tammsaare
			X	**X**			Lennart Meri
							Mõisted
			X	**X**			Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.

Valdkonnapädevused

Valdkonnapädevused	Õppesisu

väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana	omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õinjekitiao ehu sergeit ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud	kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis	väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust	tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi	loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma	suudab kujundada ja väljendada isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid	**IIaste** 5. klass
											1. Lugemine
					X	X	X		X	X	Lugemise eesmärgistamine.
				X	X	X		X	X	X	Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine.
				X	X	X		X	X	X	Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine.
				X	X	X			X	X	Eesmärgistatud ülelugemine.
						X	X	X	X	X	Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.
				X	X	X		X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
					X	X		X	X	X	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
				X X	X	X		X	X	X	Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele
				X	X	X		X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
				X	X	X		X	X	X	Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
											2.Jutustamine
				X	X	X		X	X	X	Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi.

				X	X	X			X		Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
				X	X	X			X		Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.
				X	X	X			X		Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine.
X				X	X			X			Jutustamine pilditeksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal.
			X		X		X				Fantaasialoo jutustamine.
											3.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine
											3.1Teksti kui terviku mõistmine.
	X				X	X					Mälu- ehk faktiküsimuste ja loovküsimuste koostamine.
	X		X		X		X	X			Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti järgi oma sõnadega ning peast.
	X		X		X		X	X			Teksti kavandamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.
	X		X		X	X	X				Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine.
X				X	X			X			Teksti teema ja peamõtte sõnastamine.
X		X		X		X	X	X			Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle.
			X	X			X				Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.
			X				X	X			Illustratiivsete näidete (nt tsitaadid, iseloomulikud detailid) otsimine tekstist.
			X	X			X				Detailide kirjeldamine.
	X		X		X	X	X				Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal
X				X	X			X			Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste ning lugemismuljete sõnastamine.
X		X		X		X	X	X			Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.

	X		X		X	X	X				Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine
X				X	X			X			Teose sündmustiku ning tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga.
											Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine.
X				X	X			X			Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendusteed.
											Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
			X				X	X			Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjuse-tagajärje seosed.
			X		X		X				Minajutustaja kui loo edastaja.
	X				X	X					**3.2Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.**
	X		X		X		X	X			**Mõisted:**epiteet, võrdlus, vanasõna, kõnekäänd, muinasjutt, muistend, algriim.
	X		X		X		X	X			Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine.
	X		X		X	X	X				Valmi mõistukõnest arusaamine.
X				X	X			X			Lihtsamate sümbolite seletamine..
X		X		X		X	X	X			Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine.
			X	X			X				Kõnekäändude ja vanasõnade olemus, nende tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega.
											Koomilise leidmine tekstist
			X	X			X				Riimide leidmine ja loomine.
	X		X		X	X	X				Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine.
X				X	X			X			Algriimi leidmine rahvalauludest.
X		X		X		X	X	X			Algriimi kasutamine oma tekstis.
	X		X		X	X	X				Luuleteksti tõlgendamine.

X				X	X			X			Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
X				X	X			X			Loomamuinasjutu ja imemuinasjutu tüüptegelased ning tunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jm).
											Tekke- ja seletusmuistendi tunnused.
			X				X	X			Vägilasmuistendi tunnused. (Kalevipoeg)
			X		X		X				Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused, teema ja idee, probleem, pea- ja kõrvaltegelane, tüüptegelane.
	X				X	X					Luuletuse vorm. Rahvalaulu olemus. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus.
	X		X		X		X	X			**5. Teksti esitus ja omalooming**
	X		X		X		X	X			**5.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
	X		X		X	X	X				Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine.
X				X	X			X			Õige hingamine ning kehahoid.
X		X		X		X	X	X			Luuleteksti esitamine peast.
			X	X			X				Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
											Rollimäng, rolliteksti esitamine.
			X	X			X				**5.2 Omalooming**. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid
	X		X		X	X	X				1. loomamuinasjutt, imemuinasjutt, tekke- või seletusmuistend, hiiu- või vägilasmuistend, seiklus- või fantaasiajutt, mälestuslugu;
X				X	X			X			2. jutuke vanasõnade või kõnekäändude põhjal,
X		X		X		X	X	X			algustähekordustega naljalugu, luuletus etteantud riimide põhjal või iseseisvalt samasisuline jutt luuletuse põhjal
	X		X		X	X	X				looduskirjeldus, loom- või kirjandusliku tegelase kirjeldus, teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülg,

X				X	X			X			sündmustiku või tegelasega seotud kuulutus,
	X				X	X					loo sündmustiku edasiarendus
	X		X		X		X	X			uus või jätkuv lõpp loole
	X		X		X		X	X			tegelastevaheline dialoog,
	X		X		X	X	X				kiri mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale
X				X	X			X			Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
X		X		X		X	X	X			Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
			X	X			X				Eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse ja tunnete kirjeldamine.
											Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.
			X	X			X				Jutustamine. Jutustuse ülesehitus.
	X		X		X	X	X				Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
X				X	X			X			Otsekõne jutustuses.
X		X		X		X	X	X			Sidus lausestus.
	X		X		X	X	X				Minavormis jutustamine
X				X	X			X			Loetakse eri liiki tekste, milles kajastuvad järgnevad teemavaldkonnad: **Väärtused ja kõlblus:** Enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu,
											Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
											Minu tervis ja tulevik.
											Rikkuse ja vaesuse probleemid.
											Kohustused ja vastutus.
	X				X	X			X		Üksiolek ja hirmud.

											Kodus ja koolis: perekond, kodu turvalisus, vägivald kodus, armastus oma kodu ja koduste vastu, suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega, suhted õdede ja vendade jt lähisugulastega, poiste ja tüdrukute suhted, sallivus teistsuguste inimeste suhtes, abivajaja ning aitaja, nohiklikkus ja tõrjutus, piir oma ja võõra vahel, piir lubatu ja lubamatu vahel jms.
				X				X	X		**Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus:** rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale, matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades, kultuuride mitmekesisus, erinevate rahvaste uskumused ja tavad, käitumine erinevas kultuuriruumis, külalislahkus, lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse, kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad jms.
				X		X		X			**Mängiv inimene:** sõnamängud, teatri võlumaailm, leidlik probleemide lahendamine, iluelamused, loominguline koostöö, mängult ja päriselt, põhjendatud ja põhjendamata riskid jms.
		X				X	X				**Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng:** minu osa looduse hoidmisel, austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse, hädasolija aitamine, lemmikloomad ning vastutus nende eest, aastaaegade omanäolisus jms.
		X		X		X		X	X		**Kodanikuühiskond ja rahvussuhted:** minu juured, seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel, traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse, suhe keelesse, kodupaiga keel, suhted teiste rahvustega jms.

		X		X		X		X	X		**Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon:** avastamisrõõm ja õppimiskogemused, tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused, internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas, internet kui ohuallikas, käitumine suhtlusportaalides, film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad jms.
		X		X		X	X	X			**Terviklikult käsitletavad teosed**
	X				X	X			X		**Terviklikult käsitletavad teosed** Andrus Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused"
	X		X		X		X	X	X		Eno Raud „Kalevipoeg"
				X	X			X			Astrid Lindgren „Röövlitütar Ronja",
											Rahvaluuletekstid
				X	X			X			Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised laulud, loitsud.
		X		X		X	X	X			Kalevala lood.
	X				X	X			X		Looma- ja imemuinasjutud.
	X		X		X		X	X	X		Tekke- ja seletusmuistendid.
		X		X		X	X	X			Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll).
	X				X	X			X		Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid.
						X					Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud.
											Põhjalikumalt käsitletavad autorid
											Sissevaateid Friedrich Robert Faehlmanni
							X				Andrus Kivirähk
											Friedrich Reinhold Kreutzwaldi
					X						Astrid Lindgreni

Valdkonnapädevused											Õppesisu
väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana	omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õinjekitiao chu sergeit ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud	kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis	väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust	tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi	loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma	suudab kujundada ja väljendada isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid	**IIaste** 6. klass
											1. Lugemine
					X	X	X		X	X	Lugemise eesmärgistamine.
				X	X	X		X	X	X	Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine.
				X	X	X		X	X	X	Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine.
				X	X	X			X	X	Eesmärgistatud ülelugemine.
						X	X	X	X	X	Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.
				X	X	X		X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
					X	X		X	X	X	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
				X X	X	X		X	X	X	Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele
				X	X	X		X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
				X	X	X		X	X	X	Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
											2.Jutustamine

				X	X	X		X	X	X	Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi.
				X	X	X			X		Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
				X	X	X			X		Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.
				X	X	X			X		Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine.
	X				X	X			X		Jutustamine pilditeksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal.
				X				X	X		Fantaasialoo jutustamine.
											3.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine
											3.1Teksti kui terviku mõistmine.
		X				X	X				Mälu- ehk faktiküsimuste ja loovküsimuste koostamine.
		X		X		X		X	X		Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti järgi oma sõnadega ning peast.
		X		X		X		X	X		Teksti kavandamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.
		X		X		X	X	X			Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine.
	X				X	X			X		Teksti teema ja peamõtte sõnastamine.
	X		X		X		X	X	X		Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle.
				X	X			X			Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.
											Illustratiivsete näidete (nt tsitaadid, iseloomulikud detailid) otsimine tekstist.
				X	X			X			Detailide kirjeldamine.
		X		X		X	X	X			Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal
	X				X	X			X		Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste ning lugemismuljete sõnastamine.

	X		X		X		X	X	X		Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
		X		X		X	X	X			Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine
	X				X	X			X		Teose sündmustiku ning tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga.
				X		X		X			Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine.
		X				X	X				Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendusteed.
		X		X		X		X	X		Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
		X		X		X		X	X		Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjuse-tagajärje seosed.
		X		X		X	X	X			Minajutustaja kui loo edastaja.
											3.2Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.
	X		X		X		X	X	X		**Mõisted:**epiteet, võrdlus, vanasõna, kõnekäänd, muinasjutt, muistend, algriim.
				X	X			X			Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine.
											Valmi mõistukõnest arusaamine.
				X	X			X			Lihtsamate sümbolite seletamine..
		X		X		X	X	X			Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine.
	X				X	X			X		Kõnekäändude ja vanasõnade olemus, nende tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega.
	X		X		X		X	X	X		Koomilise leidmine tekstist
		X		X		X	X	X			Riimide leidmine ja loomine.
	X				X	X			X		Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine.
	X				X	X			X		Algriimi leidmine rahvalauludest.

	X				X	X			X		Algriimi kasutamine oma tekstis.
											Luuleteksti tõlgendamine.
				X				X	X		Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
				X		X		X			Loomamuinasjutu ja imemuinasjutu tüüptegelased ning tunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jm).
		X				X	X				Tekke- ja seletusmuistendi tunnused.
		X		X		X		X	X		Vägilasmuistendi tunnused. (Kalevipoeg)
		X		X		X		X	X		Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused, teema ja idee, probleem, pea- ja kõrvaltegelane, tüüptegelane.
		X		X		X	X	X			Luuletuse vorm. Rahvalaulu olemus. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus.
											5. Teksti esitus ja omalooming
	X		X		X		X	X	X		**5.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
				X	X			X			Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine.
											Õige hingamine ning kehahoid.
				X	X			X			Luuleteksti esitamine peast.
		X		X		X	X	X			Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
	X				X	X			X		Rollimäng, rolliteksti esitamine.
	X		X		X		X	X	X		**5.2 Omalooming**. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid
		X		X		X	X	X			1. loomamuinasjutt, imemuinasjutt, tekke- või seletusmuistend, hiiu- või vägilasmuistend, seiklus- või fantaasiajutt, mälestuslugu;
	X				X	X			X		2. jutuke vanasõnade või kõnekäändude põhjal,
											algustähekordustega naljalugu, luuletus etteantud riimide põhjal või iseseisvalt samasisuline jutt luuletuse põhjal

X				X	X			X			looduskirjeldus, loom- või kirjandusliku tegelase kirjeldus, teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülg,
											sündmustiku või tegelasega seotud kuulutus,
			X				X	X			loo sündmustiku edasiarendus
			X		X		X				uus või jätkuv lõpp loole
	X				X	X					tegelastevaheline dialoog,
	X		X		X		X	X			kiri mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale
	X		X		X		X	X			Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
	X		X		X	X	X				Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
X				X	X			X			Eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse ja tunnete kirjeldamine.
X		X		X		X	X	X			Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.
			X	X			X				Jutustamine. Jutustuse ülesehitus.
											Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
			X	X			X				Otsekõne jutustuses.
	X		X		X	X	X				Sidus lausestus.
X				X	X			X			Minavormis jutustamine
X		X		X		X	X	X			Loetakse eri liiki tekste, milles kajastuvad järgnevad teemavaldkonnad: **Väärtused ja kõlblus:** Enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu,
	X		X		X	X	X				Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
X				X	X			X			Minu tervis ja tulevik.
X				X	X			X			Rikkuse ja vaesuse probleemid.
											Kohustused ja vastutus.
			X				X	X			Üksiolek ja hirmud.

			X		X		X				**Kodus ja koolis:** perekond, kodu turvalisus, vägivald kodus, armastus oma kodu ja koduste vastu, suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega, suhted õdede ja vendade jt lähisugulastega, poiste ja tüdrukute suhted, sallivus teistsuguste inimeste suhtes, abivajaja ning aitaja, nohiklikkus ja tõrjutus, piir oma ja võõra vahel, piir lubatu ja lubamatu vahel jms.
	X				X	X					**Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus:** rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale, matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades, kultuuride mitmekesisus, erinevate rahvaste uskumused ja tavad, käitumine erinevas kultuuriruumis, külalislahkus, lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse, kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad jms.
	X		X		X		X	X			**Mängiv inimene:** sõnamängud, teatri võlumaailm, leidlik probleemide lahendamine, iluelamused, loominguline koostöö, mängult ja päriselt, põhjendatud ja põhjendamata riskid jms.
	X		X		X		X	X			**Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng:** minu osa looduse hoidmisel, austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse, hädasolija aitamine, lemmikloomad ning vastutus nende eest, aastaaegade omanäolisus jms.
	X		X		X	X	X				**Kodanikuühiskond ja rahvussuhted:** minu juured, seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel, traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse, suhe keelesse, kodupaiga keel, suhted teiste rahvustega jms.

X				X	X			X			**Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon:** avastamisrõõm ja õppimiskogemused, tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused, internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas, internet kui ohuallikas, käitumine suhtlusportaalides, film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad jms.
X		X		X		X	X	X			**Terviklikult käsitletavad teosed**
			X	X			X				**Terviklikult käsitletavad teosed** Andrus Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused"
											Eno Raud „Kalevipoeg"
			X	X			X				Astrid Lindgren „Röövlitütar Ronja",
	X		X		X	X	X				**Rahvaluuletekstid**
X				X	X			X		X	Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised laulud, loitsud.
X		X		X		X	X	X		X	Kalevala lood.
	X		X		X	X	X				Looma- ja imemuinasjutud.
X				X	X			X			Tekke- ja seletusmuistendid.
											Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll).
								X			Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid.
						X					Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud.
											Põhjalikumalt käsitletavad autorid
											Sissevaateid Friedrich Robert Faehlmanni
							X				Andrus Kivirähk
											Friedrich Reinhold Kreutzwaldi
					X						Astrid Lindgreni

Valdkonnapädevused											Õppesisu
väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana	omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õinjelitiao chu sergeit ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud	kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis	väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone kui ka kultuurilist mitmekesisust	tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi	loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma	suudab kujundada ja väljendada isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid	**III aste** 7. klass
											1. Lugemine ja jutustamine
					X	X	X		X	X	Lugemise iseseisev eesmärgistamine.
				X	X	X		X	X	X	Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.
				X	X	X		X	X	X	Eesmärgistatud ülelugemine.
				X	X	X			X	X	Erinevate lugemistehnikate valdamine.
						X	X	X	X	X	Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.
				X	X	X		X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
					X	X		X	X	X	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
				X X	X	X		X	X	X	Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega.
				X	X	X		X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
				X	X	X		X	X	X	Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
				X	X	X		X	X	X	Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.

				X	X	X		X	X	X	Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või eri liiki lõppude lisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi.
				X	X	X			X		Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.
				X	X	X			X		Tutvumine erinevate media (raadio, televisioon, internet) jutustamisviisidega.
				X	X	X			X		**2.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine**
											2.1Teksti kui terviku mõistmine.
											Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, fantaasia-, analüüsi- ja hindamisküsimused.
			X				X	X			Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnade või arvamusega, tekstile toetumata.
			X		X		X				Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena.
	X				X	X					Teksti kesksete mõtete leidmine..
	X		X		X		X	X			Teose teema ja peamõtte sõnastamine.
	X		X		X		X	X			Kokkuvõtte kirjutamine.
	X		X		X	X	X				Konspekti koostamine
X				X	X			X			Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ning sõnastamine.
X		X		X		X	X	X			Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine ja kaitsmine.
			X	X			X				Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ning tekstinäidete varal.
X				X	X			X			Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ning valiku põhjendamine.

			X	X			X				Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahenduse seoste üle arutlemine.
	X		X		X	X	X				Loetu põhjal järelduste tegemine.
X				X	X			X			Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
X		X		X		X	X	X			**2.2 Teksti kui terviku mõistmine.** Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt.
	X		X		X	X	X				Muutuv ja muutumatu tegelane. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine.
X				X	X			X			Lihtne ja keeruline tegelane.
											Tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ning ümbritseva maailmaga.
											Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine ning suhete analüüs.
											Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi.
											Tegelasrühmade vaheline konflikt ja konflikti gradatsioon.
											Mitme teose peategelaste võrdlemine.
											Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
											Miljöö kirjeldamine.
											Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus.
											Pöördeliste sündmuste leidmine.
											Sündmuste põhjuse-tagajärje seoste leidmine.
											Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine.

											Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest.
											Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine.
											Teksti aja- või kultuuriloolise tähenduse uurimine
											Tekstist filmilike episoodide leidmine.
											Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.
											2.3Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.
X				X	X			X			**Mõisted:** Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.
											Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse ning inversiooni tundmine ja kasutamine.
			X				X	X			Sümbolite seletamine. Allegooria ning allteksti mõistmine. Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
			X		X		X				Allegooria ning allteksti mõistmine.
	X				X	X					Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine.
	X		X		X		X	X			Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
	X		X		X		X	X			Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.
	X		X		X	X	X				Mõistatuse kui sõnalise peitepildi äraarvamine ja loomine.
X				X	X			X			Mõttekorduste leidmine regilaulust.
X		X		X		X	X	X			Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest.
			X	X			X				Luuleteksti tõlgendamine.
											Autori keelekasutuse omapära leidmine.
			X	X			X				Teose stiililise eripära kirjeldamine.

	X		X		X	X	X				Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
X				X	X			X			Luule vorm: värss, stroof, erinevad riimiskeemid.
X		X		X		X	X	X			Oodi, ballaadi, soneti, haiku ja vabavärsilise luule tunnused.
	X		X		X	X	X				Piltluule
X				X	X			X			Rahvaluule liigid ja alaliigid.
	X		X		X		X	X			Regilaul ja riimiline rahvalaul.
	X		X		X		X	X			Muinasjutu tunnused, kompositsioon ja rändmotiivid.
	X		X		X	X	X				Muistendi tunnused.
X				X	X			X			Müüdi tunnused.
X		X		X		X	X	X			Kõnekäänu, vanasõna ja mõistatuse olemus.
			X	X			X				Naljandi ja anekdoodi tunnused.
											Puändi olemus. Tänapäeva folkloor ehk poploor
			X	X			X				Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus.
	X		X		X	X	X				Muutuv ja muutumatu tegelane.
X				X	X			X			Prototüüp
X		X		X		X	X	X			Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika ning dramaatika tunnused.
	X		X		X	X	X				Eepose, romaani (erinevad liigid), jutustuse, novelli tunnused.
X				X	X			X			Seiklus-, ulme- ja detektiivromaani tunnused.
											Reisikirja olemus.
											Komöödia, tragöödia ning draama tunnused.
											Lavastus.
											Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik.

											Kirjandusteose dramatiseering.
											Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis.
											Kirjandusteose ekraniseering.
											Arvustuse olemus.
											4. Teksti esitus ja omalooming
											4.1 Esitamine. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
											Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus.
											Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ning hääletugevuse valimine.
											Korrektne kehahoid. Hingamine ja diktsioon.
											Silmside hoidmine kuulaja ning vaatajaga. Miimika ja žestide jälgimine
					X						Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele, kasutades illustreerivaid katkendeid.
					X						Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
					X						Luuleteksti esitamine peast.
					X						Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
					X						Lühikese proosateksti esitamine (dialoog või monoloog).
						X				X	Draamateksti esitamine ositi. Instseneeringu esitamine.
						X		X		X	**4.2 Omalooming**.

											Õpilased kirjutavad õpetaja valikul lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: 1.muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatusi, naljaloo kõnekäändude põhjal, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo muudetud vaatepunktiga, puänteeritud loo, mitme teose peategelaste võrdluse, vaadatud filmi põhjal ühelauselise või pikema kokkuvõtte või soovituse
	X				X	X			X		2.ulme- või detektiivjutu, haiku, vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, minavormis loo, detailidega laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, ühest ja samast sündmusest traagilise ning koomilise loo, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, tegelase seletuskirja
											3.muinasjutu, muistendi ja regilaulu, kujundirikka luuletuse, tegelase iseloomustuse või eluloo, tegelaste juhtlaused, teise ajastusse paigutatud tegevustikuga loo, miljöökirjelduse, kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse, alustekstile sisulise vastandteksti, teatrietenduse, filmi- või kirjandusteose arvustuse jm;
				X				X	X		teemamapi või lühiuurimuse tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta.
				X		X		X			**Väärtused ja kõlblus**
		X				X	X				**Enesehinnang.**
		X		X		X		X	X		Ausus enese ja teiste vastu.
		X		X		X		X	X		Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.

X		X		X		X	X	X			Kirjutatud ja kirjutamata seadused
	X				X	X			X		Arusaamine heast ja halvast.
	X		X		X		X	X	X		Õiglus ja ebaõiglus.
				X	X			X			Kiiduväärne ja taunitav
											Eesmärgid
				X	X			X			Eneseotsingud
		X		X		X	X	X			Minu tervis ja tulevik
	X				X	X			X		Õnnelik olemine
X	X		X		X		X	X	X		Minu tugevad ja nõrgad küljed
X		X		X		X	X	X			Rikkuse ja vaesuse probleemid
	X				X	X			X		**Kodus ja koolis**
											Perekond.
									X	X	
	X		X		X	X	X				Armastus oma kodu ja koduste vastu.
X				X	X			X			Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised.
X		X		X		X	X	X			Suhted eakaaslastega
	X		X		X	X	X				suhted õpetajatega
X				X	X			X			Poiste ja tüdrukute suhted.
											Esimene armastus.
											Ühised väärtused
											koostegutsemine ja üksiolek
											erinevad kooliprobleemid
											abivajaja ning aitaja
											sallivus teistsuguste inimeste suhtes

X				X	X			X			liidriks olek
											Piir oma ja võõra vahel
			X				X	X			Piir lubatu ja lubamatu vahel.
											Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus
	X				X	X					Kultuuride mitmekesisus.
	X		X		X		X	X			Elu erinevates kultuurides
	X		X		X		X	X			Kultuuride mitmekesisus.
	X		X		X	X	X				rahvuskultuur
X				X	X			X			sallivus erinevate kultuurinähtuste suhtes
X		X		X		X	X	X			Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.
			X	X			X				Külalislahkus.
			X		X		X				Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.
			X	X			X				Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale
	X		X		X	X	X				Rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad.
X				X	X			X			Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.
											Mängiv inimene
	X		X		X	X	X				Mängulisus elus ja loomingus.
X				X	X			X			Leidlik probleemide lahendamine.
X						X					Loova mõtteviisi rakendamine.
				X				X			Iluelamused.
		X					X				Loominguline koostöö.

											Mängult ja päriselt.
X				X	X			X			Mõtlemisvabadus ja mõtlemiskohustus.
											Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng
			X				X	X			Minu osa looduse hoidmisel.
			X		X		X				Roheline mõtteviis.
	X				X	X					Üleilmsed loodushoiuprobleemid
	X		X		X		X	X			Austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse.
	X		X		X		X	X			Tasakaal looduses.
	X		X		X	X	X				Aastaaegade omanäolisus.
X				X	X			X			Linna- ja maakeskkonna erinevus.
X		X		X		X	X	X			**Kodanikuühiskond ja rahvussuhted**
			X	X			X				Minu juured.
											Mina Eesti ühiskonna liikmena.
			X	X			X				Seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel.
	X		X		X	X	X				Ajaloomälu
X				X	X			X			Traditsioonid ja sündmused
X		X		X		X	X	X			Suhe keelesse.
	X		X		X	X	X				Murdekeele omapära.
X				X	X			X			Kodupaiga väärtustamine.
											Rahvusidentiteet.
											Eestlaste ja venelaste suhted
											Rassismiprobleemid.

X				X	X			X			Teistsuguste kultuuride austamine.
											Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon
			X				X	X			Avastamisrõõm ja õppimiskogemused.
			X		X		X				Tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused.
	X				X	X					Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas.
	X		X		X		X	X			Keeleline mõjutamine
	X		X		X		X	X			Infoteadlik inimene.
	X		X		X	X	X				Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.
X				X	X			X			Oskar Lutsu „Kevade”
X		X		X		X	X	X			Aidi Valliku „Kuidas elad, Ann?
			X	X			X				Antoine de Saint-Exupéry „Väike prints
											Rahvaluule tekstivalik
			X	X			X				Koha- ja ajaloolised muistendid
	X		X		X	X	X				Usundilised muistendid.
X				X	X			X			Kaval-Antsu ja Vanapagana lood
X		X		X		X	X	X			Rahvalaulud (sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma- ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud).
	X		X		X	X	X				Rahvanaljandid
X				X	X			X			Piiblilood

X		X		X		X	X	X			Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud.
			X				X	X			Eesti rahva mõistatusi.
											Põhjalikumalt käsitletavad autorid
			X		X		X	X	X		Oskar Luts
						X	X			X	Fred Jüssi
X		X		X	X	X					Juhan Liiv
											Mõisted
				X	X			X			Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.

Valdkonnapädevused											Õppesisu
väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	teadvustab keeleoskust õpioskuste alusena ning identiteedi osana	omandab põhiteadmised keelest ja saavutab õigekiriae eksteergen ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris välja kujunenud	kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	kasutab asjakohaselt erinevaid suhtluskanaleid ning suudab leida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis	väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahva pärimuskultuuri ja traditsioone	tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab selle kunstilisi väärtusi	loeb eakohast väärtkirjandust, kujundades kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastades mõtte- ja tundemaailma	suudab kujundada ja väljendada isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid		**III aste** 8. klass
											1. Lugemine ja jutustamine
					X	X	X		X	X	Lugemise iseseisev eesmärgistamine.

				X	X	X		X	X	X	Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.
				X	X	X		X	X	X	Eesmärgistatud ülelugemine.
				X	X	X			X	X	Erinevate lugemistehnikate valdamine.
						X	X	X	X	X	Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.
				X	X	X		X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
					X	X		X	X	X	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
				X X	X	X		X	X	X	Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega.
				X	X	X		X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
				X	X	X		X	X	X	Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
				X	X	X		X	X	X	Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
				X	X	X		X	X	X	Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või eri liiki lõppude lisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi.
				X	X	X			X		Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.
				X	X	X			X		Tutvumine erinevate media (raadio, televisioon, internet) jutustamisviisidega.
											2.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine
	X		X		X		X	X	X		**2.1Teksti kui terviku mõistmine.**
				X				X	X		Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, fantaasia-, analüüsi- ja hindamisküsimused.
				X		X		X			Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnade või arvamusega, tekstile toetumata.

		X				X	X				Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena.
		X		X		X		X	X		Teksti kesksete mõtete leidmine..
		X		X		X		X	X		Teose teema ja peamõtte sõnastamine.
											Kokkuvõtte kirjutamine.
	X				X	X			X		Konspekti koostamine
	X		X		X		X	X	X		Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ning sõnastamine.
				X	X			X			Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine ja kaitsmine.
		X		X		X	X	X			Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ning tekstinäidete varal.
				X	X			X			Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ning valiku põhjendamine.
		X		X		X	X	X			Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahenduse seoste üle arutlemine.
	X				X	X			X		Loetu põhjal järelduste tegemine.
	X		X		X		X	X	X		Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
		X		X		X	X	X			**2.2 Teksti kui terviku mõistmine.** Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt.
	X				X	X			X		Muutuv ja muutumatu tegelane. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine.
	X		X		X		X	X	X		Lihtne ja keeruline tegelane.
				X				X	X		Tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ning ümbritseva maailmaga.
	X				X	X			X		Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine ning suhete analüüs.

	X		X		X		X	X	X		Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi.
				X				X	X		Tegelasrühmade vaheline konflikt ja konflikti gradatsioon.
				X		X		X			Mitme teose peategelaste võrdlemine.
		X				X	X				Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
		X		X		X		X	X		Miljöö kirjeldamine.
		X		X		X		X	X		Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus.
	X		X		X		X	X	X		Pöördeliste sündmuste leidmine.
	X				X	X			X		Sündmuste põhjuse-tagajärje seoste leidmine.
	X		X		X		X	X	X		Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine.
				X	X			X			Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest.
		X		X		X	X	X			Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine.
				X	X			X			Teksti aja- või kultuuriloolise tähenduse uurimine
		X		X		X	X	X			Tekstist filmilike episoodide leidmine.
	X				X	X			X		Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.
											2.3Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.
		X		X		X	X	X			**Mõisted:** Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.
	X				X	X			X		Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse ning inversiooni tundmine ja kasutamine.

	X		X		X		X	X	X		Sümbolite seletamine. Allegooria ning allteksti mõistmine. Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
				X				X	X		Allegooria ning allteksti mõistmine.
	X				X	X			X		Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine.
	X		X		X		X	X	X		Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
				X				X	X		Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.
				X		X		X			Mõistatuse kui sõnalise peitepildi äraarvamine ja loomine.
		X				X	X				Mõttekorduste leidmine regilaulust.
		X		X		X		X	X		Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest.
		X		X		X		X	X		Luuleteksti tõlgendamine.
											Autori keelekasutuse omapära leidmine.
	X				X	X			X		Teose stiililise eripära kirjeldamine.
	X		X		X		X	X	X		Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
				X	X			X			Luule vorm: värss, stroof, erinevad riimiskeemid.
		X		X		X	X	X			Oodi, ballaadi, soneti, haiku ja vabavärsilise luule tunnused.
				X	X			X			Piltluule
		X		X		X	X	X			Rahvaluule liigid ja alaliigid.
	X				X	X			X		Regilaul ja riimiline rahvalaul.
	X		X		X		X	X	X		Muinasjutu tunnused, kompositsioon ja rändmotiivid.
		X		X		X	X	X			Muistendi tunnused.
	X				X	X			X		Müüdi tunnused.
	X		X		X		X	X	X		Kõnekäänu, vanasõna ja mõistatuse olemus.
				X				X	X		Naljandi ja anekdoodi tunnused.

	X				X	X			X		Puändi olemus. Tänapäeva folkloor ehk poploor
	X		X		X		X	X	X		Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus.
				X				X	X		Muutuv ja muutumatu tegelane.
				X		X		X			Prototüüp
		X				X	X				Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika ning dramaatika tunnused.
		X		X		X		X	X		Eepose, romaani (erinevad liigid), jutustuse, novelli tunnused.
		X		X		X		X	X		Seiklus-, ulme- ja detektiivromaani tunnused.
											Reisikirja olemus.
	X				X	X			X		Komöödia, tragöödia ning draama tunnused.
	X		X		X		X	X	X		Lavastus.
				X	X			X			Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik.
		X		X		X	X	X			Kirjandusteose dramatiseering.
				X	X			X			Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis.
		X		X		X	X	X			Kirjandusteose ekraniseering.
	X				X	X			X		Arvustuse olemus.
											4. Teksti esitus ja omalooming
		X		X		X	X	X			**4.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
	X				X	X			X		Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus.
	X		X		X		X	X	X		Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ning hääletugevuse valimine.
				X				X	X		Korrektne kehahoid. Hingamine ja diktsioon.
	X		X		X		X	X	X		Silmside hoidmine kuulaja ning vaatajaga. Miimika ja žestide jälgimine

					X						Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele, kasutades illustreerivaid katkendeid.
					X						Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
				X		X		X			Luuleteksti esitamine peast.
					X						Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
					X						Lühikese proosateksti esitamine (dialoog või monoloog).
						X				X	Draamateksti esitamine ositi. Instseneeringu esitamine.
											4.2 Omalooming.
	X				X	X			X		Õpilased kirjutavad õpetaja valikul lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: 1.muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatusi, naljaloo kõnekäändude põhjal, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo muudetud vaatepunktiga, puänteeritud loo, mitme teose peategelaste võrdluse, vaadatud filmi põhjal ühelauselise või pikema kokkuvõtte või soovituse
	X		X		X		X	X	X		2.ulme- või detektiivjutu, haiku, vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, minavormis loo, detailidega laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, ühest ja samast sündmusest traagilise ning koomilise loo, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, tegelase seletuskirja

				X				X	X		3.muinasjutu, muistendi ja regilaulu, kujundirikka luuletuse, tegelase iseloomustuse või eluloo, tegelaste juhtlaused, teise ajastusse paigutatud tegevustikuga loo, miljöökirjelduse, kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse, alustekstile sisulise vastandteksti, teatrietenduse, filmi- või kirjandusteose arvustuse jm;
				X		X		X			teemamapi või lühiuurimuse tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta.
		X				X	X				**Väärtused ja kõlblus**
											Enesehinnang.
		X		X		X		X	X		Ausus enese ja teiste vastu.
		X		X		X		X	X		Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
	X				X	X			X		Kirjutatud ja kirjutamata seadused
	X		X		X		X	X	X		Arusaamine heast ja halvast.
				X	X			X			Õiglus ja ebaõiglus.
		X		X		X	X	X			Kiiduväärne ja taunitav
				X	X			X			Eesmärgid
		X		X		X	X	X			Eneseotsingud
	X				X	X			X		Minu tervis ja tulevik
	X		X		X		X	X	X		Õnnelik olemine
		X		X		X	X	X			Minu tugevad ja nõrgad küljed
	X				X	X			X		Rikkuse ja vaesuse probleemid
											Kodus ja koolis
				X				X	X		Perekond.
	X		X		X		X	X	X		Kodu toetav jõud.
											Armastus oma kodu ja koduste vastu.

	X				X	X			X		Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised.
	X		X		X		X	X	X		Suhted eakaaslastega
				X				X	X		suhted õpetajatega
				X		X		X			Poiste ja tüdrukute suhted.
		X				X	X				Esimene armastus.
		X		X		X		X	X		Ühised väärtused
		X		X		X		X	X		koostegutsemine ja üksiolek
											erinevad kooliprobleemid
	X				X	X			X		abivajaja ning aitaja
	X		X		X		X	X	X		sallivus teistsuguste inimeste suhtes
				X	X			X			liidriks olek
		X		X		X	X	X			Piir oma ja võõra vahel
				X	X			X			Piir lubatu ja lubamatu vahel.
		X		X		X	X	X			**Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus**
	X				X	X			X		Kultuuride mitmekesisus.
	X		X		X		X	X	X		Elu erinevates kultuurides
		X		X		X	X	X			Kultuuride mitmekesisus.
	X				X	X			X		rahvuskultuur
	X		X		X		X	X	X		sallivus erinevate kultuurinähtuste suhtes
				X				X	X		Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.
											Külalislahkus.
											Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.

	X				X	X			X		Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale
	X		X		X		X	X	X		Rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad.
				X				X	X		Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.
				X		X		X			**Mängiv inimene**
		X				X	X				Mängulisus elus ja loomingus.
		X		X		X		X	X		Leidlik probleemide lahendamine.
		X		X		X		X	X		Loova mõtteviisi rakendamine.
											Iluelamused.
	X				X	X			X		Loominguline koostöö.
	X		X		X		X	X	X		Mängult ja päriselt.
				X	X			X			Mõtlemisvabadus ja mõtlemiskohustus.
		X		X		X	X	X			**Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng**
				X	X			X			Minu osa looduse hoidmisel.
		X		X		X	X	X			Roheline mõtteviis.
	X				X	X			X		Üleilmsed loodushoiuprobleemid
	X		X		X		X	X	X		Austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse.
		X		X		X	X	X			Tasakaal looduses.
	X				X	X			X		Aastaaegade omanäolisus.
	X		X		X		X	X	X		Linna- ja maakeskkonna erinevus.
				X				X	X		**Kodanikuühiskond ja rahvussuhted**
											Minu juured.

	X				X	X			X		Mina Eesti ühiskonna liikmena.
	X		X		X		X	X	X		Seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel.
				X				X	X		Ajaloomälu
				X		X		X			Traditsioonid ja sündmused
		X				X	X				Suhe keelesse.
		X		X		X		X	X		Murdekeele omapära.
		X		X		X		X	X		Kodupaiga väärtustamine.
											Rahvusidentiteet.
	X				X	X			X		Eestlaste ja venelaste suhted
	X		X		X		X	X	X		Rassismiprobleemid.
				X	X			X			Teistsuguste kultuuride austamine.
		X		X		X	X	X			**Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon**
				X	X			X			Avastamisrõõm ja õppimiskogemused.
		X		X		X	X	X			Tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused.
	X				X	X			X		Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas.
	X		X		X		X	X	X		Keeleline mõjutamine
		X		X		X	X	X			Infoteadlik inimene.
	X				X	X			X		Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.
	X		X		X		X	X	X		Agatha Christie või Arthur Conan Doyle'i romaan
				X				X	X		Helga Nõu „Pea suu!"
											George Orwelli „Loomade farm

	X				X	X			X		**Rahvaluule tekstivalik**
	X		X		X		X	X	X		Koha- ja ajaloolised muistendid
				X				X	X		Usundilised muistendid.
				X		X		X			Kaval-Antsu ja Vanapagana lood
		X				X	X				Rahvalaulud (sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma-ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud).
		X		X		X		X	X		Rahvanaljandid
		X		X		X		X	X		Piiblilood
											Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud.
	X				X	X			X		Eesti rahva mõistatusi.
	X		X		X		X	X	X		**Põhjalikumalt käsitletavad autorid**
				X	X			X			Jüri Parijõgi
		X		X		X	X	X			Marie Under
				X	X			X			Lennart Meri
		X		X		X	X	X			**Mõisted**
	X				X	X			X		Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.
Valdkonnapädevused											Õppesisu

väärtustab keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit		X		X		X	X	X		oskab õppida, hangib teavet eri allikatest, kasutab sõna- ja käsiraamatuid	**III aste** 9. klass
	X				X	X			X		**1. Lugemine ja jutustamine**
	X		X		X		X	X	X	X	Lugemise iseseisev eesmärgistamine.
				X				X	X	X	Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.
				X	X	X		X	X	X	Eesmärgistatud ülelugemine.
				X	X	X			X	X	Erinevate lugemistehnikate valdamine.
						X	X	X	X	X	Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.
				X	X	X		X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
					X	X		X	X	X	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
				X X	X	X		X	X	X	Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega.
				X	X	X		X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
				X	X	X		X	X	X	Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.

				X	X	X		X	X	X	Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
				X	X	X		X	X	X	Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või eri liiki lõppude lisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi.
				X	X	X			X		Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.
				X	X	X			X		Tutvumine erinevate media (raadio, televisioon, internet) jutustamisviisidega.
				X	X	X			X		**2.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine**
X				X	X			X			**2.1Teksti kui terviku mõistmine.**
X		X		X		X	X	X			Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, fantaasia-, analüüsi- ja hindamisküsimused.
			X				X	X			Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnade või arvamusega, tekstile toetumata.
			X		X		X				Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena.
	X				X	X					Teksti kesksete mõtete leidmine..
	X		X		X		X	X			Teose teema ja peamõtte sõnastamine.
	X		X		X		X	X			Kokkuvõtte kirjutamine.
											Konspekti koostamine
X				X	X			X			Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ning sõnastamine.

X		X		X		X	X	X			Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine ja kaitsmine.
			X	X			X				Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ning tekstinäidete varal.
	X		X		X	X	X				Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ning valiku põhjendamine.
			X	X			X				
	X		X		X	X	X				
X				X	X			X			
X		X		X		X	X	X			
	X		X		X	X	X				
X				X	X			X			
X		X		X		X	X	X			
			X				X	X			
X				X	X			X			Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahenduse seoste üle arutlemine.
X		X		X		X	X	X			Loetu põhjal järelduste tegemine.
			X				X	X			Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
			X		X		X				**2.2 Teksti kui terviku mõistmine.** Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt.
	X				X	X					Muutuv ja muutumatu tegelane. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine.
	X		X		X		X	X			Lihtne ja keeruline tegelane.
	X		X		X		X	X			Tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ning ümbritseva maailmaga.

											Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine ning suhete analüüs.
X				X	X			X			Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi.
X		X		X		X	X	X			Tegelasrühmade vaheline konflikt ja konflikti gradatsioon.
			X	X			X				Mitme teose peategelaste võrdlemine.
	X		X		X	X	X				Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
			X	X			X				Miljöö kirjeldamine.
	X		X		X	X	X				Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus.
X				X	X			X			Pöördeliste sündmuste leidmine.
X		X		X		X	X	X			Sündmuste põhjuse-tagajärje seoste leidmine.
	X		X		X	X	X				Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine.
X				X	X			X			Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest.
X		X		X		X	X	X			Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine.
			X				X	X			Teksti aja- või kultuuriloolise tähenduse uurimine
											Tekstist filmilike episoodide leidmine.
											Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.
											2.3Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.
	X				X	X			X		**Mõisted:** Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.

	X		X		X		X	X	X		Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse ning inversiooni tundmine ja kasutamine.
				X				X	X		Sümbolite seletamine. Allegooria ning allteksti mõistmine. Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
				X		X		X			Allegooria ning allteksti mõistmine.
		X				X	X				Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine.
		X		X		X		X	X		Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
		X		X		X		X	X		Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.
											Mõistatuse kui sõnalise peitepildi äraarvamine ja loomine.
	X				X	X			X		Mõttekorduste leidmine regilaulust.
	X		X		X		X	X	X		Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest.
				X	X			X			Luuleteksti tõlgendamine.
		X		X		X	X	X			Autori keelekasutuse omapära leidmine.
				X	X			X			Teose stiililise eripära kirjeldamine.
		X		X		X	X	X			Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
	X				X	X			X		Luule vorm: värss, stroof, erinevad riimiskeemid.
	X		X		X		X	X	X		Oodi, ballaadi, soneti, haiku ja vabavärsilise luule tunnused.
		X		X		X	X	X			Piltluule
	X				X	X			X		Rahvaluule liigid ja alaliigid.
	X		X		X		X	X	X		Regilaul ja riimiline rahvalaul.
				X				X	X		Muinasjutu tunnused, kompositsioon ja rändmotiivid.
											Muistendi tunnused.
											Müüdi tunnused.

											Kõnekäänu, vanasõna ja mõistatuse olemus.
											Naljandi ja anekdoodi tunnused.
X				X	X			X			Puändi olemus. Tänapäeva folkloor ehk poploor
X		X		X		X	X	X			Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus.
			X				X	X			Muutuv ja muutumatu tegelane.
			X		X		X				Prototüüp
	X				X	X					Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika ning dramaatika tunnused.
	X		X		X		X	X			Eepose, romaani (erinevad liigid), jutustuse, novelli tunnused.
	X		X		X		X	X			Seiklus-, ulme- ja detektiivromaani tunnused.
											Reisikirja olemus.
X				X	X			X			Komöödia, tragöödia ning draama tunnused.
X		X		X		X	X	X			Lavastus.
			X	X			X				Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik.
	X		X		X	X	X				Kirjandusteose dramatiseering.
			X	X			X				Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis.
	X		X		X	X	X				Kirjandusteose ekraniseering.
X				X	X			X			Arvustuse olemus.
											4. Teksti esitus ja omalooming
	X		X		X	X	X				**4.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
X				X	X			X			Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus.
X		X		X		X	X	X			Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ning hääletugevuse valimine.
			X				X	X			Korrektne kehahoid. Hingamine ja diktsioon.

											Silmside hoidmine kuulaja ning vaatajaga. Miimika ja žestide jälgimine
					X						Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele, kasutades illustreerivaid katkendeid.
					X						Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
					X						Luuleteksti esitamine peast.
					X						Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
					X						Lühikese proosateksti esitamine (dialoog või monoloog).
						X				X	Draamateksti esitamine osiiti. Instseneeringu esitamine.
						X		X		X	**4.2 Omalooming**.
X				X	X			X			Õpilased kirjutavad õpetaja valikul lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: 1.muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatusi, naljaloo kõnekäändude põhjal, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo muudetud vaatepunktiga, puänteeritud loo, mitme teose peategelaste võrdluse, vaadatud filmi põhjal ühelauselise või pikema kokkuvõtte või soovituse
X		X		X		X	X	X			2.ulme- või detektiivjutu, haiku, vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, minavormis loo, detailidega laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, ühest ja samast sündmusest traagilise ning koomilise loo, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, tegelase seletuskirja

			X				X	X			3.muinasjutu, muistendi ja regilaulu, kujundirikka luuletuse, tegelase iseloomustuse või eluloo, tegelaste juhtlaused, teise ajastusse paigutatud tegevustikuga loo, miljöökirjelduse, kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse, alustekstile sisulise vastandteksti, teatrietenduse, filmi- või kirjandusteose arvustuse jm;
			X		X		X				teemamapi või lühiuurimuse tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta.
											Väärtused ja kõlblus
											Enesehinnang.
	X		X		X		X	X			Ausus enese ja teiste vastu.
X		X		X		X	X	X			Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
X				X	X			X			Kirjutatud ja kirjutamata seadused
X		X		X		X	X	X			Arusaamine heast ja halvast.
			X	X			X			X	Õiglus ja ebaõiglus.
	X		X		X	X	X		X	X	Kiiduväärne ja taunitav
			X	X			X		X	X	Eesmärgid
	X		X		X	X	X		X		Eneseotsingud
X				X	X			X			Minu tervis ja tulevik
X		X		X		X	X	X	X	X	Õnnelik olemine
	X		X		X	X	X		X	X	Minu tugevad ja nõrgad küljed
X				X	X			X		X	Rikkuse ja vaesuse probleemid
											Kodus ja koolis
			X				X	X	X	X	Perekond.
					X	X			X		Kodu toetav jõud.
			X		X		X	X	X		Armastus oma kodu ja koduste vastu.

					X	X			X		Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised.
			X		X		X	X	X		Suhted eakaaslastega
		X				X	X			X	suhted õpetajatega
		X		X		X		X	X	X	Poiste ja tüdrukute suhted.
			X		X		X	X	X		Esimene armastus.
		X				X	X			X	Ühised väärtused
		X		X		X		X	X	X	koostegutsemine ja üksiolek
					X				X	X	erinevad kooliprobleemid
											abivajaja ning aitaja
											sallivus teistsuguste inimeste suhtes
X				X	X			X			liidriks olek
X		X		X		X	X	X			Piir oma ja võõra vahel
			X				X	X			Piir lubatu ja lubamatu vahel.
											Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus
	X				X	X					Kultuuride mitmekesisus.
	X		X		X		X	X			Elu erinevates kultuurides
	X		X		X		X	X			Kultuuride mitmekesisus.
											rahvuskultuur
X				X	X			X			sallivus erinevate kultuurinähtuste suhtes
X		X		X		X	X	X			Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.
			X	X			X				Külalislahkus.
	X		X		X	X	X				Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.

			X	X			X				Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale
	X		X		X	X	X				Rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad.
X				X	X			X			Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.
											Mängiv inimene
	X		X		X	X	X				Mängulisus elus ja loomingus.
X				X	X			X			Leidlik probleemide lahendamine.
X		X		X		X	X	X			Loova mõtteviisi rakendamine.
			X				X	X			Iluelamused.
											Loominguline koostöö.
X				X	X			X			Mängult ja päriselt.
X		X		X		X	X	X			Mõtlemisvabadus ja mõtlemiskohustus.
											Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng
			X		X		X				Minu osa looduse hoidmisel.
	X				X	X					Roheline mõtteviis.
	X		X		X		X	X			Üleilmsed loodushoiuprobleemid
	X		X		X		X	X			Austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse.
											Tasakaal looduses.
X				X	X			X			Aastaaegade omanäolisus.
X		X		X		X	X	X			Linna- ja maakeskkonna erinevus.
											Kodanikuühiskond ja rahvussuhted
	X		X		X	X	X				Minu juured.

			X	X			X				Mina Eesti ühiskonna liikmena.
	X		X		X	X	X				Seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel.
X				X	X			X			Ajaloomälu
X		X		X		X	X	X			Traditsioonid ja sündmused
	X		X		X	X	X				Suhe keelesse.
X				X	X			X			Murdekeele omapära.
X		X		X		X	X	X			Kodupaiga väärtustamine.
			X				X	X			Rahvusidentiteet.
	X				X	X			X		Eestlaste ja venelaste suhted
	X		X		X		X	X	X		Rassismiprobleemid.
				X				X	X		Teistsuguste kultuuride austamine.
											Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon
		X				X	X				Avastamisrõõm ja õppimiskogemused.
		X		X		X		X	X		Tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused.
		X		X		X		X	X		Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas.
				X		X		X			Keeleline mõjutamine
	X				X	X			X		Infoteadlik inimene.
	X		X		X		X	X	X		Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.
				X	X			X			August Kitzberg „Libahunt",
		X		X		X	X	X			Arthur Conan Doyle'i romaan
				X	X			X			Anton Hansen Tammsaare „Kõrboja peremees"

											Rahvaluule tekstivalik
	X				X	X			X		Koha- ja ajaloolised muistendid
	X		X		X		X	X	X		Usundilised muistendid.
		X		X		X	X	X			Kaval-Antsu ja Vanapagana lood
	X				X	X			X		Rahvalaulud (sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma- ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud).
	X		X		X		X	X	X		Rahvanaljandid
				X				X	X		Piiblilood
	X		X		X		X	X	X		Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud.
				X				X	X		Eesti rahva mõistatusi.
											Põhjalikumalt käsitletavad autorid
		X				X	X			X	Kristjan Jaak Petersoni
		X		X		X		X	X	X	Lydia Koidula
					X				X	X	Anton Hansen Tammsaare
					X						**Mõisted**
			X				X	X			Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.

2.2.2. Kirjanduse õppeaine kirjeldus

Kirjandus on õppeaine, milles arendatakse õpilaste lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ning verbaalset loomevõimet. Väärtkirjanduse ja rahvaluule tõlgendamise ning analüüsi kaudu kujundatakse õpilaste esteetilisi ja eetilisi hoiakuid, rikastatakse tundemaailma ning aidatakse neil kujuneda isiksusena, leida oma identiteet ja luua ainuomane maailmapilt.

Põhikooli kirjandusõpetuses keskendutakse eelkõige ilukirjanduse lugemisele ja tõlgendamisele. Eraldi pööratakse tähelepanu teose mõistmist toetavate oskuste arendamisele, teose kui terviku mõistmisele ning kujundliku keele tundmaõppimisele. Interpreteerimis- ja sünteesivõime

arendamiseks kuuluvad kirjandusõpetusse ka tekstide esitamine ning õpilaste omalooming eri liiki tekstidena.

Kirjandusteoste üle arutlemiseks ja nende sügavuti mõistmiseks peavad õpilased tundma kirjanduse metakeelt ning kirjanikega seotud kultuuriloolist tausta. Teoste käsitlemiseks vajalikke mõisteid seletatakse õppekirjanduses, õpilaste enda seletust eeldatakse nende mõistete puhul, mis on õppesisus eraldi esile toodud. Kirjandusõpetuse teoreetiline külg on minimaalne, sest faktiteadmistest tähtsam on äratada ja hoida alal lugemishuvi ning arendada tõlgendusoskust.

Mitmekülgse tekstivaliku kaudu kujundatakse lugemis- ja analüüsikogemusi ning arendatakse lugejaoskusi. Lugemisvarasse haaratakse tähtsamate eetiliste ja esteetiliste küsimuste käsitlemist võimaldavaid teoseid nii uudiskirjandusest kui ka klassikast. Tähelepanu pööratakse ka folkloorsele materjalile, et väärtustada õpilase päritolu ja kultuurilist kuuluvust. Lugemisvara valikul arvestatakse eesti ja maailmakirjanduse, vanema ja uuema kirjanduse ning eri žanre esindavate proosa-, draama- ja luuleteoste põhjendatud proportsioone ning kooliastmele kohaseid teemavaldkondi. Kultuuri järjepidevuse huvides sisaldab soovituslik terviklikult käsitletavate teoste valik ka rohkesti tüvitekste. Soovitusliku valiku põhjal saab koostada teoste loendi, lähtudes klassi õpistiilist ja -võimekusest. Lisaks on võimalik valida teemakohaseid tekste ja teoseid, sealhulgas paikkondliku päritoluga ja uudiskirjanduse hulgast. Tervikkäsitluseks mõeldud teostest käsitleb õpetaja igas klassis vähemalt nelja. Õpetaja võib kirjandusteoseid valides arvestada õpilaste eelistusi ning kultuurilis-rahvuslikku eripära.

Kirjandustundides tuleb funktsionaalse kirjaoskuse arendamiseks tegelda ka teabetekstidega, mis on seotud eelkõige kirjanduse ning kirjanike ja teiste kultuurilooliselt tähenduslike isikutega. Kultuuriloolised tekstid avavad isiksust kujundavaid seiku, aitavad mõista teose kirjanduslikku ja ajaloolist tagapõhja ning kirjandusprotsessi, väärtustavad seda, mis on eesti kultuuris oluline, ja tekitavad huvi kultuuriloo vastu.

Õppeprotsessis võimaldatakse õpilastele rohkesti omaloomingulisi, sealhulgas kirjandusteostele, teistele tekstidele ja oma elamustele tuginevaid kirjutamiskogemusi, et arendada ja väärtustada loovust ja mõtlemisvõimet ning tuua esile kirjutaja isikupära ja annet. Tekstianalüüsis ning -loomes on võrdselt olulised suuline ja kirjalik õppetegevus.

Kirjandusõpetus seostub peaaegu kõigi õppeainetega (esmajoones eesti keelega) ja kirjanduse lähiümbruse aladega (folkloor, teater, film, kujutav kunst) ning toetab õppesisu kaudu õppekava läbivate teemade käsitlemist ja üldpädevuste saavutamist. Läbivate teemade käsitlemise iseloom, sügavus ja raskuspunkt on klassiti erinev ning paljuski seotud kirjanduse valikuga. Taotletakse, et loetud ilukirjandustekstide põhjal arutledes suhestaksid õpilased ennast käsitletavate teemadega.

2.2.3. Kirjanduse õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes (5. ja 6. klass)

6. klassi lõpetaja:

1) loeb eakohast eri žanris väärtkirjandust, kujundab selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendab lugejaoskusi;
2) loeb ladusalt ja ilmekalt jõukohase keerukusega teksti ning mõistab seda;
3) oskab tutvustada loetud teoste sisu ja tegelasi, arutleda tegelassuhete ja probleemide üle, sealhulgas võrrelda tegelaste ning enda väärtushoiakuid ja huvisid;
4) oskab teksti- või elamuspõhiselt jutustada ja loetu üle arutleda;
5) kirjutab nii jutustavaid kui ka kirjeldavaid omaloomingulisi töid, väljendades end korrektselt;
6) oskab vajaliku teavet hankides kasutada eri allikaid, sealhulgas sõnaraamatuid ja internetti.

2.2.4. Kirjanduse õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

Lugemine

Õpitulemused

1) on lugenud läbi vähemalt kaheksa eakohast eri žanris väärtkirjandusteost;
2) loeb ladusalt ja ilmekalt;
3) väärtustab ilukirjanduse lugemist;
4) oskab tutvustada loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi ning kõnelda oma lugemiselamustest ja -kogemustest.

Jutustamine

1) jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade abil;
2) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
3) jutustab piltteksti põhjal.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

1) koostab teksti kohta eri liiki küsimusi;
2) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnade või tekstinäitega;
3) koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;
4) järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha;
5) kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, ning võrdleb ennast mõne tegelasega;
6) leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte;
7) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka igapäevaelust;
8) otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse;
9) tunneb ära ja kasutab tekstides tuntumaid kõnekujundeid;
10) seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;
11) mõtestab luuletuse tähendust, tuginedes enda elamustele ja kogemustele;
12) seletab õpitud kõnekujundeid, rahvalaulu, muistendi ja muinasjutu olemust oma sõnadega.

Teksti esitus ja omalooming

1) kirjutab erineva pikkusega erižanrilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavas ja jutustavas vormis;
2) esitab peast luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotledes esituse ladusust ja selgust ning tekstitäpsust.

terviklikult käsitletavad teosed.

Andrus Kiviräha „Sirli, Siim ja saladused" "Sibulad ja šokolaad", Astrid Lindgreni „Vennad Lõvisüdamed", „Röövlitütar Ronja", Mark Twaini „Tom Sawyeri seiklused", Joanne Kathleen Rowling „Harry Potter ja tarkade kivi" , John Ronald Reuel Tolkien „Kääbik", S. Rannamaa "Kadri", Eno Raud „Kalevipoeg", F. Tuglas „Siil"

Rahvaluuletekstid.

Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised laulud, loitsud. „Kalevala" lood. Looma- ja imemuinasjutud. Tekke- ja seletusmuistendid. Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll). Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid. Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud. Paikkondliku algupäraga rahvaluuletekstid, muistendid.

Põhjalikumalt käsitletavad autorid.

Sissevaateid Friedrich Robert Faehlmanni, Andrus Kiviräha, Friedrich Reinhold Kreutzwaldi, Astrid Lindgreni ja S. Rannamaa, Mark Twain.

2.2.4.1 5.klass kirjanduse õppesisu, teadmised ja oskused

seletab õpitud kõnekujundeid, rahvalaulu, muistendi ja muinasjutu olemust oma sõnadega.		
mõtestab luuletuse tähendust, tuginedes enda elamustele ja kogemustele		
esitab peast luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotledes esituse ladusust ja selgust ning tekstitäpsust.		
kirjutab erineva pikkusega erižanrilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavas ja jutustavas vormis		
koostab teksti kohta eri liiki küsimusi;		
vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega;		
koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;	Õpitulemused	
arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ning		
järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha;		
seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;		
tunneb ära ja kasutab tekstides tuntumaid kõnekujundeid;		
otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse.		
leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte;		
kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, ning võrdleb iseennast mõnetegelasega;		
5.klass	Õppesisu	

				X	X									**1. Lugemine**
								X			X			Lugemise eesmärgistamine.
		X		X	X	X	X				X	X	X	Lugemiseks valmistumine, keskendunud lugemine.
		X		X	X	X	X				X	X	X	Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine.
		X		X	X	X	X				X	X	X	Eesmärgistatud ülelugemine.
								X			X			Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	**2.Jutustamine**
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi.
	X		X	X	X	X	X				X	X	X	Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
	X		X	X	X	X	X				X	X	X	Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine

														uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.
	X		X	X	X	X	X				X	X	X	Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine.
				X				X	X			X		Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal.
				X		X		X		X	X	X		Fantaasialoo jutustamine.
							X				X	X		**3.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine**
							X		X		X			**3.1Teksti kui terviku mõistmine.**
					X				X	X				Mälu- ehk faktiküsimuste ja loovküsimuste koostamine.
					X		X		X		X	X		Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti järgi oma sõnadega ning peast.
					X		X		X		X	X		Teksti kavandamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.
														Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine.
				X				X	X			X		Teksti teema ja peamõtte sõnastamine.
				X		X		X		X	X	X		Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle.
							X	X			X			Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.
					X		X		X	X	X			Illustratiivsete näidete (nt tsitaadid, iseloomulikud detailid) otsimine tekstist.
							X	X			X			Detailide kirjeldamine.
					X		X		X	X	X			Esitatud väidete

														tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal
				X				X	X			X		Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste ning lugemismuljete sõnastamine.
				X		X		X		X	X	X		Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
					X		X		X	X	X			Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine
				X				X	X			X		Teose sündmustiku ning tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga.
				X		X		X		X	X	X		Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine.
							X				X	X		Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendusteed.
														Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
														Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjuse-tagajärje seosed.
														Minajutustaja kui loo edastaja.
														3.2Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.

														Mõisted:epiteet, võrdlus, vanasõna, kõnekäänd, muinasjutt, muistend, algriim.
			X				X	X			X			Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine.
			X		X		X		X	X	X			Valmi mõistukõnest arusaamine.
						X				X	X			Lihtsamate sümbolite seletamine..
						X		X		X				Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine.
				X				X	X					Kõnekäändude ja vanasõnade olemus, nende tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega.
				X		X		X		X	X			Koomilise leidmine tekstist
				X		X		X		X	X			Riimide leidmine ja loomine.
														Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine.
			X				X	X			X			Algriimi leidmine rahvalauludest.
			X		X		X		X	X	X			Algriimi kasutamine oma tekstis.
						X	X			X				Luuleteksti tõlgendamine.
				X		X		X	X	X				Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
						X	X			X				Loomamuinasjutu ja imemuinasjutu tüüptegelased ning tunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jm).
				X		X		X	X	X				Tekke- ja seletusmuistendi

													tunnused.
			X				X	X			X		Vägilasmuistendi tunnused. (Kalevipoeg)
			X		X		X		X	X	X		Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused, teema ja idee, probleem, pea- ja kõrvaltegelane, tüüptegelane.
				X		X		X	X	X		X	Luuletuse vorm. Rahvalaulu olemus. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus.
			X				X	X			X	X	**5. Teksti esitus ja omalooming**
			X		X		X		X	X	X	X	**5.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
						X				X	X		Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine.
					X				X	X			Õige hingamine ning kehahoid.
					X		X		X		X	X	Luuleteksti esitamine peast.
					X		X		X		X	X	Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
													Rollimäng, rolliteksti esitamine.
				X				X	X			X	**5.2 Omalooming**. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid
				X		X		X		X	X	X	1. loomamuinasjutt, imemuinasjutt, tekke- või seletusmuistend, hiiu- või vägilasmuistend, seiklus- või fantaasiajutt, mälestuslugu;

							X	X			X			2. jutuke vanasõnade või kõnekäändude põhjal,
					X		X		X	X	X			algustähekordustega naljalugu, luuletus etteantud riimide põhjal või iseseisvalt samasisuline jutt luuletuse põhjal
			X				X	X			X			looduskirjeldus, loom- või kirjandusliku tegelase kirjeldus, teose või kujuteldava tegelase päevikulehekülg,
			X		X		X		X	X	X			sündmustiku või tegelasega seotud kuulutus,
				X				X	X			X		loo sündmustiku edasiarendus
				X		X		X		X	X	X		uus või jätkuv lõpp loole
					X		X		X	X	X			tegelastevaheline dialoog,
				X				X	X			X		kiri mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale
				X		X		X		X	X	X		Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
							X				X	X		Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
			X				X	X			X			Eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse ja tunnete kirjeldamine.
			X		X		X		X	X	X			Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.
						X	X			X				Jutustamine. Jutustuse ülesehitus.
				X		X		X	X	X				Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
						X	X			X				Otsekõne jutustuses.
				X		X		X	X	X				Sidus lausestus.

			X				X	X			X			Minavormis jutustamine
			X		X		X		X	X	X			Loetakse eri liiki tekste, milles kajastuvad järgnevad teemavaldkonnad: **Väärtused ja kõlblus:** Enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu,
X				X		X		X	X	X				Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
X		X	X				X	X			X			Minu tervis ja tulevik.
			X		X		X		X	X	X			Rikkuse ja vaesuse probleemid.
						X				X	X			Kohustused ja vastutus.
	X				X	X								Üksiolek ja hirmud.
	X		X		X		X	X						**Kodus ja koolis:** perekond, kodu turvalisus, vägivald kodus, armastus oma kodu ja koduste vastu, suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega, suhted õdede ja vendade jt lähisugulastega, poiste ja tüdrukute suhted, sallivus teistsuguste inimeste suhtes, abivajaja ning aitaja, nohiklikkus ja tõrjutus, piir oma ja võõra vahel, piir lubatu ja lubamatu vahel jms.
	X		X				X							**Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus:** rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale, matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades, kultuuride mitmekesisus, erinevate rahvaste uskumused ja tavad,

														käitumine erinevas kultuuriruumis, külalislahkus, lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse, kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad jms.
					X					X				**Mängiv inimene:** sõnamängud, teatri võlumaailm, leidlik probleemide lahendamine, iluelamused, loominguline koostöö, mängult ja päriselt, põhjendatud ja põhjendamata riskid jms.
X				X	X			X						**Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng:** minu osa looduse hoidmisel, austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse, hädasolija aitamine, lemmikloomad ning vastutus nende eest, aastaaegade omanäolisus jms.
X		X		X		X	X	X						**Kodanikuühiskond ja rahvussuhted:** minu juured, seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel, traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse, suhe keelesse, kodupaiga keel, suhted teiste rahvustega jms.
			X	X			X			X				**Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon:** avastamisrõõm ja õppimiskogemused, tänapäevased teabeotsimis- ja

														teabeedastamisvõimal used, internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas, internet kui ohuallikas, käitumine suhtlusportaalides, film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad jms.
	X		X		X	X	X		X	X				**Terviklikult käsitletavad teosed**
			X	X			X		X	X				**Terviklikult käsitletavad teosed** Andrus Kivirähk „Sirli, Siim ja saladused"
	X		X		X	X	X		X					Eno Raud „Kalevipoeg"
X				X	X			X						Astrid Lindgren „Röövlitütar Ronja",
X		X		X		X	X	X	X	X				**Rahvaluuletekstid**
	X		X		X	X	X		X	X				Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised laulud, loitsud.
X				X	X			X						Kalevala lood.
X		X		X		X	X	X		X				Looma- ja imemuinasjutud.
			X				X	X	X	X				Tekke- ja seletusmuistendid.
					X	X			X					Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll).
			X		X		X	X	X					Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid.
					X	X			X					Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud.

			X		X		X	X	X					**Põhjalikumalt käsitletavad autorid**
		X				X	X			X				Sissevaateid Friedrich Robert Faehlmanni
		X		X		X		X	X	X				Andrus Kivirähk
			X		X		X	X	X					Friedrich Reinhold Kreutzwaldi
		X				X	X			X				Astrid Lindgreni

5.klassi õpitulemused

5.klassi õpitulemused

Lugemine

Õpitulemused

1) On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut);
2) loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist;
3) tutvustab loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi, kõneleb oma lugemismuljetest, -elamustest ja –kogemustest;

Jutustamine

- jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade toel;
- jutustab mõttelt sidusa ja tervikliku ülesehitusega loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
- jutustab piltteksti põhjal ja selgitab selle sisu;

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

- koostab teksti kohta eriliigilisi küsimusi;
- vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega;
- koostab teksti kohta sisukava, kasutades väiteid või märksõnu;
- leiab lõigu kesksed mõtted;
- järjestab teksti põhjal sündmused, määrab nende toimumise aja ja koha;
- kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende omavahelisi suhteid, hindab nende käitumist, võrdleb iseennast mõne tegelasega;
- arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;

otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;

Teksti esitus ja omalooming

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

1) tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, võrdlusi ja algriimi;
2) mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele ja kogemustele tuginedes;.

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

3) seletab oma sõnadega epiteedi, võrdluse, muistendi ja muinasjutu olemust

terviklikult käsitletavad teosed.
Andrus Kiviräha „Sirli, Siim ja saladused", Astrid Lindgreni „Röövlitütar Ronja", Eno Raud „Kalevipoeg", F. Tuglas „Siil"
Rahvaluuletekstid.
Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised laulud, loitsud. „Kalevala" Looma- ja imemuinasjutud. Tekke- ja seletusmuistendid. Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll). Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud. Paikkondliku algupäraga rahvaluuletekstid, muistendid.

Põhjalikumalt käsitletavad autorid.
Sissevaateid Andrus Kiviräha, Friedrich Reinhold Kreutzwaldi, Astrid Lindgreni, F.Tuglas teostele.

2.2.4.2 6.klass õppesisu,teadmised ja oskused

Õpitulemused	Õppesisu

			seletab õpitud kõnekujundeid, rahvalaulu, muistendi ja muinasjutu olemust oma sõnadega.
			mõtestab luuletuse tähendust, tuginedes enda elamustele ja kogemustele
X			esitab peast luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotledes esituse ladusust ja selgust ning tekstitäpsust.
			kirjutab erineva pikkusega erižanrilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavas ja jutustavas vormis
X		X	koostab teksti kohta eri liiki küsimusi;
X		X	vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega;
X			koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;
X			arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ning
	X		järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha;
			seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;
			tunneb ära ja kasutab tekstides tuntumaid kõnekujundeid;
X	X		otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse.
X			leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte;
X			kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, ning võrdleb iseennast mõnetegelasega;
Lugemiseks valmistumine,	Lugemise eesmärgistamine.	**1. Lugemine**	6.klass

														keskendunud lugemine.
		X		X	X	X	X				X	X	X	Lugemistehnika arendamine, häälega ja hääleta lugemine, pauside, tempo ja intonatsiooni jälgimine.
		X		X	X	X	X				X	X	X	Eesmärgistatud ülelugemine.
								X			X			Oma lugemise jälgimine ning lugemisoskuse hindamine.
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Lugemisrõõm. Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste tutvustamine klassikaaslastele
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	**2.Jutustamine**
		X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	Tekstilähedane sündmustest jutustamine kavapunktide järgi.
	X		X	X	X	X	X				X	X	X	Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
	X		X	X	X	X	X				X	X	X	Aheljutustamine. Loo ümberjutustamine uute tegelaste ja sündmuste lisamisega.
	X		X	X	X	X	X				X	X	X	Iseendaga või kellegi teisega toimunud sündmusest või mälestuspildist jutustamine.

X				X	X			X						Jutustamine piltteksti (foto, illustratsioon, karikatuur, koomiks) põhjal.
X		X		X		X	X	X						Fantaasialoo jutustamine.
			X				X	X						**3.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine**
			X		X		X							**3.1Teksti kui terviku mõistmine.**
	X				X	X								Mälu- ehk faktiküsimuste ja loovküsimuste koostamine.
	X		X		X		X	X						Küsimustele vastamine tsitaadiga (tekstilõigu või fraasiga), teksti järgi oma sõnadega ning peast.
	X		X		X		X	X						Teksti kavandamine: kavapunktid küsi- ja väitlausete ning märksõnadena.
														Lõikude kesksete mõtete otsimine ja peamõtte sõnastamine.
X				X	X			X						Teksti teema ja peamõtte sõnastamine.
X		X		X		X	X	X						Arutlemine mõne teoses käsitletud teema üle.
			X	X			X							Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine.
	X		X		X	X	X							Illustratiivsete näidete (nt tsitaadid, iseloomulikud detailid) otsimine tekstist.
			X	X			X							Detailide kirjeldamine.
	X		X		X	X	X							Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ja tekstinäidete varal
X				X	X			X						Loetu põhjal järelduste tegemine. Oma mõtete, tundmuste ning lugemismuljete sõnastamine.

X		X		X		X	X	X						Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
	X		X		X	X	X							Tegelaste probleemi leidmine ja sõnastamine
X				X	X			X						Teose sündmustiku ning tegelaste suhestamine (nt võrdlemine) enda ja ümbritsevaga.
X		X		X		X	X	X						Pea- ja kõrvaltegelaste leidmine, tegelase muutumise ja tegelastevaheliste suhete jälgimine, tegelaste iseloomustamine ja nende käitumise põhjendamine.
			X				X	X						Tegelasrühmad. Tegelastevaheline konflikt, selle põhjused ja lahendusteed.
	X		X		X		X	X						Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
														Sündmuste järjekord. Sündmuste põhjuse-tagajärje seosed.
X				X	X			X						Minajutustaja kui loo edastaja.
X		X		X		X	X	X						**3.2Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.**
			X	X			X							**Mõisted:**epiteet, võrdlus, vanasõna, kõnekäänd, muinasjutt, muistend, algriim.
	X		X		X	X	X							Epiteedi ja võrdluse äratundmine ning kasutamine.
			X	X			X							Valmi mõistukõnest

														arusaamine.
	X		X		X	X	X							Lihtsamate sümbolite seletamine..
X				X	X			X						Tegelaskõne varjatud tähenduse mõistmine.
X		X		X		X	X	X						Kõnekäändude ja vanasõnade olemus, nende tähenduse seletamine, selle võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega.
	X		X		X	X	X							Koomilise leidmine tekstist
X				X	X			X						Riimide leidmine ja loomine.
X		X		X		X	X	X						Luuletuse rütmi ja kõla tunnetamine.
			X				X	X						Algriimi leidmine rahvalauludest.
X				X	X			X						Algriimi kasutamine oma tekstis.
X		X		X		X	X	X						Luuleteksti tõlgendamine.
			X	X			X							Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
	X		X		X	X	X							Loomamuinasjutu ja imemuinasjutu tüüptegelased ning tunnused (lugu, tegelased, hea võitlus kurjaga jm).
			X	X			X							Tekke- ja seletusmuistendi tunnused.
	X		X		X	X	X							Vägilasmuistendi tunnused. (Kalevipoeg)
X				X	X			X						Seiklusjutu ja ajaloolise jutustuse tunnused, teema ja idee, probleem, pea- ja kõrvaltegelane, tüüptegelane.

X		X		X		X	X	X						Luuletuse vorm. Rahvalaulu olemus. Päevik kui ilukirjandusliku teose vorm. Animafilmi olemus.
	X		X		X	X	X							**5. Teksti esitus ja omalooming**
X				X	X			X						**5.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
X		X		X		X	X	X						Esitamiseks kohase sõnavara, tempo, hääletugevuse ja intonatsiooni valimine.
			X				X	X						Õige hingamine ning kehahoid.
													X	Luuleteksti esitamine peast.
														Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
		X				X	X			X				Rollimäng, rolliteksti esitamine.
		X		X		X		X		X				**5.2 Omalooming**. Õpilased kirjutavad lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid
					X				X	X			X	1. loomamuinasjutt, imemuinasjutt, tekke- või seletusmuistend, hiiu- või vägilasmuistend, seiklus- või fantaasiajutt, mälestuslugu;
					X		X		X		X	X	X	2. jutuke vanasõnade või kõnekäändude põhjal,
			X				X	X			X			algustähekordustega naljalugu, luuletus etteantud riimide põhjal või iseseisvalt samasisuline jutt luuletuse põhjal
			X		X		X		X	X	X			looduskirjeldus, loom- või kirjandusliku tegelase kirjeldus, teose või kujuteldava tegelase

														päevikulehekülg,
			X		X		X			X	X			sündmustiku või tegelasega seotud kuulutus,
									X					loo sündmustiku edasiarendus
		X				X	X			X				uus või jätkuv lõpp loole
		X		X		X		X	X	X				tegelastevaheline dialoog,
	X				X	X			X					kiri mõnele teose tegelasele või tegelasrühmale
	X		X		X		X	X	X					Kirjeldamine: sõnavalik, oluliste ja iseloomulike tunnuste esitamine.
	X				X	X			X					Kirjelduse ülesehitus: üldmulje, detailid, hinnang.
	X		X		X		X	X	X					Eseme, olendi, inimese, tegevuskoha, looduse ja tunnete kirjeldamine.
		X				X	X			X				Autori suhtumine kirjeldatavasse ja selle väljendamine.
	X	X		X		X		X	X	X				Jutustamine. Jutustuse ülesehitus.
	X		X		X		X	X	X					Ajalis-põhjuslik järgnevus tekstis.
		X				X	X			X				Otsekõne jutustuses.
		X		X		X		X	X	X				Sidus lausestus.
					X				X	X			X	Minavormis jutustamine
					X		X		X		X	X	X	Loetakse eri liiki tekste, milles kajastuvad järgnevad teemavaldkonnad: **Väärtused ja kõlblus:** Enesehinnang, ausus enese ja teiste vastu,
		X				X	X			X				Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
		X		X		X		X	X	X				Minu tervis ja tulevik.
														Rikkuse ja vaesuse probleemid.

X	X									X	X			Kohustused ja vastutus.
X	X									X	X			Üksiolek ja hirmud.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X					**Kodus ja koolis:** perekond, kodu turvalisus, vägivald kodus, armastus oma kodu ja koduste vastu, suhted vanemate, kasuvanemate ja vanavanematega, suhted õdede ja vendade jt lähisugulastega, poiste ja tüdrukute suhted, sallivus teistsuguste inimeste suhtes, abivajaja ning aitaja, nohiklikkus ja tõrjutus, piir oma ja võõra vahel, piir lubatu ja lubamatu vahel jms.
X	X				X	X			X					**Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus:** rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale, matkamine kodukohas ning reisimine kaugetes maades, kultuuride mitmekesisus, erinevate rahvaste uskumused ja tavad, käitumine erinevas kultuuriruumis, külalislahkus, lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse, kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad jms.
X	X		X		X		X	X	X					**Mängiv inimene:** sõnamängud, teatri võlumaailm, leidlik probleemide lahendamine, iluelamused, loominguline koostöö, mängult ja päriselt,

														põhjendatud ja põhjendamata riskid jms.
X	X		X		X		X		X					**Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng:** minu osa looduse hoidmisel, austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse, hädasolija aitamine, lemmikloomad ning vastutus nende eest, aastaaegade omanäolisus jms.
	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		**Kodanikuühiskond ja rahvussuhted:** minu juured, seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel, traditsioonid ja sündmused, mis tagavad järjepidevuse, suhe keelesse, kodupaiga keel, suhted teiste rahvustega jms.
X	X	X									X	X		**Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon:** avastamisrõõm ja õppimiskogemused, tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused, internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas, internet kui ohuallikas, käitumine suhtlusportaalides, film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad jms.
														Terviklikult käsitletavad teosed
	X	X				X	X			X				Oskar Luts „Kapsapea",
X	X	X		X		X		X	X	X				Astrid Lindgren „Vennad Lõvisüdamed"

X	X	X		X		X		X		X			X	Joanne Kathleen Rowling „Harry Potter ja tarkade kivi"
X													X	**Rahvaluuletekstid**
	X	X	X							X				Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised laulud, loitsud.
	X	X			X	X		X						Kalevala lood.
														Looma- ja imemuinasjutud.
	X	X									X	X		Tekke- ja seletusmuistendid.
	X	X			X	X		X	X	X				Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll).
	X	X	X			X	X	X	X	X				Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid.
		X	X			X	X		X					Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud.
														Põhjalikumalt käsitletavad autorid
		X	X									X	X	Friedrich Reinhold Kreutzwald
		X	X			X	X		X	X	X			Harri Jõgisalu
		X	X	X			X	X	X	X	X			Leelo Tungal

6.klassi õpitulemused

Lugemine

Õpitulemused

1) on lugenud läbi vähemalt neli eakohast eri žanris väärtkirjandusteost;
2) loeb ladusalt ja ilmekalt;
3) väärtustab ilukirjanduse lugemist;
4) oskab tutvustada loetud kirjandusteose autorit, sisu ja tegelasi ning kõnelda oma lugemiselamustest ja -kogemustest.

Jutustamine

1) jutustab tekstilähedaselt kavapunktide järgi või märksõnade abil;
2) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;
3) jutustab piltteksti põhjal.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

1) koostab teksti kohta eri liiki küsimusi;
2) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnade või tekstinäitega;
3) koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;
4) järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha;
5) kirjeldab loetud tekstile tuginedes tegelaste välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib nende suhteid, hindab nende käitumist, lähtudes üldtunnustatud moraalinormidest, ning võrdleb ennast mõne tegelasega;
6) leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte;
7) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka igapäevaelust;
8) otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse;
9) tunneb ära ja kasutab tekstides tuntumaid kõnekujundeid;
10) seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;
11) mõtestab luuletuse tähendust, tuginedes enda elamustele ja kogemustele;
12) seletab õpitud kõnekujundeid, rahvalaulu, muistendi ja muinasjutu olemust oma sõnadega.

Teksti esitus ja omalooming

1) kirjutab erineva pikkusega erižanrilisi omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavas ja jutustavas vormis;
2) esitab peast luuletuse, lühikese proosa- või rolliteksti, taotledes esituse ladusust ja selgust ning tekstitäpsust.

terviklikult käsitletavad teosed.

Andrus Kiviräha “Sibulad ja šokolaad”, Astrid Lindgreni „Vennad Lõvisüdamed", „Röövlitütar Ronja”, Mark Twaini „Tom Sawyeri seiklused”, S. Rannamaa “Kadri”, Eno Raud „Kalevipoeg", F. Tuglas „Siil“, Eno Raud „Kalevipoeg“

Rahvaluuletekstid.

Rahvalaulud: töölaulud, laulud tarkusest ja rumalusest, maagilised laulud, loitsud. „Kalevala” lood. Looma- ja imemuinasjutud. Tekke- ja seletusmuistendid. Hiiu- ja vägilasmuistendid (Kalevipoeg, Suur Tõll). Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid. Tarkuse-, õppimis- ja tööteemalised vanasõnad ning kõnekäänud. Paikkondliku algupäraga rahvaluuletekstid, muistendid.

Põhjalikumalt käsitletavad autorid.

Andrus Kiviräha, Friedrich Reinhold Kreutzwaldi, Astrid Lindgreni ja S. Rannamaa, Mark Twain.

2.2.5. Kirjanduse õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

1) väljendab end korrektselt suuliselt ja kirjalikult, jutustab kokkuvõtvalt teoses toimunust, arutleb teoses kujutatu üle ning kirjutab omaloomingulisi töid;
2) loeb eakohast eri žanris väärtkirjandust, kujundab selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendab lugejaoskusi;
3) mõistab teose lugemisel tekkivate seisukohtade paljusust, väärtustab erinevaid ideid ja kujutamisviise;
4) tõlgendab, analüüsib ja mõistab kirjandusteost kui erinevate lugude ja inimsuhete, elamuste ja väärtuste allikat ning erinevate seisukohtade peegeldajat;
5) väärtustab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja eri rahvaste kultuuri tutvustajat;
6) kasutab vajaliku teabe hankimiseks erinevaid allikaid, nii teatmeteoseid kui ka internetti.

2.2.6. Kirjanduse õpitulemused ja õppesisu III kooliastmes

Lugemine ja jutustamine

Õpitulemused

Õpilane:

1) on läbi lugenud vähemalt 12 eakohast eri žanris väärtkirjandusteost;
2) loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestades ning väärtustab lugemist;
3) oskab tutvustada loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrrelda teost mõne teise teosega;
4) suudab jutustada loetud teosest kokkuvõtvalt, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Õpitulemused

Õpilane:

1) oskab vastata teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
2) kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate;
3) kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määrab teose olulisemad sündmused ning arutleb põhjuse-tagajärje seoste üle;
4) kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi;
5) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka igapäevaelust;
6) leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte ning kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
7) otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse;
8) tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;
9) oskab luuletusi lahti mõtestada;
10) eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutt, muistend) liike ning oskab nimetada nende tunnuseid;
11) oskab seletada õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ning tähendust;
12) seletab oma sõnadega eepika, lüürika, dramaatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli, ballaadi, valmi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja tragöödia olemust.

Teksti esitus ja omalooming

Õpitulemused

Õpilane:

1) esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, taotledes esituse ladusust ja selgust ning tekstitäpsust;
2) koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande;
3) kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöökirjeldus) või jutustava (muinasjutt või muistend) teksti;
4) kirjutab kirjandusteose põhjal arutluselementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete põhjal ning jälgides, et tekst oleks arusaadav, stiil sobiv, vormistus ja õigekiri korrektsed.

Omalooming. Õpilased kirjutavad õpetaja valikul lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid:

1) muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatusi, naljaloo kõnekäändude põhjal, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo muudetud vaatepunktiga, puänteeritud loo, mitme teose peategelaste võrdluse, vaadatud filmi põhjal ühelauselise või pikema kokkuvõtte või soovituse jm;
2) ulme- või detektiivjutu, haiku, vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, minavormis loo, detailidega laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, ühest ja samast sündmusest traagilise ning

koomilise loo, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, tegelase seletuskirja jm;

3) muinasjutu, muistendi ja regilaulu, kujundirikka luuletuse, tegelase iseloomustuse või eluloo, tegelaste juhtlaused, teise ajastusse paigutatud tegevustikuga loo, miljöökirjelduse, kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse, alustekstile sisulise vastandteksti, teatrietenduse, filmi- või kirjandusteose arvustuse jm;
4) teemamapi või lühiuurimuse tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta.

Soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks.
Eduard Bornhöhe „Tasuja" või „Vürst Gabriel ehk Pirita kloostri viimsed päevad", Oskar Lutsu „Kevade", Albert Kivikase „Nimed marmortahvlil", Lydia Koidula „Säärane mulk", Helga Nõu „Pea suu!" või muu noorsooromaan, Aidi Valliku „Kuidas elad, Ann?", George Orwelli „Loomade farm", Antoine de Saint-Exupéry „Väike prints", üks Agatha Christie või Arthur Conan Doyle'i romaan omal valikul, üks reisikiri omal valikul, vähemalt üks uudisproosateos omal valikul, üks vabalt valitud luulekogu igal aastal, A. H. Tammsaare "Tõde ja õigus"- katkend

Rahvaluule tekstivalik. Eri liiki muistendid ja muinasjutud. Koha- ja ajaloolised muistendid, usundilised muistendid. M.J. Eisen "Rahaaugu jutud" Rahvalaulud (laulud sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma- ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud). Rahvanaljandid, anekdoodid. Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid. Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud. Eesti rahva mõistatusi. Paikkondliku algupäraga rahvaluuletekstid, muistendid.

Põhjalikumalt käsitletavad autorid. Sissevaateid Fred Jüssi, Lydia Koidula, Juhan Liivi, Viivi Luige, Oskar Lutsu, Lennart Meri, Jüri Parijõe, Kristjan Jaak Petersoni, Hando Runneli, Anton Hansen Tammsaare ja Marie Underi ning mõne paikkondlikult tähtsa kirjaniku elu-, tegevus- ja loominguloosse.

2.2.6.1 7.klassi kirjanduse õppesisu, teadmised ja oskused

Õpitulemused																Õppesisu
on läbi lugenud vähemalt 4 eakohast eri žanris väärtkirjandusteost	loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestades ning väärtustab lugemist	1) oskab tuvastada loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrrelda teost mõne teise teosega;	1) oskab jutustada loetud teosest kokkuvõtlikult, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.	oskab vastata teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele	kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate	kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määrab teose olulisemad sündmused ning arutleb põhjuse-tagajärje seoste üle	kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi	põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhiendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist	leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte ning kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte	otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse	tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja alegooriaid	oskab luuletusi lahti mõtestada	eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutt, muistend, [illegible])	oskab seletada õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ning tähendust	[illegible] jutustuse, novelli, ballaadi, valmi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja	
																III aste 7. klass
																1. Lugemine ja jutustamine
					X	X	X		X	X						Lugemise iseseisev eesmärgistamine.
				X	X	X		X	X	X						Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.
				X	X	X		X	X	X						Eesmärgistatud ülelugemine.
				X	X	X			X	X						Erinevate lugemistehnikate valdamine.
						X	X	X	X	X						Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.
				X	X	X		X	X	X						Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
					X	X		X	X	X						Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.

				X X	X	X		X	X	X						Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega.
				X	X	X		X	X	X						Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
				X	X	X		X	X	X						Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
				X	X	X		X	X	X						Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
				X	X	X		X	X	X						Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või eri liiki lõppude lisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi.
				X	X	X			X							Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.
				X	X	X			X							Tutvumine erinevate media (raadio, televisioon, internet) jutustamisviisidega.
																2.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine
																2.1Teksti kui terviku mõistmine.
				X	X	X			X							Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, fantaasia-, analüüsi- ja hindamisküsimused.
			X	X									X	X		Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnade või arvamusega, tekstile toetumata.
			X	X									X	X		Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena.
			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				Teksti kesksete mõtete leidmine..

X	X		X	X				X	X			X				Teose teema ja peamõtte sõnastamine.
X	X		X	X		X		X		X	X	X				Kokkuvõtte kirjutamine.
X	X	X	X	X		X		X		X		X				Konspekti koostamine
X	X															Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ning sõnastamine.
X	X		X	X	X							X				Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine ja kaitsmine.
X	X		X	X			X	X		X						Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ning tekstinäidete varal.
																Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ning valiku põhjendamine.
X	X	X	X	X									X	X		Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahenduse seoste üle arutlemine.
X	X		X	X			X	X		X	X	X				Loetu põhjal järelduste tegemine.
			X	X	X			X	X	X	X	X				Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
X	X									X	X					**2.2 Teksti kui terviku mõistmine.** Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt.
X	X			X	X		X	X	X							Muutuv ja muutumatu tegelane. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine.
X	X	X			X		X	X								Lihtne ja keeruline tegelane.
						X					X					Tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ning ümbritseva maailmaga.

X	X									X	X					Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine ning suhete analüüs.
X	X									X	X					Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X							Tegelasrühmade vaheline konflikt ja konflikti gradatsioon.
X	X				X	X			X							Mitme teose peategelaste võrdlemine.
X	X		X		X		X	X	X							Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
X	X		X		X		X		X							Miljöö kirjeldamine.
																Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus.
X	X	X							X							Pöördeliste sündmuste leidmine.
X	X			X	X		X									Sündmuste põhjuse-tagajärje seoste leidmine.
																Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine.
X	X									X	X					Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest.
X	X			X	X		X	X	X							Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine.
X		X			X	X	X		X							Teksti aja- või kultuuriloolise tähenduse uurimine
X								X								Tekstist filmilike episoodide leidmine.
																Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.
																2.3Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.

			X	X								X	X	**Mõisted:** Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.
			X	X								X	X	Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse ning inversiooni tundmine ja kasutamine.
			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			Sümbolite seletamine. Allegooria ning allteksti mõistmine. Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
			X	X				X	X			X			Allegooria ning allteksti mõistmine.
			X	X		X		X		X	X	X			Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine.
			X	X		X		X		X		X			Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
															Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.
			X	X	X							X			Mõistatuse kui sõnalise peitepildi äraarvamine ja loomine.
			X	X			X	X		X					Mõttekorduste leidmine regilaulust.
															Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest.
			X	X									X	X	Luuleteksti tõlgendamine.
			X	X			X	X		X	X	X			Autori keelekasutuse omapära leidmine.
			X	X	X			X		X	X	X			Teose stiililise eripära kirjeldamine.
									X						Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
X	X									X	X				Luule vorm: värss, stroof, erinevad riimiskeemid.

X	X									X	X				Oodi, ballaadi, soneti, haiku ja vabavärsilise luule tunnused.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Piltluule
X	X				X	X			X						Rahvaluule liigid ja alaliigid.
X	X		X		X		X	X	X						Regilaul ja riimiline rahvalaul.
X	X		X		X		X		X						Muinasjutu tunnused, kompositsioon ja rändmotiivid.
															Muistendi tunnused.
X	X	X							X						Müüdi tunnused.
X	X			X	X		X								Kõnekäänu, vanasõna ja mõistatuse olemus.
															Naljandi ja anekdoodi tunnused.
X	X									X	X				Puändi olemus. Tänapäeva folkloor ehk poploor
X	X			X	X		X	X	X						Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus.
X	X	X			X	X	X	X	X						Muutuv ja muutumatu tegelane.
		X	X									X	X		Prototüüp
		X	X									X	X		Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika ning dramaatika tunnused.
		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				Eepose, romaani (erinevad liigid), jutustuse, novelli tunnused.
		X	X				X	X			X				Seiklus-, ulme- ja detektiivromaani tunnused.
		X	X		X		X		X	X	X				Reisikirja olemus.
		X	X		X		X		X		X				Komöödia, tragöödia ning draama tunnused.
X	X														Lavastus.

X	X	X	X	X							X				Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik.
X	X	X	X			X	X		X						Kirjandusteose dramatiseering.
X	X														Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis.
X	X	X	X									X	X		Kirjandusteose ekraniseering.
X	X	X	X			X	X		X	X	X				Arvustuse olemus.
		X	X	X			X	X	X	X	X				**4. Teksti esitus ja omalooming**
X	X	X							X						**4.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
X	X			X	X		X								Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus.
															Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ning hääletugevuse valimine.
X	X									X	X				Korrektne kehahoid. Hingamine ja diktsioon.
X	X			X	X		X	X	X						Silmside hoidmine kuulaja ning vaatajaga. Miimika ja žestide jälgimine
X	X	X			X	X	X	X	X						Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele, kasutades illustreerivaid katkendeid.
					X										Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
					X										Luuleteksti esitamine peast.
					X										Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
					X										Lühikese proosateksti esitamine (dialoog või monoloog).
						X				X					Draamateksti esitamine ositi. Instseneeringu esitamine.
						X		X		X					**4.2 Omalooming**.

																Õpilased kirjutavad õpetaja valikul lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: 1.muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatusi, naljaloo kõnekäändude põhjal, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo muudetud vaatepunktiga, puänteeritud loo, mitme teose peategelaste võrdluse, vaadatud filmi põhjal ühelauselise või pikema kokkuvõtte või soovituse
X	X									X	X					2.ulme- või detektiivjutu, haiku, vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, minavormis loo, detailidega laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, ühest ja samast sündmusest traagilise ning koomilise loo, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, tegelase seletuskirja

X	X									X	X				3.muinasjutu, muistendi ja regilaulu, kujundirikka luuletuse, tegelase iseloomustuse või eluloo, tegelaste juhtlaused, teise ajastusse paigutatud tegevustikuga loo, miljöökirjelduse, kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse, alustekstile sisulise vastandteksti, teatrietenduse, filmi- või kirjandusteose arvustuse jm;
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						teemamapi või lühiuurimuse tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta.
X	X				X	X			X						**Väärtused ja kõlblus**
X	X		X		X		X	X	X						**Enesehinnang.**
X	X		X		X		X		X						Ausus enese ja teiste vastu.
															Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
X	X	X							X						Kirjutatud ja kirjutamata seadused
X	X			X	X		X								Arusaamine heast ja halvast.
															Õiglus ja ebaõiglus.
X	X									X	X				Kiiduväärne ja taunitav
X	X			X	X		X	X	X						Eesmärgid
X	X	X			X	X	X	X	X						Eneseotsingud
		X	X									X	X		Minu tervis ja tulevik
		X	X									X	X		Õnnelik olemine
		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				Minu tugevad ja nõrgad küljed
		X	X				X	X			X				Rikkuse ja vaesuse probleemid
		X	X		X		X		X	X	X				**Kodus ja koolis**

X	X	X	X		X		X		X		X			Perekond.
X	X													Kodu toetav jõud.
X	X	X	X	X							X			Armastus oma kodu ja koduste vastu.
X	X	X	X			X	X		X					Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised.
X	X													Suhted eakaaslastega
X	X	X	X									X	X	suhted õpetajatega
		X	X			X	X		X	X	X			Poiste ja tüdrukute suhted.
X	X	X	X	X			X	X	X	X	X			Esimene armastus.
X	X			X	X		X							Ühised väärtused
														koostegutsemine ja üksiolek
X	X									X	X			erinevad kooliprobleemid
X	X			X	X		X	X	X					abivajaja ning aitaja
X	X	X			X	X	X	X	X					sallivus teistsuguste inimeste suhtes
		X	X									X	X	liidriks olek
		X	X									X	X	Piir oma ja võõra vahel
		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			Piir lubatu ja lubamatu vahel.
		X	X				X	X			X			**Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus**
		X	X		X		X		X	X	X			Kultuuride mitmekesisus.
		X	X		X		X		X		X			Elu erinevates kultuurides
														Kultuuride mitmekesisus.
		X	X	X							X			rahvuskultuur
		X	X			X	X		X					sallivus erinevate kultuurinähtuste suhtes

X	X														Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.
X	X	X	X									X	X		Külalislahkus.
X	X	X	X			X	X		X	X	X				Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.
X	X	X	X	X			X	X	X	X	X				Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale
X	X		X		X		X	X	X						Rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad.
X	X		X		X		X		X						Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.
															Mängiv inimene
X	X	X							X						Mängulisus elus ja loomingus.
X	X			X	X		X								Leidlik probleemide lahendamine.
															Loova mõtteviisi rakendamine.
X	X									X	X				Iluelamused.
X	X			X	X		X	X	X						Loominguline koostöö.
X	X	X			X	X	X	X	X						Mängult ja päriselt.
			X	X									X	X	Mõtlemisvabadus ja mõtlemiskohustus.
			X	X									X	X	**Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng**
			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			Minu osa looduse hoidmisel.
			X	X				X	X			X			Roheline mõtteviis.
			X	X		X		X		X	X	X			Üleilmsed loodushoiuprobleemid
X	X		X	X		X		X		X		X			Austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse.

X	X														Tasakaal looduses.
X	X	X	X	X	X							X			Aastaaegade omanäolisus.
X	X		X	X			X	X		X					Linna- ja maakeskkonna erinevus.
															Kodanikuühiskond ja rahvussuhted
X	X		X	X									X	X	Minu juured.
			X	X			X	X		X	X	X			Mina Eesti ühiskonna liikmena.
X	X	X	X	X	X			X	X	X	X	X			Seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel.
X	X			X	X		X								Ajaloomälu
															Traditsioonid ja sündmused
X	X									X	X				Suhe keelesse.
X	X			X	X		X	X	X						Murdekeele omapära.
X	X	X			X	X	X	X	X						Kodupaiga väärtustamine.
		X	X									X	X		Rahvusidentiteet.
		X	X									X	X		Eestlaste ja venelaste suhted
		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				Rassismiprobleemid.
		X	X				X	X			X				Teistsuguste kultuuride austamine.
		X	X		X		X		X	X	X				**Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon**
		X	X		X		X				X				Avastamisrõõm ja õppimiskogemused.
														X	Tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused.
X	X	X	X	X							X				Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas.

X	X	X	X			X	X		X						Keeleline mõjutamine
X	X														Infoteadlik inimene.
X	X	X	X									X	X		Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.
X	X	X	X			X	X		X	X	X				Oskar Lutsu „Kevade”
X	X	X	X	X			X	X	X	X	X				Aidi Valliku „Kuidas elad, Ann?
X	X	X							X						Antoine de Saint-Exupéry „Väike prints
															Rahvaluule tekstivalik
X	X			X	X		X								Koha- ja ajaloolised muistendid
															Usundilised muistendid.
X	X									X	X				Kaval-Antsu ja Vanapagana lood
X	X			X	X		X	X	X						Rahvalaulud (sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma-ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud).
X	X	X			X	X	X	X	X						Rahvanaljandid
		X	X									X	X		Piiblilood
		X	X									X	X		Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud.
		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				Eesti rahva mõistatusi.
															Põhjalikumalt käsitletavad autorid
		X	X		X		X		X	X	X				Oskar Luts
		X	X		X		X		X		X				Fred Jüssi

X	X	X							X					Juhan Liiv
														Mõisted
		X	X			X	X		X					Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.

7.klassi õpitulemused

Lugemine ja jutustamine

Õpilane:

1) on läbi lugenud vähemalt 4 eakohast ja eri žanrilist tervikteost (raamatut);
2) loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestades ning väärtustab lugemist;
3) tutvustab loetud raamatu autorit, sisu ja tegelasi;
4) suudab jutustada loetud teosest kokkuvõtvalt, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Õpitulemused

Õpilane:

1) oskab vastata teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
2) kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate;
3) kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määrab teose olulisemad sündmused;
4) kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb tegelasi;
5) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide üle;
6) leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema ja peamõtte ning kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
7) otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse;
8) tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, võrdlusi;
9) selgitab õpitud vanasõnade, kõnekäändude, mõistatuste kujundlikkust ja tähendust;
10) mõtestab luuletuse tähenduse, iseenda elamusele, kogemusele ja väärtustele tuginedes;
11) eristab tekstõnäite põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutt, muistend) like, nimetab nende tunnuseid.

Soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks. Eduard Bornhöhe „Tasuja", Oskar Luts „Kevade", Aidi Vallik „Kuidas elad, Ann?", A. de Saint-Exupery „Väike prints",

Rahvaluule tekstivalik. Eri liiki muistendid ja muinasjutud. Koha- ja ajaloolised muistendid, usundilised muistendid. M.J. Eisen "Rahaaugu jutud" Rahvalaulud (laulud sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma- ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud). Rahvanaljandid, anekdoodid. Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid. Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud. Eesti rahva mõistatusi. Paikkondliku algupäraga rahvaluuletekstid, muistendid.

Põhjalikumalt käsitletavad autorid. Fred Jüssi, Viivi Luik Oskar Luts, Hando Runnel, Jüri Parijõgi

2.2.6.2 8. klassi kirjanduse õppesisu, teadmised ja oskused

Õpitulemused																Õppesisu
on läbi lugenud vähemalt 4 eakohast eri žanris väärtkirjandusteost	loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestades ning väärtustab lugemist	2) oskab tutvustada loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrrelda teost mõne teise teosega;	2) suudab jutustada loetud teosest kokkuvõtvalt, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.	oskab vastata teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele	kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate	kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määrab teose olulisemad sündmused ning arutleb põhjuse-tagajärje seoste üle	kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi	põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist	leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte ning kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte	otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse	tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi	oskab luuletusi lahti mõtestada	eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu	oskab seletada õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ning tähendust	jutustuse, novelli, ballaadi, valmi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja	**III aste** 8. klass
																1. Lugemine ja jutustamine
					X	X	X		X	X						Lugemise iseseisev eesmärgistamine.
				X	X	X		X	X	X						Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.
				X	X	X		X	X	X						Eesmärgistatud ülelugemine.
				X	X	X			X	X						Erinevate lugemistehnikate valdamine.
						X	X	X	X	X						Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.
				X	X	X		X	X	X						Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
					X	X		X	X	X						Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.

				X X	X	X		X	X	X						Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega.
				X	X	X		X	X	X						Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
				X	X	X		X	X	X						Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
				X	X	X		X	X	X						Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
				X	X	X		X	X	X						Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või eri liiki lõppude lisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi.
				X	X	X			X							Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.
				X	X	X			X							Tutvumine erinevate media (raadio, televisioon, internet) jutustamisviisidega.
																2.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine
				X	X	X			X							**2.1Teksti kui terviku mõistmine.**
																Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, fantaasia-, analüüsi- ja hindamisküsimused.
																Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnade või arvamusega, tekstile toetumata.
X	X									X	X					Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena.
X	X									X	X					Teksti kesksete mõtete leidmine..

X	X	X	X	X	X	X	X	X	X							Teose teema ja peamõtte sõnastamine.
X	X				X	X			X							Kokkuvõtte kirjutamine.
X	X		X		X		X	X	X							Konspekti koostamine
X	X		X		X		X		X							Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ning sõnastamine.
																Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine ja kaitsmine.
X	X	X							X							Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ning tekstinäidete varal.
X	X			X			X									Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ning valiku põhjendamine.
					X											Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahenduse seoste üle arutlemine.
X	X									X	X					Loetu põhjal järelduste tegemine.
X	X			X	X		X	X	X							Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
X	X	X			X	X	X	X	X							**2.2 Teksti kui terviku mõistmine.** Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt.
		X	X									X	X			Muutuv ja muutumatu tegelane. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine.
		X	X									X	X			Lihtne ja keeruline tegelane.
		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X					Tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ning ümbritseva maailmaga.

		X	X				X	X			X				Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine ning suhete analüüs.
		X	X		X		X		X	X	X				Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi.
		X	X		X		X		X		X				Tegelasrühmade vaheline konflikt ja konflikti gradatsioon.
															Mitme teose peategelaste võrdlemine.
		X	X	X							X				Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
		X	X			X	X		X						Miljöö kirjeldamine.
															Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus.
		X	X									X	X		Pöördeliste sündmuste leidmine.
		X	X			X	X		X	X	X				Sündmuste põhjuse-tagajärje seoste leidmine.
		X	X	X			X	X	X	X	X				Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine.
		X	X			X	X		X	X	X				Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest.
		X	X	X			X	X	X	X	X				Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine.
X	X									X	X				Teksti aja- või kultuuriloolise tähenduse uurimine
X	X									X	X				Tekstist filmilike episoodide leidmine.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.
X	X				X	X			X						**2.3Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.**

X	X		X		X		X	X	X			X	X	**Mõisted:** Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.
X	X		X		X		X		X			X	X	Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse ning inversiooni tundmine ja kasutamine.
												X		Sümbolite seletamine. Allegooria ning allteksti mõistmine. Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
X	X	X							X			X		Allegooria ning allteksti mõistmine.
X	X			X	X		X					X		Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine.
												X		Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
X	X									X	X			Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.
X	X			X	X		X	X	X			X		Mõistatuse kui sõnalise peitepildi äraarvamine ja loomine.
X	X	X			X	X	X	X	X					Mõttekorduste leidmine regilaulust.
														Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest.
			X	X								X	X	Luuleteksti tõlgendamine.
			X	X			X	X		X	X	X		Autori keelekasutuse omapära leidmine.
			X	X	X			X	X	X	X	X		Teose stiililise eripära kirjeldamine.
														Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
X	X									X	X			Luule vorm: värss, stroof, erinevad riimiskeemid.

X	X									X	X				Oodi, ballaadi, soneti, haiku ja vabavärsilise luule tunnused.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Piltluule
X	X				X	X			X						Rahvaluule liigid ja alaliigid.
X	X		X		X		X	X	X						Regilaul ja riimiline rahvalaul.
X	X		X		X		X		X						Muinasjutu tunnused, kompositsioon ja rändmotiivid.
															Muistendi tunnused.
X	X	X							X						Müüdi tunnused.
X	X			X	X		X								Kõnekäänu, vanasõna ja mõistatuse olemus.
															Naljandi ja anekdoodi tunnused.
X	X									X	X				Puändi olemus. Tänapäeva folkloor ehk poploor
X	X			X	X		X	X	X						Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus.
X	X	X			X	X	X	X	X						Muutuv ja muutumatu tegelane.
X	X									X	X				Prototüüp
X	X									X	X				Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika ning dramaatika tunnused.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Eepose, romaani (erinevad liigid), jutustuse, novelli tunnused.
X	X				X	X			X						Seiklus-, ulme- ja detektiivromaani tunnused.
X	X		X		X		X	X	X						Reisikirja olemus.
X	X		X		X		X		X						Komöödia, tragöödia ning draama tunnused.
															Lavastus.

X	X	X							X						Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik.
X	X			X	X		X								Kirjandusteose dramatiseering.
															Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis.
X	X									X	X				Kirjandusteose ekraniseering.
X	X			X	X		X	X	X						Arvustuse olemus.
X	X	X			X	X	X	X	X						**4. Teksti esitus ja omalooming**
X	X	X							X						**4.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
X	X			X	X		X								Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus.
															Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ning hääletugevuse valimine.
X	X									X	X				Korrektne kehahoid. Hingamine ja diktsioon.
X	X			X	X		X	X	X						Silmside hoidmine kuulaja ning vaatajaga. Miimika ja žestide jälgimine
X	X	X			X	X	X	X	X						Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele, kasutades illustreerivaid katkendeid.
					X										Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
					X										Luuleteksti esitamine peast.
					X										Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
					X										Lühikese proosateksti esitamine (dialoog või monoloog).
						X				X					Draamateksti esitamine ositi. Instseneeringu esitamine.
						X		X		X					**4.2 Omalooming**.

																Õpilased kirjutavad õpetaja valikul lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: 1.muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatusi, naljaloo kõnekäändude põhjal, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo muudetud vaatepunktiga, puänteeritud loo, mitme teose peategelaste võrdluse, vaadatud filmi põhjal ühelauselise või pikema kokkuvõtte või soovituse
	X	X									X		X			2.ulme- või detektiivjutu, haiku, vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, minavormis loo, detailidega laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, ühest ja samast sündmusest traagilise ning koomilise loo, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, tegelase seletuskirja

	X	X									X	X			3.muinasjutu, muistendi ja regilaulu, kujundirikka luuletuse, tegelase iseloomustuse või eluloo, tegelaste juhtlaused, teise ajastusse paigutatud tegevustikuga loo, miljöökirjelduse, kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse, alustekstile sisulise vastandteksti, teatrietenduse, filmi- või kirjandusteose arvustuse jm;
	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X					teemamapi või lühiuurimuse tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta.
															Väärtused ja kõlblus
															Enesehinnang.
	X	X		X		X		X		X					Ausus enese ja teiste vastu.
	X	X				X	X			X					Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
	X	X	X							X					Kirjutatud ja kirjutamata seadused
	X	X			X	X		X							Arusaamine heast ja halvast.
	X	X		X		X		X	X	X					Õiglus ja ebaõiglus.
	X	X									X	X			Kiiduväärne ja taunitav
	X	X			X	X		X	X	X			X		Eesmärgid
	X	X	X			X	X	X	X	X			X		Eneseotsingud
															Minu tervis ja tulevik
	X	X									X	X			Õnnelik olemine
	X	X			X	X		X	X	X					Minu tugevad ja nõrgad küljed
	X	X	X			X	X	X	X	X					Rikkuse ja vaesuse probleemid
															Kodus ja koolis

X	X	X	X	X							X			Perekond.
X	X	X	X			X	X		X					Kodu toetav jõud.
X	X													Armastus oma kodu ja koduste vastu.
X	X	X	X									X	X	Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised.
X	X	X	X			X	X		X	X	X			Suhted eakaaslastega
X	X	X	X	X			X	X	X	X	X			suhted õpetajatega
														Poiste ja tüdrukute suhted.
X	X	X							X					Esimene armastus.
X	X			X	X		X							Ühised väärtused
														koostegutsemine ja üksiolek
X	X									X	X			erinevad kooliprobleemid
X	X			X	X		X	X	X					abivajaja ning aitaja
X	X	X			X	X	X	X	X					sallivus teistsuguste inimeste suhtes
		X	X									X	X	liidriks olek
		X	X									X	X	Piir oma ja võõra vahel
		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X			Piir lubatu ja lubamatu vahel.
		X	X				X	X			X			**Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus**
		X	X		X		X		X	X	X			Kultuuride mitmekesisus.
		X	X		X		X		X		X			Elu erinevates kultuurides
														Kultuuride mitmekesisus.
		X	X	X							X			rahvuskultuur
		X	X			X	X		X					sallivus erinevate kultuurinähtuste suhtes

X	X														Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.
X	X	X	X									X	X		Külalislahkus.
X	X	X	X			X	X		X	X	X				Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.
X	X	X	X	X			X	X	X	X	X				Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale
X	X		X		X		X	X	X						Rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad.
X	X		X		X		X		X						Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.
															Mängiv inimene
X	X	X							X						Mängulisus elus ja loomingus.
X	X			X	X		X								Leidlik probleemide lahendamine.
															Loova mõtteviisi rakendamine.
X	X									X	X		X		Iluelamused.
X	X			X	X		X	X	X						Loominguline koostöö.
X	X	X			X	X	X	X	X						Mängult ja päriselt.
X	X	X			X		X	X	X						Mõtlemisvabadus ja mõtlemiskohustus.
															Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng
X	X									X	X		X		Minu osa looduse hoidmisel.
													X	X	Roheline mõtteviis.
X	X									X	X		X		Üleilmsed loodushoiuprobleemid
X	X									X	X		X		Austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse.

X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Tasakaal looduses.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Aastaaegade omanäolisus.
X	X				X	X			X						Linna- ja maakeskkonna erinevus.
X	X		X		X		X	X	X						**Kodanikuühiskond ja rahvussuhted**
X	X		X		X		X		X						Minu juured.
X	X														Mina Eesti ühiskonna liikmena.
X	X	X							X						Seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel.
X	X			X	X		X								Ajaloomälu
															Traditsioonid ja sündmused
X	X									X	X			X	Suhe keelesse.
X	X			X	X		X	X	X						Murdekeele omapära.
X	X	X			X	X	X	X	X						Kodupaiga väärtustamine.
X	X	X			X		X	X	X						Rahvusidentiteet.
X	X														Eestlaste ja venelaste suhted
X	X									X	X		X		Rassismiprobleemid.
X	X									X	X			X	Teistsuguste kultuuride austamine.
															Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon
X	X									X	X		X		Avastamisrõõm ja õppimiskogemused.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas.

X	X				X	X			X						Keeleline mõjutamine
X	X		X		X		X	X	X						Infoteadlik inimene.
X	X		X		X		X		X						Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.
X	X														Agatha Christie või Arthur Conan Doyle'i romaan
X	X	X							X						Helga Nõu „Pea suu!"
X	X			X	X		X								George Orwelli „Loomade farm
															Rahvaluule tekstivalik
X	X									X	X			X	Koha- ja ajaloolised muistendid
X	X			X	X		X	X	X						Usundilised muistendid.
X	X	X			X	X	X	X	X						Kaval-Antsu ja Vanapagana lood
X	X			X	X		X	X	X						Rahvalaulud (sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma-ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud).
X	X	X			X	X	X	X	X						Rahvanaljandid
X	X	X			X		X	X	X						Piiblilood
X	X														Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud.
X	X									X	X		X		Eesti rahva mõistatusi.
															Põhjalikumalt käsitletavad autorid
X	X									X	X		X		Jüri Parijõgi
X	X									X	X		X		Marie Under

X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Lennart Meri
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						**Mõisted**
X	X				X	X			X						Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.

8.klassi õpitulemused

Lugemine ja jutustamine

Õpilane:

1) On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut);
2) loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist;
3) tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega;
4) jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni;

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Õpitulemused

Õpilane:

Teose/loo kui terviku mõistmist toetavad tegevused

1) vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
2) kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate;
3) kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused ning arutleb põhjus-tagajärg-seoste üle;
4) kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ja demokraatlikest väärtustest;
5) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
6) leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
7) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;
8) tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;
9) oskab luuletusi lahti mõtestada;
10) eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutt, muistend) liike ning oskab nimetada nende tunnuseid;
11) oskab seletada õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ning tähendust;
12) seletab oma sõnadega eepika, lüürika, dramaatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli, ballaadi, valmi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja tragöödia olemust

Soovituslik loend teoste terviklikuks käsitlemiseks. Eduard Bornhöhe „Tasuja", Oskar Luts „Kevade", Aidi Vallik „Kuidas elad, Ann?", A. de Saint-Exupery „Väike prints",

Rahvaluule tekstivalik. Eri liiki muistendid ja muinasjutud. Koha- ja ajaloolised muistendid, usundilised muistendid. M.J. Eisen "Rahaaugu jutud" Rahvalaulud (laulud sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma- ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud). Rahvanaljandid, anekdoodid. Piiblilood, erinevate rahvaste müüdid. Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud. Eesti rahva mõistatusi. Paikkondliku algupäraga rahvaluuletekstid, muistendid.

Põhjalikumalt käsitletavad autorid. Lydia Koidula, Eduard Bornhöhe, Aidi Vallik, Oskar Luts,

2.2.6.3 9.klassi kirjanduse õppesisu, teadmised ja oskused

Õpitulemused																Õppesisu
on läbi lugenud vähemalt 4 eakohast eri žanris väärtkirjandusteost	loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestades ning väärtustab lugemist	5) oskab tutvustada loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrrelda teost mõne teise teosega;	5) suudab jutustada loetud teosest kokkuvõtvalt, järgides teksti sisu ja kompositsiooni.	oskab vastata teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele	kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ning tsitaate	kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määrab teose olulisemad sündmused ning arutleb põhjuse-tagajärje seoste üle	kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi	põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist	leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte ning kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte	otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse	tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi	oskab luuletusi lahti mõtestada	eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajuttu (muinasjutt, muistend)	oskab seletada õpitud vanasõnade, kõnekäändude ja mõistatuste kujundlikkust ning tähendust	jutustuse, novelli, ballaadi, valmi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja	**III aste** 9. klass
																1. Lugemine ja jutustamine
					X	X	X		X	X						Lugemise iseseisev eesmärgistamine.
				X	X	X		X	X	X						Kiire ja aeglane lugemine, ülelibisev ja süvenenud lugemine.
				X	X	X		X	X	X						Eesmärgistatud ülelugemine.
				X	X	X			X	X						Erinevate lugemistehnikate valdamine.
						X	X	X	X	X						Oma lugemise analüüs ja lugemisoskuse hindamine.

				X	X	X		X	X	X						Etteloetava teksti eesmärgistatud jälgimine.
					X	X		X	X	X						Huvipakkuva kirjandusteose leidmine ja iseseisev lugemine.
				X X	X	X		X	X	X						Loetud raamatu autori, sisu ja tegelaste probleemide ja sõnumi tutvustamine klassikaaslastele, teose võrdlemine mõne teise teosega.
				X	X	X		X	X	X						Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele.
				X	X	X		X	X	X						Soovitatud tervikteoste kodulugemine ning ühisaruteluks vajalike ülesannete täitmine.
				X	X	X		X	X	X						Tekstilähedane jutustamine märksõnade abil.
				X	X	X		X	X	X						Loo jutustamine teksti kompositsioonist lähtuvalt, jutustades tegevuse aja ja koha muutmine, uute tegelaste ja sündmuste ja/või eri liiki lõppude lisamine, eri vaatepunktist jutustamine, jutustades tsitaatide kasutamine, kokkuvõtlik jutustamine faabula ja/või süžee järgi.
				X	X	X			X							Teose lugemise ajal ja/või järel tekkinud kujutluspildist jutustamine.
				X	X	X			X							Tutvumine erinevate media (raadio, televisioon, internet) jutustamisviisidega.
				X	X	X			X							**2.Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine**
																2.1Teksti kui terviku mõistmine.
X	X									X	X				X	Küsimuste koostamine: fakti-, järeldamis-, fantaasia-, analüüsi- ja hindamisküsimused.
X	X									X	X				X	Küsimustele vastamine tsitaadiga, teksti toel oma sõnade või arvamusega, tekstile toetumata.

X	X	X	X	X	X	X	X	X	X							Teksti kavastamine: kavapunktid väitlausete ja märksõnadena.
X	X				X	X			X							Teksti kesksete mõtete leidmine..
X	X		X		X		X	X	X							Teose teema ja peamõtte sõnastamine.
X	X		X		X		X		X							Kokkuvõtte kirjutamine.
																Konspekti koostamine
X	X	X							X							Arutlemine mõnel teoses käsitletud teemal. Autori hoiaku ja teose sõnumi mõistmine ning sõnastamine.
X	X			X	X		X									Oma arvamuse sõnastamine ja põhjendamine ja kaitsmine.
																Esitatud väidete tõestamine oma elukogemuse ning tekstinäidete varal.
X	X									X	X		X			Illustratiivsete näidete leidmine tekstist: tsitaatide otsimine ja valimine, tähenduse kommenteerimine ning valiku põhjendamine.
X	X			X	X		X	X	X							Probleemi olemuse-põhjuse-tagajärje-lahenduse seoste üle arutlemine.
X	X	X			X	X	X	X	X							Loetu põhjal järelduste tegemine.
X	X	X			X		X	X	X							Tundmatute sõnade tähenduse otsimine sõnaraamatust või teistest teabeallikatest ning oma sõnavara rikastamine.
X	X															**2.2 Teksti kui terviku mõistmine.** Tegelase analüüs: bioloogiline, psühholoogiline ja sotsiaalne aspekt.
X	X									X	X		X			Muutuv ja muutumatu tegelane. Teose käigus tegelasega toimunud muutuste leidmine.
																Lihtne ja keeruline tegelane.

X	X									X	X		X			Tegelase suhe iseenda, teiste tegelaste ning ümbritseva maailmaga.
X	X									X	X		X			Tegelastevahelise põhikonflikti leidmine ja sõnastamine ning suhete analüüs.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X							Tegelaste tegevusmotiivide selgitamine, käitumise põhjuste analüüsimine. Kirjanduslik tegelane ja selle prototüüp. Kirjanduse tüüptegelasi.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X							Tegelasrühmade vaheline konflikt ja konflikti gradatsioon.
X	X				X	X			X							Mitme teose peategelaste võrdlemine.
X	X		X		X		X	X	X							Sündmuste toimumise aja ja koha kindlaksmääramine.
X	X		X		X		X		X							Miljöö kirjeldamine.
X	X															Tegevuse pingestumine, kulminatsioon ja lahendus.
X	X	X							X							Pöördeliste sündmuste leidmine.
X	X			X	X		X									Sündmuste põhjuse-tagajärje seoste leidmine.
																Ajaloosündmuste ja kirjandusteoses kujutatu seostamine.
X	X									X	X			X		Ajastule iseloomuliku ainese leidmine teosest.
X	X			X	X		X	X	X							Eesti aja- ja kultuuriloo seostamine.
X	X	X			X	X	X	X	X							Teksti aja- või kultuuriloolise tähenduse uurimine
X	X									X	X		X			Tekstist filmilike episoodide leidmine.
X	X									X	X		X			Filmi ja kirjandusteose võrdlemine.
																2.3Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse, sh metakeele mõistmine.

X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						**Mõisted:** Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.
X	X				X	X			X						Epiteedi, võrdluse, metafoori, isikustamise, korduse, retoorilise küsimuse ja hüüatuse ning inversiooni tundmine ja kasutamine.
X	X		X		X		X	X	X						Sümbolite seletamine. Allegooria ning allteksti mõistmine. Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine. Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
X	X		X		X		X		X						Allegooria ning allteksti mõistmine.
X	X														Piltluule kui piltkujundi tõlgendamine.
X	X	X							X						Sõna-, karakteri- ja situatsioonikoomika leidmine
X	X			X	X		X								Kõnekäändude ja vanasõnade tähenduste seletamine.
															Mõistatuse kui sõnalise peitepildi äraarvamine ja loomine.
X	X									X	X			X	Mõttekorduste leidmine regilaulust.
X	X			X	X		X	X	X						Rahvalaulu elementide leidmine autoriluulest.
X	X	X			X	X	X	X	X						Luuleteksti tõlgendamine.
X	X									X	X		X		Autori keelekasutuse omapära leidmine.
															Teose stiililise eripära kirjeldamine.
X	X									X	X		X		Oma kujundliku väljendusoskuse hindamine ja arendamine.
X	X									X	X		X		Luule vorm: värss, stroof, erinevad riimiskeemid.

X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Oodi, ballaadi, soneti, haiku ja vabavärsilise luule tunnused.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Piltluule
X	X				X	X			X						Rahvaluule liigid ja alaliigid.
X	X		X		X		X	X	X						Regilaul ja riimiline rahvalaul.
X	X		X		X		X		X						Muinasjutu tunnused, kompositsioon ja rändmotiivid.
X	X														Muistendi tunnused.
X	X	X							X						Müüdi tunnused.
X	X			X	X		X								Kõnekäänu, vanasõna ja mõistatuse olemus.
															Naljandi ja anekdoodi tunnused.
X	X									X	X			X	Puändi olemus. Tänapäeva folkloor ehk poploor
X	X			X	X		X	X	X						Teksti kompositsioonielemendid: sissejuhatus, sõlmitus, teemaarendus, kulminatsioon, lõpplahendus.
X	X	X			X	X	X	X	X						Muutuv ja muutumatu tegelane.
															Prototüüp
X	X									X	X		X		Ilukirjanduse põhiliigid. Eepika, lüürika ning dramaatika tunnused.
X	X									X	X		X		Eepose, romaani (erinevad liigid), jutustuse, novelli tunnused.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Seiklus-, ulme- ja detektiivromaani tunnused.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Reisikirja olemus.
X	X				X	X			X						Komöödia, tragöödia ning draama tunnused.
X	X		X		X		X	X	X						Lavastus.

X	X		X		X		X		X						Dramaatika mõisted: monoloog, dialoog, vaatus, stseen, remark, repliik.
X	X														Kirjandusteose dramatiseering.
X	X	X							X						Filmikunsti väljendusvahendid: pilt ja sõna, kaader filmis.
X	X			X	X		X								Kirjandusteose ekraniseering.
														X	Arvustuse olemus.
															4. Teksti esitus ja omalooming
X	X			X	X		X	X	X						**4.1 Esitamine**. Esitamise eesmärgistamine (miks, kellele ja mida).
X	X	X			X	X	X	X	X						Esituse ladusus, selgus ja tekstitäpsus.
X	X	X			X		X	X	X						Esitamiseks kohase sõnavara, tempo ning hääletugevuse valimine.
X	X														Korrektne kehahoid. Hingamine ja diktsioon.
X	X									X	X		X		Silmside hoidmine kuulaja ning vaatajaga. Miimika ja žestide jälgimine
															Lugemissoovituste jagamine klassikaaslastele, kasutades illustreerivaid katkendeid.
X	X									X	X		X		Teost tutvustava ettekande koostamine ja esitamine.
X	X									X	X		X		Luuleteksti esitamine peast.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Lühikese proosateksti esitamine (dialoogi või monoloogina).
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Lühikese proosateksti esitamine (dialoog või monoloog).
X	X				X	X			X						Draamateksti esitamine ositi. Instseneeringu esitamine.
															4.2 Omalooming.

X	X		X		X		X		X						Õpilased kirjutavad õpetaja valikul lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid: 1.muistendi, valmi või allegoorilise loo, rahvalaulu, naljandi, mõistatusi, naljaloo kõnekäändude põhjal, seiklusjutu, piltluuletuse, kirja ühelt tegelaselt teisele, tekstis toimunud sündmuste eelloo, loo muudetud vaatepunktiga, puänteeritud loo, mitme teose peategelaste võrdluse, vaadatud filmi põhjal ühelauselise või pikema kokkuvõtte või soovituse
X	X														2.ulme- või detektiivjutu, haiku, vabavärsilise luuletuse, näidendi, proosa- või luuleteksti dramatiseeringu, tegelase monoloogi, tegelase eluloo, muudetud žanris teksti (nt luuletuse põhjal kuulutuse, uudisest jutustuse), lisatud repliikidega teksti, minavormis loo, detailidega laiendatud loo, võrdluste- ja metafooriderikka teksti, ühest ja samast sündmusest traagilise ning koomilise loo, kirja teose autorile, teostest valitud ja kommenteeritud tsitaatide kogumiku, tsitaadi (moto) alusel kirjandi, tegelase seletuskirja

X	X	X							X						3.muinasjutu, muistendi ja regilaulu, kujundirikka luuletuse, tegelase iseloomustuse või eluloo, tegelaste juhtlaused, teise ajastusse paigutatud tegevustikuga loo, miljöökirjelduse, kirjandusteose probleemidest lähtuva arutluse, alustekstile sisulise vastandteksti, teatrietenduse, filmi- või kirjandusteose arvustuse jm;
X	X			X	X		X								teemamapi või lühiuurimuse tänapäeva kultuurinähtuste või kultuurilooliste isikute kohta.
															Väärtused ja kõlblus
															Enesehinnang.
X	X			X	X		X	X	X						Ausus enese ja teiste vastu.
X	X	X			X	X	X	X	X						Iseenda ning teiste vajadused ja huvid.
X	X			X	X		X								Kirjutatud ja kirjutamata seadused
															Arusaamine heast ja halvast.
X	X									X	X		X		Õiglus ja ebaõiglus.
X	X			X	X		X	X	X						Kiiduväärne ja taunitav
X	X	X			X	X	X	X	X						Eesmärgid
X	X	X			X		X	X	X						Eneseotsingud
X	X														Minu tervis ja tulevik
X	X									X	X		X		Õnnelik olemine
															Minu tugevad ja nõrgad küljed
X	X									X	X		X		Rikkuse ja vaesuse probleemid
															Kodus ja koolis

X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Perekond.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Kodu toetav jõud.
X	X				X	X			X						Armastus oma kodu ja koduste vastu.
X	X		X		X		X	X	X						Eri põlvkondade ühised ja erinevad tõekspidamised.
X	X		X		X		X		X						Suhted eakaaslastega
X	X														suhted õpetajatega
X	X	X							X						Poiste ja tüdrukute suhted.
X	X			X	X		X								Esimene armastus.
															Ühised väärtused
X	X									X	X			X	koostegutsemine ja üksiolek
X	X			X	X		X	X	X						erinevad kooliprobleemid
X	X	X			X	X	X	X	X						abivajaja ning aitaja
X	X	X			X	X	X	X	X						sallivus teistsuguste inimeste suhtes
X	X	X			X		X	X	X						liidriks olek
X	X														Piir oma ja võõra vahel
X	X									X	X		X		Piir lubatu ja lubamatu vahel.
															Omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus
X	X									X	X		X		Kultuuride mitmekesisus.
X	X									X	X		X		Elu erinevates kultuurides
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Kultuuride mitmekesisus.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						rahvuskultuur
X	X				X	X			X						sallivus erinevate kultuurinähtuste suhtes

X	X		X		X		X	X	X						Erinevate rahvaste uskumused ja tavad.
X	X		X		X		X		X						Külalislahkus.
X	X														Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja inimestesse.
X	X	X							X						Rahvuskultuuri eripära ja olulisus rahvale
X	X			X	X		X								Rahvuskultuuri säilitajad ja arendajad.
															Kultuuriinimesed kui eesti rahvuskultuuri tutvustajad ja hoidjad.
X	X									X	X			X	**Mängiv inimene**
X	X			X	X		X	X	X						Mängulisus elus ja loomingus.
X	X	X			X	X	X	X	X						Leidlik probleemide lahendamine.
															Loova mõtteviisi rakendamine.
X	X									X	X		X		Iluelamused.
X	X			X	X		X	X	X						Loominguline koostöö.
X	X	X			X	X	X	X	X						Mängult ja päriselt.
X	X	X			X		X	X	X						Mõtlemisvabadus ja mõtlemiskohustus.
															Keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng
X	X									X	X		X		Minu osa looduse hoidmisel.
															Roheline mõtteviis.
X	X									X	X		X		Üleilmsed loodushoiuprobleemid
X	X									X	X		X		Austav suhtumine elus-ja eluta loodusesse.

X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Tasakaal looduses.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Aastaaegade omanäolisus.
X	X				X	X			X						Linna- ja maakeskkonna erinevus.
															Kodanikuühiskond ja rahvussuhted
X	X		X		X		X		X						Minu juured.
X	X														Mina Eesti ühiskonna liikmena.
X	X	X							X						Seos mineviku, oleviku ning tuleviku vahel.
X	X			X	X		X								Ajaloomälu
															Traditsioonid ja sündmused
X	X									X	X			X	Suhe keelesse.
X	X			X	X		X	X	X						Murdekeele omapära.
X	X	X			X	X	X	X	X						Kodupaiga väärtustamine.
X	X	X			X		X	X	X						Rahvusidentiteet.
															Eestlaste ja venelaste suhted
X	X									X	X		X		Rassismiprobleemid.
X	X									X	X		X		Teistsuguste kultuuride austamine.
															Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon
X	X									X	X		X		Avastamisrõõm ja õppimiskogemused.
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Tänapäevased teabeotsimis- ja teabeedastamisvõimalused.
			X						X						Internet kui silmaringi avardaja ning infoallikas.

															Keeleline mõjutamine
X	X				X	X			X						Infoteadlik inimene.
X	X				X		X		X						Film ja foto kui hetke ning ajaloo jäädvustajad.
X	X		X		X		X		X						August Kitzberg „Libahunt",
X	X														Arthur Conan Doyle'i romaan
X	X	X							X						Anton Hansen Tammsaare „Kõrboja peremees"
															Rahvaluule tekstivalik
								X							Koha- ja ajaloolised muistendid
X	X									X	X		X		Usundilised muistendid.
X	X			X	X		X		X						Kaval-Antsu ja Vanapagana lood
X	X	X			X	X	X	X	X						Rahvalaulud (sõprusest ja vaenlastest, mõistatuslaulud, pulma-ja armastuslaulud, kiidu- ja pilalaulud, tähtpäeva-, mängu- ja draamaelementidega laulud).
X	X	X			X		X	X	X						Rahvanaljandid
															Piiblilood
X	X									X	X		X		Sõpruseteemalised ja eetilisi hoiakuid kajastavad, aja, tähtpäevade ning kommetega seotud vanasõnad ja kõnekäänud.
															Eesti rahva mõistatusi.
															Põhjalikumalt käsitletavad autorid
X	X									X	X		X		Kristjan Jaak Petersoni

X	X	X	X	X	X	X	X	X	X						Lydia Koidula
X	X				X	X			X						Anton Hansen Tammsaare
															Mõisted
X	X		X		X		X		X						Kõnekäänd, vanasõna, mõistatus, muinasjutt, muistend, regilaul, riimiline rahvalaul. Eepika, lüürika, dramaatika. Eepos, romaan, jutustus, novell. Ballaad, valm, sonett, haiku, vabavärss. Tragöödia, komöödia.
X	X														

9. klassi õpitulemused
Lugemine ja jutustamine
Õpilane:

1) On läbi lugenud vähemalt neli eakohast ja erižanrilist väärtkirjanduse hulka kuuluvat tervikteost (raamatut);
2) loeb eakohast erižanrilist kirjanduslikku teksti ladusalt ja mõtestatult, väärtustab lugemist;
3) tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme ja sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega;
4) jutustab kokkuvõtvalt loetud teosest, järgides teksti sisu ja kompositsiooni;

Teksti tõlgendamine, analüüs ja mõistmine

Õpilane:

1) vastab teksti põhjal fakti-, järeldamis- ja analüüsiküsimustele;
2) kasutab esitatud väidete tõestamiseks tekstinäiteid ja tsitaate;
3) kirjeldab teoses kujutatud tegevusaega ja -kohta, määratleb teose olulisemad sündmused, arutleb põhjus-tagajärg-seoste üle;
4) kirjeldab teksti põhjal tegelase välimust, iseloomu ja käitumist, analüüsib tegelaste omavahelisi suhteid, võrdleb ja hindab tegelasi, lähtudes humanistlikest ja demokraatlikest väärtustest;
5) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ja põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
6) leiab teksti kesksed mõtted, sõnastab loetud teose teema, probleemi ja peamõtte;
7) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse;

Kujundliku mõtlemise ja keelekasutuse mõistmine

1) tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;
2) mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes;

Teose mõistmiseks vajaliku metakeele tundmine

seletab oma sõnadega eepika, lüürika, dramaatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli, ballaadi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja tragöödia olemust;

Esitamine

koostab ja esitab teost tutvustava ettekande;

Omalooming

1) kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöö kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti;
2) kirjutab kirjandusteose põhjal arutlus-elementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekir

2.2.7 Praktilised tööd ja IKT rakendamine

Narva Vanalinna Riigikooli õpilane kirjutab lühemaid ja pikemaid omaloomingulisi töid nii paberkandjal kui ka arvuti abiga. Loeb kohustuslikku kirjandust kasutades Narva Vanalinna Riigikooli raamatukogufondi. Koostab arvuti abil esitlusi. Külastab võimaluse korral teatrietendusi ja kinoteatrit, mis on seotud eesti keele ja kirjanduse õppetegevusega.

2.2.8 Füüsiline õpikeskkond

1. Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks dramatiseeringud, õppemängud, rühmatööks ning ümarlauavestlusteks, väitluseks.
2. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni, sünonüümide sõnaraamatuid.
3. Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi (multimeediaprojektorit, arvutit ja digikaamerat) ning õppematerjale ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid.
4. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis ja kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

2.3 Vene keel

2.3.1. Õppe ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli kirjandusõpetusega taotletakse, et õpilane:

1) loeb eakohast ilukirjandust ja arendab oma lugemisoskust, omandab püsiva lugemisharjumuse kui maailma ja iseenda mõistmise vahendi;
2) väärtustab kirjandust oma rahvuskultuuri olulise osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
3) mõistab ilukirjanduse kujundlikku keelt, rikastab oma sõnavara, arendab suulist ja kirjalikku väljendusoskust;
4) arendab oma loomevõimeid ja suhtub lugupidamisega loometöösse;
5) kujundab kirjanduse abil oma esteetilisi ja eetilisi väärtushoiakuid;
6) laiendab oma silmaringi, rikastab mõtte- ja tundemaailma;
7) annab iseseisvaid hinnanguid, sõnastab ja esitab oma mõtteid;
8) hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt erinevaid infoallikaid.

2.3.2. Õppeaine kirjeldus

Keeleoskus võimaldab mõista ja väärtustada rahvuskultuuri. Vene keele hea valdamine on eduka õppimise eeldus kõigis õppeainetes. Ainevaldkonna õppeained toetavad eeskätt põhikooliõpilaste

emakeele- ja kirjanduspädevuse ning kommunikatiivsete oskuste arengut. Neis õppeainetes omandatakse keele- ja kirjandusteadmisi ning saadakse erinevaid lugemise, kirjutamise ja suhtlemise kogemusi. Ainevaldkonna õppeained toetavad ka õpilaste identiteedi ja enesehinnangu kujunemist ning kultuurilist ja sotsiaalset arengut.
I kooliastmes (1.-3. klass) vene keele õppimine algab keelekümblussüsteemis 2.klassi teisest poolaastast.
1.– 4. klassini on vene keel õppeaine, milles arendatakse nelja keelelist osaoskust (kõnelemine, kuulamine, lugemine, kirjutamine) ning õigekeelsust nii teabe- ja tarbetekstide kui ka kirjandustekstide lugemise, arutlemise ja kirjutamise kaudu; kujundatakse algteadmisi foneetikast, ortoeepiast, ortograafiast, leksikoloogiast, fraseoloogiast, morfeemikast, grammatikast. I kooliastmes on vene keele õpe peamiselt praktiline. Õpilased omandavad algteadmised keelest ja kirjandusest, õpivad õigesti kõnelema, lugema, kirjutama ja tähelepanelikult kuulama, arendatakse õpilaste tähelepanuvõimet ja lugemishuvi.

II kooliastmes laienevad õpilaste teadmised foneetikast, ortoeepiast, leksikoloogiast, fraseoloogiast, morfeemikast, morfoloogiast ja süntaksist ning arendatakse õigekirja- ja inetrpunktsioonioskusi. Tekstianalüüs näeb ette teksti ülesehituse vaatlust, peaidee sõnastamist, kõnetüübi ja -stiili määramist, tekstis kasutatud kujundlike väljendus- ja sidusvahendite väljaselgitamist. Ortograafiaga tegeldakse tekstipõhiselt.
Õpilastel kujuneb teadlik suhtumine enda ja teiste kõnesse, oskus olukorrale vastavalt suhelda. Lugemisel ja kirjutamisel on tähelepanu võõraste tekstide mõistmisel ning oma tekstide loomisel. Oluline on kuulatava teksti mõistmine. Tähelepanu pööratakse ka neutraalsete ja väljendusrikaste keelevahendite kasutamise oskuse kujundamisele.

III kooliastmes (7.–9. klass) jõuab lõpule foneetika, ortoeepia, morfoloogia ja ortograafia õppimine ning töötatakse süstemaatiliselt süntaksi ja interpunktsiooniga. Omandatakse alusteadmised tekstist kui keele- ja kõneüksusest, teksti struktuuri eripärast, teksti loomisest ja mõistmisest ning eri tüüpi tekstide seostest. Täiustatakse kõiki kõneoskuse liike ning taotletakse kommunikatiivset kompetentsust kõnetegevuse põhilistes valdkondades. Põhitähelepanu pööratakse mitmesuguste kõnevormide arendamisele konkreetsetes situatsioonides, oskusele kasutada eneseväljenduseks vastavalt olukorrale keele kõigi tasandite vahendeid. Õpilased õpivad aru saama erinevatest tekstidest, neid analüüsima ja looma.
Kogu põhikooli vältel kujundatakse õiget ja sidusat kõnet ning rikastatakse õpilase sõnavara. Sammhaaval suureneb iseseisvuse osakaal töös tekstiga: teksti mõistmine, interpretatsioon, žanrilt ja stiililt erinevate tekstide loomine.

2.3.3. Õppe- ja kasvatuseesmärgid I kooliastmes

3. klassi lõpetaja:

1) mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele, kasutades kõnes ja kirjas sobivaid lühivastuseid ning terviklauseid;
2) oskab kirjeldada eset, olendit ja olukorda;
3) oskab jutustada endast, oma huvidest ja hobidest ning lähiümbruses toimuvast;
4) loeb tekste selgelt, mõtestatult, ilmekalt, vigadeta ja õige intonatsiooniga ning arvestades vene kirjakeele häälduSnorme;
5) jutustab teksti ümber detailselt või lühidalt lihtsa plaani järgi, küsimustele vastates ja märksõnadele toetudes;
6) oskab määrata kuuldud teksti teemat ja põhiideed;
7) loeb iseseisvalt ülesandeid ja juhendeid ning täidab neid;
8) kirjutab kalligraafiliselt ümber trüki- ja käsikirjalist teksti;
9) kirjutab õigesti õpitud ortogramme ja punktogramme;
10) koostab ning kirjutab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
11) saab aru lihtsast plaanist, tabelist, diagrammist ja kaardist;
12) suudab leida asjakohast teavet erinevatest allikatest ja kasutab eakohaseid sõnaraamatuid.

2.3.4. Õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes(pealkiri)

2.3.4.1. 2. klassi õppesisu

Üldteadmised vene keelest.
Keele roll inimese elus. Keel kui peamine suhtlusvahend.
Graafika. Foneetika. Ortoeepia
Tähestik. Hääliku ja tähe suhe. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud. Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid. Rõhk.
Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus
Morfeem kui keeleühik. Morfeemide liigid: juur, muutelõpp. Samatüvelised sõnad. Sõnatüvi. Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid
Morfoloogia. Nimisõna
Üldiseloomustus. Nimisõnade sugu. Nimisõnade ainsus ja mitmus.
Süntaks. Lause
Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne üksus. Lause põhitunnused. Lause pealiikmed. Lause grammatiline põhi.
Tekst
Tekst kui kommunikatsiooniüksus. Teksti sidusus. Tekstide mitmekesisus: muinasjutt, mõistatus, vanasõnad ja kõnekäänud, jutustus, luuletus
Kirjandusliku lugemise temaatika
Minu perekond. Mina ja mu pereliikmed. Otsi sõpra ja hoia teda. Õppida on alati kasulik. Aastaajad. Looduseimedest fantastikani. Headusest, mis võidab kurjuse, aususest ja õiglusest. Tõsiselt ja naljaga pooleks.
Ortograafia ja interpunktsioon
Ortogrammi mõiste. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede *ъ* ja *ь* kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede *ж,ч, ш, щ* ja *ц* järel. Interpunktsioon: kirjavahemärgid lause lõpus.

2.klassi lõpetaja

teab, mis on

keele roll inimese elus. Keel kui peamine suhtlusvahend. Tähestik. Hääliku ja tähe suhe. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud. Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata. Tähtede е, ё, ю, я funktsioonid. Rõhk. Morfeem kui keeleühik. Morfeemide liigid: juur, muutelõpp. Samatüvelised sõnad. Sõnatüvi. Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid. Üldiseloomustus. Nimisõnade sugu. Nimisõnade ainsus ja mitmus. Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne üksus. Lause põhitunnused. Lause pealiikmed. Lause grammatiline põhi. Tekst kui kommunikatsiooniüksus. Teksti sidusus. Tekstide mitmekesisus: muinasjutt, mõistatus, vanasõnad ja kõnekäänud, jutustus, luuletus. Ortogrammi mõiste. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede ъ ja ь kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede ж,ч, ш, щ ja ц järel. Interpunktsioon: kirjavahemärgid lause lõpus.

oskab

kuulmise järgi eristada häälikut, silpi, foneetilist sõna ja lauset. Kommenteerida õpiülesannete täitmist ning arutab neid rühma- ja paaristööna. Kirjutada kalligraafiliselt ümber trüki- ja käsikirjalist teksti. Määrada sõna häälikulise koostise. Määrada foneetiliste sõnade piirid, liigendada sõna silpideks. Eristada žanre (luuletus, jutustus, muinasjutt). Saada aru õpetaja suulistest juhistest. Hääldada õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades. Koostada ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid. Arendada vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust. Koostada lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid ning ka arutlevaid tekste.

Lugeda peast luule- ja proosatekste. Täidata ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid. Kirjutada vajaliku info vihikusse, päevikusse ja tahvlile korrektselt. Tähistada kaashäälikute palatalisatsiooni kirjas õigesti (tähtede u, e, e, K>, H ja b abil). Vormistada grammatikaülesanded õigesti.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	2.klass
							Üldteadmised vene keelest
+				+			Keele roll inimese elus
+				+			Keel kui peamine suhtlusvahend.
							Graafika. Foneetika. Ortoeepia
			+				Tähestik.
							Hääliku ja tähe suhe
							Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.
							Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata
							Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid.
							Rõhk.
							Morfeemika (sõna koostis) sõnamoodustus
							Morfeem kui keeleühik.
			+				Morfeemide liigid: juur, muutelõpp.
							Samatüvelised sõnad.
							Sõnatüvi.
							Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid
							Morfoloogia. Nimisõna
							Üldiseloomustus.
							Nimisõnade sugu.
							Nimisõnade ainsus ja mitmus.

							Süntaks. Lause
							Lause kui süntaksi põhiühik ja minimaalne kommunikatiivne üksus.
			+				Lause põhitunnused.
			+				Lause pealiikmed. Lause grammatil põhi.
							Tekst
							Tekst kui kommunikatsiooniüksus
							Teksti sidusus.
							Tekstide mitmekesisus: muinasj mõistatus, vanasõnad ja kõnekään jutustus, luuletus
							Kirjandusliku lugemise temaatika
+							Minu perekond.
+		+					Mina ja mu pereliikmed.
+							Otsi sõpra ja hoia teda.
+							Õppida on alati kasulik.
+							Aastaajad.
							Looduseimedest fantastikani.
+	+					+	Headusest, mis võidab kurjuse, ausus ja õiglusest.
							Tõsiselt ja naljaga pooleks.
							Ortograafia ja interpunktsioon
							Ortogrammi mõiste.
			+				Väike- ja suurtähe kasutamine.
							Täis- ja kaashäälikute õigekiri s juurmorfeemis.
							Tähtede *ъ* ja *ь* kasutamine.
							Täishäälikute õigekiri tähtede *ж,ч, щ* ja *ц* järel.
			+				Interpunktsioon: kirjavahemärgid la lõpus.

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused	Õppesisu

Õpib väärtustama vene keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	Õpib tajuma keeleoskust õpioskuste alusena ning oma identiteedi olulise osana	Omandab põhiteadmised keelest ning õigekirjaoskuse	õpib kuulama, lugema ja kirjutama mõtestatult e tekste	Õpib väärtustama kirjandust, kodumaa kultuuritraditsioone, kultuurilist mitmekesisust	Õpib lugema eakohast väärtkirjandust	Õpib tajuma kirjandusteost kui kunstiteost, mõistama teose sisu ning hindab selle kunstilisi väärtusi	Õpib suudama kujundada ja väljendada oma isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	väärtustab ausust ja õiglust ning inimväärikat ja vastutustundelist käitumist	Õpib hangima teavet eri allikatest ning kasutama sõnaraamatuid ja käsiraamatuid	2.klass
										Üldteadmised vene keelest
+	+	+		+			+			Keele roll inimese elus
+	+	+		+			+			Keel kui peamine suhtlusvahend.
										Graafika. Foneetika. Ortoeepia
		+								Tähestik.
		+								Hääliku ja tähe suhe
		+								Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.
		+								Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritu ja palataliseerimata
		+								Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid.
		+								Rõhk.
										Morfeemika (sõna koostis) j sõnamoodustus
		+								Morfeem kui keeleühik.
		+								Morfeemide liigid: juur, muutelõpp.
		+								Samatüvelised sõnad.
		+								Sõnatüvi.
		+								Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid
										Morfoloogia. Nimisõna
		+							+	Üldiseloomustus.
		+							+	Nimisõnade sugu.
		+							+	Nimisõnade ainsus ja mitmus.
										Süntaks. Lause
		+								Lause kui süntaksi põhiühik ja k minimaalne kommunikatiivn üksus.
		+								Lause põhitunnused.

		+								Lause pealiikmed. Laus grammatiline põhi.
										Tekst
+		+	+				+			Tekst kui kommunikatsiooniüksu
		+								Teksti sidusus.
		+								Tekstide mitmekesisus: muinasju mõistatus, vanasõnad kõnekäänud, jutustus, luuletus
										Kirjandusliku lugemis temaatika
		+	+	+	+	+	+	+		Minu perekond.
		+	+	+	+	+	+	+		Mina ja mu pereliikmed.
		+	+	+	+	+	+	+		Otsi sõpra ja hoia teda.
		+		+	+	+	+			Õppida on alati kasulik.
		+	+	+	+	+	+			Aastaajad.
		+	+	+	+	+	+			Looduseimedest fantastikani.
		+	+	+	+	+	+	+		Headusest, mis võidab kurjus aususest ja õiglusest.
		+	+	+	+	+	+			Tõsiselt ja naljaga pooleks.
										Ortograafia ja interpunktsioon
		+								Ortogrammi mõiste.
		+								Väike- ja suurtähe kasutamine.
		+								Täis- ja kaashäälikute õigeki sõna juurmorfeemis.
		+								Tähtede ъ ja ь kasutamine.
		+								Täishäälikute õigekiri tähted *ж,ч, ш, щ* ja *ц* järel.
		+								Interpunktsioon: kirjavahemärg lause lõpus.

Kooliastme õpitulemused

Ainepädevused	Õppesisu

oskab kuulmise järgi eristada häälikut, silpi, foneetilist sõna ja lauset	kommenteerib õpiülesannete täitmist ning arutab neid rühma- ja paaristööna	kirjutab kalligraafiliselt ümber trüki- ja käsikirjalist teksti	määrab sõna häälikulise koostise	määrab foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks	Eristab žanre (luuletus, jutustus, muinasjutt)	saab aru õpetaja suulistest juhistest	hääldab õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades	koostab ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid	arendab vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust	koostab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid ning ka arutlevaid tekste	loeb peast luule- ja proosatekste	täidab ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid	kirjutab vajaliku info vihikusse, päevikusse ja tahvlile korrektselt	tähistab kaashäälikute palatalisatsiooni kirjas õigesti (tähtede u, ***е, е, к>, н*** ja ***ь*** abil	vormistab grammatikaülesanded õigesti	2.klass
																Üldteadmised vene keelest
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Keele roll inimese elus
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Keel kui peamine suhtlusvahe
																Graafika. Foneeti Ortoeepia
	+	+	+			+						+			+	Tähestik.
+	+	+	+			+						+			+	Hääliku ja tähe suhe
+	+	+	+			+						+				Vene keele täis- ja kaashäälik süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitu kaashäälikud, palataliseeritud palataliseerimata kaashäälikuc
+	+	+	+			+						+			+	Paaris- ja paaritud kaashääliku helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata
+	+	+	+			+						+	+		+	Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid.
+	+	+	+			+						+			+	Rõhk.
																Morfeemika (sõna koostis) sõnamoodustus

	+	+		+		+						+		+	+	Morfeem kui keeleühik.
	+	+		+		+						+		+	+	Morfeemide liigid: juur, muutelõpp.
	+	+		+		+						+		+	+	Samatüvelised sõnad.
	+	+		+		+						+		+	+	Sõnatüvi.
	+	+		+		+						+		+	+	Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid
																Morfoloogia. Nimisõna
+	+	+			+		+	+				+		+	+	Üldiseloomustus.
	+	+			+		+	+				+		+	+	Nimisõnade sugu.
	+	+			+		+	+				+		+	+	Nimisõnade ainsus ja mitmus.
																Süntaks. Lause
+	+	+					+	+			+	+			+	Lause kui süntaksi põhiühik kui minimaa kommunikatiivne üksus.
+	+	+			+		+	+				+		+	+	Lause põhitunnused.
+	+	+					+	+				+		+	+	Lause pealiikmed. La grammatiline põhi.
																Tekst
	+	+			+			+	+		+	+			+	Tekst kommunikatsiooniüksus
	+	+			+			+	+		+	+			+	Teksti sidusus.
	+	+			+			+	+		+	+			+	Tekstide mitmekesis muinasjutt, mõistat vanasõnad ja kõnekään jutustus, luuletus
																Kirjandusliku lugem temaatika
	+	+			+			+			+					Minu perekond.
	+	+			+			+			+					Mina ja mu pereliikmed.
	+	+			+			+			+					Otsi sõpra ja hoia teda.
	+	+			+			+			+					Õppida on alati kasulik.
	+	+			+			+			+					Aastaajad.
	+	+			+			+			+					Looduseimedest fantastikani.
	+	+			+			+			+					Headusest, mis võidab kurju aususest ja õiglusest.
	+	+			+			+			+					Tõsiselt ja naljaga pooleks.
																Ortograafia interpunktsioon
	+	+														Ortogrammi mõiste.
	+	+			+							+		+	+	Väike- ja suurtähe kasutamine
+	+	+	+		+	+							+			Täis- ja kaashäälikute õigek sõna juurmorfeemis.
+	+	+	+		+	+							+			Tähtede ъ ja ь kasutamine.
+	+	+	+		+	+						+		+	+	Täishäälikute õigekiri täht *ж,ч, ш, щ* ja *ц* järel.
+	+	+			+		+	+				+			+	Interpunktsioon: kirjavahemärgid lause lõpus.

2.3.4.2 . 3.klassi õppesisu, 3 klassi lõpetaja teadmised ja oskused

Üldteadmised vene keelest.
Keele roll inimese elus. Keel kui peamine suhtlusvahend. Sõnastik kui teatmekirjanduse liik. Tutvumine sõnastike tüüpidega.

Graafika. Foneetika. Ortoeepia.
Tähestik. Hääliku ja tähe suhe. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud. Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata. Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid.
Rõhk. Intonatsioon ja loogiline rõhk.

Leksikoloogia ja fraseoloogia.
Leksika ehk keele sõnavara. Sõna kui keeleühik. Sõna tähendus. Ühe- ja mitmetähenduslikud sõnad.
Sõna otsene ja ülekantud tähendus. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Vene keele seletussõnastik. Vene keele antonüümide sõnastik. Vene keele sünonüümide sõnastik.

Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus.
Morfeem kui keeleühik. Morfeemide liigid: juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Samatüvelised sõnad.
Sõnatüvi. Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid

Morfoloogia. Nimisõna
Üldiseloomustus. Üld- ja pärisnimed. Elusolendeid ning elutuid esemeid ja nähtusi märkivad nimisõnad.
Nimisõnade sugu. Nimisõnade ainsus ja mitmus. Nimisõnad, mis esinevad ainult ainsuse või mitmuse vormis. Nimisõnade käänamine. Vene keele käänete süsteem. Nimisõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ja lauses.

Omadussõna
Üldiseloomustus. Omadussõna sugu, arv ning kääne. Omadussõna ühildumine nimisõnaga soovormis, arvus ja käändes. Esmased teadmised omadussõna täis- ja lühivormide kohta. Omadussõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ning lauses.

Asesõna
Üldiseloomustus. Asesõna sõnaliikide süsteemis. Isikulised asesõnad kui sidususvahend lauses ja tekstis.

Tegusõna
Üldiseloomustus. Tegevusnimi (infinitiiv) ja tegusõna isikulised vormid. Tegusõna ajavormid. Tegusõnade pööramine olevikus ja tulevikus. Tegusõnade pööramine minevikus. Tegusõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ja lauses.

Eessõna
Üldiseloomustus

Süntaks. Sõnaühend
Sõnaühend kui süntaktiline ühik. Sõnaühendi põhisõna ja laiend.

Lause
Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne üksus. Lause põhitunnused. Lause pealiikmed. Lause grammatiline põhi. Liht- ja laiendatud laused. Lause kõrvalliikmed: täiend, sihitis, määrus. Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilaused. Lauseliigid tundevärvingu järgi: mittehüüd- ja hüüdlaused.

Tekst
Tekst kui kommunikatsiooniüksus. Teksti sidusus. Pealkiri, põhiidee, teksti plaan. Lõik. Tekstide mitmekesisus: muinasjutt, mõistatus, vanasõnad ja kõnekäänud, jutustus, luuletus, näidend, teadaanne, õnnesoov, kutse, juhend. Tekstide otsimine internetist. Eri tüüpi ja žanri kirjandusteosed on esindatud õppekirjanduse tekstidena ning valitakse vabaks lugemiseks vene, eesti ja välisautorite teoste seast, arvestades järgmisi teemasid.

Kirjandusliku lugemise temaatika
Minu perekond. Mina ja mu pereliikmed. Otsi sõpra ja hoia teda. Õppida on alati kasulik. Aastaajad.

Looduseimedest fantastikani. Headusest, mis võidab kurjuse, aususest ja õiglusest. Tõsiselt ja naljaga pooleks.

Ortograafia ja interpunktsioon

Ortogrammi mõiste. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis.

Tähtede ъ ja ь kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede *ж,ч, ш, щ* ja *ц* järel. Tegusõna 2. pöörde muutelõppude õigekiri. *Не* õigekiri tegusõnadega. Eessõnade õigekiri. Poolitamisreeglid. Interpunktsioon: kirjavahemärgid loetelu puhul ja lause lõpus.

3.klassi lõpetaja

teab, mis on

Tähestik. Hääliku ja tähe suhe. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud. Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata. Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid. Rõhk.

Intonatsioon ja loogiline rõhk. Leksika ehk keele sõnavara.Sõna kui keeleühik. Sõna tähendus. Ühe- ja mitmetähenduslikud sõnad. Sõna otsene ja ülekantud tähendus. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Vanasõnad, kõnekäänud. Vene keele seletussõnastik. Vene keele antonüümide sõnastik. Vene keele sünonüümide sõnastik. Morfeem kui keeleühik. Morfeemide liigid: juur, eesliide, sufiks, muutelõpp. Samatüvelised sõnad. Sõnatüvi. Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid. Üldiseloomustus. Üld- ja pärisnimed. Elusolendeid ning elutuid esemeid ja nähtusi märkivad nimisõnad. Nimisõnade sugu. Nimisõnade ainsus ja mitmus. Nimisõnad, mis esinevad ainult ainsuse või mitmuse vormis. Nimisõnade käänamine. Vene keele käänete süsteem. Nimisõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ja lauses. Üldiseloomustus.

Omadussõna sugu, arv ning kääne. Omadussõna ühildumine nimisõnaga soovormis, arvus ja käändes. Esmased teadmised omadussõna täis- ja lühivormide kohta. Omadussõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ning lauses. Üldiseloomustus. Asesõna sõnaliikide süsteemis. Isikulised asesõnad kui sidususvahend lauses ja tekstis. Üldiseloomustus. Tegevusnimi (infinitiiv) ja tegusõna isikulised vormid. Tegusõna ajavormid. Tegusõnade pööramine olevikus ja tulevikus. Tegusõnade pööramine minevikus. Tegusõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ja lauses. Üldiseloomustus. Sõnaühend kui süntaktiline ühik. Sõnaühendi põhisõna ja laiend. Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne üksus. Lause põhitunnused. Lause pealiikmed. Lause grammatiline põhi. Liht- ja laiendatud laused. Lause kõrvalliikmed: täiend, sihitis, määrus. Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilaused. Lauseliigid tundevärvingu järgi: mittehüüd- ja hüüdlaused. Tekst kui kommunikatsiooniüksus. Teksti sidusus. Pealkiri, põhiidee, teksti plaan. Lõik. Tekstide mitmekesisus: muinasjutt, mõistatus, vanasõnad ja kõnekäänud, jutustus, luuletus, näidend, teadaanne, õnnesoov, kutse, juhend. Tekstide otsimine internetist.

Eri tüüpi ja žanri kirjandusteosed on esindatud õppekirjanduse tekstidena ning valitakse vabaks lugemiseks vene, eesti ja välisautorite teoste seast, arvestades järgmisi teemasid. Ortogrammi mõiste. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede ъ ja ь kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede *ж,ч, ш, щ* ja *ц* järel. Tegusõna 2. pöörde muutelõppude õigekiri. *не* õigekiri tegusõnadega. Eessõnade õigekiri. Poolitamisreeglid. Interpunktsioon: kirjavahemärgid loetelu puhul ja lause lõpus.

oskab

liigitada lauseid suhtluseesmärgi ning tundevärvingu põhjal. Eristada kõnevorme , kõnetüüpe ning žanre.

Määrada audioteksti teema ja peamise mõtte. Määrada sõna häälikulise koostise. Määrada foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks. Lugeda iseseisvalt mitmes žanris tekste ning saab neist aru. Lugeda tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist.

Hääldada õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades. Koostada nin g hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid. Arendada vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust. Koostada lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid ning ka arutlevaid tekste. Lugeda peast luule- ja proosatekste. Täidata ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid. Kirjutada vajaliku info vihikusse, päevikusse ja tahvlile korrektselt. Tähistada kaashäälikute palatalisatsiooni kirjas õigesti (tähtede u, ***е, ё, и, ь*** ja ***ъ*** abil. Vormistada grammatika ülesanded õigesti.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	3.klass
							Üldteadmised vene keelest
+				+			Keele roll inimese elus
+				+			Keel kui peamine suhtlusvahend.
							Sõnastik kui teatmekirjanduse liik. Tutvumine sõnastike tüüpidega.
							Graafika. Foneetika. Ortoeepia
			+				Tähestik.
							Hääliku ja tähe suhe
							Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.
							Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata
							Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid.
							Rõhk.
							Intonatsioon ja loogiline rõhk.
			+				**Leksikoloogia ja fraseoloogia**
							Leksika ehk keele sõnavara. Sõna kui keeleühik. Sõna tähendus.
							Ühe- ja mitmetähenduslikud sõnad.
							Sõna otsene ja ülekantud tähendus.
							Sünonüümid.
							Antonüümid.
							Homonüümid.
							Vanasõnad, kõnekäänud.
							Vene keele seletussõnastik. Vene keele antonüümide sõnastik. Vene keele sünonüümide sõnastik.

							Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus
							Morfeem kui keeleühik.
			+				Morfeemide liigid: juur, eesliide, sufiks, muutelõpp.
							Samatüvelised sõnad.
							Sõnatüvi.
							Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid
							Morfoloogia. Nimisõna
							Üldiseloomustus.
							Üld- ja pärisnimed
							Elusolendeid ning elutuid esemeid ja nähtusi märkivad nimisõnad.
							Nimisõnade sugu.
							Nimisõnade ainsus ja mitmus.
							Nimisõnad, mis esinevad ainult ainsuse või mitmuse vormis.
							Nimisõnade käänamine. Vene keele käänete süsteem.
							Nimisõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ja lauses.
							Omadussõna
							Üldiseloomustus.
							Omadussõna sugu, arv ning kääne.
							Omadussõna ühildumine nimisõnaga soovormis, arvus ja käändes.
							Esmased teadmised omadussõna täis- ja lühivormide kohta.
							Omadussõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ning lauses.
							Asesõna
							Üldiseloomustus.
							Asesõna sõnaliikide süsteemis. Isikulised asesõnad kui sidususvahend lauses ja tekstis.
							Tegusõna
							Üldiseloomustus.
							Tegevusnimi (infinitiiv) ja tegusõna isikulised vormid.
							Tegusõna ajavormid.
							Tegusõnade pööramine olevikus ja tulevikus.
							Tegusõnade pööramine minevikus.
							Tegusõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ja lauses.
							Eessõna
							Üldiseloomustus
							Süntaks. Sõnaühend
							Sõnaühend kui süntaktiline ühik.

							Sõnaühendi põhisõna ja laiend.
							Lause
							Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne üksus.
			+				Lause põhitunnused.
			+				Lause pealiikmed. Lause grammatiline põhi.
							Liht- ja laiendatud laused
							Lause kõrvalliikmed: täiend, sihitis, määrus.
							Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilaused.
							Lauseliigid tundevärvingu järgi: mittehüüd- ja hüüdlaused.
	+	+					**Tekst**
							Tekst kui kommunikatsiooniüksus.
							Teksti sidusus.
							Pealkiri, põhiidee, teksti plaan.
							Lõik.
							Tekstide mitmekesisus: muinasjutt, mõistatus, vanasõnad ja kõnekäänud, jutustus, luuletus, näidend, teadaanne, õnnesoov, kutse, juhend. Tekstide otsimine internetist.
							Eri tüüpi ja žanri kirjandusteosed on esindatud õppekirjanduse tekstidena ning valitakse vabaks lugemiseks vene, eesti ja välisautorite teoste seast, arvestades järgmisi teemasid.
							Kirjandusliku lugemise temaatika
+							Minu perekond.
+		+					Mina ja mu pereliikmed.
+							Otsi sõpra ja hoia teda.
+							Õppida on alati kasulik.
+							Aastaajad.
							Looduseimedest fantastikani.
+	+					+	Headusest, mis võidab kurjuse, aususest ja õiglusest.
							Tõsiselt ja naljaga pooleks.
							Ortograafia ja interpunktsioon
							Ortogrammi mõiste.
			+				Väike- ja suurtähe kasutamine.
							Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis.
							Tähtede ъ ja ь kasutamine.
							Täishäälikute õigekiri tähtede *ж,ч, ш, щ* ja *ц* järel.
			+				Tegusõna 2. pöörde muutelõppude

							õigekiri.
							не õigekiri tegusõnadega.
							Eessõnade õigekiri.
							Poolitamisreeglid.
							Interpunktsioon: kirjavahemärgid loetelu puhul ja lause lõpus.

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused										Õppesisu
Õpib väärtustama vene keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	Õpib tajuma keeleoskust õpioskuste alusena ning oma identiteedi olulise osana	Omandab põhiteadmised keelest ning õigekirjaoskuse	õpib kuulama, lugema ja kirjutama mõtestatult e tekste	Õpib väärtustama kirjandust, kodumaa kultuuritraditsioone, kultuurilist mitmekesisust	Õpib lugema eakohast väärtkirjandust	Õpib tajuma kirjandusteost kui kunstiteost, mõistama teose sisu ning hindab selle kunstilisi väärtusi	Õpib suudama kujundada ja väljendada oma isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	väärtustab ausust ja õiglust ning inimväärikat ja vastutustundelist käitumist	Õpib hangima teavet eri allikatest ning kasutama sõnaraamatuid ja käsiraamatuid	3.klass
										Üldteadmised vene keelest
+	+	+		+			+			Keele roll inimese elus
+	+	+		+			+			Keel kui peamine suhtlusvahend.
										Sõnastik kui teatmekirjanduse liik. Tutvumine sõnastike tüüpidega.
										Graafika. Foneetika. Ortoeepia
		+								Tähestik.
		+								Hääliku ja tähe suhe
		+								Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.
		+								Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja

										palataliseerimata
		+								Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid.
		+								Rõhk.
										Intonatsioon ja loogiline rõhk.
+			+						+	**Leksikoloogia ja fraseoloogia**
										Leksika ehk keele sõnavara. Sõna kui keeleühik. Sõna tähendus.
		+								Ühe- ja mitmetähenduslikud sõnad.
		+								Sõna otsene ja ülekantud tähendus.
		+								Sünonüümid.
		+								Antonüümid.
		+								Homonüümid.
										Vanasõnad, kõnekäänud.
		+							+	Vene keele seletussõnastik. Vene keele antonüümide sõnastik. Vene keele sünonüümide sõnastik.
		+							+	**Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus**
		+							+	Morfeem kui keeleühik.
										Morfeemide liigid: juur, eesliide, sufiks, muutelõpp.
		+								Samatüvelised sõnad.
		+								Sõnatüvi.
		+								Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid
										Morfoloogia. Nimisõna
										Üldiseloomustus.
+		+	+				+			Üld- ja pärisnimed
		+								Elusolendeid ning elutuid esemeid ja nähtusi märkivad nimisõnad.
										Nimisõnade sugu.
		+	+	+	+	+	+	+		Nimisõnade ainsus ja mitmus.
		+	+	+	+	+	+	+		Nimisõnad, mis esinevad ainult ainsuse või mitmuse vormis.
		+	+	+	+	+	+	+		Nimisõnade käänamine. Vene keele käänete süsteem.
		+		+	+	+	+			Nimisõna põhilised

										süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ja lauses.
		+	+	+	+	+	+			**Omadussõna**
		+	+	+	+	+	+			Üldiseloomustus.
		+	+	+	+	+	+	+		Omadussõna sugu, arv ning kääne.
		+	+	+	+	+	+			Omadussõna ühildumine nimisõnaga soovormis, arvus ja käändes.
										Esmased teadmised omadussõna täis- ja lühivormide kohta.
		+								Omadussõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ning lauses.
		+								**Asesõna**
		+								Üldiseloomustus.
		+								Asesõna sõnaliikide süsteemis. Isikulised asesõnad kui sidususvahend lauses ja tekstis.
		+								**Tegusõna**
		+								Üldiseloomustus.
										Tegevusnimi (infinitiiv) ja tegusõna isikulised vormid.
										Tegusõna ajavormid.
										Tegusõnade pööramine olevikus ja tulevikus.
										Tegusõnade pööramine minevikus.
										Tegusõna põhilised süntaktilised funktsioonid sõnaühendis ja lauses.
										Eessõna
										Üldiseloomustus
										Süntaks. Sõnaühend
										Sõnaühend kui süntaktiline ühik.
										Sõnaühendi põhisõna ja laiend.
										Lause
										Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne üksus.
										Lause põhitunnused.
										Lause pealiikmed. Lause grammatiline põhi.
										Liht- ja laiendatud laused
										Lause kõrvalliikmed: täiend, sihitis, määrus.
										Lauseliigid

										suhtluseesmärgi järgi: väit-, käsk- ja küsilaused.
										Lauseliigid tundevärvingu järgi: mittehüüd- ja hüüdlaused.
										Tekst
										Tekst kui kommunikatsiooniüksus.
										Teksti sidusus.
										Pealkiri, põhiidee, teksti plaan.
										Lõik.
										Tekstide mitmekesisus: muinasjutt, mõistatus, vanasõnad ja kõnekäänud, jutustus, luuletus, näidend, teadaanne, õnnesoov, kutse, juhend. Tekstide otsimine internetist.
										Eri tüüpi ja žanri kirjandusteosed on esindatud õppekirjanduse tekstidena ning valitakse vabaks lugemiseks vene, eesti ja välisautorite teoste seast, arvestades järgmisi teemasid.
										Kirjandusliku lugemise temaatika
										Minu perekond.
										Mina ja mu pereliikmed.
										Otsi sõpra ja hoia teda.
										Õppida on alati kasulik.
										Aastaajad.
										Looduseimedest fantastikani.
										Headusest, mis võidab kurjuse, aususest ja õiglusest.
										Tõsiselt ja naljaga pooleks.
										Ortograafia ja interpunktsioon
										Ortogrammi mõiste.
										Väike- ja suurtähe kasutamine.
										Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis.
										Tähtede *ъ* ja *ь* kasutamine.
										Täishäälikute õigekiri tähtede *ж,ч, ш, щ* ja *ц* järel.
										Tegusõna 2. pöörde

										muutelõppude õigekiri.
										не õigekiri tegusõnadega.
										Eessõnade õigekiri.
										Poolitamisreeglid.
										Interpunktsioon: kirjavahemärgid loetelu puhul ja lause lõpus.

Kooliastme õpitulemused

Ainepädevused																Õppesisu
liigitab lauseid suhtluseesmärgi ning tundevärvingu põhjal	eristab kõnevorme , kõnetüüpe ning žanre	määrab audioteksti teema ja peamise mõtte	määrab sõna häälikulise koostise	määrab foneetiliste sõnade piirid, liigendab sõna silpideks	loeb iseseisvalt mitmes žanris tekste ning saab neist aru	loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist	hääldab õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades	koostab nin g hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid	arendab vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust	koostab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid ning ka arutlevaid tekste	loeb peast luule- ja proosatekste	täidab ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid	kirjutab vajaliku info vihikusse, päevikusse ja tahvlile korrektselt	tähistab kaashäälikute palatalisatsiooni kirjas õigesti (tähtede u, ***е, е, к>, н*** ja ***ь*** abil	vormistab grammatikaülesanded õigesti	3.klass
																Üldteadmised vene keelest
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Keele roll inimese elu
+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	Keel kui peamine suhtlusvahend.
					+											Sõnastik kui teatmekirjanduse liik Tutvumine sõnastike tüüpidega.
													+		+	**Graafika. Foneetika Ortoeepia**
							+									Tähestik.
							+									Hääliku ja tähe suhe
							+									Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem rõhulised ja rõhutud

																täishäälikud, helilised helitud kaashäälikud palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.
							+									Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised helitud, palataliseeritud palataliseerimata
							+									Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid.
							+									Rõhk.
			+											+		Intonatsioon ja loogiline rõhk.
													+		+	**Leksikoloogia ja fraseoloogia**
												+				Leksika ehk keele sõnavara. Sõna kui keeleühik. Sõ tähendus.
+										+						Ühe- ja mitmetähenduslikud sõnad.
								+							+	Sõna otsene ja ülekant tähendus.
											+				+	Sünonüümid.
											+					Antonüümid.
																Homonüümid.
																Vanasõnad, kõnekäänu
																Vene keele seletussõnastik. Vene keele antonüümide sõnastik. Vene keele sünonüümide sõnastik
													+		+	**Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus**
						+										Morfeem kui keeleühi
						+										Morfeemide liigid: juu eesliide, sufiks, muutelõpp.
						+										Samatüvelised sõnad
			+			+										Sõnatüvi.
			+			+										Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid
													+		+	**Morfoloogia. Nimisõn**
																Üldiseloomustus.
																Üld- ja pärisnimed
																Elusolendeid ning elutu esemeid ja nähtusi märkivad nimisõnad
																Nimisõnade sugu.

																Nimisõnade ainsus ja mitmus.
																Nimisõnad, mis esinev ainult ainsuse või mitm vormis.
																Nimisõnade käänamin Vene keele käänete süsteem.
																Nimisõna põhilised süntaktilised funktsioon sõnaühendis ja lauses
													+		+	**Omadussõna**
																Üldiseloomustus.
																Omadussõna sugu, ar ning kääne.
																Omadussõna ühildumi nimisõnaga soovormi arvus ja käändes.
																Esmased teadmised omadussõna täis- ja lühivormide kohta.
																Omadussõna põhilise süntaktilised funktsioon sõnaühendis ning lause
													+		+	**Asesõna**
																Üldiseloomustus.
																Asesõna sõnaliikide süsteemis. Isikulised asesõnad kui sidususvahend lauses tekstis.
													+		+	**Tegusõna**
																Üldiseloomustus.
																Tegevusnimi (infinitiiv tegusõna isikulised vormid.
																Tegusõna ajavormid
																Tegusõnade pööramin olevikus ja tulevikus
																Tegusõnade pööramin minevikus.
																Tegusõna põhilised süntaktilised funktsioon sõnaühendis ja lauses
													+		+	**Eessõna**
																Üldiseloomustus
													+		+	**Süntaks. Sõnaühend**
																Sõnaühend kui süntaktiline ühik.
																Sõnaühendi põhisõna laiend.
													+		+	**Lause**

																Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne üksu
																Lause põhitunnused.
																Lause pealiikmed. Lau grammatiline põhi.
																Liht- ja laiendatud laus
																Lause kõrvalliikmed täiend, sihitis, määrus
+										+						Lauseliigid suhtluseesmärgi järgi väit-, käsk- ja küsilause
+										+						Lauseliigid tundevärvi järgi: mittehüüd- ja hüüdlaused.
													+		+	**Tekst**
																Tekst kui kommunikatsiooniüksu
																Teksti sidusus.
																Pealkiri, põhiidee, teks plaan.
																Lõik.
	+															Tekstide mitmekesisu muinasjutt, mõistatus vanasõnad ja kõnekään jutustus, luuletus, näide teadaanne, õnnesoov kutse, juhend. Teksti otsimine internetist.
	+				+											Eri tüüpi ja žanri kirjandusteosed on esindatud õppekirjandu tekstidena ning valitak vabaks lugemiseks ver eesti ja välisautorite tec seast, arvestades järgm teemasid.
																Kirjandusliku lugemi temaatika
	+	+			+						+					Minu perekond.
	+	+			+						+					Mina ja mu pereliikme
	+	+			+						+					Otsi sõpra ja hoia teda
	+	+			+						+					Õppida on alati kasuli
	+	+			+						+					Aastaajad.
	+	+			+						+					Looduseimedest fantastikani.
	+	+			+						+					Headusest, mis võida kurjuse, aususest ja õiglusest.
	+	+			+						+					Tõsiselt ja naljaga pooleks.
													+		+	**Ortograafia ja**

																interpunktsioon
																Ortogrammi mõiste.
																Väike- ja suurtähe kasutamine.
																Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis.
																Tähtede *ъ* ja *ь* kasutamine.
																Täishäälikute õigekiri tähtede *ж,ч, ш, щ* ja järel.
																Tegusõna 2. pöörde muutelõppude õigekiri
																не õigekiri tegusõnadeg
																Eessõnade õigekiri.
																Poolitamisreeglid.
																Interpunktsioon: kirjavahemärgid loetel puhul ja lause lõpus.

2.3.5. Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

1) eristab kuulmise järgi žanrilt ja tüübilt erinevaid tekste, saab aru tekstide sisust, täidab audioteksti mõtestamisega seotud ülesandeid;
2) loeb tekste ilmekalt, järgides vene keele häädusnorme;
3) reprodutseerib ning loob suuliselt tekste (dialoog, monoloog), kasutades keelevahendeid kooskõlas suhtlusolukorra ja vene keele normidega;
4) analüüsib vastavalt õppesisule keeleühikuid ning rakendab omandatud teadmisi kõnepraktikas;
5) hangib sihipäraselt teavet stiililt ja žanrilt erinevatest tekstidest ning teatmeteostest;
6) järgib kirjalikku teksti reprodutseerides ja luues vene keele norme ning kõneetiketti;
7) oskab kasutada sõnaraamatuid, teatmeteoseid ja interaktiivseid õigekeelsusallikaid.

2.3.6. Õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

2.3.6.1. 4. klassi õppesisu

Üldteadmised vene keele kohta. Keele normi mõiste. Kõne kultuur.

Foneetika. Graafika. Ortoeepia. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud. Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata. Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid. Rõhk.

Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodistus. Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis- sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine. Vene keele sõnamoodustussõnastikud.

Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Fraseoloogia kui leksikoloogia osa. Vene keele fraseologismide sõnastikud.

Morfoloogia.

Nimisõna. Käänduvad nimisõnad. Nimisõna süntaktilised funktsioonid. Nimisõnade kõnes kasutamise normid.

Omadussõna. Possessiivsed omadussõnad **.** Omadussõnade täis ja lühikevormid. Omadussõna süntaktilised funktsioonid.
Omadussõnade kõned kasutamise normid.

Asesõna. Asesõnade käänamine. Asesõna süntaktilised funktsioonid. Asesõnad kui lausete sidususe vahend.

Tegusõna. Perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad. Tegusõna kõneviisid. Tegusõnade pööramine. Ebareeglipäraselt pöörduvad tegusõnad. Tegusõnade süntaktilised funktsioonid. Tegusõna kõnes kasutamise normid.

Määrsõna. Määrsõnade liigid. Määrsõna süntaktilise funktsioonid. Rõhumäärsõnade tähendus.

Süntaks.

Sõnaühend. Peamised sõnaühendite liigid põhisõna morfoloogiliste omaduste järgi: nimisõnalised, tegusõnalised sõnaühendid.

Lause. Laise kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik. Peamised aluse väljendamise viisid.Lihtöeldis. Koondlaused. Kokkuvõtvad sõnad koondlauses.

Tekst.

Kirjanduslik lugemine. Looduse imeline maailm. Kuidas olen elanud, mu eakaaslane? Fantaseerimine, unistame. Sõprusest, ustavusest, armastusest. Imedemaailm kitjanduses: rahva ja autorimuinasjutud.

Orfograafia ja interpunktsioon.

Orfograafia. Täis ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves. Täis ja kaashäälikute õigekiri eesliidetes. Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Н ja нн eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Määrsõnade õigekiri.

Interpunktsioon. Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel, mõttekriips väljajättelises lauses). Vahemärgid koondlausetes ning lausetes sõnadega, mis ei ole grammatiliselt lauseliikmetega seotud.Vahemärgid otsekõnega lausetse.

4. klassi lõpetaja

teab, mis on

Keele roll inimese elus. Keel kui peamine suhtlusvahend. Sõnastik kui teatmekirjanduse liik. Tutvumine sõnastike tüüpidega. Tähestik. Hääliku ja tähe suhe. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.
Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata. Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid. Rõhk. Intonatsioon ja loogiline rõhk. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Fraseoloogia kui leksikoloogia osa. Vene keele fraseologismide sõnastikud. Morfeem kui keeleühik. Morfeemide liigid: juur, eesliide, sufiks, muutelõppSamatüvelised sõnad.Sõnatüvi. Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid. Käänduvad nimisõnad. Nimisõna süntaktilised funktsioonid. Nimisõnade kõnes kasutamise normid. Possessiivsed omadussõnad. Omadussõnade täis ja lühikevormid. Omadussõna süntaktilised funktsioonid. Omadussõnade kõned kasutamise normid. Asesõnade käänamine. Asesõna süntaktilised funktsioonid.
Asesõnad kui lausete sidususe vahend. Perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad. Tegusõna kõneviisid. Tegusõnade pööramine. Ebareeglipäraselt pöörduvad tegusõnad. Tegusõnade süntaktilised funktsioonid. Tegusõna kõnes kasutamise normid. Määrsõnade liigid. Määrsõna süntaktilise funktsioonid. Rõhumäärsõnade tähendus. Peamised sõnaühendite liigid põhisõna morfoloogiliste omaduste järgi: nimisõnalised, tegusõnalised sõnaühendid. Laise kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik. Peamised aluse väljendamise viisid. Lihtöeldis. Koondlaused. Kokkuvõtvad sõnad koondlauses. Imedemaailm kitjanduses: rahva ja autorimuinasjutud. Täis ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves. Täis ja kaashäälikute õigekiri eesliidetes. Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Н ja нн eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Määrsõnade õigekiri. Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel, mõttekriips väljajättelises lauses). Vahemärgid koondlausetes ning lausetes sõnadega, mis ei ole grammatiliselt lauseliikmetega seotud. Vahemärgid otsekõnega lausetse.

oskab

eristada kuulmise järgi žanrilt ja tüübilt erinevaid tekste, aru saada tekstide sisust, täidata audioteksti mõtestamisega seotud ülesandeid. Analüüsida vastavalt õppesisule keeleühikuid ning rakendab omandatud teadmisikõnepraktikas. Järgida kirjalikku teksti reprodutseerides ja luues vene keele norme ning kõneetiketi nõudeid. Aru saada kuulates mitmesuguste tekstide sisust. Määrada audioteksti teema ja peamise mõtte. Täidata audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid. Reprodutseerida tekste nõutavas ulatuses (lühike ja täielik ümberjutustus); esitada oma mõtteid järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt. Lugeda teksti ilmekalt, õige intonatsiooniga ning vene kirjakeele häädusnormide järgi. Lugeda mõtestatult, tunda ära stiililt erinevad tekstid ning täidata nende põhjal ülesandeid. Kasutada tekstiga töötades eri lugemisviise. Kirjutada õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega laused.

4. klass

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Üldpädevused	Õppesisu

Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	4.klass
X	X	X	X	X			**1.Üldteadmised vene keele kohta**
							Keele normi mõiste
							Kõne kultuur.
			X	X			**2.Foneetika. Graafika. Ortoeepia.**
							Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.
							Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata
							Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid.
							Rõhk.
			X	X			**3. Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodistus** Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine.
							Vene keele sõnamoodustussõnastikud.
			X	X			**4.Leksikoloogia ja fraseoloogia**
							Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid.
							Fraseoloogia kui leksikoloogia osa
							Vene keele fraseologismide sõnastikud.
			X	X			**5.Morfoloogia**
				X			**Nimisõna**
							Käänduvad nimisõnad.
							Nimisõna süntaktilised funktsioonid.
							Nimisõnade kõnes kasutamise normid.
				X			**Omadussõna** Possessiivsed omadussõnad
							Omadussõnade täis ja lühikevormid.
							Omadussõna süntaktilised funktsioonid.
							Omadussõnade kõned kasutamise

							normid.
				X			**Asesõna** Asesõnade käänamine.
							Asesõna süntaktilised funktsioonid.
				X			**Tegusõna** Perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad.
							Tegusõna kõneviisid.
							Tegusõnade pööramine.
							Ebareeglipäraselt pöörduvad tegusõnad.
							Tegusõnade süntaktilised funktsioonid.
							Tegusõna kõnes kasutamise normid.
				X			**Määrsõna** Määrsõnade liigid.
							Määrsõna süntaktilise funktsioonid.
							6.Süntaks **Sõnaühend** Sõnaühendi struktuur.
			X	X			**Lause** Laise kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik.
							Peamised aluse väljendamise viisid.
							Lihtöeldis.
							Koondlaused.
							Kokkuvõtvad sõnad koondlauses.
		X	X	X			**7. Tekst** **Kirjanduslik lugemine** Looduse imeline maailm.
X	X	X	X	X			Kuidas olen elanud, mu eakaaslane?
X	X	X	X	X			Fantaseerimine, unistame.
X	X	X	X	X			Sõprusest, ustavusest, armastusest.
X	X	X	X	X			Imedemaailm kitjanduses: rahva ja autorimuinasjutud.
			X	X			**8. Ortograafia ja interpunktsioon.** **Ortograafia** Täis ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves.
							Täis ja kaashäälikute õigekiri eesliidetes.
							Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
							Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
							H ja нн eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
							Määrsõnade õigekiri.
			X	X			**9. Interpunktsioon**

							Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel, mõttekriips väljajättelises lauses)
							Vahemärgid koondlausetes ning lausetes sõnadega, mis ei ole grammatiliselt lauseliikmetega seotud.
							Vahemärgid otsekõnega lausetse.

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused										Õppesisu
õpib väärtustama vene keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	õpib tajuma keeleoskust õpioskuste alusena ning oma identiteedi olulise osana	omandab põhiteadmised keelest ning õigekirjaoskuse	õpib kuulama, lugema ja kirjutama mõtestatult e tekste	õpib väärtustama kirjandust, kodumaa kultuuritraditsioone, kultuurilist mitmekesisust	õpib lugema eakohast väärtkirjandust	õpib tajuma kirjandusteost kui kunstiteost, mõistama teose sisu ning hindab selle kunstilisi väärtusi	õpib suudama kujundada ja väljendada oma isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	väärtustab ausust ja õiglust ning inimväärikat ja vastutustundelist käitumist	õpib hangima teavet eri allikatest ning kasutama sõnaraamatuid ja käsiraamatuid	4.klass
										1. Üldteadmised vene keelest
X	X	X		X			X			Keele roll inimese elus
X	X	X		X			X			Keel kui peamine suhtlusvahend.
										2. Graafika. Foneetika. Ortoeepia
		X								Tähestik.
		X								Hääliku ja tähe suhe
		X								Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.
		X								Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata
		X								Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid.

		X								Rõhk.
										Intonatsioon ja loogiline rõhk.
X			X						X	**3.Leksikoloogia ja fraseoloogia**
										Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid.
		X								Fraseoloogia kui leksikoloogia osa
		X								Vene keele fraseologismide sõnastikud.
		X							X	**4.Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus**
		X							X	Morfeem kui keeleühik.
										Morfeemide liigid: juur, eesliide, sufiks, muutelõpp.
		X								Samatüvelised sõnad.
		X								Sõnatüvi.
		X								Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid
										5.Morfoloogia. Nimisõna
										Käänduvad nimisõnad.
X		X	X				X			Nimisõna süntaktilised funktsioonid.
		X								Nimisõnade kõnes kasutamise normid.
										Omadussõna. Possessiivsed omadussõnad
		X	X	X	X	X	X	X		Omadussõnade täis ja lühikevormid.
		X	X	X	X	X	X	X		Omadussõna süntaktilised funktsioonid.
		X	X	X	X	X	X	X		Omadussõnade kõned kasutamise normid.
		X	X	X	X	X	X			**Asesõna** Asesõnade käänamine.
		X	X	X	X	X	X			Asesõna süntaktilised funktsioonid.
		X	X	X	X	X	X			**Tegusõna** Perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad.
										Tegusõna kõneviisid.
		X								Tegusõnade pööramine.
		X								Ebareeglipäraselt pöörduvad tegusõnad.
		X								Tegusõnade süntaktilised funktsioonid.
		X								Tegusõna kõnes kasutamise normid.

		X								**Määrsõna** Määrsõnade liigid.
		X								Määrsõna süntaktilise funktsioonid.
										6.Süntaks **Sõnaühend** Sõnaühendi struktuur.
										Lause Laise kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik.
										Peamised aluse väljendamise viisid.
										Lihtöeldis.
										Koondlaused.
										Kokkuvõtvad sõnad koondlauses.
										8. Orfograafia ja interpunktsioon. **Orfograafia** Täis ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves.
										Täis ja kaashäälikute õigekiri eesliidetes.
										Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
										Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
										Н ja нн eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
										Määrsõnade õigekiri.
										Interpunktsioon Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel, mõttekriips väljajättelises lauses)
										Vahemärgid koondlausetes ning lausetes sõnadega, mis ei ole grammatiliselt lauseliikmetega seotud.
										Vahemärgid otsekõnega lausetse.
			X	X	X		X			**9. Tekst** **Kirjanduslik lugemine** Looduse imeline maailm.
			X	X	X		X			Kuidas olen elanud, mu eakaaslane?
			X	X			X			Fantaseerimine, unistame.
			X	X	X		X			Sõprusest, ustavusest, armastusest.
			X	X	X		X			Imedemaailm kitjanduses: rahva ja autorimuinasjutud.

4.klassi õpitulemused

Ainepädevused												Õppesisu
eristab kuulmise järgi žanrilt ja tüübilt erinevaid tekste, saab aru tekstide sisust, täidab audioteksti mõtestamisega seotud ülesandeid	analüüsib vastavalt õppesisule keeleühikuid ning rakendab omandatud teadmisi kõnepraktikas	järgib kirjalikku teksti reprodutseerides ja luues vene keele norme ning lõpetatuks peetud nõudeid	saab kuulates aru mitmesuguste tekstide sisust	määrab audioteksti teema ja peamise mõtte	täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid ülesandeid	reprodutseerib tekste nõutavas ulatuses (lühike ja täielik ümberjutustus);	esitab oma mõtteid järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt	loeb teksti ilmekalt, õige intonatsiooniga ning vene kirjakeele häälduslnormide järgi	loeb mõtestatult, tunneb ära stiililt erinevad tekstid ning täidab nende põhjal ülesandeid	kasutab tekstiga töötades eri lugemisviise	kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega laused;	4.klass
					X							**Üldteadmised vene keelest**
							X					Keele roll inimese elus
							X					Keel kui peamine suhtlusvahend.
							X					Sõnastik kui teatmekirjanduse liik. Tutvumine sõnastike tüüpidega.
					X						X	**Graafika. Foneetika. Ortoeepia**
							X					Tähestik.
							X					Hääliku ja tähe suhe
							X					Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.
							X					Paaris- ja paaritud kaashäälikud: helilised ja helitud, palataliseeritud ja palataliseerimata
							X					Tähtede *е, ё, ю, я* funktsioonid.
							X					Rõhk.
							X					Intonatsioon ja loogiline rõhk.
					X						X	**Leksikoloogia ja fraseoloogia**
							X					Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid.

							X					Fraseoloogia kui leksikoloogia osa
							X X					Vene keele fraseologismide sõnastikud.
							X					**Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus**
					X						X	Morfeem kui keeleühik.
							X					Morfeemide liigid: juur, eesliide, sufiks, muutelõpp.
							X					Samatüvelised sõnad.
							X					Sõnatüvi.
							X					Sõnamoodustus- ja sõnamuutemorfeemid
							X					**Morfoloogia. Nimisõna**
	X				X						X	Käänduvad nimisõnad.
							X					Nimisõna süntaktilised funktsioonid.
							X					Nimisõnade kõnes kasutamise normid.
												Omadussõna Possessiivsed omadussõnad
	X				X						X	Omadussõnade täis ja lühikevormid.
							X					Omadussõna süntaktilised funktsioonid.
							X					Omadussõnade kõned kasutamise normid.
							X					**Asesõna** Asesõnade käänamine.
	X				X		X				X	Asesõna süntaktilised funktsioonid.
							X					**Tegusõna** Perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad.
	X				X		X				X	Tegusõna kõneviisid.
							X					Tegusõnade pööramine.
							X					Ebareeglipäraselt pöörduvad tegusõnad.
							X					Tegusõnade süntaktilised funktsioonid.
							X					Tegusõna kõnes kasutamise normid.
							X					**Määrsõna** Määrsõnade liigid.
	X				X		X				X	Määrsõna süntaktilise funktsioonid.
							X					**Süntaks** **Sõnaühend** Sõnaühendi struktuur.
							X					**Lause** Laise kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik.

	X				X		X				X	Peamised aluse väljendamise viisid.
							X					Lihtöeldis.
	X						X					Koondlaused.
							X					Kokkuvõtvad sõnad koondlauses.
	X	X	X	X	X	X				X		**8. Orfograafia ja interpunktsioon.** **Orfograafia** Täis ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves.
X								X	X			Täis ja kaashäälikute õigekiri eesliidetes.
X								X	X			Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
X								X	X			Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
X								X	X			Н ja нн eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
X								X	X			Määrsõnade õigekiri.
							X				X	**Interpunktsioon** Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel, mõttekriips väljajättelises lauses)
							X					Vahemärgid koondlausetes ning lausetes sõnadega, mis ei ole grammatiliselt lauseliikmetega seotud.
							X					Vahemärgid otsekõnega lausetse.
							X					**9. Tekst** **Kirjanduslik lugemine** Looduse imeline maailm.
						X						Kuidas olen elanud, mu eakaaslane?
						X						Fantaseerimine, unistame.
						X						Sõprusest, ustavusest, armastusest.
						X						Imedemaailm kitjanduses: rahva ja autorimuinasjutud.

2.3.6.2. 5. klassi õppesisu

1. Üldteadmised vene keele kohta
Vene keelt uuriv teadus, selle põhiosad. Keelenormi mõiste.
2. Foneetika. Graafika. Ortoeepia
Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine. Häälikumuutused kõnes. Kaashäälikute helituks ja heliliseks muutumine. Foneetiline transkriptsioon. Vene keele häädusnormid. Sõnarõhu rasked juhud.
3. Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus
Täis- ja kaashäälikute vaheldumine sõna juurmorfeemis. Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine.
4. Leksikoloogia ja fraseoloogia
Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid Vanasõnad, kõnekäänud, lendsõnad. Vene keele trükitud ja veebisõnastikud.
5. Morfoloogia
Sõna grammatiline tähendus. Sõnaliikide süsteem vene keeles. Sõnade liigitamise printsiibid: semantiline, morfoloogiline, süntaktiline. Sõnaliikide üldiseloomustus. Iseseisvate ja abisõnade liigid.
Nimisõna
Mees- ja naissoost isikuid tähistavad nimisõnad. Käänduvad, ebareeglipäraselt käänduvad ning käändumatud nimisõnad. Käändevormideta nimisõnade sugu ja arv. Nimisõna süntaktilised funktsioonid. Nimisõnade kõnes kasutamise normid.
Omadussõna
Kvalitatiivsed, relatiivsed ning possessiivsed omadussõnad. Omadussõnade võrdlusastmed. Omadussõnade täis- ja lühivormid. Omadussõna süntaktilised funktsioonid. Omadussõnade kõnes kasutamise normid.
Tegusõna
Perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad. Sihilised ja sihitud tegusõnad. Isikuta tegusõnad. Tegusõna kõneviisid. Tegusõnade pööramine. Ebareeglipäraselt pöörduvad tegusõnad. Tegusõnade süntaktilised funktsioonid. Tegusõna kõnes kasutamise normid.
6. Süntaks

Sõnaühend. Sõnaühendi struktuur.
Lause. Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik. Koondlaused. Kokkuvõtvad sõnad koondlauses. Üte. Otsekõne. Dialoog.
Lauseliigid.
7. Tekst
Põhilisi funktsionaalseid stiile esindavad tekstid (ilukirjanduslik, publitsistlik, teaduslik, ametlik, kõnekeelne stiil).
8. Ortograafia ja interpunktsioon
Ortograafia
Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves. Täis- ja kaashäälikute õigekiri eesliidetes.
Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. *н* ja *нн* eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.Lahku- ja kokkukirjutamine ning sidekriipsu kasutamine eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.*не* ja *ни* kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega.
Interpunktsioon Vahemärkide funktsioonid. Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel)**.** Vahemärgid koondlausetes.Vahemärgid otsekõnega lausetes.

5. klassi lõpetaja

5. klassi lõpetaja
teab, mis on

Vene keelt uuriv teadus, selle põhiosad. Keelenormi mõiste. Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine. Häälikumuutused kõnes. Kaashäälikute helituks ja heliliseks muutumine.Foneetiline transkriptsioon**.** Vene keele häädlusnormid. Sõnarõhu rasked juhud. Täis- ja kaashäälikute vaheldumine sõna juurmorfeemis. Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Vanasõnad, kõnekäänud, lendsõnad. Sõna grammatiline tähendus. Vene keele trükitud ja veebisõnastikud. Sõnaliikide süsteem vene keeles. Sõnade liigitamise printsiibid: semantiline, morfoloogiline, süntaktiline. Sõnaliikide üldiseloomustus. Iseseisvate ja abisõnade liigid. Mees- ja naissoost isikuid tähistavad nimisõnad. Käänduvad, ebareeglipäraselt käänduvad ning käändumatud nimisõnad. Käändevormideta nimisõnade sugu ja arv. Nimisõna süntaktilised funktsioonid.

Nimisõnade kõnes kasutamise normid. Kvalitatiivsed, relatiivsed ning possessiivsed omadussõnad. Omadussõnade võrdlusastmed. Omadussõnade täis- ja lühivormid. Omadussõna süntaktilised funktsioonid.

Omadussõnade kõnes kasutamise normid. Perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad. Sihilised ja sihitud tegusõnad.

Isikuta tegusõnad. Tegusõna kõneviisid. Tegusõnade pööramine.Ebareeglipäraselt pöörduvad tegusõnad. Tegusõnade süntaktilised funktsioonid. Tegusõna kõnes kasutamise normid. Sõnaühendi struktuur. Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik. Koondlaused. Kokkuvõtvad sõnad koondlauses. Üte. Otsekõne. Lauseliigid. Põhilisi funktsionaalseid stiile esindavad tekstid (ilukirjanduslik, publitsistlik, teaduslik, ametlik, kõnekeelne stiil). Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves. Täis- ja kaashäälikute õigekiri eesliidetes. Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. н ja нн eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Lahku- ja kokkukirjutamine ning sidekriipsu kasutamine eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. не ja ни kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega. Vahemärkide funktsioonid. Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel). Vahemärgid koondlausetes Vahemärgid otsekõnega lausetes. Dialoog.

5. klassi lõpetaja
oskab

eristada kuulmise järgi žanrilt ja tüübilt erinevaid tekste, saada aru tekstide sisust, täita audioteksti mõtestamisega seotud ülesandeid. Suuliselt ja kirjalikult reprodutseerida tekste nõutavas ulatuses (lühike ja täielik ümberjutustus, reeglid). Esitada oma mõtteid järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt. Järgida tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme (suuliselt ja kirjalikult). Lugeda teksti ilmekalt, õige intonatsiooniga ning vene kirjakeele häädlusnormide järgi. Lugeda mõtestatult, tunneb ära stiililt erinevad tekstid ning täidab nende põhjal ülesandeid. Kasutada tekstiga töötades eri lugemisviise. Kirjutada õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega laused. Määrata audioteksti teema ja peamise mõtte. Lugeda tabeleid, saada aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest ning kasutada neid oma teksti ette valmistades. Redigeerida lihtsamaid tekste. Hankida sihipäraselt teavet stiililt ja žanrilt erinevatest tekstidest ning teatmeteostest. Analüüsida vastavalt õppesisule keeleühikuid ning rakendab omandatud teadmisi kõnepraktikas.

Üldpädevuste kujundamine vene keele õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	5. klass
X							**1. Üldteadmised vene keele kohta** Vene keelt uuriv teadus, selle põhiosad.
X			X				Keelenormi mõiste.
							2. Foneetika. Graafika. Ortoeepia Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine.
							Häälikumuutused kõnes. Kaashäälikute helituks ja heliliseks muutumine
							Foneetiline transkriptsioon.
X							Vene keele häädusnormid.
							Sõnarõhu rasked juhud.
							3. Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus Täis- ja kaashäälikute vaheldumine sõna juurmorfeemis.
							Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine.
X			X				**4. Leksikoloogia ja fraseoloogia** Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid
X			X	X			Vanasõnad, kõnekäänud, lendsõnad.
			X				Vene keele trükitud ja veebisõnastikud.
							5. Morfoloogia Sõna grammatiline tähendus. Sõnaliikide süsteem vene keeles. Sõnade liigitamise printsiibid: semantiline, morfoloogiline, süntaktiline. Sõnaliikide üldiseloomustus. Iseseisvate ja abisõnade liigid.

							Nimisõna Mees- ja naissoost isikuid tähistavad nimisõnad.
							Käänduvad, ebareeglipäraselt käänduvad ning käändumatud nimisõnad.
							Käändevormideta nimisõnade sugu ja arv
							Nimisõna süntaktilised funktsioonid.
			X				Nimisõnade kõnes kasutamise normid.
							Omadussõna Kvalitatiivsed, relatiivsed ning possessiivsed omadussõnad.
							Omadussõnade võrdlusastmed.
							Omadussõnade täis- ja lühivormid.
							Omadussõna süntaktilised funktsioonid.
			X				Omadussõnade kõnes kasutamise normid.
							Tegusõna Perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad.
							Sihilised ja sihitud tegusõnad.
							Isikuta tegusõnad.
							Tegusõna kõneviisid.
							Tegusõnade pööramine.
							Ebareeglipäraselt pöörduvad tegusõnad.
							Tegusõnade süntaktilised funktsioonid.
			X				Tegusõna kõnes kasutamise normid.
							Kesksõna (partitsiibi) ja tegusõna des-vormi (gerundiumi) mõiste.
							6. Süntaks **Sõnaühend.** Sõnaühendi struktuur.
				X			**Lause** Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik.
				X			Koondlaused.
	X			X			Kokkuvõtvad sõnad koondlauses.
	X			X			Üte.
				X			Otsekõne
	X			X			Dialoog
				X			Lauseliigid.
	X			X			**7. Tekst** Põhilisi funktsionaalseid stiile esindavad tekstid (ilukirjanduslik,

							publitsistlik, teaduslik, ametlik, kõnekeelne stiil).
							8. Ortograafia ja interpunktsioon **Ortograafia** Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves.
							Täis- ja kaashäälikute õigekiri eesliidetes.
							Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
							Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
							н ja *нн* eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
							Lahku- ja kokkukirjutamine ning sidekriipsu kasutamine eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
							не ja *ни* kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega.
							Interpunktsioon Vahemärkide funktsioonid.
							Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel)
							Vahemärgid koondlausetes .
							Vahemärgid otsekõnega lausetes.

Keele- ja kirjanduspädevus

Väärtustab vene keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	Tajub keeleoskust õpioskuste alusena ning oma identiteedi olulise osana	On omandanud põhiteadmised keelest ning õigekirjaoskuse	On keeleteadlik, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid	Kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ning kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet	Tunneb ja väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahvuslikku pärimuskultuuri kui ka kodumaa kultuuritraditsioone ning kultuurilist	On lugenud eakohast väärtkirjandust, kujundanud kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastanud mõtte- ja tundemaailma arenenud isiksusena	Tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab teose sisu ning hindab selle kunstilisi väärtusi	Suudab kujundada ja väljendada oma isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	Väärtustab ausust ja õiglust ning inimväärikat ja vastutustundelist käitumist	Oskab õppida, hangib teavet eri allikatest ning kasutabsõnaraamatuid ja käsiraamatuid	5.klass **Vene keel**
X										X		**1. Üldteadmised vene keele kohta** Vene keelt uuriv teadus, selle põhiosad.
X	X										X	Keelenormi mõiste.
												2. Foneetika. Graafika. Ortoeepia Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine.
		X										Häälikumuutused kõnes. Kaashäälikute helituks ja heliliseks muutumine
		X										Foneetiline transkriptsioon.
		X									X	Vene keele häädusnormid.
											X	Sõnarõhu rasked juhud.
		X										**3. Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus** Täis- ja kaashäälikute vaheldumine sõna

												juurmorfeemis.
		X										Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine.
		X										**4. Leksikoloogia ja fraseoloogia** Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid
		X										Vanasõnad, kõnekäänud, lendsõnad.
												Vene keele trükitud ja veebisõnastikud.
												5. Morfoloogia Sõna grammatiline tähendus. Sõnaliikide süsteem vene keeles. Sõnade liigitamise printsiibid: semantiline, morfoloogiline, süntaktiline. Sõnaliikide üldiseloomustus. Iseseisvate ja abisõnade liigid.
		X										**Nimisõna** Mees- ja naissoost isikuid tähistavad nimisõnad.
		X										Käänduvad, ebareeglipäraselt käänduvad ning käändumatud nimisõnad.
		X										Käändevormideta nimisõnade sugu ja arv
		X										Nimisõna süntaktilised funktsioonid.
		X									X	Nimisõnade kõnes kasutamise normid.
		X										**Omadussõna** Kvalitatiivsed, relatiivsed ning possessiivsed omadussõnad.
		X										Omadussõnade võrdlusastmed.
		X										Omadussõnade täis- ja lühivormid.
		X										Omadussõna süntaktilised funktsioonid.
											X	Omadussõnade kõnes kasutamise normid.

		X										**Tegusõna** Perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad.
		X										Sihilised ja sihitud tegusõnad.
		X										Isikuta tegusõnad.
		X										Tegusõna kõneviisid.
		X										Tegusõnade pööramine.
		X										Ebareeglipäraselt pöörduvad tegusõnad.
		X										Tegusõnade süntaktilised funktsioonid.
		X									X	Tegusõna kõnes kasutamise normid.
												Kesksõna (partitsiibi) ja tegusõna des-vormi (gerundiumi) mõiste.
		X										**6. Süntaks** **Sõnaühend.** Sõnaühendi struktuur.
		X										**Lause** Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik.
		X										Koondlaused.
		X										Kokkuvõtvad sõnad koondlauses.
		X										Üte.
		X										Otsekõne
		X							X			Dialoog
		X										Lauseliigid.
		X		X					X	X		**7. Tekst** Põhilisi funktsionaalseid stiile esindavad tekstid (ilukirjanduslik, publitsistlik, teaduslik, ametlik, kõnekeelne stiil).
		X										**8. Ortograafia ja interpunktsioon** **Ortograafia** Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves.

		X										Täis- ja kaashäälikute õigekiri eesliidetes.
		X										Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
		X										Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
		X										*н* ja *нн* eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
		X										Lahku- ja kokkukirjutamine ning sidekriipsu kasutamine eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
		X										*не* ja *ни* kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega.
		X										**Interpunktsioon** Vahemärkide funktsioonid.
		X										Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel)
		X										Vahemärgid koondlausetes .
		X										Vahemärgid otsekõnega lausetes.

Kooliastme õpitulemused

Ainepädevused	Õppesisu

1) eristab kuulmise järgi žanrilt ja tüübilt erinevaid tekste, saab aru tekstide sisust, täidab audioteksti mõtestamisega seotud ülesandeid	2)suuliselt ja kirjalikult reprodutseerib tekste nõutavas ulatuses (lühike ja täielik ümberjutustus, raaelid)	3) esitab oma mõtteid järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt	4) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme (suuliselt ja kirjalikult)	5) loeb teksti ilmekalt, õige intonatsiooniga ning vene kirjakeele hääldusnormide järgi	6) loeb mõtestatult, tunneb ära stiililt erinevad tekstid ning täidab nende põhjal ülesandeid	7) kasutab tekstiga töötades eri lugemisviise	8) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega laused	9) määrab audioteksti teema ja peamise mõtte	10) loeb tabeleid, saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest ning kasutab neid oma teksti ette valmistades	11) redigeerib lihtsamaid tekste	12) hangib sihipäraselt teavet stiililt ja žanrilt erinevatest tekstidest ning teatmeteostest	13) analüüsib vastavalt õppesisule keeleühikuid ning rakendab omandatud teadmisi kõnepraktikas	5.klass Vene keel
	X	X		X					X				**1. Üldteadmised vene keele kohta** Vene keelt uuriv teadus, selle põhiosad.
		X		X					X				Keelenormi mõiste.
		X		X					X				**2. Foneetika. Graafika. Ortoeepia** Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine.
		X		X					X				Häälikumuutused kõnes. Kaashäälikute helituks ja heliliseks muutumine
		X		X					X				Foneetiline transkriptsioon.
		X	X	X					X				Vene keele hääldusnormid.
		X	X	X					X				Sõnarõhu rasked juhud.
		X		X					X				**3. Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus** Täis- ja kaashäälikute vaheldumine sõna juurmorfeemis.
	X	X		X					X				Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine.

	X	X		X					X				**4. Leksikoloogia ja fraseoloogia** Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid
		X		X					X				Vanasõnad, kõnekäänud, lendsõnad.
		X		X					X				Vene keele trükitud ja veebisõnastikud.
	X	X		X					X				**5. Morfoloogia** Sõna grammatiline tähendus. Sõnaliikide süsteem vene keeles. Sõnade liigitamise printsiibid: semantiline, morfoloogiline, süntaktiline. Sõnaliikide üldiseloomustus. Iseseisvate ja abisõnade liigid.
		X		X					X				**Nimisõna** Mees- ja naissoost isikuid tähistavad nimisõnad.
	X	X		X					X				Käänduvad, ebareeglipäraselt käänduvad ning käändumatud nimisõnad.
		X		X					X				Käändevormideta nimisõnade sugu ja arv
		X		X					X				Nimisõna süntaktilised funktsioonid.
		X	X	X					X	X			Nimisõnade kõnes kasutamise normid.
	X	X		X					X				**Omadussõna** Kvalitatiivsed, relatiivsed ning possessiivsed omadussõnad.
		X		X					X				Omadussõnade võrdlusastmed.
		X		X					X				Omadussõnade täis- ja lühivormid.
		X		X					X				Omadussõna süntaktilised funktsioonid.
		X	X	X					X	X			Omadussõnade kõnes kasutamise normid.
	X	X		X					X				**Tegusõna** Perfektiivsed ja imperfektiivsed tegusõnad.
	X	X		X					X				Sihilised ja sihitud tegusõnad.
	X	X		X					X				Isikuta tegusõnad.
	X	X		X					X				Tegusõna kõneviisid.
		X		X					X				Tegusõnade pööramine.

		X		X					X				Ebareeglipäraselt pöörduvad tegusõnad.
		X		X					X				Tegusõnade süntaktilised funktsioonid.
		X	X	X					X	X			Tegusõna kõnes kasutamise normid.
		X		X					X				Kesksõna (partitsiibi) ja tegusõna des-vormi (gerundiumi) mõiste.
	X	X		X					X				**6. Süntaks** **Sõnaühend.** Sõnaühendi struktuur.
	X	X		X		X			X			X	**Lause** Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik.
	X	X		X		X			X	X		X	Koondlaused.
		X		X		X			X	X		X	Kokkuvõtvad sõnad koondlauses.
		X	X	X		X			X	X		X	Üte.
		X	X	X		X			X	X		X	Otsekõne
	X												Dialoog.
	X	X		X		X			X			X	Lauseliigid.
X	X	X	X	X	X	X		X	X	X		X	**7. Tekst** Põhilisi funktsionaalseid stiile esindavad tekstid (ilukirjanduslik, publitsistlik, teaduslik, ametlik, kõnekeelne stiil).
	X	X		X			X		X	X			**8. Ortograafia ja interpunktsioon** **Ortograafia** Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna lihttüves.
	X	X		X			X		X	X			Täis- ja kaashäälikute õigekiri eesliidetes.
	X	X		X			X		X	X			Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
	X	X		X			X		X	X			Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
	X	X		X			X		X	X			*н* ja *нн* eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.

	X	X		X			X		X	X			Lahku- ja kokkukirjutamine ning sidekriipsu kasutamine eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
	X	X		X			X		X	X			*не* ja *ни* kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega.
	X	X		X			X		X	X			**Interpunktsioon** Vahemärkide funktsioonid.
		X		X			X		X	X			Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel)
	X	X		X			X		X	X			Vahemärgid koondlausetes .
	X	X		X			X		X	X			Vahemärgid otsekõnega lausetes.

2.3.6.3. 6. klassi õppesisu

1. Üldteadmised vene keele kohta. Vene keelt uuriv teadus, selle põhiosad. Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste. Kõnekultuur.
2. Foneetika. Graafika. Ortoeepia. Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine. Häälikumuutused kõnes. Kaashäälikute helituks ja heliliseks muutumine. Foneetiline transkriptsioon. Vene keele hääldusnormid. Sõnarõhu rasked juhud.
3. Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus. Täis- ja kaashäälikute vaheldumine sõna juurmorfeemis.
Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine. Sõna üleminek ühest sõnaliigist teise.
4. Leksikoloogia ja fraseoloogia. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Oma- ja laensõnad.Vananenud sõnad ja neologismid. Neutraalsed ja stiilivärvinguga sõnad. Raamatu- ja kõnekeele leksika. Üldkasutatav leksika ja piiratud kasutusega leksika (murdesõnad, professionalismid, žargonismid). Vene keele leksikaalsed ja stilistilised normid: sõna kasutamine kooskõlas sõna tähenduse ja stiilivärvinguga. Leksikaalne ühilduvus. Fraseoloogia kui leksikoloogia osa. Erinevused vabade sõnaühendite ja fraseoloogiliste üksuste vahel. Vanasõnad, kõnekäänud, lendsõnad. Vene keele seletussõnastikud. Võõrsõnade, neologismide, sünonüümide, antonüümide sõnastikud. Vene keele fraseologismide sõnastikud. Vene keele trükitud ja veebisõnastikud, entsüklopeediad.
5. Morfoloogia. Sõna grammatiline tähendus. Sõnaliikide süsteem vene keeles. Sõnade liigitamise printsiibid: semantiline, morfoloogiline, süntaktiline. Sõnaliikide üldiseloomustus. Iseseisvate ja abisõnade liigid.
Asesõna. Asesõnade käänamine ja liigitus. Asesõna süntaktilised funktsioonid. Asesõnad kui lausete sidestamise vahendid.
Arvsõna. Arvsõnade käänamine. Arvsõnade kõnes kasutamise normid.
Määrsõna
Määrsõnade liigid. Määrsõna süntaktilised funktsioonid. Rõhumäärsõnad. Rõhumäärsõnade tähendu
Eessõna
Tuletatud ja mittetuletatud eessõnad.
Liht- ja liiteessõnad
Sidesõna. Rinnastavad ja alistavad. Liht- ja liitsidesõnad. Asesõnad kui lausete sidususe vahend.
Hüüdsõnad kui eriline sõnaliik. Hüüdsõnade põhifunktsioonid.
Onomatopoeetilised sõnad. Üldiseloomustus.
6. Süntaks
Sõnaühend. Sõnaühendi struktuur.
Lause. Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik. Peamised aluse väljendamise viisid. Lihtöeldis. Koondlaused. Kokkuvõtvad sõnad koondlauses. Üte.
Otsekõne.
7. Tekst. Põhilisi funktsionaalseid stiile esindavad tekstid (ilukirjanduslik, publitsistlik, teaduslik, ametlik, kõnekeelne stiil). Tekstiliigid: instruktsioon, seletuskiri, komplitseeritud instruktsioon, reklaam, SMS-teade, jutustus, luuletus, näidend. Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum, blogi) ja seal kasutatavad tekstiliigid
8. Ortograafia. Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. *н* ja *нн* eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Lahku- ja kokkukirjutamine ning sidekriipsu kasutamine eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. *не* ja *ни* kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega. Määrsõnade õigekiri. Eessõnade, sidesõnade ja rõhumäärsõnade õigekiri.
9. Interpunktsioon. Vahemärkide funktsioonid. Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel). Vahemärgid otsekõnega lausetes.

6. klassi lõpetaja
teab, mis on

Vene keelt uuriv teadus, selle põhiosad. Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste. Kõnekultuur. Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine. Häälikumuutused kõnes. Kaashäälikute helituks ja heliliseks muutumine. Foneetiline transkriptsioon. Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus. Täis- ja kaashäälikute vaheldumine sõna juurmorfeemis. Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine. Sõna üleminek ühest sõnaliigist teise. Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Paronüümid. Mitmetähenduslikud sõnad. Oma- ja laensõnad. Vananenud sõnad ja neologismid. Neutraalsed ja stiilivärvinguga sõnad. Raamatu- ja kõnekeele leksika. Üldkasutatav leksika ja piiratud kasutusega leksika (murdesõnad, professionalismid, žargonismid). Vene keele leksikaalsed ja stilistilised normid: sõna kasutamine kooskõlas sõna tähenduse ja stiilivärvinguga. Leksikaalne ühilduvus. Fraseoloogia kui leksikoloogia osa. Erinevused vabade sõnaühendite ja fraseoloogiliste üksuste vahel. Vene keele seletussõnastikud. Võõrsõnade, neologismide, sünonüümide, antonüümide sõnastikud. Vene keele fraseologismide sõnastikud. Vene keele trükitud ja veebisõnastikud, entsüklopeediad. Sõna grammatiline tähendus. Sõnaliikide süsteem vene keeles. Sõnade liigitamise printsiibid: semantiline, morfoloogiline, süntaktiline. Sõnaliikide üldiseloomustus. Iseseisvate ja abisõnade liigid. Arvsõnade käänamine. Arvsõnade kõnes kasutamise normid. Asesõnade käänamine ja liigitus. Asesõna süntaktilised funktsioonid. Asesõnad kui lausete sidestamise vahendid.

Määrsõnade liigid. Määrsõna süntaktilised funktsioonid. Rõhumäärsõnad. Rõhumäärsõnade tähendu. Tuletatud ja mittetuletatud eessõnad. Liht- ja liiteessõnad. Rinnastavad ja alistavad sidesõnad. Liht- ja liitsidesõnad. Asesõnad kui lausete sidususe vahend. Hüüdsõnad kui eriline sõnaliik. Hüüdsõnade põhifunktsioonid. Onomatopoeetilised sõnad. Üldiseloomustus. Sõnaühendi struktuur.Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik. Peamised aluse väljendamise viisid. Lihtöeldis. Koondlaused. Kokkuvõtvad sõnad koondlauses. Üte. Otsekõne. Põhilisi funktsionaalseid stiile esindavad tekstid (ilukirjanduslik, publitsistlik, teaduslik, ametlik, kõnekeelne stiil). Tekstiliigid: instruktsioon, seletuskiri, komplitseeritud instruktsioon, reklaam, SMS-teade, jutustus, luuletus, näidend.

Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum, blogi) ja seal kasutatavad tekstiliigid. Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.

н ja нн eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. Lahku- ja kokkukirjutamine ning sidekriipsu kasutamine eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades. не ja ни kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega. Määrsõnade õigekiri. Eessõnade, sidesõnade ja rõhumäärsõnade õigekiri. Vahemärkide funktsioonid. Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel). Vahemärgid otsekõnega lausetes.

6. klassi lõpetaja
oskab

eristada kuulmise järgi žanrilt ja tüübilt erinevaid tekste, saada aru tekstide sisust, täita audioteksti mõtestamisega seotud ülesandeid. Suuliselt ja kirjalikult reprodutseerida tekste nõutavas ulatuses (lühike ja täielik ümberjutustus, reeglid). Esitada oma mõtteid järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt. Järgida tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme (suuliselt ja kirjalikult). Lugeda teksti ilmekalt, õige intonatsiooniga ning vene kirjakeele häädusnormide järgi. Lugeda mõtestatult, tunneb ära stiililt erinevad tekstid ning täidab nende põhjal ülesandeid. Kasutada tekstiga töötades eri lugemisviise. Kirjutada õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega laused. Määrata audioteksti teema ja peamise mõtte. Lugeda tabeleid, saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest ning kasutab neid oma teksti ette valmistades. Redigeerida lihtsamaid tekste. Hankida sihipäraselt teavet stiililt ja žanrilt erinevatest tekstidest ning teatmeteostest. Analüüsida vastavalt õppesisule keeleühikuid ning rakendab omandatud teadmisi kõnepraktikas. Luua dialoogilisi ja monoloogilisi tekste (kirjeldus, jutustus, arutlus), pidades silmas teksti ülesehituse reegleid. Luua

tekste mitmes stiilis ja žanris (traditsiooniline ja elektronkiri, avaldus, seletuskiri, allkirjastatud tõend)

Üldpädevuste kujundamine vene keele õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	6. klass **Vene keel**
X							**1. Üldteadmised vene keele kohta** Vene keelt uuriv teadus, selle põhiosad.
X			X				Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste. Kõnekultuur.
							2. Foneetika. Graafika. Ortoeepia Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine.
							Häälikumuutused kõnes. Kaashäälikute helituks ja heliliseks muutumine
							Foneetiline transkriptsioon.
X			X				Vene keele häädlusnormid.
							Sõnarõhu rasked juhud.
							3. Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus Täis- ja kaashäälikute vaheldumine sõna juurmorfeemis.
							Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine. Sõna üleminek ühest sõnaliigist teise.
X			X	X			**4. Leksikoloogia ja fraseoloogia** Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Paronüümid. Mitmetähenduslikud sõnad.
X				X			Oma- ja laensõnad.
X				X			Vananenud sõnad ja neologismid.
							Neutraalsed ja stiilivärvinguga sõnad.

X				X			
X				X			Raamatu- ja kõnekeele leksika.
X				X			Üldkasutatav leksika ja piiratud kasutusega leksika (murdesõnad, professionalismid, žargonismid).
X				X			Vene keele leksikaalsed ja stilistilised normid: sõna kasutamine kooskõlas sõna tähenduse ja stiilivärvinguga. Leksikaalne ühilduvus.
X				X			Fraseoloogia kui leksikoloogia osa. Erinevused vabade sõnaühendite ja fraseoloogiliste üksuste vahel.
X			X	X			Vanasõnad, kõnekäänud, lendsõnad.
			X				Vene keele trükitud ja veebisõnastikud. Vene keele seletussõnastikud. Võõrsõnade, neologismide, sünonüümide, antonüümide sõnastikud. Vene keele fraseologismide sõnastikud. Entsüklopeediad.
							5. Morfoloogia Sõna grammatiline tähendus. Sõnaliikide süsteem vene keeles. Sõnade liigitamise printsiibid: semantiline, morfoloogiline, süntaktiline. Sõnaliikide üldiseloomustus. Iseseisvate ja abisõnade liigid.
							Asesõna Asesõnade käänamine ja liigitus.
							Asesõna süntaktilised funktsioonid.
X							Asesõnad kui lausete sidestamise vahendid.
							Määrsõna Määrsõnade liigid. Määrsõna süntaktilised funktsioonid. Rõhumäärsõnad. Rõhumäärsõnade tähendu
				X			**Eessõna** Tuletatud ja mittetuletatud eessõnad.

				X			Liht- ja liiteessõnad
				X			**Sidesõna** Rinnastavad ja alistavad.
				X			Liht- ja liitsidesõnad
				X			Asesõnad kui lausete sidususe vahend.
				X			**Hüüdsõnad kui eriline sõnaliik** Hüüdsõnade põhifunktsioonid.
				X			**Onomatopoeetilised sõnad** Üldiseloomustus.
							6. Süntaks **Sõnaühend** Rinnastus- ja alistusseos.
							Peamised sõnaühendite liigid põhisõna morfoloogiliste omaduste järgi: nimisõnalised, tegusõnalised, määrsõnalised sõnaühendid.
				X			**Lause** Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik.
				X			Peamised aluse väljendamise viisid.
	X			X			Lihtöeldis.
				X			Koondlaused.
	X			X			Kokkuvõtvad sõnad koondlauses.
	X			X			Üte.
	X			X			Otsekõne.
	X			X			**7. Tekst** Põhilisi funktsionaalseid stiile esindavad tekstid (ilukirjanduslik, publitsistlik, teaduslik, ametlik, kõnekeelne stiil).
	X		X	X			Tekstiliigid: instruktsioon, seletuskiri, komplitseeritud instruktsioon, reklaam, SMS-teade, jutustus, luuletus, näidend.
	X		X	X			Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum, blogi) ja seal kasutatavad tekstiliigid
							8. Ortograafia Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
							Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
							н ja *нн* eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
							Lahku- ja kokkukirjutamine ning sidekriipsu kasutamine eri

							sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
							не ja *ни* kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega.
							Määrsõnade õigekiri.
							Eessõnade, sidesõnade ja rõhumäärsõnade õigekiri.
							9. Interpunktsioon Vahemärkide funktsioonid.
							Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel).
							Vahemärgid otsekõnega lausetes.

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused												Õppesisu
Väärtustab vene keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	Tajub keeleoskust õpioskuste alusena ning oma identiteedi olulise osana	On omandanud põhiteadmised keelest ning õigekirjaoskuse	On keeleteadlik, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid	Kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ning kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet	Tunneb ja väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahvuslikku pärimuskultuuri kui ka kodumaa kultuuritraditsioone ning kultuurilist	On lugenud eakohast väärtkirjandust, kujundanud kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastanud mõtte- ja tundemaailma arenenud isiksusena	Tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab teose sisu ning hindab selle kunstilisi väärtusi	Suudab kujundada ja väljendada oma isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	Väärtustab ausust ja õiglust ning inimväärikat ja vastutustundelist käitumist	Oskab õppida, hangib teavet eri allikatest ning kasutabsõnaraamatuid ja käsiraamatuid	6.klass **Vene keel**
X	X											**1. Üldteadmised vene keele kohta** Vene keelt uuriv teadus,

												selle põhiosad.
X												Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõiste. Kõnekultuur.
												2. Foneetika. Graafika. Ortoeepia Vene graafika printsiibid: foneemipõhine ja silbipõhine.
		X										Häälikumuutused kõnes. Kaashäälikute helituks ja heliliseks muutumine
		X										Foneetiline transkriptsioon.
		X									X	Vene keele häädusnormid.
		X										Sõnarõhu rasked juhud.
		X										**3. Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus** Täis- ja kaashäälikute vaheldumine sõna juurmorfeemis.
		X										Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksiline, prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitmine. Sõna üleminek ühest sõnaliigist teise.
		X										**4. Leksikoloogia ja fraseoloogia** Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid. Paronüümid. Mitmetähenduslikud sõnad.
		X										Oma- ja laensõnad.
		X										Vananenud sõnad ja neologismid.
		X										Neutraalsed ja stiilivärvinguga sõnad.
		X										Raamatu- ja kõnekeele leksika.
		X										Üldkasutatav leksika ja piiratud kasutusega leksika (murdesõnad, professionalismid, žargonismid).
		X										Vene keele leksikaalsed ja stilistilised normid: sõna kasutamine kooskõlas sõna tähenduse ja stiilivärvinguga.

												Leksikaalne ühilduvus.
		X										Fraseoloogia kui leksikoloogia osa. Erinevused vabade sõnaühendite ja fraseoloogiliste üksuste vahel.
												Vanasõnad, kõnekäänud, lendsõnad.
											X	Vene keele trükitud ja veebisõnastikud. Vene keele seletussõnastikud. Võõrsõnade, neologismide, sünonüümide, antonüümide sõnastikud. Vene keele fraseologismide sõnastikud. Entsüklopeediad.
		X										**5. Morfoloogia** Sõna grammatiline tähendus. Sõnaliikide süsteem vene keeles. Sõnade liigitamise printsiibid: semantiline, morfoloogiline, süntaktiline. Sõnaliikide üldiseloomustus. Iseseisvate ja abisõnade liigid.
		X										**Asesõna** Asesõnade käänamine ja liigitus.
		X										Asesõna süntaktilised funktsioonid.
		X										Asesõnad kui lausete sidestamise vahendid.
		X										**Määrsõna** Määrsõnade liigid. Määrsõna süntaktilised funktsioonid. Rõhumäärsõnad. Rõhumäärsõnade tähendu
		X										**Eessõna** Tuletatud ja mittetuletatud eessõnad..
		X										Liht- ja liiteessõnad
		X										**Sidesõna** Rinnastavad ja alistavad.

		X										Liht- ja liitsidesõnad
		X										Asesõnad kui lausete sidususe vahend.
		X										**Hüüdsõnad kui eriline sõnaliik** Hüüdsõnade põhifunktsioonid.
		X										**Onomatopoeetilised sõnad** Üldiseloomustus.
		X										**6. Süntaks** **Sõnaühend** Rinnastus- ja alistusseos.
												Peamised sõnaühendite liigid põhisõna morfoloogiliste omaduste järgi: nimisõnalised, tegusõnalised, määrsõnalised sõnaühendid.
		X										**Lause** Lause kui süntaksi põhiühik ja kui minimaalne kommunikatiivne ühik.
		X										Peamised aluse väljendamise viisid.
		X										Lihtöeldis.
		X										Koondlaused.
		X										Kokkuvõtvad sõnad koondlauses.
		X										Üte.
		X										Otsekõne.
		X		X	X					X		**7. Tekst** Põhilisi funktsionaalseid stiile esindavad tekstid (ilukirjanduslik, publitsistlik, teaduslik, ametlik, kõnekeelne stiil).
		X		X	X							Tekstiliigid: instruktsioon, seletuskiri, komplitseeritud instruktsioon, reklaam, SMS-teade, jutustus, luuletus, näidend.
		X			X				X	X	X	Kommunikatsioon internetis (jututuba, foorum, blogi) ja seal kasutatavad tekstiliigid

		X										**8. Ortograafia** Sufiksite õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
		X										Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
		X										*н* ja *нн* eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
		X										Lahku- ja kokkukirjutamine ning sidekriipsu kasutamine eri sõnaliikidesse kuuluvates sõnades.
		X										*не* ja *ни* kokku- ja lahkukirjutamine eri sõnaliikidesse kuuluvate sõnadega.
		X										Määrsõnade õigekiri.
		X										Eessõnade, sidesõnade ja rõhumäärsõnade õigekiri.
		X										**9. Interpunktsioon** Vahemärkide funktsioonid.
		X										Vahemärgid lihtlauses (mõttekriips aluse ja öeldise vahel).
		X										Vahemärgid otsekõnega lausetes.

Kooliastme õpitulemused

Ainepädevused	Õppesisu

1) eristab kuulmise järgi žanrilt ja tüübilt erinevaid tekste, saab aru tekstide sisust, täidab audioteksti mõtestamisega seotud ülesandeid	2)suuliselt ja kirjalikult reprodutseerib tekste nõutavas ulatuses (lühike ja täielik ümberjutustus, reeglid)	3) esitab oma mõtteid järjekindlalt, loogiliselt ja sidusalt ning teemale ja suhtlusolukorrale vastavalt	4) järgib tänapäeva vene kirjakeele ja kõneetiketi norme (suuliselt ja kirjalikult)	5) loeb teksti ilmekalt, õige intonatsiooniga ning vene kirjakeele hääldusnormide järgi	6) loeb mõtestatult, tunneb ära stiililt erinevad tekstid ning täidab nende põhjal ülesandeid	7) kasutab tekstiga töötades eri lugemisviise	8) kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega laused	9) määrab audioteksti teema ja peamise mõtte	10) loeb tabeleid, saab aru diagrammidest, skeemidest ja tingtähistest ning kasutab neid oma teksti ette valmistades	11) redigeerib lihtsamaid tekste	12) hangib sihipäraselt teavet stiililt ja žanrilt erinevatest tekstidest ning teatmeteostest	13) analüüsib vastavalt õppesisule keeleühikuid ning rakendab omandatud teadmisi kõnepraktikas	14) loob dialoogilisi ja monoloogilisi tekste (kirjeldus, jutustus, arutlus), pidades silmas teksti ülesehituse reegleid	15)) loob tekste mitmes stiilis ja žanris (traditsiooniline ja elektronkiri, avaldus, seletuskiri, allkirjastatud tõend)	6.klass **Vene keel**
	X	X		X					X						**1. Üldteadmised keele kohta** Vene keelt uuriv tea selle põhiosad.
		X	X	X					X						Kirjakeele mõiste. Keelenormi mõ Kõnekultuur.
		X		X					X						**2. Foneetika. Graa Ortoeepia** Vene graafika printsi foneemipõhine silbipõhine.
		X		X					X						Häälikumuutused kõ Kaashäälikute helituks heliliseks muutumine
		X		X					X						Foneetiline transkriptsio
		X	X	X					X						Vene keele hääldusnorm
		X	X	X					X			X			Sõnarõhu rasked juhud.
		X		X					X						**3. Morfeemika (koostis) ja sõnamoodus** Täis- ja kaashääli vaheldumine juurmorfeemis.

	X	X		X					X						Põhilised sõnamoodustusviisid: prefiksiline, sufiksi prefiksilis-sufiksiline, sufiksita, sõnade liitm Sõna üleminek ü sõnaliigist teise.
	X	X		X					X	X					**4. Leksikoloogia fraseoloogia** Sünonüümid. Antonüü Homonüümid. Paronüü Mitmetähenduslikud sõn
	X	X		X					X	X		X			Oma- ja laensõnad.
	X	X		X					X	X		X			Vananenud sõnad neologismid.
	X	X		X					X			X			Neutraalsed stiilivärvinguga sõnad.
		X		X					X			X			Raamatu- ja kõnek leksika.
	X	X		X					X			X			Üldkasutatav leksika piiratud kasutusega lek (murdesõnad, professionalismid, žargonismid).
		X		X					X						Vene keele leksikaalse stilistilised normid: kasutamine kooskõlas tähenduse stiilivärvinguga. Leksikaalne ühilduvus.
	X	X		X					X			X			Fraseoloogia leksikoloogia Erinevused va sõnaühendite fraseoloogiliste üks vahel.
		X		X					X			X			Vanasõnad, kõnekää lendsõnad.
		X		X					X			X			Vene keele trükitud veebisõnastikud. Vene k seletussõnastikud. Võõrsõnade, neologism sünonüümide, antonüüm sõnastikud. Vene k fraseologismide sõnasti Entsüklopeediad.
	X	X		X					X						**5. Morfoloogia** Sõna grammat tähendus. Sõnalii süsteem vene ke

															Sõnade liigita printsiibid: semanti morfoloogiline, süntakti Sõnaliikide üldiseloomustus. Iseseis ja abisõnade liigid.
															Asesõna Asesõnade käänamine liigitus.
	X	X		X					X						Asesõna süntakti funktsioonid.
		X		X	X				X			X			Asesõnad kui lau sidestamise vahendid.
	X	X		X					X						**Määrsõna** Määrsõnade li Määrsõna süntakti funktsioonid. Rõhumäärsõnad. Rõhumäärsõnade tähenc
	X	X		X					X						**Eessõna** Tuletatud ja mittetulet eessõnad..
	X	X		X					X						Liht- ja liiteessõnad
	X	X		X					X						**Sidesõna** Rinnastavad ja alistavad
	X	X		X					X						Liht- ja liitsidesõnad
	X	X		X					X						Asesõnad kui lau sidususe vahend.
	X	X		X					X						**Hüüdsõnad kui er sõnaliik** Hüüdsõnade põhifunktsioonid.
	X	X		X					X						**Onomatopoeetilised sõ** Üldiseloomustus.
	X	X		X					X			X			**6. Süntaks** **Sõnaühend** Rinnastus- ja alistusseos
	X	X		X					X			X			Peamised sõnaühen liigid põhi morfoloogiliste omad järgi: nimisõnal tegusõnalised, määrsõnalised sõnaühen
	X	X		X					X			X			**Lause** Lause kui süntaksi põhi ja kui minima

															kommunikatiivne ühik.
		X		X					X			X			Peamised väljendamise viisid.
		X		X					X			X			Lihtöeldis.
		X		X					X			X			Koondlaused.
		X		X					X			X			Kokkuvõtvad s koondlauses.
		X	X	X					X			X	X		Üte.
		X	X	X					X			X	X		Otsekõne.
X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X	X	**7. Tekst** Põhilisi funktsionaa stiile esindavad te (ilukirjanduslik, publitsistlik, teadu ametlik, kõnekeelne stii
X	X	X	X	X	X	X	X		X	X		X	X	X	Tekstiliigid: instruktsi seletuskiri, komplitsee instruktsioon, rekl SMS-teade, jutu luuletus, näidend.
X	X	X	X	X	X	X			X	X		X	X	X	Kommunikatsioon inter (jututuba, foorum, blog seal kasutatavad tekstili
	X	X		X			X		X	X					**8. Ortograafia** Sufiksite õigekiri sõnaliikidesse kuuluv sõnades.
	X	X		X			X		X	X					Sõnalõppude õigekiri sõnaliikidesse kuuluv sõnades.
	X	X		X			X		X	X					*н* ja *нн* eri sõnaliiki kuuluvates sõnades.
	X	X		X			X		X	X					Lahku- ja kokkukirjuta ning sidekriipsu kasuta eri sõnaliiki kuuluvates sõnades.
	X	X		X			X		X	X					*не* ja *ни* kokku- lahkukirjutamine sõnaliikidesse kuulu sõnadega.
	X	X	X	X			X		X	X					Määrsõnade õigekiri.
	X	X		X			X		X						Eessõnade, sidesõnade rõhumäärsõnade õigekir
		X		X			X		X						**9. Interpunktsioon** Vahemärkide funktsioon
	X	X		X			X		X	X					Vahemärgid lihtla (mõttekriips aluse ja öe vahel).
	X	X		X			X		X	X					Vahemärgid otsekõ lausetes.

2.3.7 Õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

1) väljendub kõnes ja kirjas asjakohaselt ja selgelt;
2) analüüsib vastavalt õppesisule kõigi keeletasandite ühikuid, kasutab omandatud keeleteadmisi oma kõneoskuse arendamiseks;
3) oskab analüüsida teksti sisu;
4) tunnetab tüübilt, stiililt ja žanrilt erinevate tekstide keelelist omapära;
5) loob tüübilt, stiililt ning žanrilt erinevaid suulisi ja kirjalikke tekste;
6) on omandanud redigeerimiskogemuse ning oskab loodud tekstile hinnangut anda;
7) avaldab arvamust põhjendatult ja keeleliselt korrektselt;
8) arvestab suhtluseesmärki, kommunikatsiooni tingimusi ja adressaati, kasutab sobivaid keelevahendeid ning järgib kirjakeele norme;
9) mõistab vene keele tähtsust rahvuskultuuris ning hea keeleoskuse vajalikkust;
10) hangib infot eri allikatest (sh elektroonilistest), kasutab erinevat tüüpi sõnastikke ja muid vajalikke teatmeteoseid.

2.3.8. Õppitulemused ja õppesisu III kooliastmes

2.3.8.1. 7. klassi õppesisu

Üldteadmised vene keelest
Vene keel maailma teiste keelte seas. Slaavi keeled
Foneetika. Ortoeepia
Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud

Morfoloogia. Tegusõna vormid.
Kesksõna
Kesksõna grammatilised tunnused. Tegusõna ja omadussõna tunnused kesksõnal. Oleviku ja
Lause
Aluse tekstifunktsioonid. Liitöeldis (nimi- ja tegusõnaline).
Öeldise tekstifunktsioonid.
Lause kõrvalliikmed: täiend (ühilduv, mitteühilduv; lisand), sihitis (otse- ja kaudsihitis), määruse liigid.
mineviku kesksõnad. Aktiivi ja passiivi kesksõnad. Passiivi kesksõna täis- ja lühivormid. Kesksõnaühendid.
Kesksõna süntaktilised funktsioonid. Kesksõna kõnes kasutamise normid.
Gerundium *(des-vorm)*
Gerundiumi määr- ja tegusõnalised tunnused.
Perfektiivne gerundium ja des-gerundium (imperfektiivne aspekt).
Gerundiumiga sõnaühendid.
Gerundiumi süntaktilised funktsioonid.
Gerundiumi kõnes kasutamise normid.
Süntaks

Sõnaühend
Alistusseose liigid (ühildumine, rektsioon, külgnemine).
Sõnade ühendamise normid (leksikaalsed, grammatilised, stilistilised).
Lause
Aluse tekstifunktsioonid. Liitöeldis (nimi- ja tegusõnaline).
Öeldise tekstifunktsioonid.
Lause kõrvalliikmed: täiend (ühilduv, mitteühilduv; lisand), sihitis (otse- ja kaudsihitis), määruse liigid.

Täis- ja väljajättelised laused. Kahe ja ühe pealiikmega laused

Tekst
Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed.
Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat. Loovtöö vormistamine: struktuur ja keel.

Ortograafia ja interpunktsioon

Sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
н ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *не* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga.

7. klassi lõpetaja

teab, mis on

vene keel maailma teiste keelte seas, slaavi keeled, sõnarõhu rasked juhud, ortoeepiasõnastikud,tegusõna vormid, kesksõna grammatilised tunnused, tegusõna ja omadussõna tunnused kesksõnal, oleviku ja mineviku kesksõnad, aktiivi ja passiivi kesksõnad, passiivi kesksõna täis- ja lühivormid, kesksõnaühendid,kesksõna süntaktilised funktsioonid. Kesksõna kõnes kasutamise normid, gerundiumi määr- ja tegusõnalised tunnused,perfektiivne gerundium ja des-gerundium (imperfektiivne aspekt),gerundiumiga sõnaühendid,gerundiumi süntaktilised funktsioonid,gerundiumi kõnes kasutamise normid, alistusseose liigid (ühildumine, rektsioon, külgnemine), sõnade ühendamise normid (leksikaalsed, grammatilised, stilistilised). Aluse tekstifunktsioonid, liitöeldis (nimi- ja tegusõnaline), öeldise tekstifunktsioonid, lause kõrvalliikmed: täiend (ühilduv, mitteühilduv; lisand), sihitis (otse- ja kaudsihitis), määruse liigid,täis- ja väljajättelised laused, kahe ja ühe pealiikmega laused,lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid, mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahe, lausete grammatilised seosed,tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, sufiksite, õigekiri eri sõnaliikide sõnades,sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades, *н* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades,*не* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga. Loovtöö vormistamine: struktuur ja keel.

oskab ja suudab

mõistab kuulatava teksti sisu, määrab teksti teema ja põhilise mõtte, täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid suulisi ülesandeid, jutustab lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult järgib kirjakeele norme, loeb ja analüüsib mitmesuguseid tekste, eristab lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot, hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest, kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid, koostab referaadi,väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb järeldusi.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	7. klass
x				x			**Üldteadmised vene keelest** Vene keel maailma teiste keelte Slaavi keeled
			x				**Foneetika. Ortoeepia** Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud
			x				**Morfoloogia** Tegusõna vormid. Kesksõna Kesksõna grammatilised tunn Tegusõna ja omadussõna tun kesksõnal. Oleviku ja min kesksõnad. Aktiivi ja pa kesksõnad. Passiivi kesksõna tä lühivormid. Kesksõnaühendid. Kesksõna süntaktilised funktsio Kesksõna kõnes kasutamise norm Gerundium *(des-vorm)* Gerundiumi määr- ja tegusõn tunnused. Perfektiivne gerundium ja gerundium (imperfektiivne aspek Gerundiumiga sõnaühendid. Gerundiumi süntakt funktsioonid. Gerundiumi kõnes kasut normid.
				X x			**Süntaks** Sõnaühend Alistusseose liigid (ühildu rektsioon, külgnemine). Sõnade ühendamise n (leksikaalsed, grammat stilistilised). Lause

							Aluse tekstifunktsioonid. Liit (nimi- ja tegusõnaline). Öeldise tekstifunktsioonid. Lause kõrvalliikmed: täiend (üh mitteühilduv; lisand), sihitis (ot kaudsihitis), määruse liigid. Täis- ja väljajättelised laused. Ka ühe pealiikmega laused
x	x			x			**Tekst** Lausete ja tekstiosade vah mõtteseoste väljendamise vah Mõttesiirded lausete ja teksti vahel. Lausete grammatilised se Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, refe Loovtöö vormistamine: struktuu keel.
		x					**Ortograafia ja interpunktsioon** Sufiksite õigekiri eri sõnal sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnal sõnades. *н* ja *нн* õigekiri eri sõnal sõnades. *не* kokku- ja lahkukirjut kesksõnade ning gerundiumiga.

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused																Õppesisu
Võõrkeeled	Matemaatika	Loodusained	Sotsiaalained	Kunstiained	Tehnoloogia	Kehaline kasvatus										7.klass Õppesisu tuleb kirjutada sa mis eelmine tabel
x				x												**Üldteadmised vene keelest** Vene keel maailma teiste ke seas. Slaavi keeled
x				x												**Foneetika. Ortoeepia** Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud
X x		x		 x												**Morfoloogia** Tegusõna vormid. **Kesksõna** Kesksõna gramma tunnused. Tegusõna omadussõna tunnused kesk Oleviku ja mineviku kesks Aktiivi ja passiivi kesks Passiivi kesksõna täis- lühivormid. Kesksõnaühend Kesksõna süntak funktsioonid. Kesksõna kasutamise normid. **Gerundium *(des-vorm)*** Gerundiumi määr- tegusõnalised tunnused. Perfektiivne gerundium ja gerundium (imperfek aspekt). Gerundiumiga sõnaühendid Gerundiumi süntak funktsioonid. Gerundiumi kõnes kasut normid.
			X x		 x											**Süntaks** **Sõnaühend** Alistusseose liigid (ühildu rektsioon, külgnemine). Sõnade ühendamise n (leksikaalsed, grammat stilistilised). **Lause** Aluse tekstifunktsio Liitöeldis (nimi- tegusõnaline). Öeldise tekstifunktsioonid. Lause kõrvalliikmed:

																(ühilduv, mitteühilduv; li sihitis (otse- ja kaudsi määruse liigid. Täis- ja väljajättelised la Kahe ja ühe pealiikmega lau
		x	x	x	x											**Tekst** Lausete ja tekstiosade vah mõtteseoste väljend vahendid. Mõttesiirded laus tekstiosade vahel. La grammatilised seosed. Tekstide liigid: arutlev ki kirjeldav ja jutustav ki referaat. Loovtöö vormista struktuur ja keel.
x		x		x												**Ortograafia ja interpunkt** Sufiksite õigekiri eri sõnal sõnades. Sõnalõppude õigekiri sõnaliikide sõnades. *н* ja *нн* õigekiri eri sõnal sõnades. *не* kokku- ja lahkukirjut kesksõnade ning gerundium

Keele- ja kirjanduspädevus

Ainepädevused																Õppesisu
mõistab kuulatava teksti sisu, määrab teksti teema ja põhilise mõtte	täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid suulisi ülesandeid	jutustab lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult	järgib kirjakeele norme	loeb ja analüüsib mitmesuguseid tekste	eristab lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot	hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest	kirjutab õigesti õpitud õigekirjaprobleemidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud	koostab referaadi	väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb järeldusi							7.klass Õppesisu tuleb kirjutada sama, mis eelmine tabel
x																**Üldteadmised vene keelest** Vene keel maailma teiste keelte seas. Slaavi keeled
			x				x									**Foneetika. Ortoeepia** Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud
						x X	X X									**Morfoloogia** Tegusõna vormid. **Kesksõna** Kesksõna grammatilised tunnused. Tegusõna ja omadussõna tunnused kesksõnal. Oleviku ja mineviku kesksõnad. Aktiivi ja passiivi kesksõnad. Passiivi kesksõna täis- ja lühivormid. Kesksõnaühendid. Kesksõna süntaktilised funktsioonid. Kesksõna kõnes kasutamise normid. **Gerundium *(des-vorm)*** Gerundiumi määr- ja tegusõnalised tunnused. Perfektiivne gerundium ja des-gerundium (imperfektiivne aspekt). Gerundiumiga sõnaühendid. Gerundiumi süntaktilised funktsioonid. Gerundiumi kõnes kasutamise normid.

			x		x		x									**Süntaks** **Sõnaühend** Alistusseose liigid (ühildumine, rektsioon, külgnemine). Sõnade ühendamise normid (leksikaalsed, grammatilised, stilistilised). **Lause** Aluse tekstifunktsioonid. Liitöeldis (nimi- ja tegusõnaline). Öeldise tekstifunktsioonid. Lause kõrvalliikmed: täiend (ühilduv, mitteühilduv; lisand), sihitis (otse- ja kaudsihitis), määruse liigid. Täis- ja väljajättelised laused. Kahe ja ühe pealiikmega laused
X x	x	 X	x	x	x			 x	X x							**Tekst** Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed. Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat. Loovtöö vormistamine: struktuur ja keel.
			x	x		x	x									**Ortograafia ja interpunktsioon** Sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *и* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *не* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga.

2.3.8.2. 8. klassi õppesisu

Üldteadmised vene keelest

Vene keel maailma teiste keelte seas. Keel kui arenev nähtus. Keelesõnastike peamised liigid.
Foneetika. Ortoeepia. Kordamine.
Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud

Morfoloogia.Kordamine.
Süntaks

Lause
Kahe ja ühe pealiikmega laused. Ühe pealiikmega lausete tüübid. Lihtlause laiendamine (samaliigilised lauseliikmed, lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu). Samaliigilised lauseliikmed.
Lauseliikmete (täiendi, lisandi, määruse, sihitise) kirjavahemärkidega eraldamine.

Kaudne kõne. Otse- ja kaudkõnega lausete sünonüümsus. Tsiteerimisviisid
Tekst

Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed.

Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, teadaanne, iseloomustus, diskussioon, esinemine antud teemal. Tekstid elektroonilises keskkonnas.

Ortograafia
Sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
н ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades.
не kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga.

Interpunktsioon
Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustarindid.

8. klassi lõpetaja

teab, mis on

vene keel maailma teiste keelte seas, keel kui arenev nähtus, keelesõnastike peamised liigid,sõnarõhu rasked juhud, ortoeepiasõnastikud, kahe ja ühe pealiikmega laused, ühe pealiikmega lausete tüübid, lihtlause laiendamine (samaliigilised lauseliikmed, lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu), samaliigilised lauseliikmed,lauseliikmete (täiendi, lisandi, määruse, sihitise) kirjavahemärkidega eraldamine,kaudne kõne, otse- ja kaudkõnega lausete sünonüümsus,tsiteerimisviisid,lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid, mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel, lausete grammatilised seosed,tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, loov- ja uurimus, teadaanne, iseloomustus, diskussioon, esinemine antud teemal, tekstid elektroonilises keskkonnas,sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades,sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades, *н* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades, *не* kokku- ja lahkukirjutamine

kesksõnade ning gerundiumiga,lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid, kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul, võrdlustarindid.

oskab ja suudab

kuulates eri žanridesse kuuluvaid tekste, saab aru teksti sisust, tunnetab selle keelelist omapära ja stiilikuuluvust; mõistab kuulatava teksti sisu, määrab teksti teema ja põhilise mõtte,äidab audioteksti põhjal mitmesuguseid suulisi ülesandeid,jutustab lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult
formuleerib probleemi, väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb järeldusi,loob suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning kasutades sobivaid keelevahendeid; järgib kirjakeele norme, loeb ja analüüsib mitmesuguseid tekste,eristab lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teisejärgulist infot, loeb keerukaid tabeleid, diagramme, skeeme ja tinglikke tähiseid ning kasutab neid oma teksti ette valmistades;hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest, kirjutab arutlevat, kirjeldavat ja jutustavat laadi kirjandeid, kirjutab uurimuse ja lühiettekande teksti, koostab referaadi, avalduse ning iseloomustuse, kirjutab õigesti õpitud ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti õpitud punktogrammidega lauseid.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	8. klass
x				x			Üldteadmised vene keelest Vene keel maailma teiste keelte seas. Keel kui arenev nähtus. Keelesõnastike peamised liigid
			x	x			Foneetika. Ortoeepia. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud
			x		x		Morfoloogia Kordamine.

			x	x			Süntaks **Lause** Kahe ja ühe pealiikmega laused. Ühe pealiikmega lausete tüübid. Lihtlause laiendamine (samaliigilised lauseliikmed, lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu). Samaliigilised lauseliikmed. Lauseliikmete (täiendi, lisandi, määruse, sihitise) kirjavahemärkidega eraldamine. Kaudne kõne. Otse- ja kaudkõnega lausete sünonüümsus. Tsiteerimisviisid
x				x			Tekst Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed. Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, teadaanne, iseloomustus, diskussioon, esinemine antud teemal. Loovtöö vormistamine: struktuur ja keel. Tekstid elektroonilises keskkonnas.
x			x	x			Ortograafia ja interpunktsioon Sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *н* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *не* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustarindid.

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused																Õppesisu
Võõrkeeled	Matemaatika	Loodusained	Sotsiaalained	Kunstiained	Tehnoloogia	Kehaline kasvatus										8.klass
x					x											**Üldteadmised vene keelest** Vene keel maailma teiste keelte seas. Keel kui arenev nähtus. Keelesõnastike peamised liigid.
x	x															**Foneetika. Ortoeepia. Kordamine.** Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud **Morfoloogia.Kordamine.**
		x		X												**Süntaks** **Lause** Kahe ja ühe pealiikmega laused. Ühe pealiikmega lausete tüübid. Lihtlause laiendamine (samaliigilised lauseliikmed, lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu). Samaliigilised lauseliikmed. Lauseliikmete (täiendi, lisandi, määruse, sihitise) kirjavahemärkidega eraldamine. Kaudne kõne. Otse- ja kaudkõnega lausete sünonüümsus. Tsiteerimisviisid
X x	X x	X x	X x	X x	X x	X x										**Tekst** Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed. Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav

																kirjand, referaat, uurimus, teadaanne, iseloomustus, diskussioon, esinemine antud teemal. Loovtöö vormistamine: struktuur ja keel. Tekstid elektroonilises keskkonnas.
X	X	x	X	X												**Ortograafia** Sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *и* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *не* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga. **Interpunktsioon** Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustarindid.

Kooliastme õpitulemused

Ainepädevused																Õppesisu
saab aru teksti sisust, tunnetab selle keelelist omanäära ja stiilikuuluvust;	mõistab kuulatava teksti sisu, määrab teksti teema ja põhilise mõtte	täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid suulisi ülesandeid	jutustab lähteteksti ümber rohkem või vähem kokkusurutult	rõhmeteerib probleemi, varjendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb	vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning kasutades	järgib kirjakeele norme	loeb ja analüüsib mitmesuguseid tekste	eristab lugedes fakte ja arvamusi ning peamist ja teiseiärgulist infot	skeeme ja tinglikke tähiseid ning kasutab neid oma teksti ette valmistades;	hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest	kirjutab arutlevat, kirjeldavat ja jutustavat laadi kirjandeid	kirjutab uurimuse ja lühiettekande teksti	koostab referaadi, avalduse ning iseloomustuse	kirjutab õigesti oma ortogrammidega sõnu ning kirjavahemärgistab õigesti		8.klass
																Üldteadmised vene keelest

		x														Vene keel maailma teiste keelte seas. Keel kui arenev nähtus. Keelesõnastike peamised liigid.
						X x				x						**Foneetika. Ortoeepia. Kordamine.** Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud **Morfoloogia.Kordamine.**
x					x		x	x	x		X			x x		**Süntaks** **Lause** Kahe ja ühe pealiikmega laused. Ühe pealiikmega lausete tüübid. Lihtlause laiendamine (samaliigilised lauseliikmed, lauselühendid, sõnad ja konstruktsioonid, mis lauseliikmete hulka ei kuulu). Samaliigilised lauseliikmed. Lauseliikmete (täiendi, lisandi, määruse, sihitise) kirjavahemärkidega eraldamine. Kaudne kõne. Otse- ja kaudkõnega lausete sünonüümsus. Tsiteerimisviisid
x	x	x	x	x	x		x	x			x		x			**Tekst** Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed. Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, teadaanne, iseloomustus, diskussioon, esinemine antud teemal. Loovtöö vormistamine: struktuur ja keel. Loovtöö vormistamine: struktuur ja keel. Tekstid

																elektroonilises keskkonnas.
						X x			x			x		X x		**Ortograafia** Sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *н* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *не* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga. **Interpunktsioon** Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustarindid.

2.3.8.3. 9. Klassi õppesisu

Üldteadmised vene keelest. Keel kui arenev nähtus. Keelesõnastike peamised liigid. Foneetika. Ortoeepia. Kordamine. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud. Morfoloogia. Kordamine. Süntaks. Liitlause. Alistuse ja rinnastuse mõiste kõrvutavalt seosetüüpidega sõnaühendis. Rindlaused, põimlaused, sidesõnata liitlaused.Ühetüübiliste ja erinevate seoseliikidega liitlaused.
Tekst.Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed. Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, projekt teadaanne, iseloomustus, diskussioon, esinemine antud teemal. Tekstid elektroonilises keskkonnas.
Ortograafia. Sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *н* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *не* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga.
Interpunktsioon. Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustarindid. Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses. Mõiste autori kirjavahemärgid.

9. klassi lõpetaja

teab, mis on

keel kui arenev nähtus, keelesõnastike peamised liigid,sõnarõhu rasked juhud,ortoeepiasõnastikud, liitlause, alistuse ja rinnastuse mõiste kõrvutavalt seosetüüpidega sõnaühendis, rindlaused, põimlaused, sidesõnata liitlaused,ühetüübiliste ja erinevate seoseliikidega liitlaused,lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid, mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel, lausete grammatilised seosed,tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, projekt teadaanne, iseloomustus, diskussioon, esinemine antud teemal, tekstid elektroonilises keskkonnas,sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades,sõnalõppude õigekiri eri

sõnaliikide sõnades, *н* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades,*не* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga, lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid, kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul, võrdlustarindid,kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses,mõiste autori kirjavahemärgid.

oskab ja suudab

kuulates eri žanridesse kuuluvaid tekste, saab aru teksti sisust, tunnetab selle keelelist omapära ja stiilikuuluvust, eristab vormilt (monoloog, dialoog, polüloog), kõnetüübilt (puhtad ja segatüübid) ning žanrilt (intervjuu, diskussioon, teadaanne) erinevaid suulisi tekste;formuleerib probleemi, väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb järeldusi, valdab kõnekultuuri,loob suulist teksti monoloogi ja dialoogi vormis, võttes arvesse olukorda ja adressaadi eripära ning kasutades sobivaid keelevahendeid;valdab kõnekultuuri,loeb ja analüüsib mitmesuguseid tekste, loeb keerukaid tabeleid, diagramme, skeeme ja tinglikke tähiseid ning kasutab neid oma teksti ette valmistades, hangib teavet mitmesugustest kirjalikest allikatest, loob ja vormistab korrektselt eri tüüpi tekste, kasutades keelevahendite rikkust ning järgides keelenorme;formuleerib probleemi kirjalikult, väljendab oma arvamust ja argumenteerib seda, teeb järeldusi, kirjutab uurimuse ja lühiettekande teksti, hindab oma tekste koostades kriitiliselt internetis leiduvaid analoogseid tekste.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	9. klass
x				x			Üldteadmised vene keelest Keel kui arenev nähtus. Keelesõnastike peamised liigid
			x	x			Foneetika. Ortoeepia. Kordamine. Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud
			x		x		Morfoloogia. Kordamine.
	x		x	x		x	Süntaks Liitlause. Alistuse ja rinnastuse mõiste kõrvutavalt seosetüüpidega sõnaühendis. Rindlaused, põimlaused, sidesõnata liitlaused. Ühetüübiliste ja erinevate seoseliikidega liitlaused.
x	x		x	x			Tekst Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel. Lausete

							grammatilised seosed. Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, projekt teadaanne, iseloomustus, diskussioon, esinemine antud teemal. Tekstid elektroonilises keskkonnas.
x	x	x	x	X x			Ortograafia Sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *н* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *не* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga. Interpunktsioon Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustarindid. Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses. Mõiste autori kirjavahemärgid.

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused															Õppesisu
Võõrkeeled	Matemaatika	Loodusained	Sotsiaalained	Kunstiained	Tehnoloogia	Kehaline kasvatus									9.klass Õppesisu tuleb kirjutada sama, mis eelmine tabel
x					x										**Üldteadmised vene keelest** Keel kui arenev nähtus. Keelesõnastike peamised liigid.

	x		x													**Foneetika. Ortoeepia. Kordamine.** Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud **Morfoloogia.Kordamine.**
			X	X	X											**Süntaks** **Lause** Liitlause. Alistuse ja rinnastuse mõiste kõrvutavalt seosetüüpidega sõnaühendis. Rindlaused, põimlaused, sidesõnata liitlaused. Ühetüübiliste ja erinevate seoseliikidega liitlaused.
X x		X x		X x												**Tekst** Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed. Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, projekt teadaanne, iseloomustus, diskussioon, esinemine antud teemal. Tekstid elektroonilises keskkonnas.
x		X x		X x												**Ortograafia** Sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *н* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *не* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga. **Interpunktsioon** Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata

																sõnade puhul. Võrdlustarindid. Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses. Mõiste autori kirjavahemärgid.

Kooliastme õpitulemused

Ainepädevused																Õppesisu
saab aru teksti sisust, tunnetab selle keelelist omapära ja	põlilooog), konetuubit (puhtad ja segatüübid) ning žanrilt (intervjuu, diskussioon, teadaanne) erinevaid suulisi	formuleerib probleemi, väljendab ja argumenteerib oma arvamust, teeb	valdab kõnekultuuri	adressaadi eripära ning kasutades	valdab kõnekultuuri	loeb ja analüüsib mitmesuguseid tekste	loeb keerukaid tabeleid, diagramme, skeeme ja tinglikke tähiseid ning kasutab neid oma teksti ette valmistades		hangib teavet mitmesugustest kirjalikest	tekste, kasutades keelevahendite rikkust ning järgides keelenorme:		väljendab oma arvamust ja		kirjutab uurimuse ja lühiettekande teksti	hindab oma tekste koostades kriitiliselt	9.klass Õppesisu tuleb kirjutada sama, mis eelmine tabel
																Üldteadmised vene keelest Keel kui arenev nähtus. Keelesõnastike peamised liigid.
					x				x							**Foneetika. Ortoeepia. Kordamine.** Sõnarõhu rasked juhud. Ortoeepiasõnastikud **Morfoloogia.Kordamine**
						x	x			x						**Süntaks** **Lause** Liitlause. Alistuse ja rinnastuse mõiste kõrvutavalt seosetüüpidega sõnaühendis. Rindlaused, põimlaused, sidesõnata liitlaused. Ühetüübiliste ja erinevate seoseliikidega liitlaused.

x	x			x		x										**Tekst** Lausete ja tekstiosade vaheliste mõtteseoste väljendamise vahendid. Mõttesiirded lausete ja tekstiosade vahel. Lausete grammatilised seosed. Tekstide liigid: arutlev kirjand, kirjeldav ja jutustav kirjand, referaat, uurimus, projekt teadaanne, iseloomustus, diskussioon, esinemine antud teemal. Tekstid elektroonilises keskkonnas.
		X								x		x			x	**Ortograafia** Sufiksite õigekiri eri sõnaliikide sõnades. Sõnalõppude õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *н* ja *нн* õigekiri eri sõnaliikide sõnades. *не* kokku- ja lahkukirjutamine kesksõnade ning gerundiumiga.
					X											
		x			x	x	x							x		**Interpunktsioon** Lauseliikmete kirjavahemärkidega eraldamise reeglid. Kirjavahemärgid lauseliikmetega grammatiliselt sidumata sõnade puhul. Võrdlustarindid. Kirjavahemärgid liitlauses: rindlauses, põimlauses, sidesõnata lauses ning erinevate seoseliikidega liitlauses. Mõiste autori kirjavahemärgid.

2.3.9 Praktilised tööd

Praktilised tööd ja IKT rakendamine
I kooliaste

Teema käigus õpilase poolt tehtud harjutused on samal ajal ka praktilised tööd. Õpilane hääldab õigesti ja selgelt häälikuid ning häälikuühendeid sõnades; koostab ning hääldab õige intonatsiooniga väit-, küsi- ja käsklauseid; arendab vestlust oma elus juhtunust, loetust ja nähtust;koostab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid ning ka arutlevaid tekste;loeb peast luule- ja proosatekste.Täidab ülesandeid, kus tuleb valikuliselt lugeda sõnu, sõnaühendeid, lauseid, tekstikatkeid; loeb iseseisvalt mitmes žanris tekste ning saab neist aru; loeb tabeleid, diagramme, skeeme ja tingtähiseid paberilt ning arvutist. Kirjutab vajaliku info vihikusse, päevikusse ja tahvlile ning vormistab selle korrektselt;tähistab kaashäälikute palatalisatsiooni kirjas õigesti

(tähtede u, ***e, e, k>, h*** ja ***b*** abil); vormistab grammatikaülesanded õigesti; kirjutab ümberjutustusi plaani ja märksõnade järgi, etteütlusi ning lihtsaid kirjandeid; oskab oma kirjalikke töid parandada.

II kooliaste
Sõnastikke (sh elektroonilisi), teatmeteost ning internetiallikate kasutamine, et täiendada oma vene keele teadmisi.
Eri tüüpi tekste koostamine suuliselt ja kirjalikult.
Etteütluste kirjutamine.
Ümberjutustuste kirjutamine kuuldetu ja loetu põhjal.
Õpilased töötavad iseseisvalt, paaris ja rühmades.
Mitut liiki ülesannete () täitmine.
Mitmekesist õppemetoodikat, sh aktiivõpet kasutamine: esitamine, rollimäng, loovtöö kirjutamine, arutelu, diskussioon, väitlus, õpimapi ja uurimistöö koostamine, projektõpe.
Õpetaja kasutab tunnis vajadusel infotehnoloogia vahendeid.

III kooliaste
Õpilane:
1) hangib infot mitmesugustest allikatest (sh elektroonilistest), kasutab eri tüüpi sõnastikke ja muid vajalikke teatmeteoseid;
2)täidab audioteksti põhjal mitmesuguseid suulisi ülesandeid;
3) hindab oma tekste koostades kriitiliselt internetis leiduvaid analoogseid tekste.

2.3.10 Füüsiline keskkond

I - III kooliaste
1) Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatööks ning ümarlauavestlusteks.
2) Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
3) Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel (interaktiivne tahvel, arvuti) põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale (vene keele õpik, töövihik) ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid.
4) Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

2.4 Vene kirjandus

2.4.1 Õppe ja kasvatuseesmärgid

Kirjandusõpetusega taotletakse, et õpilane:
1) loeb eakohast ilukirjandust ja arendab lugemisoskust, omandab püsiva lugemisharjumuse kui maailma ja iseenda mõistmise vahendi;
2) väärtustab kirjandust rahvuskultuuri olulise osana, tutvub erinevate rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
3) mõistab ilukirjanduse kujundlikku keelt, rikastab oma sõnavara, arendab suulist ja kirjalikku väljendusoskust;
4) arendab loomevõimeid ja suhtub loometöösse lugupidamisega, teab kirjandusloominguga seotud ameteid ja elukutseid;
5) kujundab kirjanduse abil oma esteetilisi ja eetilisi väärtushoiakuid ning valmidust võtta vastutus oma elu mõjutavate valikute ja otsuste eest;
6) laiendab silmaringi, rikastab mõtte- ja tundemaailma;
7) annab iseseisvaid hinnanguid, sõnastab ja esitab oma mõtteid;

8) hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt erinevaid infoallikaid, luues seoseid ühiskonnas toimuva ning enda väärtushoiakute ja tulevikuplaanide vahel.

2.4.2 Õppeaine kirjeldus

Kirjandus on õppeaine, milles arendatakse peamiselt ilukirjandusele tuginedes õpilaste lugejaoskusi, kujundlikku mõtlemist ning verbaalseid loomevõimeid. Väärtkirjanduse ja rahvaluule tõlgendamise ning analüüsi kaudu kujundatakse õpilaste esteetilisi ja eetilisi hoiakuid, rikastatakse tundemaailma, aidatakse neil isiksusena kujuneda, leida oma identiteet ning luua ainuomane maailmapilt.
Õppeaine kaudu arendatakse õpilaste oskust süveneda teksti mõttesse, mõista loetu problemaatikat ja analüüsida iseseisvalt kirjandusteost, tuginedes vajaduse korral ajaloolis-kirjanduslikele ning teoreetilistele teadmistele. Õpetuse käigus ühendatakse teksti praktiline analüüs ja tõlgendamine, mille kaudu kujundatakse kirjandusteose emotsionaal-hinnangulist vastuvõttu ning kasvatatakse kultuurset lugejat, kes suudab ära tunda tõelise kunstiteose.

Õppeaines on prioriteet vene kirjanduse, sealhulgas rahvaluule käsitlemine ning õpilaste etnilise päritolu ja kultuurilise kuuluvusega seotud kirjanduse käsitlemine. Mitmekultuurilisuse, sallivuse ning lugupidava suhtumise kujundamine teistesse rahvuskultuuridesse eeldab armastust ja austust oma rahvuskultuuri vastu ning arusaamist selle kohast maailma kultuuripärandis. Eesti ja väliskirjanike teoste käsitlemine toetab rahvuskirjanduste omavaheliste seoste ja vastastikuse mõju mõistmist ning üldinimlike väärtuste omaksvõttu.

Kirjandusteoste valiku põhikriteeriumideks on kunstiväärtus, humanistlik suunitlus ning positiivne mõju õpilastele, teoses püstitatud probleemide aktuaalsus õpilaste kõlbelisel kasvatamisel ning sallivuse kujundamisel. Valides kirjandusteoseid lugemiseks ja tunnis käsitlemiseks, peetakse silmas õpilaste eakohaseid psühholoogilisi ja intellektuaalseid võimeid ning huve, õpilaste elukogemust ning arutlemiseks sobivaid teemasid ja probleeme. Oluline on käsitletavate kirjandustekstide žanriline mitmekesisus.

Kirjanduse ainekava eeldab käsitletavate kirjandusteoste problemaatika mõistmist, oma suhtumise kujundamist teostes avanevatesse probleemidesse, osalemist arutlustes loetu üle, teiste arvamusega arvestamist ning oma arvamuse argumenteeritud kaitsmist. Kirjandusteose kui kunstiteose mitmeplaanilisuse tõttu võib iga kirjandusteksti vaadelda erinevatest probleemidest ja vaatenurkadest lähtudes, mis võimaldab ka varem käsitletud teemade ja teoste juurde tagasi pöörduda.

Kirjandusteoste käsitlemine põhikoolis põhineb loomingulisusel, kommunikatiivsusel ja stadiaalsusel. Loomingulisuse põhimõte eeldab tegevuslikku lähenemist kirjandusteosele, kusjuures põhirõhk on õpilaste loomingulise potentsiaali igakülgsel arendamisel. Kommunikatiivse lähenemise raames vaadeldakse õpet dialoogilise protsessina, milles õpilased on täisväärtuslikud osalejad. Ka kirjandusteose kunstilist vastuvõttu mõistetakse kui kommunikatiivset tegevust. Kirjandusteoste käsitlemise stadiaalsuse põhimõte eeldab õppe igas etapis selliste didaktiliste ülesannete rakendamist, mis vastavad õpilaste esteetiliste vajaduste ning loominguliste võimaluste tasemele. Teoreetiline külg on kirjandusõpetuses minimaalne, sest faktiteadmistest tähtsam on äratada ja hoida lugemishuvi ning arendada tõlgendusoskust.

Kirjandusteoste käsitlemisel omandavad õpilased vajalikud ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ning õpivad tundma ja kasutama kirjandusmõisteid. Lugemisvara valikul arvestatakse vene, eesti ja maailmakirjanduse, vanema ja uuema kirjanduse ning eri žanreid esindavate proosa-, draama- ja luuleteoste põhjendatud proportsioone.

Õppetegevuse spetsiifilised valdkonnad on teksti lugemine, teksti ümberjutustamine, teksti mõtestamine ja analüüs, kujundliku mõtlemise ja keelelise ilmekuse arendamine ning loominguline tegevus, sealhulgas loovtööde kirjutamine ja kuulajatele esinemine.

Kirjandusõpetus seostub peaaegu kõikide õppeainetega, esmajoones aga vene keelega ja kirjanduse lähialadega (ajalugu, folkloor, teater, film, kujutav kunst) ning toetab õppesisu kaudu

õppekava läbivate teemade käsitlemist ja võtmepädevuste saavutamist. Läbivate teemade käsitlemise iseloom, sügavus ja raskuspunkt on klassiti erinev ning paljuski seotud kirjandusteoste valikuga. Taotletakse, et loetud ilukirjandustekstide põhjal arutledes suhestuksid õpilased käsitletavate teemadega.

2.4.3. Õppe- ja kasvatuseesmärgid II kooliastmes

Põhikooli kirjandusõpetusega taotletakse, et õpilane:
1) loeb eakohast ilukirjandust ja arendab oma lugemisoskust, omandab püsiva lugemisharjumuse kui maailma ja iseenda mõistmise vahendi;
2) väärtustab kirjandust oma rahvuskultuuri olulise osana, tutvub eri rahvaste kirjanduse ja kultuuriga;
3) mõistab ilukirjanduse kujundlikku keelt, rikastab oma sõnavara, arendab suulist ja kirjalikku väljendusoskust;
4) arendab oma loomevõimeid ja suhtub lugupidamisega loometöösse;
5) kujundab kirjanduse abil oma esteetilisi ja eetilisi väärtushoiakuid;
6) laiendab oma silmaringi, rikastab mõtte- ja tundemaailma;
7) annab iseseisvaid hinnanguid, sõnastab ja esitab oma mõtteid;
8) hindab kriitiliselt ja kasutab otstarbekalt erinevaid infoallikaid.

6. klassi lõpetaja:

1) mõistab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja teiste rahvaste kultuuri tutvustajat;
2) omandab ilmeka lugemise tehnika, loeb ladusalt jõukohase keerukusega teksti ja saab sellest aru;
3) koostab loetu kohta plaani ja teeb selle alusel ümberjutustuse, avaldab loetu kohta arvamust;
4) määrab kirjandusteose teema, idee ja kompositsiooni;
5) mõistab autori positsiooni suhtumises kujutatud kangelastesse ja sündmustesse;
6) iseloomustab tegelasi, võrdleb neid ja põhjendab, miks on nende tegevusalad ühiskonnas vajalikud ja väärtuslikud;
7) määrab loetud teose žanri ja liigi;
8) suudab loetust teadlikult ja emotsionaalselt kõnelda ja kirjutada;
9) kasutab vajaliku info saamiseks sõnaraamatuid, raamatukogukataloogi ja internetti.

2.4.4. Õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes

2.4.4.1. 5. klassi õppesisu

Lugemine ja ümberjutustamine

Eesmärgistatud lugemine, esialgne (ettevalmistav) lugemine, ositi lugemine. Uuesti ülelugemine teatud eesmärgiga, hoiakuga jne. Lugemistehnika: intonatsioon, pausid, tempo.
Teoste iseseisev lugemine oma valikul.

Teksti ümberjutustamine üksikasjalikult, lühidalt, koostatud plaani järgi, kommenteerimiselementidega, tegelase vaatepunktist lähtudes. Jutustamine kunstniku või õpilaste endi loodud illustratsioonide alusel. Iseseisvalt loetud teoste tutvustamine klassikaaslastele.

Teksti mõtestamine ja analüüs

Mälu- ehk faktiküsimuste ja fantaasiaküsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnastuses ning tekstile toetudes (tsiteerimine).

Teksti plaani koostamine. Kavapunktide pealkirjastamine ühe sõna, väite, küsimuse või tsitaadiga. Teksti põhiteema ja idee määramine. Arutlemine samasuguse teema kajastuse üle varem käsitletud teostes.

Isikliku arvamuse sõnastamine, väljendades suhtumist teose teemasse ja ideesse. Illustratiivsete näidete toomine tekstist ja igapäevaelust.

Tegelaste või tegelasrühmade vahelise põhikonflikti väljatoomine, selle tekkepõhjuste ja lahendusvõimaluste selgitamine. Kirjeldatud sündmuste koha ja aja ning nende põhjuse-tagajärje seose väljatoomine.

Jutustamine esimeses ja kolmandas isikus.

Sõnavara ja väljendusoskuse rikastamine.

Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted. Põhiandmed autorite, kõnealuste teoste loomise ajastu ning neis kujutatud aja kohta.

Suuline rahvalooming, rahvaluule žanrid: muinasjutt, vanasõna, kõnekäänd, mõistatus, legend (pärimus). Müüdid. Muinasjuttude liigid: imemuinasjutt, olustikuline muinasjutt, loomamuinasjutt. Kunstmuinasjutt. Fantaasiajutt.
Kunstiteose teema. Kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epiloog.
Näidend, tegelased, repliik.

Kujundliku mõtlemise arendamine ja töö keelelise ilmekusega
Vanasõna, kõnekäänd, metafoor, riim, värsimõõt, sümbol.
Epiteetide, võrdluste, isikustamise äratundmine ja mõistmine kirjandustekstides ning kasutamine oma kõnes. Metafoori äratundmise ja kasutamise võimalused. Sümboolika ja allteksti lihtsamad näited. Koomilised elemendid tekstis.
Vanasõnade ja kõnekäändude tähendus, võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega.
Riimide leidmine ja loomine, kahesilbilise värsijala tundmine.

Loominguline tegevus ja esinemine
Omaloomingulised tööd:
1) proosavormis (muinasjutt, lühikesed jutustava iseloomuga jutud, õpitud vanasõnadel ja kõnekäändudel põhinevad jutud, looduskirjeldused, interjöörikirjeldused);
2) luulevormis (luuletus etteantud riimidega jm);
3) loetud teoste alusel (tegelaste dialoog, uus lõpp jutule, kiri kirjandusteose tegelasele, lühike hinnang loetud teosele või arvustus).

Esinemisoskus: luuletus, katkendid proosa- ja draamateostest, omaloodud tekstid. Dialoog kuulajaskonnaga

5.klassi lõpetaja
teab,mis on
Põhiandmed autorite, kõnealuste teoste loomise ajastu ning neis kujutatud aja kohta.
Suuline rahvalooming, rahvaluule žanrid: muinasjutt, vanasõna, kõnekäänd, mõistatus legend (pärimus).
Müüdid. Muinasjuttude liigid: imemuinasjutt, olustikuline muinasjutt, loomamuinasjutt. Kunstmuinasjutt. Uus žanr - fantaasia. Kunstiteose teema. Kunstiteose idee. Luulekeele iseärasused. Kujutus- ja väljendusvahendid: epiteet, võrdlus, metafoor, isikustamine.

5.klassi lõpetaja
oskab
ilmekalt lugeda, loeb ladusalt ja arusaamisega jõukohase keerukusega teksti. Jutustada loetud tekstist kokkuvõtlikult. Koostada kirjandusteksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu. Määrata teksti põhiteema ja idee. Eristada pea- ja kõrvaltegelasi. Tuua välja teose

tegelaste vahelise konflikti ja selle tekkepõhjused. Iseloomustada tegelasi, võrdleb neid. Määrata loetud teose žanri ja liigi, selgitab keeleliste vahendite rolli kunstilises tekstis. Avaldada isiklikku arvamust loetud (kõnelda või kirjutada) teose kohta, põhjendab seda näidetega tekstist ja isiklikust elust. Tundma kirjanduse kujutus- ja väljendusvahendeid: epiteedid, hüperboolid, metafoorid, isikustamine, võrdlused; tunneb mõisteid riim ja värsimõõt. Kirjutada eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldava ja jutustava teksti ning lühiarvamuse loetud teose kohta. Esitada peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rolliteksti. Esitada kaaslastele omaloodud teksti. Kasutada sõnaraamatuid, raamatukogukataloogi ja internetti vajaliku info saamiseks.

Üldpädevuste kujundamine vene keele õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	5. klass **Kirjandus**
X			X	X			**Raamatu roll inimese elus.** Kirjandus ja teised kunstiliigid. Kultuuride mitmekesisus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja rahvastesse. Erinevused ja sarnasused kommetes, traditsioonides, usus.
X	X	X	X	X			**Hea ja kurja probleem.** 1. Müüdid 2. Vene muinasjutud. 3. Eesti muinasjutud. 4. Mõistatused. 5. Vanasõnad ja kõnekäänud. 6. Paikkondliku algupäraga legendid
X	X	X	X	X			**Kõlbeline jõud kokkupuutes inimlike pahedega.** Usk õigluse võidusse. Väline ja sisemine ilu. Eluvaate valik: elada endale või teha rõõmu teistele. Eluraskuste ületamine - headuse ja õigluse võidu kohustuslik tingimus? 1.Mihhail Lermontov luuletused 2. Lev Tolstoi „Kaukaasia vang” 3. J.Jakovlev „Rõtsar Vasja“ 4. A.Avertšenko „Beregov – kasvataja Kisi“
X	X	X	X	X			**Ajalooline sündmus kui rahvusliku uhkuse aine.** 1. Mihhail Lermontov

							„Borodino"
X	X	X	X	X			**Kodumaa poeetiline kujund.** Kodumaa looduse ilu. Inimese ja looduse harmoonia. Idee inimese ja looduse ühtsusest. Loodusesse säästva suhtumise vajalikkus. Suhtumine loomadesse kui kõlbelisuse mõõt. Inimese vastutus loodushoiu eest. 1.Mihhail Lermontov luuletused 2. Aleksandr Puškin, luuletused 3. Leonid Andrejev „Kussaka" 4. H.Jõgisalu 5. Anton Tšehhovi „Kaštanka" 6. F.Tjutšev , luuletused 7. S.Jessenin, luuletused
X	X	X	X	X			**Perekond, suhted pereliikmete vahel** 1. Aleksandr Puškin „Muinasjutt surnud tsaaritarist ja seitsmest vägilasest"
X	X	X	X	X			**Sõprus ja osavõtlikkus.** Õiglase ja ebaõiglase maailma tunnetamine. Lugeja kaasatundmine ja kaasaelamine kui enese tunnetamine ja kasvatamine. Karakterite omapära ja nende kokkupõrge. Vastastikuse abi osutamine ohumomendil kui täiskasvanulikkuse tunnus. Rõõm tehtud tööst. 1. Hans Christian Anderseni „Lumekuningas" 2. Eno Raua „Roostevaba mõõk"
X	X	X	X	X			**Koolielu naljakast vaatenurgast.** 1. Viktor Dragunski. Jutustused.

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused	Õppesisu

Kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ning kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet	Tunneb ja väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahvuslikku pärimuskultuuri kui ka kodumaa kultuuritraditsioone ning kultuurilist	On lugenud eakohast väärtkirjandust, kujundanud kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastanud mõtte- ja tundemaailma arenenud isiksusena	Tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab teose sisu ning hindab selle kunstilisi väärtusi	Suudab kujundada ja väljendada oma isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	Väärtustab ausust ja õiglust ning inimväärikat ja vastutustundelist käitumist	Oskab õppida, hangib teavet eri allikatest ning kasutabsõnaraamatuid ja käsiraamatuid	5.klass **Kirjandus**
								Raamatu roll inimese elus. Kirjandus ja teised kunstiliigid. Kultuuride mitmekesisus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja rahvastesse. Erinevused ja sarnasused kommetes, traditsioonides, usus
X		X	X	X	X			**Hea ja kurja probleem.** 1. Müüdid 2. Vene muinasjutud. 3. Eesti muinasjutud. 4. Mõistatused. 5. Vanasõnad ja kõnekäänud. 6. Paikkondliku algupäraga legendid
X		X	X	X	X	X		**Kõlbeline jõud kokkupuutes inimlike pahedega.** Usk õigluse võidusse. Väline ja sisemine ilu. Eluvaate valik: elada endale või teha rõõmu teistele. Eluraskuste ületamine - headuse ja õigluse võidu kohustuslik tingimus? 1.Mihhail Lermontov luuletused 2. Lev Tolstoi „Kaukaasia vang”

								3. J.Jakovlev „Rõtsar Vasja“ 4. A.Avertšenko „Beregov – kasvataja Kisi
X		X	X	X	X			**Ajalooline sündmus kui rahvusliku uhkuse aine.** 1. Mihhail Lermontov „Borodino"
X			X	X	X			**Kodumaa poeetiline kujund.** Kodumaa looduse ilu. Inimese ja looduse harmoonia. Idee inimese ja looduse ühtsusest. Loodusesse säästva suhtumise vajalikkus. Suhtumine loomadesse kui kõlbelisuse mõõt. Inimese vastutus loodushoiu eest. 1.Mihhail Lermontov luuletused 2. Aleksandr Puškin, luuletused 3. Leonid Andrejev „Kussaka" 4. H.Jõgisalu 5. Anton Tšehhovi „Kaštanka” 6. F.Tjutšev , luuletused 7. S.Jessenin, luuletused
X		X	X	X	X			**Perekond, suhted pereliikmete vahel** 1. Aleksandr Puškin „Muinasjutt surnud tsaaritarist ja seitsmest vägilasest"
								Sõprus ja osavõtlikkus. Õiglase ja ebaõiglase maailma tunnetamine. Lugeja kaasatundmine ja kaasaelamine kui enese tunnetamine ja kasvatamine. Karakterite omapära ja nende kokkupõrge. Vastastikuse abi osutamine ohumomendil kui täiskasvanulikkuse tunnus. Rõõm tehtud tööst. 1. Hans Christian Anderseni „Lumekuningas“ 2. Eno Raua „Roostevaba mõõk”
X			X	X	X			**Koolielu naljakast vaatenurgast.** 1. Viktor Dragunski. Jutustused.

Kooliastme õpitulemused

Ainepädevused														Õppesisu
loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult	teab loetud teose autorit, sisu ja tegelasi	tutvustab loetud teost ning kõneleb oma lugemismuljetest ja -elamustest	jutustab loetud tekstist koostatud plaani järgi	jutustab loetud tekstist kokkuvõtlikult	koostab kirjandusteksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu	määrab teksti põhiteema ja idee	eristab pea- ja kõrvaltegelasi	toob välja teose tegelastevahelise konflikti ja selle tekkepõhjused	avaldab loetud teose kohta arvamust, põhjendab seda näidetega tekstist ja igapäevaelust	tunneb kirjanduse kujutus- ja väljendusvahendeid (epiteedid, hüperboolid, metafoorid, isikustamine, võrdlused), tunneb mõisteid *ruum* ja *värsimõõt*	kasutab oma tekstides kirjanduse kujutus- ja väljendusvahendeid	kirjutab eri liiki omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavas ja jutustavas vormis, ning lühiarvamusi loetud teose kohta	esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rolliteksti	esitab kaaslastele omaloodud teksti	5.klass **Kirjandus**
X	X	X							X						**Raamatu roll inimese elus.** Kirjandus ja teised kunstiliigid. Kultuuride mitmekesisus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja rahvastesse. Erinevused ja sarnasused kommetes, traditsioonides, usus.
															Hea ja kurja probleem.
X	X				X	X			X						1. Müüdid
X	X		X		X		X	X	X						2. Vene muinasjutud.
X	X		X		X		X		X						3. Eesti muinasjutud.
X	X														4. Mõistatused.
X	X	X							X						5. Vanasõnad ja kõnekäänud.
X	X			X	X		X								6. Paikkondliku algupäraga legendid

															Kõlbeline jõud kokkupuutes inimlike pahedega. Usk õigluse võidusse. Väline ja sisemine ilu. Eluvaate valik: elada endale või teha rõõmu teistele. Eluraskuste ületamine - headuse ja õigluse võidu kohustuslik tingimus?
X	X									X	X		X		1.Mihhail Lermontov luuletused
X	X			X	X		X	X	X						2. Lev Tolstoi „Kaukaasia vang”
X	X	X			X	X	X	X	X					X	3. J.Jakovlev „Rõtsar Vasja“
X	X	X			X		X	X	X						4. A.Avertšenko „Beregov – kasvataja Kisi“
															Ajalooline sündmus kui rahvusliku uhkuse aine.
X	X									X	X		X		1. Mihhail Lermontov „Borodino"
															Kodumaa poeetiline kujund. Kodumaa looduse ilu. Inimese ja looduse harmoonia. Idee inimese ja looduse ühtsusest. Loodusesse säästva suhtumise vajalikkus. Suhtumine loomadesse kui kõlbelisuse mõõt. Inimese vastutus loodushoiu eest.
X	X									X	X		X		1.Mihhail Lermontov luuletused
X	X									X	X		X		2. Aleksandr Puškin, luuletused
X	X	X	X	X	X	X	X	X	X					X	3. Leonid Andrejev „Kussaka"
X	X	X		X	X	X	X		X					X	4. H.Jõgisalu
X	X	X			X	X	X		X						5. Anton Tšehhovi „Kaštanka”
X	X									X	X		X		6. F.Tjutšev , luuletused
X	X									X	X		X		7. S.Jessenin, luuletused
															Perekond, suhted pereliikmete vahel

X	X				X			X		X	X		X		1. Aleksandr Puškin „Muinasjutt surnud tsaaritarist ja seitsmest vägilasest"
															Sõprus ja osavõtlikkus. Õiglase ja ebaõiglase maailma tunnetamine. Lugeja kaasatundmine ja kaasaelamine kui enese tunnetamine ja kasvatamine. Karakterite omapära ja nende kokkupõrge. Vastastikuse abi osutamine ohumomendil kui täiskasvanulikkuse tunnus. Rõõm tehtud tööst.
X	X		X		X		X		X						1. Hans Christian Anderseni
X	X	X			X	X	X	X	X						2. Eno Raua „Roostevaba mõõk"
															Koolielu naljakast vaatenurgast.
X	X	X			X		X		X						1. Viktor Dragunski. Jutustused.

2.4.4.2. 6. klassi õppesisu

Lugemine ja ümberjutustamine

Eesmärgistatud lugemine, esialgne (ettevalmistav) lugemine, ositi lugemine. Uuesti ülelugemine teatud eesmärgiga, hoiakuga jne. Lugemistehnika: intonatsioon, pausid, tempo.
Teoste iseseisev lugemine oma valikul.

Teksti ümberjutustamine üksikasjalikult, lühidalt, koostatud plaani järgi, kommenteerimiselementidega, tegelase vaatepunktist lähtudes. Jutustamine kunstniku või õpilaste endi loodud illustratsioonide alusel. Iseseisvalt loetud teoste tutvustamine klassikaaslastele.

Teksti mõtestamine ja analüüs

Mälu- ehk faktiküsimuste ja fantaasiaküsimuste koostamine. Küsimustele vastamine oma sõnastuses ning tekstile toetudes (tsiteerimine).

Teksti plaani koostamine. Kavapunktide pealkirjastamine ühe sõna, väite, küsimuse või tsitaadiga. Teksti põhiteema ja idee määramine. Arutlemine samasuguse teema kajastuse üle varem käsitletud teostes.

Isikliku arvamuse sõnastamine, väljendades suhtumist teose teemasse ja ideesse. Illustratiivsete näidete toomine tekstist ja igapäevaelust.

Tegelaste või tegelasrühmade vahelise põhikonflikti väljatoomine, selle tekkepõhjuste ja lahendusvõimaluste selgitamine. Kirjeldatud sündmuste koha ja aja ning nende põhjuse-tagajärje seose väljatoomine.

Faabula ja süžee, pea- ja kõrvaltegelased, jutustamine esimeses ja kolmandas isikus.

Sõnavara ja väljendusoskuse rikastamine. Kunstiliste detailide märkamine, tundmatute sõnade ja väljendite selgitamine.

Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted. Põhiandmed autorite, kõnealuste teoste loomise ajastu ning neis kujutatud aja kohta.

Suuline rahvalooming, rahvaluule žanrid: muinasjutt, vanasõna, kõnekäänd, mõistatus, legend (pärimus). Müüdid. Muinasjuttude liigid: imemuinasjutt, olustikuline muinasjutt, loomamuinasjutt. Kunstmuinasjutt. Fantaasiajutt.
Kunstiteose teema ja idee. Süžee ja faabula. Kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epiloog.
Eepika, lüürika, draama. Kirjanduslikud žanrid: jutustus, novell, valm, poeem. Näidend, tegelased, repliik.
Looduskirjeldus, interjöör, portree. Kunstiline detail.

Kujundliku mõtlemise arendamine ja töö keelelise ilmekusega

Vanasõna, kõnekäänd, metafoor, riim, värsimõõt, allegooria, sümbol.
Epiteetide, võrdluste, isikustamise äratundmine ja mõistmine kirjandustekstides ning kasutamine oma kõnes. Metafoori äratundmise ja kasutamise võimalused. Sümboolika ja allteksti lihtsamad näited. Koomilised elemendid tekstis.
Vanasõnade ja kõnekäändude tähendus, võrdlev ja eristav seostamine tänapäeva elunähtustega.
Riimide leidmine ja loomine, kahesilbilise värsijala tundmine.
Kujundite kasutamine loovtöödes.

Loominguline tegevus ja esinemine
Omaloomingulised tööd:
4) proosavormis (muinasjutt, lühikesed jutustava iseloomuga jutud, õpitud vanasõnadel ja kõnekäändudel põhinevad jutud, looduskirjeldused, interjöörikirjeldused);
5) luulevormis (luuletus etteantud riimidega jm);
6) loetud teoste alusel (tegelaste dialoog, uus lõpp jutule, kiri kirjandusteose tegelasele, lühike hinnang loetud teosele või arvustus).

Esinemisoskus: luuletus, katkendid proosa- ja draamateostest, omaloodud tekstid. Dialoog kuulajaskonnaga

6.klassi lõpetaja
teab,mis on
põhiandmed autorite, kõnealuste teoste loomise ajastu ning neis kujutatud aja kohta. Kirjandus ja teised kunstiliigid. Kultuuride mitmekesisus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja rahvastesse. Erinevused ja sarnasused kommetes, traditsioonides, usus. Kirjandus kui sõnakunst - üks maailma mitmekesisuse ja inimkonna elukogemuse peegeldamise vorme. Raamatu roll inimese elus. Kirjandus kui sõnakunst. Kunstiteose teema. Kunstiteose idee.Süžee ja faabula.Kompositsioon. Looduskirjeldus, interjöör, portree. Kunstiline detail. Kujutus- ja väljendusvahendid: epiteet, võrdlus, metafoor, isikustamine, hüperbool. Luulekeele iseärasused. Kahesilbiline värsijalg. Allegooria. Huumor ja satiir. Eepos. Lüürika.Draama. Näidend, tegelased, replik. Kirjanduslikud žanrid: jutustus, novell, valm, poeem.
Kirjandusteoste teemade mitmekesisus.

6.klassi lõpetaja
oskab
ilmekalt lugeda, loeb ladusalt ja arusaamisega jõukohase keerukusega teksti. Jutustada loetud tekstist kokkuvõtlikult. Koostada kirjandusteksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või

märksõnu. Määrata teksti põhiteema ja idee. Eristada pea- ja kõrvaltegelasi. Tuua välja teose tegelaste vahelise konflikti ja selle tekkepõhjused. Iseloomustada tegelasi, võrdleb neid. Määrata loetud teose žanri ja liigi, selgitab keeleliste vahendite rolli kunstilises tekstis. Avaldada isiklikku arvamust loetud (kõnelda või kirjutada) teose kohta, põhjendab seda näidetega tekstist ja isiklikust elust. Tundma kirjanduse kujutus- ja väljendusvahendeid: epiteedid, hüperboolid, metafoorid, isikustamine, võrdlused; tunneb mõisteid riim ja värsimõõt. Kirjutada eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldava ja jutustava teksti ning lühiarvamuse loetud teose kohta. Esitada peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rolliteksti. Esitada kaaslastele omaloodud teksti. Kasutada sõnaraamatuid, raamatukogukataloogi ja internetti vajaliku info saamiseks

Üldpädevuste kujundamine vene keele õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	6. klass **Kirjandus**
X	X	X					**Raamatu roll inimese elus.** Kirjandus ja teised kunstiliigid. Kultuuride mitmekesisus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja rahvastesse. Erinevused ja sarnasused kommetes, traditsioonides, usus. 1. O. Henry „Viimane leht” 2. Hans Christian Anderseni „Öövik” 3. Konstantin Paustovski „Vana kokk”
X	X	X					**Hea ja kurja probleem.** 1. Ivan Krõlovi valmid 2. Ezop valmid
X	X	X	X	X			**Kõlbeline jõud kokkupuutes inimlike pahedega.** Usk õigluse võidusse. Väline ja sisemine ilu. Eluvaate valik: elada endale või teha rõõmu teistele. Eluraskuste ületamine - headuse ja õigluse võidu kohustuslik tingimus? 1. Rudyard Kiplingi „Kass, kes kõndis omapead” 2. Konstantin Paustovski „Vana kokk“ 3. Jevgeni Švarts „Alasti kuningas" 4. Lev Tolstoi „Lapse jõud” 5. Jaan Rannapi „Agu Sihvka annab aru” 6. Aleksandr Kuprini „Valge puudel”
X	X	X	X	X			**Ajalooline sündmus kui rahvusliku uhkuse aine.** 1. Mihhail Lermontov „Mtsõri" 2. Aleksandr Puškin „Dubrovski"
X	X	X	X				**Kodumaa poeetiline kujund.** Kodumaa looduse ilu. Inimese ja looduse harmoonia. Idee inimese ja looduse ühtsusest. Loodusesse

							säästva suhtumise vajalikkus. Suhtumine loomadesse kui kõlbelisuse mõõt. Inimese vastutus loodushoiu eest. 1.Mihhail Lermontov luuletused 2. Aleksandr Puškini luuletused 3. Harri Jõgisalu „Rästik”
X	X	X	X	X			**Perekond, suhted pereliikmete vahel** 1.Aleksandr Kuprini „Valge puudel”
X	X	X	X				**Sõprus ja osavõtlikkus.** Õiglase ja ebaõiglase maailma tunnetamine. Lugeja kaasatundmine ja kaasaelamine kui enese tunnetamine ja kasvatamine. Karakterite omapära ja nende kokkupõrge. Vastastikuse abi osutamine ohumomendil kui täiskasvanulikkuse tunnus. Rõõm tehtud tööst. 1. Juri Oleša „Kolm paksu“

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused	Õppesisu

Väärtustab vene keelt kui rahvuskultuuri kandjat ja avaliku suhtluse vahendit	Tajub keeleoskust õpioskuste alusena ning oma identiteedi olulise osana	On omandanud põhiteadmised keelest ning õigekirjaoskuse	On keeleteadlik, väljendab end selgelt ja asjakohaselt nii suuliselt kui ka kirjalikult, arvestades kultuuris väljakujunenud keelekasutustavasid	Kuulab, loeb ja kirjutab mõtestatult eri liiki tekste ning esitab teavet eri viisidel	Kasutab asjakohaselt eri suhtluskanaleid; suudab leida, kriitiliselt hinnata ning kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet	Tunneb ja väärtustab nii rahvuskirjandust kui ka teiste rahvaste kirjandust, nii oma rahvuslikku pärimuskultuuri kui ka kodumaa kultuuritraditsioone ning kultuurilist mitmekesisust	On lugenud eakohast väärtkirjandust, kujundanud kirjanduse kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning rikastanud mõtte- ja tundemaailma arenenud isiksusena	Tajub kirjandusteost kui kunstiteost, mõistab teose sisu ning hindab selle kunstilisi väärtusi	Suudab kujundada ja väljendada oma isiklikku arvamust ning tunnustab ja arvestab teiste inimeste arvamust	Väärtustab ausust ja õiglust ning inimväärikat ja vastutustundelist käitumist	Oskab õppida, hangib teavet eri allikatest ning kasutabsõnaraamatuid ja käsiraamatuid	6.klass **Kirjandus**
X												**Raamatu roll inimese elus.** Kirjandus ja teised kunstiliigid. Kultuuride mitmekesisus. Lugupidav suhtumine teistesse kultuuridesse ja rahvastesse. Erinevused ja sarnasused kommetes, traditsioonides, usus. 1. O. Henry „Viimane leht" 2. Hans Christian Anderseni „Ööbik" 3. Konstantin Paustovski „Vana kokk"
				X		X	X	X	X			**Hea ja kurja probleem.** 1. Ivan Krõlovi valmid 2. Ezop valmid
			X	X		X	X	X	X	X		**Kõlbeline jõud kokkupuutes inimlike pahedega.** Usk õigluse võidusse. Väline ja sisemine ilu. Eluvaate valik: elada endale või teha rõõmu teistele. Eluraskuste ületamine - headuse ja õigluse võidu kohustuslik tingimus? 1. Rudyard Kiplingi „Kass, kes

												kõndis omapead” 2. Konstantin Paustovski „Vana kokk“ 3. Jevgeni Švarts „Alasti kuningas" 4. Lev Tolstoi „Lapse jõud” 5. Jaan Rannapi „Agu Sihvka annab aru” 6. Aleksandr Kuprini „Valge puudel”
				X		X	X	X	X			**Ajalooline sündmus kui rahvusliku uhkuse aine.** 1. Mihhail Lermontov „Mtsõri" 2. Aleksandr Puškin „Dubrovski"
				X			X	X	X			**Kodumaa poeetiline kujund.** Kodumaa looduse ilu. Inimese ja looduse harmoonia. Idee inimese ja looduse ühtsusest. Loodusesse säästva suhtumise vajalikkus. Suhtumine loomadesse kui kõlbelisuse mõõt. Inimese vastutus loodushoiu eest. 1.Mihhail Lermontov luuletused 2. Aleksandr Puškini luuletused 3. Harri Jõgisalu „Rästik”
				X		X	X	X	X			**Perekond, suhted pereliikmete vahel** 1.Aleksandr Kuprini „Valge puudel”
				X		X	X	X	X			**Sõprus ja osavõtlikkus.** Õiglase ja ebaõiglase maailma tunnetamine. Lugeja kaasatundmine ja kaasaelamine kui enese tunnetamine ja kasvatamine. Karakterite omapära ja nende kokkupõrge. Vastastikuse abi osutamine ohumomendil kui täiskasvanulikkuse tunnus. Rõõm tehtud tööst. 1. Juri Oleša „Kolm paksu“

Kooliastme õpitulemuse

Ainepädevused	Õppesisu

loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult	teab loetud teose autorit, sisu ja tegelasi	tutvustab loetud teost ning kõneleb oma lugemismuljetest ja -elamustest	jutustab loetud tekstist koostatud plaani järgi	jutustab loetud tekstist kokkuvõtlikult	koostab kirjandusteksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu	määrab teksti põhiteema ja idee	eristab pea- ja kõrvaltegelasi	toob välja teose tegelastevahelise konflikti ja selle tekkepõhjused	avaldab loetud teose kohta arvamust, põhjendab seda näidetega tekstist ja igapäevaelust	tunneb kirjanduse kujutus- ja väljendusvahendeid (epiteedid, hüperboolid, metafoorid, isikustamine, võrdlused), tunneb mõisteid *riim* ja *värsimõõ*	kasutab oma tekstides kirjanduse kujutus- ja väljendusvahendeid	kirjutab eri liiki omaloomingulisi töid, sealhulgas kirjeldavas ja jutustavas vormis, ning lühiarvamusi loetud teose kohta	esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rollitekst	esitab kaaslastele omaloodud teksti	6.klass **Kirjandus**
															Raamatu roll inimese elus Kirjandus ja teise kunstiliigid. Kultuurid mitmekesisus. Lugupida suhtumine teistess kultuuridesse ja rahvastess Erinevused ja sarnasuse kommetes, traditsioonide usus.
X	X			X					X			X		X	1. O. Henry „Viimane leht”
X	X			X			X		X						2. Hans Christian Andersen „Öö bik”
X	X	X		X			X								3. Konstantin Paustovski „Vana kokk”,
X	X									X	X		X		**Hea ja kurja probleem.** 1. Ivan Krõlovi valmid
X	X									X	X		X		2. Ezop valmid
															Kõlbeline jõu kokkupuutes inimlik pahedega. Usk õiglus võidusse. Väline ja sisemin ilu. Eluvaate valik: elad

															endale või teha rõõm teistele. Eluraskus ületamine - headuse õigluse võidu kohustusl tingimus?
X	X				X		X		X					X	1. Rudyard Kiplingi „Kas kes kõndis omapead”
X	X				X				X			X			2. Konstantin Paustovs „Vana kokk“
X	X						X					X			3. Jevgeni Švarts „Alas kuningas"
X	X		X	X											4. Lev Tolstoi „Lapse jõud
X	X		X						X						5. Jaan Rannapi „Ag Sihvka annab aru”
X	X	X	X	X	X				X		X				6. Aleksandr Kuprini „Valg puudel”
															Ajalooline sündmus ku rahvusliku uhkuse aine.
X	X									X		X	X		1. Mihhail Lermonto „Mtsõri"
X	X		X	X	X		X				X			X	2. Aleksandr Pušk „Dubrovski"
															Kodumaa poeetilin kujund. Kodumaa looduse il Inimese ja loodus harmoonia. Idee inimese looduse ühtsuses Loodusesse sääst suhtumise vajalikku Suhtumine loomadesse k kõlbelisuse mõõt. Inimes vastutus loodushoiu eest.
X	X									X			X		1.Mihhail Lermonto luuletused
X	X									X			X		2. Aleksandr Puški luuletused
X	X	X	X		X				X						3. Harri Jõgisalu „Rästik”
															Perekond, suhte pereliikmete vahel
X	X				X				X						1.Aleksandr Kuprini „Valg puudel”

															Sõprus ja osavõtlikkus. Õiglase ja ebaõiglas maailma tunnetamin Lugeja kaasatundmine kaasaelamine kui ene tunnetamine ja kasvatamin Karakterite omapära nende kokkupõrg Vastastikuse abi osutamin ohumomendil k täiskasvanulikkuse tunnu Rõõm tehtud tööst.
X	X				X		X				X				1. Juri Oleša „Kolm paksu“

2.4.5 Õppe- ja kasvatuseesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja

1) loeb eakohast eri žanris ilukirjandust, kujundab selle kaudu oma kõlbelisi tõekspidamisi ning arendab lugejaoskusi;
2) mõistab käsitletud kirjandusteoste ideelis-kunstilisi iseärasusi ja iseloomustab nende žanrilist eripära;
3) märkab kirjandustekstis õpitud kõnekujundeid/troope, selgitab nende rolli tekstis ja kasutab neid oma tekstides;
4) avaldab arvamust loetud teoste kohta, iseloomustab teoste põhiproblemaatikat arutluselementidega kirjandis või arvustuses;
5) loeb ilmekalt kirjandusteoseid (või katkendeid), järgides kirjakeele häädusnorme;
6) iseloomustab üldjoontes õpitud kirjandusvoole ja -suundi, kõrvutab vene ja maailmakirjanduse temaatiliselt lähedasi teoseid;
7) kasutab kooli ja linna raamatukogu ning internetti teabe otsimiseks etteantud teemal ning oma valikul vastavalt vajadusele.

2.4.6. Õppitulemused ja õppesisu III kooliastmes

2.4.6.1 7. klassi õppesisu

Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted
Inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt.
Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Mõisted *personaaž* ja *tegelane.* Kirjandusteose personaaž ja tema prototüüp. Erinevused tegelaste konstrueerimisel (eepilise teose kangelane, ettekujutus *lüürilisest kangelasest* ja *rollilüürikast,* tegelane draamas). Lüüriline kangelane, lüüriline subjekt ja teised luuleteose tegelased.
Autobiograafiline jutustus.
Proosateose kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, sõlmitus, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epilog.
Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan/jutustus.
Inimese kõlbelised kohustused
Antoine de Saint-Exupery „Väike prints"
Täiskasvanuks saamine
Friedebert Tuglas „Väike Illimar

Isiksus ja ajastu
Leonid Andrejev

„Oma" ja „võõras" kultuuris

Arthur Conan Doyle „Tantsivad mehikesed", „Punapeade Liit",
August Kitzberg „Libahunt"
Looming kui maailma ümberkujundamise viis
Fjodor Tjuttšev, Afanassi Fet
Kodanikuühiskond ja rahvusvahelised suhted
Mati Unt „Hüvasti, kollane kass"

Keskkond ja jätkusuutlik areng

Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon

7. klassi lõpetaja

teab, mis on

lugenud läbi vähemalt 12 eakohast eri žanris väärtkirjandusteost;
loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;
tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme, sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega.

inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt. Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Mõisted *personaaž* ja *tegelane.* Kirjandusteose personaaž ja tema prototüüp. Erinevused tegelaste konstrueerimisel (eepilise teose kangelane, ettekujutus *lüürilisest kangelasest* ja *rollilüürikast,* tegelane draamas). Lüüriline kangelane, lüüriline subjekt ja teised luuleteose tegelased. Autobiograafiline jutustus.
Proosateose kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, sõlmitus, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epilog. Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan/jutustus. Antoine de Saint-Exupery „Väike prints". Friedebert Tuglas „Väike Illimar. Leonid Andrejev **.** Arthur Conan Doyle „Tantsivad mehikesed", „Punapeade Liit", August Kitzberg „Libahunt"**,** Fjodor Tjuttšev, Afanassi Fet**,** Mati Unt „Hüvasti, kollane kass".

oskab ja suudab

loetut ümber jutustada eri konkreetsusastmes ja eri vaatepunktidest,

esitada peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rolliteksti, kirjutada eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldava ja jutustava teksti ning lühiarvamuse loetud teose kohta; jutustab kokkuvõtlikult loetud teose sisust, leiab teostes võtmesündmused ja põhjuse-tagajärje seosed, iseloomustab teose tegelasi, määrab autori suhtumise teose tegelastesse, arutleb klassikaaslastega loetud teose üle, avaldab ja põhjendab oma isiklikku arvamust, leiab kirjandusteostest kõnekujundeid/troope (epiteet, võrdlus, metafoor, metonüümia, hüperbool, litootes) ning selgitab nende rolli kirjandustekstis; esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning tekstitäpsust.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	7. klass
x			x	x			Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted Inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt. Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Mõisted *personaaž* ja *tegelane.* Kirjandusteose personaaž ja tema prototüüp. Erinevused tegelaste konstrueerimisel (eepilise teose kangelane, ettekujutus *lüürilisest kangelasest* ja *rollilüürikast,* tegelane draamas). Autobiograafiline jutustus. Proosateose kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, sõlmitus, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epilog. Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan/jutustus.
x	x	x		x			Inimese kõlbelised kohustused Antoine de Saint-Exupery „Väike prints"
x				x			Täiskasvanuks saamine Friedebert Tuglas „Väike Illimar»

x	x			x			Isiksus ja ajastu Leonid Andrejev
x	x	x		x			„Oma" ja „võõras" kultuuris Arthur Conan Doyle „Tantsivad mehikesed", „Punapeade Liit", August Kitzberg „Libahunt"
x			x	x			Looming kui maailma ümberkujundamise viis Fjodor Tjuttšev, Afanassi Fet
x	x	x		x			Kodanikuühiskond ja rahvusvahelised suhted Mati Unt „Hüvasti, kollane kass"
x	x		x	x	x	x	Keskkond ja jätkusuutlik areng
			x	x	x		Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused							Õppesisu
Võõrkeeled	Matemaatika	Loodusained	Sotsiaalained	Kunstiained	Tehnoloogia	Kehaline kasvatus	7.klass
			X	X			**Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted** Inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt. Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Mõisted *personaaž* ja *tegelane.* Kirjandusteose personaaž ja tema prototüüp. Erinevused tegelaste konstrueerimisel (eepilise teose kangelane, ettekujutus *lüürilisest kangelasest* ja *rollilüürikast,* tegelane draamas). Lüüriline kangelane, lüüriline subjekt ja teised luuleteose tegelased. Autobiograafiline jutustus. Proosateose kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, sõlmitus, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epilog. Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan/jutustus.
x		x		x			**Inimese kõlbelised kohustused** Antoine de Saint-Exupery „Väike prints"

X							**Täiskasvanuks saamine** Friedebert Tuglas „Väike Illimar
			X				**Isiksus ja ajastu** Leonid Andrejev
X				X			**„Oma" ja „võõras" kultuuris** Arthur Conan Doyle „Tantsivad mehikesed", „Punapeade Liit", August Kitzberg „Libahunt"
				X			**Looming kui maailma ümberkujundamise viis** Fjodor Tjuttšev, Afanassi Fet
X							**Kodanikuühiskond ja rahvusvahelised suhted** Mati Unt „Hüvasti, kollane kass"
		x					**Keskkond ja jätkusuutlik areng**
					x		**Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon**

Ainepädevused	Õppesisu

esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rollitekst	kirjeldava ja jutustava teksti ning lühiarvamuse loetud teose kohta;	jutustab kokkuvõtlikult loetud teose sisust	leiab teostes võtmesündmused ja põhjuse-tagajärje seosed	iseloomustab teose tegelasi	määrab autori suhtumise teose tegelastesse	arutleb klassikaaslastega loetud teose üle, avaldab ja põhjendab oma isiklikku arvamust	leiab kirjandusteostest kõnekujundeid/troope (epiteet, võrdlus, metafoor, metonüümia, hüperbool, litootes) ning selgitab nende rolli kirjandustekstis;	esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning tekstitäpsust	7.klass
					X				**Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted** Inimese isiksus peamine loomingul mõtestamise obj kirjanduses. Kirjandusteos kui aut looming, kirjani fantaasia produkt. Autori, jutustaja kirjandusliku kangela vahekord teoses.

				X				X	Mõisted *personaaž tegelane*. Kirjandusteose personaaž ja ten prototüüp. Erinevus tegelaste konstrueerimisel (eepilise teo kangelane, ettekujut *lüürilisest kangelase* ja *rollilüürika* tegelane draamas Lüüriline kangelan lüüriline subjekt teised luuleteo tegelased. Autobiograafiline jutustus. Proosateose kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, sõlmitu tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epilog. Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan/jutustus.
	x	X	X	X	X	X			**Inimese kõlbelised kohustused** Antoine de Saint-Exupery „Väike prints
		X	X	X		X			**Täiskasvanuks saamine** Friedebert Tuglas „Väike Illimar
	x	X	X	X		X			**Isiksus ja ajastu** Leonid Andrejev

		x		X				x	**„Oma" ja „võõras" kultuuris** Arthur Conan Doyle „Tantsivad mehikesed" „Punapeade Liit", August Kitzberg „Libahunt"
			X			x	x		**Looming kui maailma ümberkujundamise viis** Fjodor Tjuttšev, Afanassi Fet
				X					**Kodanikuühiskond ja rahvusvahelised suhted** Mati Unt „Hüvasti, kollane kass"
			x						**Keskkond ja jätkusuutlik areng** **Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon**

2.4.6.2 8. klassi õppesisu

Teksti mõistmine ja tõlgendamine: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autoripositsiooni määramine jne
Arutlemine teoses püstitatud teemal: isikliku arvamuse väljendamine teksti sisu ja struktuuri kohta, oma seisukohtade argumenteerimine ja kaitsmine teosele viidates ja seda tsiteerides
Analüüs ja interpreteerimine. Teose liigendamine süžeelisteks fragmentideks, plaanide koostamine, teose erinevate süžeeliste funktsioonidega (kirjeldus, portree või psühholoogiline karakteristika).
Kirjandusteose struktuur. Süžee ja kompositsioon, tegelaskonna struktuur, teksti stilistilised karakteristikud
Proosateose kompositsioon. Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus.
Ajalooline romaan.
Aleksandr Puškini luuletused, „Kapteni tütar", „Belkini jutustused"; Mihhail Lermontovi luuletused; Nikolai Gogoli „Revident", „Sinel"; Fjodor Dostojevski „Valge ööd"; Lev Tolstoi „Poisipõlv"; Ivan Turgenevi „Mumuu", Fjodor Tjuttševi luuletused; Afanassi Feti luuletused; Anton Tšehhovi „Paks ja peenike"; I.Krõlov. Eduard Vilde „Nende poeg", Byroni luuletused, Walter Scotti „Ivanhoe".

8. klassi lõpetaja
teab, mis on
lugenud läbi vähemalt 12 eakohast eri žanris väärtkirjandusteost;
loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;
tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme, sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega,
inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt. Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses.
Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, väline. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tegelase „biograafia" ja evolutsioon. Tegelase süžeeliste funktsioonide määramine, tegelaste vastastikuste suhete analüüs. Tegelaskõne (monoloog ja dialoog). Erinevate teoste tegelaskujude võrdlus (ajaloolis-kultuuriline, autoripoeetika võrdlus). Tegelase karakteri loomise vahendid: portree, autori iseloomustus, kõneline iseloomustus, olukorra kirjeldus jms. Mõiste *teose põhikonflikt.* Kirjandusteose süžee, süžee elemendid. Lüüriline süžee, selle spetsiifika. Proosateose kompositsioon, selle põhielemendid: ekspositsioon, sõlmitus, tegevuse areng, kulminatsioon, lahendus, epilog. Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Proosaluuletus. Lüüriline miniatüür. Aleksandr Puškini luuletused, „Kapteni tütar", „Belkini jutustused"; Mihhail Lermontovi luuletused; Nikolai Gogoli „Revident", „Sinel"; Fjodor Dostojevski „Valge ööd"; Lev Tolstoi „Poisipõlv"; Ivan Turgenevi „Mumuu", Fjodor Tjuttševi luuletused; Afanassi Feti luuletused; Anton Tšehhovi „Paks ja peenike"; I.Krõlov. Eduard Vilde „Nende poeg", Byroni luuletused, Walter Scotti „Ivanhoe".
oskab ja suudab
loetut ümber jutustada eri konkreetsusastmes ja eri vaatepunktidest,
kirjutab eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldava ja jutustava teksti ning lühiarvamuse loetud teose kohta, esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rolliteksti, oskab loetut ümber jutustada eri konkreetsuse astmel ja eri vaatepunktist, leiab teostes võtmesündmused ja põhjuse-tagajärje seosed
iseloomustab teose tegelasi, määrab autori suhtumise teose tegelastesse, arutleb klassikaaslastega loetud teose üle, avaldab ja põhjendab oma isiklikku arvamust, leiab kirjandusteostest kõnekujundeid/troope (epiteet, võrdlus, metafoor, metonüümia, hüperbool, litootes) ning selgitab nende rolli kirjandustekstis;), kirjutab kirjandusteose põhjal arutleva kirjandi, väljendades oma seisukohti ja põhjendades neid näidetega alustekstist või mujalt ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja nõudeid; esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning tekstitäpsust.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	8. klass 3 kooliastme õppesisu tuleb jagada klassiti
x	x		X x	x			Teksti mõistmine ja tõlgendamine: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autoripositsiooni määramine jne Arutlemine teoses püstitatud teemal: isikliku arvamuse väljendamine teksti sisu ja struktuuri kohta, oma seisukohtade argumenteerimine ja kaitsmine teosele viidates ja seda tsiteerides Analüüs ja interpreteerimine. Teose liigendamine süžeelisteks fragmentideks, plaanide koostamine, teose erinevate süžeeliste funktsioonidega (kirjeldus, portree või psühholoogiline karakteristika). Kirjandusteose struktuur. Süžee ja kompositsioon, tegelaskonna struktuur, teksti stilistilised karakteristikud Proosateose kompositsioon. Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan.
x							Aleksandr Puškini luuletused, Mihhail Lermontovi luuletused.
							Walter Scotti „Ivanhoe”, Aleksandr Puškini „Kapteni tütar”, Eduard Bornhöhe „Tasuja”.
x				x			Ivan Turgenevi „Mumuu”, Anton Tšehhov.
x			x				Nikolai Gogoli „Revident“.
							Aleksandr Puškini „Belkini jutustused”, Nikolai Gogoli

							„Sinel”,Fjodor Dostojevski „Valge ööd”, Anton Tšehhovi „Paks ja peenike”.
x			x	x			Byroni luuletused, Mihhail Lermontovi luuletused.
x				x			Fjodor Tjuttševi luuletused, Afanassi Feti luuletused, Anton Tšehhov.
x				x			Lev Tolstoi „Poisipõlv”, Ivan Turgenev, Eduard Vilde „Nende poeg”.
x	x	x		x			I.Krõlov, Nikolai Gogol.

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused																Õppesisu
Võõrkeeled	Matemaatika	Loodusained	Sotsiaalained	Kunstiained	Tehnoloogia	Kehaline kasvatus										8.klass Õppesisu tuleb kirjutada sama, mis eelmine tabel
X x		x	X X x	X X x	x											Teksti mõistmine ja tõlgendamine: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autoripositsiooni määramine jne Arutlemine teoses püstitatud teemal: isikliku arvamuse väljendamine teksti sisu ja struktuuri kohta, oma seisukohtade argumenteerimine ja kaitsmine teosele viidates ja seda tsiteerides Analüüs ja interpreteerimine. Teose liigendamine süžeelisteks fragmentideks, plaanide koostamine, teose erinevate süžeeliste funktsioonidega (kirjeldus, portree või psühholoogiline karakteristika). Kirjandusteose struktuur. Süžee ja kompositsioon, tegelaskonna struktuur, teksti stilistilised karakteristikud Proosateose kompositsioon. Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan.
	X			X												Aleksandr Puškini luuletused, Mihhail Lermontovi luuletused.
			x													Walter Scotti „Ivanhoe”, Aleksandr Puškini „Kapteni tütar”, Eduard Bornhöhe „Tasuja”.

			X	X												Ivan Turgenevi „Mumuu”, Anton Tšehhov.
	x	x		x												Nikolai Gogoli „Revident“.
X				x												Aleksandr Puškini „Belkini jutustused”, Nikolai Gogoli „Sinel”,Fjodor Dostojevski „Valge ööd”, Anton Tšehhovi „Paks ja peenike”.
x				x												Byroni luuletused, Mihhail Lermontovi luuletused.
x		x	x													Fjodor Tjuttševi luuletused, Afanassi Feti luuletused, Anton Tšehhov.
				x												Lev Tolstoi „Poisipõlv”, Ivan Turgenev, Eduard Vilde „Nende poeg”.
x	x	x		x				x	x	x		x				I.Krõlov, Nikolai Gogol.

Kooliastme õpitulemused

Ainepädevused																Õppesisu
kirjutab eringlisi omaloomingurisi töid, sh kirjeldava ja jutustava teksti ning lühiarvamuse	esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rolliteksti	oskab loetut umber jutustada eri konkreetsuse astmel ja eri vaatepunktist.	leiab teostes võtmesündmused ja põhjuse-tagajärje seosed	iseloomustab teose tegelasi	määrab autori suhtumise teose tegelastesse	arutleb klassikaaslastega loetud teose üle, avaldab ja põhjendab oma isiklikku arvamust	leiab kirjandusteostest konekujundeid/troope (epiteet, võrdlus, metafoor, metonüümia, hüperbool, litootes) ning selgitab nende rolli kirjandustekstis;	väljendades oma seisakohti ja põhjendades hera näidetega alustekstist või mujalt ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset	esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning tekstitäpsust							8.klass Õppesisu tuleb kirjutada sama, mis eelmine tabel

X X X	X	x X	X X X	X X X	X	X	X				Teksti mõistmine ja tõlgendamine: võtmesõnade leidmine, tegelaste vaatepunkti väljaselgitamine, tekstis autoripositsiooni määramine jne Arutlemine teoses püstitatud teemal: isikliku arvamuse väljendamine teksti sisu ja struktuuri kohta, oma seisukohtade argumenteerimine ja kaitsmine teosele viidates ja seda tsiteerides Analüüs ja interpreteerimine. Teose liigendamine süžeelisteks fragmentideks, plaanide koostamine, teose erinevate süžeeliste funktsioonidega (kirjeldus, portree või psühholoogiline karakteristika). Kirjandusteose struktuur. Süžee ja kompositsioon, tegelaskonna struktuur, teksti stilistilised karakteristikud Proosateose kompositsioon. Eri žanris teoste kunstispetsiifika. Lühijutt. Novell. Jutustus. Ajalooline romaan.
X	X		X			X		X			Aleksandr Puškini luuletused, Mihhail Lermontovi luuletused.
				X	X						Walter Scotti „Ivanhoe”, Aleksandr Puškini „Kapteni tütar”, Eduard Bornhöhe „Tasuja”.
	x					X	X		X		Ivan Turgenevi „Mumuu”, Anton Tšehhov.
						X					Nikolai Gogoli „Revident“.
						X	x		X		Aleksandr Puškini „Belkini jutustused”, Nikolai Gogoli „Sinel”,Fjodor Dostojevski „Valge ööd”, Anton Tšehhovi „Paks ja peenike”.

						x		X			Byroni luuletused, Mihhail Lermontovi luuletuse.
								x	x		Fjodor Tjuttševi luuletused, Afanassi Feti luuletused, Anton Tšehhov.
	X				X		X		X		I.Krõlov, Nikolai Gogol.

2.4.6.3 9. klassi õppesisu

Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted

Inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt.

Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses.

Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, väline. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tegelase „biograafia" ja evolutsioon. Tegelase süžeeliste funktsioonide määramine, tegelaste vastastikuste suhete analüüs. Tegelaskõne (monoloog ja dialoog). Erinevate teoste tegelaskujude võrdlus (ajaloolis-kultuuriline, autoripoeetika võrdlus). Tegelase karakteri loomise vahendid: portree, autori iseloomustus, kõneline iseloomustus, olukorra kirjeldus jms. Draamateose tegelaste kujutamise iseärasused.

Mõiste *teose põhikonflikt,* põhikonflikti olemuse määramine (sotsiaalne, eetiline).

Kunstiline ruum ja aeg poeetilises tekstis. Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Tekst kui kunstiline tervik.

Klassitsism. Romantism. Rahvusromantism. Romantiline kangelane. Realism kirjanduses. Ekspressionism kirjanduses.

Kirjandussuunad ja -rühmitused 20. sajandi alguse vene kirjanduses. Luulekeele uuenemine. „Uusromantism", „uusrealism". Sümbolism, akmeism, futurism. Allegooria. Sümbol. Poeetilised arhaismid ja neologismid. Mõisted: luuletsükkel ja luuleraamat.

Aleksandr Bloki luuletused; Anna Ahmatova luuletused; Vladimir Majakovski luuletused; Aleksandr Kuprini „Junkur"; Maksim Gorki „Vanaeit Izergil", „Inimeste seas"; Leonid Andrejevi „Noorsugu"; Mihhail Bulgakovi „Koera süda", Vladimir Nabokovi „Juhus"; Aleksandr Solženitsõni „Küll on kahju"; Mihhail Šolohhovi „Inimese saatus"; Aleksandr Vampilovi „Kohtumine", Mati Undi „Hüvasti, kollane kass", Ray Bradbury „Veldt".

9. klassi lõpetaja

teab, mis on

lugenud läbi vähemalt 12 eakohast eri žanris väärtkirjandusteost;

loeb kirjandusteksti ladusalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;

tutvustab loetud raamatu autorit, sisu, tegelasi, probleeme, sõnumit ning võrdleb teost mõne teise teosega, inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses, kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt.Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, väline. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tegelase „biograafia" ja evolutsioon. Tegelase süžeeliste funktsioonide määramine, tegelaste vastastikuste suhete analüüs. Tegelaskõne (monoloog ja dialoog). Erinevate teoste tegelaskujude võrdlus (ajaloolis-kultuuriline, autoripoeetika võrdlus). Tegelase karakteri loomise vahendid: portree, autori iseloomustus, kõneline iseloomustus, olukorra kirjeldus jms. Draamateose tegelaste kujutamise iseärasused. Mõiste *teose põhikonflikt,* põhikonflikti olemuse määramine (sotsiaalne, eetiline).Kunstiline ruum ja aeg poeetilises tekstis. Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Tekst kui kunstiline tervik.Klassitsism. Romantism. Rahvusromantism. Romantiline kangelane. Realism kirjanduses. Ekspressionism kirjanduses.Kirjandussuunad ja -rühmitused 20. sajandi alguse vene kirjanduses.

Luulekeele uuenemine. „Uusromantism", „uusrealism". Sümbolism, akmeism, futurism. Allegooria. Sümbol. Poeetilised arhaismid ja neologismid. Mõisted: luuletsükkel ja luuleraamat.
Aleksandr Kuprin „Junkur», Mihhail Šolohhov „Inimese saatus", Leonid Andrejev „Noorsugu", Maksim Gorki „Vanaeit Izergil", „Inimeste seas", Mihhail Zoštšenko Mihhail Bulgakov „Koera süda", Richard Aldington „Kangelassurm», Enn Vetemaa „Eesti näkiliste välimääraja", Aleksandr Vampilov „Kohtumine», Vladimir Nabokov „Juhus», Aleksandr Blok, Fjodor Tjuttšev, Vassili Aksjonov „Võit", Aleksandr Solženitsõn „Küll on kahju", Fjodor Dostojevski,Vassili Šukšin „Naljatilk".

oskab ja suudab

loetut ümber jutustada eri konkreetsusastmes ja eri vaatepunktidest,
kirjutada eriliigilisi omaloomingulisi töid, sh kirjeldava ja jutustava teksti ning lühiarvamuse loetud teose kohta,esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rolliteksti, esitab kaaslastele omaloodud teksti, oskab loetut ümber jutustada eri konkreetsuse astmel ja eri vaatepunktist, toob välja tegelaste karakteriseerimise erinevad viisid; iseloomustab teose tegelasi, määrab autori suhtumise teoses kujutatud sündmustesse, määrab teose põhiprobleemid ja idee, arutleb klassikaaslastega loetud teose üle, avaldab ja põhjendab oma isiklikku arvamust, kasutab kõnekujundeid oma tekstides, kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kokkuvõtvaid, kirjutab kirjandusteose põhjal arutleva kirjandi, koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande, koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande, esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning tekstitäpsust.

Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Üldpädevused							Õppesisu
Väärtuspädevus	Sotsiaalne pädevus	Enesemääratluspädevus	Õpipädevus	Suhtluspädevus	Matemaatikapädevus	Ettevõtlikkuspädevus	9. klass 3 kooliastme õppesisu tuleb jagada klassiti
x	x		x				Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted
x		x		x			Inimese kõlbelised kohustused
x	x	x		x			Täiskasvanuks saamine
x	x			x			Isiksus ja ajastu
x		x	x			x	Looming kui maailma ümberkujundamise viis
x	x	x		x			Kodanikuühiskond ja rahvusvahelised suhted
x						x	Keskkond ja jätkusuutlik areng
		x	x		x	x	Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon

Keele- ja kirjanduspädevus

Valdkonnapädevused	Õppesisu

Võõrkeeled	Matemaatika	Loodusained	Sotsiaalained	Kunstiained	Tehnoloogia	Kehaline kasvatus										9.klass Õppesisu tuleb kirjutada sama, mis eelmine tabel
X X x x X			X x X	X X x	X											**Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted** Inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt. Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, väline. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tegelase „biograafia" ja evolutsioon. Tegelase süžeeliste funktsioonide määramine, tegelaste vastastikuste suhete analüüs. Tegelaskõne (monoloog ja dialoog). Erinevate teoste tegelaskujude võrdlus (ajaloolis-kultuuriline, autoripoeetika võrdlus). Tegelase karakteri loomise vahendid: portree, autori iseloomustus, kõneline iseloomustus, olukorra kirjeldus jms. Draamateose tegelaste kujutamise iseärasused. Mõiste *teose põhikonflikt,* põhikonflikti olemuse määramine (sotsiaalne, eetiline). Kunstiline ruum ja aeg poeetilises tekstis. Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Tekst kui kunstiline tervik. Klassitsism. Romantism. Rahvusromantism. Romantiline kangelane. Realism kirjanduses. Ekspressionism kirjanduses. Kirjandussuunad ja -rühmitused 20. sajandi alguse vene kirjanduses. Luulekeele uuenemine. „Uusromantism", „uusrealism". Sümbolism, akmeism, futurism. Allegooria. Sümbol. Poeetilised arhaismid ja neologismid. Mõisted: luuletsükkel ja luuleraamat.
			x	x												**Inimese kõlbelised kohustused** Aleksandr Kuprin „Junkur» Mihhail Šolohhov „Inimese saatus“

		X	X												**Täiskasvanuks saamine** Leonid Andrejev „Noorsugu" Maksim Gorki „Vanaeit Izergil", „Inimeste seas", Mihhail Zoštšenko
X				X											**Isiksus ja ajastu** Mihhail Bulgakov „Koera süda".
X				x											**Looming kui maailma ümberkujundamise viis** Aleksandr Vampilov „Kohtumine», Vladimir Nabokov „Juhus», Aleksandr Blok, Fjodor Tjuttšev.
			x												**Kodanikuühiskond ja rahvusvahelised suhted** Aleksandr Solženitsõn „Küll on kahju".

Kooliastme õpitulemused

Ainepädevused															Õppesisu
kirjutab erinevat omaloomingust tüüpi, sh kirjeldava ja jutustava teksti ning	esitab peast luuletuse, lühikese proosateksti või näidendi rolliteksti	esitab kaaslastele omaloodud teksti.	oskab loetut ümber jutustada eri konkreetsuse astmel ja eri vaatepunktist.	toob välja tegelaste karakteriseerimise	iseloomustab teose tegelasi	määrab autori suhtumise teoses kujutatud	määrab teose põhiprobleemid ja idee	arutleb klassikaastega loetud teose üle,	kasutab kõnekujundeid oma tekstides	kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kokkuvõtvaid	kiriutab kiriandusteose põhial arutleva kiriandi		koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava	esitab peast luule-, proosa- või draamateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ning		9.klass Õppesisu tuleb kirjutada sama, mis eelmine tabel
		X	X	X	X	X		X					X		**Ajaloolis-kirjanduslikud teadmised ja mõisted** Inimese isiksus on peamine loomingulise mõtestamise objekt kirjanduses. Kirjandusteos kui autori looming, kirjaniku fantaasia produkt. Antagonist ja protagonist. Autori, jutustaja ja kirjandusliku kangelase vahekord teoses. Tegelase karakteristika: sotsiokultuuriline, psühholoogiline, väline. Tegelase ajalooline ja kultuuriline tingitus. Tegelase „biograafia" ja evolutsioon. Tegelase süžeeliste

	X						X	X	X		X			X		funktsioonide määramine, tegelaste vastastikuste suhete analüüs. Tegelaskõne (monoloog ja dialoog). Erinevate teoste tegelaskujude võrdlus (ajaloolis-kultuuriline, autoripoeetika võrdlus). Tegelase karakteri loomise vahendid: portree, autori iseloomustus, kõneline iseloomustus, olukorra kirjeldus jms. Draamateose tegelaste kujutamise iseärasused. Mõiste *teose põhikonflikt,* põhikonflikti olemuse määramine (sotsiaalne, eetiline). Kunstiline ruum ja aeg poeetilises tekstis. Teose ajaloolis-kultuuriline kontekst. Tekst kui kunstiline tervik. Klassitsism. Romantism. Rahvusromantism. Romantiline kangelane. Realism kirjanduses. Ekspressionism kirjanduses. Kirjandussuunad ja -rühmitused 20. sajandi alguse vene kirjanduses. Luulekeele uuenemine. „Uusromantism", „uusrealism". Sümbolism, akmeism, futurism. Allegooria. Sümbol. Poeetilised arhaismid ja neologismid. Mõisted: luuletsükkel ja luuleraamat.
X		x	x	X	X		X	X		X	X					**Inimese kõlbelised kohustused** Aleksandr Kuprin „Junkur» Mihhail Šolohhov „Inimese saatus", Varlam Šalamov „Major Pugatšovi viimne lahing".
X								X		X	x					**Täiskasvanuks saamine** Leonid Andrejev „Noorsugu" Maksim Gorki „Vanaeit Izergil", „Inimeste seas", Mihhail Zoštšenko.
x					X	X	X			X						**Isiksus ja ajastu** Mihhail Bulgakov „Koera süda".
				X	X		X	X			x					**„Oma" ja „võõras" kultuuris** Richard Aldington „Kangelassurm», Enn Vetemaa „Eesti näkiliste välimääraja".
	x						X							x		**Looming kui maailma ümberkujundamise viis** Aleksandr Vampilov „Kohtumine», Vladimir Nabokov „Juhus», Aleksandr Blok, Fjodor Tjuttšev
			x	X	x	x										**Kodanikuühiskond ja rahvusvahelised suhted** Aleksandr Solženitsõn „Küll on kahju".

							X		X						**Teabekeskkond, tehnoloogia ja innovatsioon.**

2.4.7 Praktilised tööd

I –III kooliaste

Kirjutatakse omaloomingulisi töid proosavormis (muinasjutt, lühikesed jutustava iseloomuga jutud, õpitud vanasõnadele ja kõnekäändudele põhinevad jutud jt) ning luulevormis (luuletus etteantud riimidega jt).
Kirjutatakse töid loetud teoste alusel (tegelaste dialoog; uus erinev lõpp jutule; kiri kirjandusteose tegelasele; lühike hinnang või arvustus loetud teosele).
Kirjutatakse loodus- ja interjöörikirjeldusi, tehakse intervjuusid.
Arendatakse oskust kuulajate ees esineda: esitatakse peast luuletusi, katkendeid proosa- ja draamateostest; esitatakse klassikaaslastele omaloodud tekste. Kujunevad oponendi ja kuulajaskonnaga dialoogi pidamise oskused.
Õpitulemuste saavutamist soodustab ka õppetegevuse teiste liikide ning vormide kasutamine: raamatukogutunnid, projektitegevus, loomingulised konkursid, ekskursioonid kirjanduslikesse paikadesse, kohtumine kirjanike ja tõlkijatega.
Õpitulemuste saavutamist soodustab ka õppetegevuste teiste liikide ja vormide kasutamine: raamatukogutunnid, projektitöö, loomingulised konkursid, ekskursioonid kirjandusega seotud paikadesse, kohtumised kirjanike ja tõlkijatega jm.
Õpilane kasutab kooli ja linna raamatukogusid ning internetti teabe otsimiseks etteantud teemal ning omal valikul vastavalt vajadusele

2.4.8 Füüsiline keskkond

I –III kooliaste

1) Valdav osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatööks ning ümarlauavestlusteks.
2) Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni.
3) Tundides võib kasutada tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid.
4) Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

<u>Valikaine</u>

<u>Vene keele grammatika</u>

3.klass

Üldlaused

I kooliastmes vene keele õppimine algab keelekümblussüsteemis 2.klassi teisest poolaastast.
Vene keelt õpitakse emakeelena vastavalt Riiklikule Õppekavale.

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

3. klassi lõpetaja:
mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele, kasutades kõnes ja kirjas sobivaid lühivastuseid ning terviklauseid;
oskab kirjeldada eset, olendit ja olukorda;
oskab jutustada endast, oma huvidest ja hobidest ning lähiümbruses toimuvast;

loeb tekste selgelt, mõtestatult, ilmekalt, vigadeta ja õige intonatsiooniga ning arvestades vene kirjakeele häälduslorme;
jutustab teksti ümber detailselt või lühidalt lihtsa plaani järgi, küsimustele vastates ja märksõnadele toetudes;
oskab määrata kuuldud teksti teemat ja põhiideed;
loeb iseseisvalt ülesandeid ja juhendeid ning täidab neid;
kirjutab kalligraafiliselt ümber trüki- ja käsikirjalist teksti;
kirjutab õigesti õpitud ortogramme ja punktogramme;koostab ning kirjutab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
saab aru lihtsast plaanist, tabelist, diagrammist ja kaardist;
suudab leida asjakohast teavet erinevatest allikatest ja kasutab eakohaseid sõnaraamatuid.

Õppeaine kirjeldus

3.klassis arendatakse vene keele õpe kõiki kõneliike ning kujundab algteadmisi foneetikast, ortoeepiast, graafikast, leksikoloogiast, fraseoloogiast, morfeemikast, grammatikast ning keelenormidest. Õigekirjaõpe on ühendatud lugemisoskuse arendamisega ja toimub eri tüüpi tekstide põhjal. Arendatakse teksti analüüsimise oskust (teema sõnastamine, teksti liigendamine ja pealkirjastamine). Tekstide ümbertöötamine ja loomine toimub õpetaja juhendamisel.

Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades: taotletakse, et õpilaste õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas ja jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt, nii et jääb piisavalt aega ka puhkuseks ja huvitegevuseks; võimaldatakse õpilastel õppida üksi ja koos teistega (paaris- ja rühmatööd), et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks; arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad sobiva pingutusega õppida; kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid; kasutatakse mitmekesist õppemetoodikat, sealhulgas aktiivõpet; arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid.

Õppesisu

Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.
Leksikoloogia ja fraseoloogia.Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid.
Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus. Morfeemide liigid: juur, eesliide, sufiks, muutelõpp.
Morfoloogia. Nimisõna. Nimisõnade käänamine. Vene keele käänete süsteem.
Omadussõna. Üldiseloomustus. Omadussõna sugu, arv ning kääne. Omadussõna ühildumine nimisõnaga soovormis, arvus ja käändes.
Asesõna. Asesõna sõnaliikide süsteemis.
Tegusõna. Tegusõna ajavormid. Tegusõnade pööramine olevikus ja tulevikus. Tegusõnade pööramine minevikus.
Eessõna. Üldiseloomustus
Lause.. Lause pealiikmed. Lause kõrvalliikmed: täiend, sihitis, määrus.
Tekst. Tekstide mitmekesisus: teadaanne, õnnesoov, kutse.
Ortograafia ja interpunktsioon. Ortogrammi mõiste. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede ъ ja ь kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede *ж,ч, ш, щ* ja *ц* järel. Tegusõna pöörde muutelõppude õigekiri. *Не* õigekiri tegusõnadega. Eessõnade õigekiri. Poolitamisreeglid. Interpunktsioon: kirjavahemärgid loetelu puhul ja lause lõpus.

Füüsiline õpikeskkond

Osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatööks ning ümarlauavestlusteks. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni. Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel (interaktiivne tahvel, arvuti) põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale (vene keele õpik, töövihik) ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.

Hindamise alused

Hinne 5 – "*väga hea*", saab õpilane, kelle vastus või töö on täpne, õige, loogiline, mõtestatud. Kasutades punktilist arvestust, siis maksimaalsest punktide arvust on saadud 90-100%.
Hinne 4 – "*hea*", saab õpilane, kelle vastus või töö on üldiselt õige, loogiline ja mõtestatud, kuid esineb ebatäpsusi ja mitteolulisi puudujääke. Õpilane on saanud 75-89% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.
Hinne 3 – "*rahuldav*", saab õpilane, kelle vastus või töö on põhiosas õige, kuid teadmiste rakendamisel on raskusi ja õpilane vajab veel juhendamist ja õpimaterjali kordamist. Õpitulemused on ainekava õpiytlemustele üldiset vastavad. Õpilane on saanud 50.-74% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.
Hinne 2 – "*puudulik*", saab õpilane, kelle vastuses või töös on olulisi puudusi, eksimusi, töö või vastus on sisuliselt vale, on ainekava tulemustele vähemas osas vastav. Õpilane on saanud 20.-49% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.
Hinne 1 – "*nõrk*", saab õpilane, kelle vastus või töö näitab, et tal puuduvad nõutavad teadmised ja oskused, töö ei vasta nõuetele või töö on jäänud esitamata. Õpilane on saanud 0-19% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.
Märk ! – e-koolis tähendab, et see töö on kohustuslik ära teha 10 õppepäeva jooksul ja saada positiivne hinne.

Valikaine kirjeldus

1. **Üldalused**

Kirjatehnika

1.1 Õppe-ja kasvatuseesmärgid

Esimese klassi kirjatehnika õpetusega taotletakse, et õpilane:

1) õpib eesti tähestiku trükitähti kirjutama;
2) õpib trükitähtedega sõnade ja lühemate lausete kirjutamist;
3) õpib eesti tähestiku kirjatähti kirjutama;
4) õpib eesti tähestiku tähti sõnades siduma;
5) õpib kirjatähtedega sõnade ja lühemate lausete kirjutamist;
6) arendab oskust leida ning sihipäraselt kasutada õpitud tähti;
7) arendab loetava ja kiire käekirja;
8) arendab sõrme ja käelihaseid;

9) nimetab õpitud tähtedega sõnu;
10) tunneb tähtede järjekorda eesti tähestikus;
11) nimetab ja eristab kirjas pikki ja lühikesi häälikuid;
12) määrab kirjas kaas-ja täishäälikuid;
13) õpib iseseisvalt õppima;
14) õpib hoidma rühti;
15) õpib õigesti pliiatsit hoidma;
16) arendab vaimseid ja moraalseid omadusi harjutatavate sõnade ja lausete sisu kaudu;
17) arendab esteetilist meelt, puhtust ja korratunnet;
18) arendab täpsust, silmamõõtu, käelist tegevust, mälu, tähelepanuvõimet ja ortograafiliselt õigekirja harjumust;
19) kasutab võtteid kirjutamiskiiruse tõstmiseks.

1.2 Õppeaine kirjeldus

Esimeses klassis arendatakse sõrme ja käelihaseid mängude ja liisusalmide kaudu. Õpitakse trükitähti, mida kirjutatakse suurele paberile, tahvlile, õhus ja joonelisse vihikusse. Aabitsaperioodil kasutatakse 20 joonega vihikut ja kolmekandilist harilikku pliiatsit. Vihikus õpitakse trükitähtedega sõnade ja lühemate lausete kirjutamist. Trükitähtede kirjutamine on ettevalmistus kirjatähtede kirjutamiseks.

II poolaastast alustavad õpilased väikeste kirjatähtede õigete kujude ja hiljem ka nende seoste õppimist. I klassi IV veerandist õpitakse kirjatehnika vihiku teises osas suurkirjatähtede kirjutamist. Lisaks tähtede õppimise harjutustele on kirjatehnika vihikus harjutused, mis aitavad arendada käte peenmotoorikat, nägemis- ja ruumitaju, mälu, mõtlemist ja tähelepanu.

Mustreid ja ka kõiki teisi pilte vihikus värvivad lapsed värvipliiatsitega, mis aitab kaasa peenmotoorika arendamisele.

Õpetaja pöörab kirjutamisel tähelepanu:

1. õpilase õigele istumisasendile;
2. õige pliiatsihoiule;
3. õige tähevormile, tähtede seostamisele sõnaks;
4. käekirja loetavusele;
5. tööde korrektsele vormistamisele.

1.3 Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

10) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaines seatud eesmärkidest, taotletavatest õpitulemustest ja õppesisust ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja põhiteemadega;
11) taotletakse, et õpilaste õpikoormus on mõõdukas ja jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt
12) võimaldatakse õpilastel õppida üksi ja koos teistega (paaris- ja rühmatööd), et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
13) arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad sobiva pingutusega õppida;
14) laiendatakse traditsioonilist õpikeskkonda (arvuti/multimeediaklass, loodus)
15) arendatakse õpilaste oskusi

1.4 Füüsiline õppekeskkond

Kool korraldab kirjatehnika õpet:
5) klassis, kus saab mööblit ümber paigutada liikumistegevusteks (kehakujuga tähtede näitamist, õhus tähtede kirjutamiseks) ning rühmatööks;
6) klassis, kus on "rääkivad seinad" (nt õiged trüki – ja kirjatähtede kujud)
7) väljaspool kooli (kooliõuel kriitidega tähtede kujude joonistamine, looduses, tähtede moodustamine looduslikest materjalidest nt puuokstest, lumest jne.)

Kool võimaldab kasutada
1) info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õpikeskkondi ning õppematerjale ja –vahendeid.
2) erinevaid tahvleid ja kirjutusvahendeid (kriit, viltpliiatsid).

1.5 Hindamise alused

1.klassis kasutatakse õpilase hindamisel kirjeldavaid sõnalisi hinnanguid, millel puudub numbriline ekvivalent. Suulisi hinnanguid saavad õpilased pidevalt.
Iga veerandi lõpus saavad õpilased keelekümblustunnistused, kus nad annavad hinnangu oma kirjutamisoskusele. Õpetaja annab õpilase kirjutamisoskusele ka omapoolse hinnangu.

Hinnatakse õpilase:
1) õigete tähtede kujusid;
2) õigete tähtede seoseid sõnades;
3) töö korrektsust ja puhtust;
4) piltide värvimist.

Kujundav hindamine

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase oskust kirjutada, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämiste kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisel õppimisel ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku tagasisidet kirjatehnika oskuste kohta. Kogu tunni vältel annavad pedagoogid õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist.

Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

Valikaine kirjeldus

2. Eesti keele eksamiks ettevalmistuskursus

2.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Üheksanda klassi eesti keele eksamiks ettevalmistuskursusega taotletakse, et õpilane oskab:

Lugemine

• vastu võtta eri liiki tekste, mõista nende eesmärki;
• loetut analüüsida: eristada peamõtet, loetu üle arutleda, teha lühikokkuvõtte;
• mõista peamisi kirjandusmõisteid: eepika, dramaatika, lüürika; eepos, romaan, jutustus, novell, poeem, ballaad, komöödia, tragöödia, draama; süžee, karakter, miljöö, teema, dialoog; kompositsioon, stiil jt;
• iseloomustada loetud ilukirjandusliku teksti probleeme, tegelasi, miljööd;
• eristada rahvaluulet ilukirjandusest;
• vahet teha faktide ja arvamuste vahel;
• aru saada romantismi ja realismi mõisteid, nende tähtsamaid tunnuseid ning tuua näiteid tuntumatest esindajatest;
• analüüsida novelli klassikalist ülesehitust;
• ära tunda tekstist olulisemad kujundid: algriimi, epiteedi, võrdluse, isikustamise, metafoori, korduse;
• eristada põhilisi ajakirjandusžanre: uudis, juhtkiri, intervjuu, reportaaž, arvamus;
• leida aimetekstidest vajalikke andmeid;
• lugeda tabeleid, skeeme, diagramme, leida neist teavet;
• lugeda tekstis üldlevinud eestikeelseid lühendeid.

Kirjutamine

• kirjutada lühikirjandi pikkusega vähemalt 200 sõna;
• teksti eesmärgistada ja kavandada, ainestikku süstematiseerida;
• teksti sõnastada; liigendada lauseteks ja lõikudeks;
• teksti viimistleda; kirjutab sidusalt;
• leida sünonüüme, antonüüme ning neid tekstis kasutada;
• õpitu piires kasutada võõrsõnu ja neid omasõnadega sobivalt asendada;
• kirjutada jutustust, kirjeldust, lihtsamat arutlust, arvamust, kirja, avaldust, elulookirjeldust, seletuskirja;
• rakendada häälikuõigekirja, suure ja väikese algustähe ning kokku- ja lahkukirjutamise olulisemaid põhimõtteid;
• õigesti kasutada käändeid ning pöördsõna pöördelisi ja käändelisi vorme;
• moodustada omadussõnade võrdlusastmeid;
• rakendada sõnamoodustuse olulisemaid põhimõtteid;
• eristada ja moodustada liht- ja liitlauset, sh rind- ja põimlauset, tunneb ära osalausete piirid;
• kirjavahemärgistada lihtlauset, sh üttega lauset ja koondlauset; rind- ja põimlauset (v.a keerulised segaliitlaused); lauselühendit ja lisandit; otse- ning kaudkõnet.

2.2. Õppeaine kirjeldus

Varase täieliku keelekümbluse metoodikal töötavas Narva Vanalinna Riigikoolis toimub õpe eesti keeles ning 9. klassi lõpetajad sooritavad eesti keele emakeelena eksamit. Riiklik õppekava näeb III kooliastmes ette 5 nädalatundi, samas on koolis 99% õpilasi, kelle kodune keel ei ole eesti keel. Valmistuskursuse eesmärgiks on parandada õpilaste eesti keele oskuse taset ning saavutada olukord, kus lõpetajate eksami keskmine hinne on kõrge.

2.3. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaines seatud eesmärkidest, taotletavatest õpitulemustest ja õppesisust ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja põhiteemadega;

2) taotletakse, et õpilaste õpikoormus on mõõdukas ja jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt;

3) võimaldatakse õpilastel õppida üksi ja koos teistega (paaris- ja rühmatööd), et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;

4) lähtutakse õpilastele individuaalselt, arvestatakse nende iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad sobiva pingutusega õppida;

5) kasutatakse eri liiki õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;

6) kasutatakse mitmekesist õppemetoodikat, sealhulgas aktiivõpet (rollimäng, loovtöö, arutelu, väitlus, õpimapi ja uurimistöö koostamine, omaloomingu esitamine jne);

7) arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid.

2.4 **Füüsiline õppekeskkond**
Keele ja kirjanduse tunnid toimuvad klassis, kus saab mööblit ümber paigutada liikumis-tegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud) ning rühmatööks. Klassiruumis on võimalik kasutada õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni ning info- ja tehnoloogia õpikeskkondi ning õppematerjale ning -vahendeid, sh netisõnastikke. Vajadusel viiakse tunde läbi kooli raamatukogus, arvutiklassis või väljaspool kooli

2.5 Hindamise alused
Õpilaste teadmisi ja oskusi hinnatakse suuliste vastuste, sealhulgas esituste ning kirjalike tööde alusel, arvestades teadmiste ja oskuste vastavust ainekavades taotletavatele õpitulemustele ning õpilaste individuaalseid iseärasusi ja mõtlemistasandite arengut. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest ja teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest.
Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute või numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ja millised on hindamise kriteeriumid.
Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5" hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90-100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4" 75-89%, hindega „3" 50-74%, hindega „2" 20-49%, hindega „1" 0-19% maksimaalsest võimalikust punktide arvust saavutanud õpilast.

III kooliastmes hinnatakse õpilase:
1) suulist ja kirjalikku suhtlust,

2) tekstide vastuvõttu,

3) tekstiloomet, tekstide õigekeelsust.

Valikaine

Vene keele grammatika

3.klass

3.1 Üldlaused
I kooliastmes vene keele õppimine algab keelekümblussüsteemis 2.klassi teisest poolaastast.
Vene keelt õpitakse emakeelena vastavalt Riiklikule Õppekavale.

3.2 Õppe- ja kasvatuseesmärgid
3. klassi lõpetaja:
mõistab suulisi ja kirjalikke küsimusi ning vastab nendele, kasutades kõnes ja kirjas sobivaid lühivastuseid ning terviklauseid;
oskab kirjeldada eset, olendit ja olukorda;
oskab jutustada endast, oma huvidest ja hobidest ning lähiümbruses toimuvast;
loeb tekste selgelt, mõtestatult, ilmekalt, vigadeta ja õige intonatsiooniga ning arvestades vene kirjakeele häälduslikke norme;
jutustab teksti ümber detailselt või lühidalt lihtsa plaani järgi, küsimustele vastates ja märksõnadele toetudes;
oskab määrata kuuldud teksti teemat ja põhiideed;
loeb iseseisvalt ülesandeid ja juhendeid ning täidab neid;
kirjutab kalligraafiliselt ümber trüki- ja käsikirjalist teksti;

kirjutab õigesti õpitud ortogramme ja punktogramme;koostab ning kirjutab lihtsaid jutustavaid ja kirjeldavaid tekste;
saab aru lihtsast plaanist, tabelist, diagrammist ja kaardist;
suudab leida asjakohast teavet erinevatest allikatest ja kasutab eakohaseid sõnaraamatuid.

Õppeaine kirjeldus

3.klassis arendatakse vene keele õpe kõiki kõneliike ning kujundab algteadmisi foneetikast, ortoeepiast, graafikast, leksikoloogiast, fraseoloogiast, morfeemikast, grammatikast ning keelenormidest. Õigekirjaõpe on ühendatud lugemisoskuse arendamisega ja toimub eri tüüpi tekstide põhjal. Arendatakse teksti analüüsimise oskust (teema sõnastamine, teksti liigendamine ja pealkirjastamine). Tekstide ümbertöötamine ja loomine toimub õpetaja juhendamisel.

3.3 Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades: taotletakse, et õpilaste õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas ja jaotub õppeaasta jooksul ühtlaselt, nii et jääb piisavalt aega ka puhkuseks ja huvitegevuseks; võimaldatakse õpilastel õppida üksi ja koos teistega (paaris- ja rühmatööd), et toetada nende kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks; arvestatakse õpilaste individuaalseid iseärasusi ning kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad sobiva pingutusega õppida; kasutatakse info- ja kommunikatsioonitehnoloogia õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid; kasutatakse mitmekesist õppemetoodikat, sealhulgas aktiivõpet; arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid.

Õppesisu

Graafika. Foneetika. Ortoeepia. Vene keele täis- ja kaashäälikute süsteem: rõhulised ja rõhutud täishäälikud, helilised ja helitud kaashäälikud, palataliseeritud ja palataliseerimata kaashäälikud.
Leksikoloogia ja fraseoloogia.Sünonüümid. Antonüümid. Homonüümid.
Morfeemika (sõna koostis) ja sõnamoodustus. Morfeemide liigid: juur, eesliide, sufiks, muutelõpp.
Morfoloogia. Nimisõna. Nimisõnade käänamine. Vene keele käänete süsteem.
Omadussõna. Üldiseloomustus. Omadussõna sugu, arv ning kääne. Omadussõna ühildumine nimisõnaga soovormis, arvus ja käändes.
Asesõna. Asesõna sõnaliikide süsteemis.
Tegusõna. Tegusõna ajavormid. Tegusõnade pööramine olevikus ja tulevikus. Tegusõnade pööramine minevikus.
Eessõna. Üldiseloomustus
Lause.. Lause pealiikmed. Lause kõrvalliikmed: täiend, sihitis, määrus.
Tekst. Tekstide mitmekesisus: teadaanne, õnnesoov, kutse.
Ortograafia ja interpunktsioon. Ortogrammi mõiste. Väike- ja suurtähe kasutamine. Täis- ja kaashäälikute õigekiri sõna juurmorfeemis. Tähtede ъ ja ь kasutamine. Täishäälikute õigekiri tähtede *ж,ч, ш, щ* ja *ц* järel. Tegusõna pöörde muutelõppude õigekiri. *Не* õigekiri tegusõnadega. Eessõnade õigekiri. Poolitamisreeglid. Interpunktsioon: kirjavahemärgid loetelu puhul ja lause lõpus.

3.4Füüsiline õpikeskkond

Osa õpet toimub klassis, kus saab mööblit sobivalt ümber paigutada liikumistegevusteks (nt dramatiseeringud, õppemängud), rühmatööks ning ümarlauavestlusteks. Klassiruumis kasutatakse õigekeelsussõnaraamatuid ja võõrsõnade leksikoni. Tundides kasutatakse tänapäevastel info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel (interaktiivne tahvel, arvuti) põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale (vene keele õpik, töövihik) ja -vahendeid, sh netisõnaraamatuid. Tunde peetakse vajaduse korral arvutiklassis, kooli raamatukogus ning väljaspool kooli.